

Kommittédirektiv

**Framtida hantering av systemansvaret för gas
m.m.**

**Dir.
2010:60**

Beslut vid regeringssammanträde den 3 juni 2010

Sammanfattning

Utredaren ska

- följa det pågående arbetet inom EU med att utforma gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och lämna förslag till lagstiftning och de regelverk i övrigt som krävs för att genomföra det reviderade kapitel 3 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten,
- följa det pågående arbetet inom EU med att utforma gemensamma regler för försörjningstrygghet och i förekommande fall föreslå anpassningar i lagstiftning och regelverk i övrigt till Europaparlamentets och rådets förordning om en trygg gasförsörjning,
- identifiera nödvändiga förändringar och i förekommande fall föreslå anpassningar i lagstiftning och regelverk för att möjliggöra ett sammanhållet systemansvar under de krav på ägarmässig åtskillnad som anges i Europaparlamentets och rådets gasmarknadsdirektiv samt,
- utreda om den svenska marknadsmodellen för naturgas behöver anpassas för att harmonisera med gällande regelverk inom EU och, om utredaren finner det lämpligt, lämna förslag till sådana förändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2011.

Bakgrund

Ett gemensamt europeiskt regelverk för energimarknaderna

Den 13 juli 2009 antogs det tredje inre marknads paketet för de europeiska energimarknaderna. Bestämmelserna följer upp den energihandlingsplan som antogs av de europeiska ministrarna den 8 och 9 mars 2007. Energihandlingsplanen framhöll behovet av att fullborda liberaliseringen av den inre marknaden för el och naturgas. Paketet bestod av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG¹, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG² (gasmarknadsdirektivet), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003³ (elförordningen), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005⁴ (gasförordningen) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter⁵. Direktiven ska vara genomförda i nationell lagstiftning senast den 3 mars 2011, med undantag för frågorna som rör åtskillnad och certifiering som ska vara genomförda senast den 3 mars 2012 respektive den 3 mars 2013. Förordningarna är bindande i sin helhet och direkt tillämpliga.

I de fem rättsakterna anges en rad bestämmelser för att stärka konkurrensen på el- och naturgasmarknaderna. Bland de mer centrala åtgärderna återfinns bestämmelser om en effektiv åtskillnad mellan transmissionsverksamhet respektive handel och produktion, dvs. den konkurrensutsatta marknaden. De nationella tillsynsmyndigheterna ska ges stärkt oberoende och mer harmoniserade befogenheter, liksom utökade uppgifter. Byrån för samarbete

¹ EUT L 211, 14.8.2009, s. 55 (Celex 32009L0072)

² EUT L 211, 14.8.2009, s. 94 (Celex 32009L0073)

³ EUT L 211, 14.8.2009, s. 15 (Celex 32009R0714)

⁴ EUT L 211, 14.8.2009, s. 36 (Celex 32009R0715)

⁵ EUT L 211, 14.8.2009, s. 1 (Celex 32009R0713)

mellan energitillsynsmyndigheter ges till uppgift att stärka tillsynen över marknaderna och agera som tvistelösare i vissa frågor som rör gränsöverskridande förbindelser, dvs. ledningar som sammankopplar minst två medlemsländer. Ytterligare åtgärder i syfte att förbättra marknadens funktion är inrättande av organ för europeiskt samarbete mellan transmissionsföretagen dels för el (benämnt ENTSO-E), dels för naturgas (benämnt ENTSO-G).

Det tredje gasmarknadsdirektivet är för närvarande under genomförande. Regeringen beslutade 16 april 2009 kommittédirektiv till en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk i övrigt som krävs för att genomföra Europeiska gemenskapens reviderade el- och gasmarknadsdirektiv samt, i förekommande fall, lämna förslag till de anpassningar som föranleds av tillhörande el- och gasförordningar samt byråförordningen. Utredningen, som antagit namnet Nya el- och gasmarknadsutredningen (NELGA), redovisade sina bedömningar i betänkandet Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas Fortsatt europeisk harmonisering (SOU 2010:30).

En sammanhållen lösning för hantering av systemansvar och transmission

I sitt betänkande har NELGA lämnat förslag till de förändringar av regelverket som följer av det tredje inre marknadspaketet för energi.

Vad gäller systemansvaret på gasmarknaden och de åtskillnadsalternativ som gasmarknadsdirektivet medger för transmission anger utredningen att en lösning där systemansvaret i det svenska transmissionssystemet hanteras av en aktör skulle effektivisera den svenska naturgasmarknaden och samtidigt överensstämja med gasmarknadsdirektivets s.k. TSO-lösning. Även om utredningen bedömer att nuvarande ordning i Sverige, i vilken systemansvaret för naturgas hanteras av flera än en aktör, är förenlig med EU:s regelverk, anser utredningen att en sammanhållen lösning är den mest rationella och transparenta i strävan att finna en effektiv och långsiktigt hållbar hantering av systemansvaret för naturgas. En sådan lösning är enligt utredningens mening både motiverad och önskvärd.

Transmission och transmissionssystem

Med transmission avses överföring av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar. Det svenska transmissionssystemet för naturgas består av en stamledning och ett antal grenledningar. Stamledningen utgår från gränspunkten mellan det svenska och danska naturgassystemet i Dragör.

Nuvarande ägarförhållanden i det svenska transmissionssystemet

Det svenska transmissionssystemet för naturgas ägs i dagsläget av två aktörer. När transmissionssystemet ursprungligen byggdes i mitten av 1980-talet ägdes det av en aktör. Utvecklingen har emellertid inneburit att ägandet delats och i dag ägs stamledningen av Swedegas AB, medan flertalet av de grenledningar som via mät- och reglerstationer förser de underliggande distributionsnäten med naturgas, ägs av E.ON Gas Sverige AB.

Såväl Swedegas AB som E.ON Gas Sverige AB kan betraktas som systemansvariga för transmissionssystem (TSO). E.ON Gas Sverige AB torde i dagsläget emellertid inte uppfylla det nya gasmarknadsdirektivets krav på ägarmässig åtskillnad. Detta innebär att E.ON Gas Sverige AB, till skillnad från Swedegas AB och givet att omständigheterna i stort är desamma, sannolikt inte kommer att uppfylla kraven för certifiering och därmed inte kommer att kunna agera som TSO inom ramen för det framtida regelverket.

Det delade ägandet av transmissionssystemet bedöms dessutom bidra till att skapa strukturella problem på den svenska naturgasmarknaden. Dubblerade funktioner, delat ansvar, parallella relationer till Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) som har systemansvaret (balanshållningen i naturgasnäten), liksom flera led i överföringen av naturgas bidrar till ineffektivitet och en otydlig rollfördelning.

Den nuvarande svenska systemansvarslösningen

Regeringen uppdrog den 14 oktober 2004 åt Svenska kraftnät att göra de förberedelser som krävdes för att kunna fungera som systemansvarig för den svenska naturgasmarknaden. Svenska kraftnät trädde formellt in i rollen som systemansvarig i samband med

den partiella marknadsöppningen som ägde rum den 1 juli 2005. Lösningen ansågs som långsiktig och stabil samt mer neutral än en lösning med en privat aktör i rollen som systemansvarig.

Olika lösningar för transmissions- och systemansvar

I relation till gasmarknadsdirektivets möjliga lösningar för åtskillnad mellan överföring respektive produktion och handel avviker den svenska systemansvarslösningen från normen. Av artikel 1 sista stycket gasförordningen framgår att medlemsstaterna får inrätta ett organ i enlighet med gasmarknadsdirektivet, vilket ska genomföra en eller flera av de uppgifter som brukar handhas av den systemansvariga för överföringssystemet. Väljer en medlemsstat att lyfta ut en eller fler uppgifter ur systemansvaret för att lägga dessa på ett annat organ, gäller motsvarande krav på detta organ. Organet ska vara föremål för certifiering enligt artikel 3 i gasförordningen och utses i enlighet med artikel 10 i gasmarknadsdirektivet.

Sverige kan således välja att fortsätta tillämpa en ordning som innebär att systemansvaret för naturgas hanteras av fler än en aktör. Mot bakgrund av de nackdelar som denna systemansvarslösning innebär betraktar emellertid NELGA en sådan ordning som problematisk på längre sikt.

Det delade systemansvaret bedöms av NELGA i viss mån bidra till att skapa strukturella problem, i likhet med det delade ägandet av transmissionssystemet. Även om det delade systemansvaret kan bidra till åtskillnad och oberoende, bidrar det samtidigt till en form av åtskillnad som inte är önskvärd. En åtskillnad i ansvar mellan de aktörer som tillsammans ska hantera det övergripande ansvaret bidrar till en oklarhet om vem som faktiskt har ansvaret i varje given situation.

En konsekvens av den nuvarande lösningen är att ingen av de tre aktörer som i dagsläget utför delar av den systemansvariges uppgifter har det mandat som krävs för att fullt ut agera som en TSO. Detta förhållande bidrar till att skapa en otydlighet för Sverige i landets relation till övriga medlemsstater inom EU. Denna otydlighet ställs sannolikt på sin spets i situationer som kräver snabba beslut, t.ex. nödförsörjningslägen. I dessa situationer kan ett tydligt mandat och korta beslutsvägar vara avgörande för den svenska försörjningstryggheten för naturgas. I 8 a kap. naturgaslagen (2005:403) finns bestämmelser enligt rådets direktiv 2004/67/EG

av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning⁶ (gasförsörjningsdirektivet) vars syfte är att trygga naturgasförsörjningen. Bestämmelserna syftar till att tydliggöra uppgifter och rollfördelning mellan marknadens aktörer i händelse av en krissituation. Regelverket för detta, som för närvarande är under revidering (se nedan), är nödvändigt oavsett vilken systemansvarslösning som tillämpas. Det är dock troligt att reglernas tillämpning i praktiken skulle underlättas om Sverige väljer att tillämpa ett sammanhållet systemansvar.

Svenska marknadsmodellen för naturgas

Den svenska naturgasmarknaden öppnades successivt för konkurrens mellan åren 2000 och 2007. Inför skapandet av den nya marknadsplattformen för naturgas diskuterades två olika marknadsmodeller. Den ena, som har stora likheter med den modell som tillämpas på den svenska elmarknaden, har kommit att kallas *elmodellen*. Den andra modellen, som i olika varianter tillämpas i de flesta av EU:s medlemsstater, kallas i Sverige för *shippermodellen*.

Båda marknadsmodellerna inrymmer såväl fördelar som nackdelar för marknadens funktion. Inför öppningen av den svenska naturgasmarknaden ansågs emellertid elmodellen vara det mest rationella valet för den svenska naturgasmarknaden. Avregleringen av den svenska elmarknaden genomfördes den 1 januari 1996. Elmodellen var därför väl känd hos såväl myndigheter som branschaktörer vid tiden för naturgasmarknadens avreglering. Elmodellen ansågs dessutom fungera väl. Flertalet av de svenska naturgasföretagen var, och är fortfarande, verksamma även på den svenska elmarknaden. Sammantaget bidrog detta till ett brett stöd för elmodellen.

En av de grundläggande skillnaderna mellan modellerna är hanteringen av kapacitetsbokningar i transmissionsnätet. Enligt den svenska naturgasmarknadens elmodell sker all bokning av kapacitet av slutförbrukarna genom nätägarnas försorg, dvs. inom ramen för den reglerade monopolverksamheten. I shippermodellen görs kapacitetsbokningar i transmissionsnätet av s.k. shippers, dvs. gashandelsföretag, inom ramen för den konkurrensutsatta handelsverksamheten.

⁶ EUT L 127, 29.4.2004, s.92 (Celex 32004L0067)

Ur ett nationellt svenskt perspektiv anses den svenska marknadsmodellen för gas fungera väl. För de naturgasföretag som är aktiva även på den svenska elmarknaden finns tydliga fördelar med att samma marknadsmodell tillämpas på bägge marknaderna. Likaså finns tydliga samordningsvinster för den nuvarande systemansvariga myndigheten Svenska kraftnät, som innehar motsvarande roll på den svenska elmarknaden.

Det tredje inre marknads paketet för energi innebär dock än tydligare krav på harmonisering mellan medlemsstaternas regelverk i syfte att fullborda den inre marknaden. Att nuvarande marknadsmodell bedöms fungera väl ur ett svenskt perspektiv innebär inte per definition att den är optimal sett ur ett vidare perspektiv. Med ett ökat fokus på regionalt och internationellt samarbete, inrättandet av byrån för samarbete mellan tillsynsmyndigheterna (ACER) och samarbetsorganisationerna för de systemansvariga organen Entso för gas (ENTSO-G) såsom följer av det tredje inre marknads paketet för energi kan det tänkas vara till nackdel för Sverige att tillämpa en marknadsmodell som i vissa delar inte harmoniserar med de modeller som tillämpas inom gemenskapen i övrigt. Ett exempel på detta är det kommande arbetet med att ta fram gemensamma nätföreskrifter inom ENTSO-G, där det för svensk del kan uppstå problem genom tillämpningen av en marknadsmodell som inte tillåter tillträde till nätet på samma villkor som inom övriga EU. Problemet har till viss del redan aktualiserats genom den kritik som EU-kommissionen har lämnat i en formell underrättelse till Sverige avseende efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 av den 28 september 2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten⁷. Denna förordning ingick i det andra inre marknads paketet.

Energimarknadsinspektionen har i sin tillsyn av Swedegas AB konstaterat att Swedegas i några fall inte till fullo kan vidta de åtgärder som följer av Förordning (EG) nr 1775/2005 på grund av den svenska naturgasmarknadsmodellen samt det delade systemansvar som i dag råder. Mot bakgrund av detta stöder Energimarknadsinspektionen att det utreds på vilket sätt den svenska marknadsmodellen och eventuellt det delade systemansvaret bör omarbetas för att bättre möjliggöra och tillgodose de krav som ställs i förordningen.

⁷ EUT L 289, 3.11.2005, s.1 (Celex 32005R1775).

Regeringen anser att det finns anledning att överväga en nyordning för systemansvar och transmission på den svenska gasmarknaden och att förutsättningarna för detta bör analyseras närmare. Naturgasen, som är ett fossilt och ändligt bränsle, kan ha betydelse under en omställningsperiod, och några planer på en utvidgad storskalig utbyggnad av naturgas till hushåll och företag är inte aktuella i Sverige. Den politiska inriktningen är att utbyggnaden av gasnätet även fortsättningsvis ska ske på kommersiella grunder. Det bör även ingå i detta arbete att närmare utreda om den svenska marknadsmodellen för naturgas behöver anpassas för att harmonisera med gällande regelverk inom EU. I det fall en anpassning av marknadsmodellen bedöms vara nödvändig, bör ett förslag lämnas till hur marknadsmodellen lämpligen anpassas.

Revidering av bilaga I till EU:s gasförordning

Arbete pågår för närvarande med att revidera kapitel 3 i bilaga I till gasförordningen. Arbetet bedrivs inom den föreskrivande kommittén under gasförordningen och syftar till att skärpa bindande riktlinjer i fråga om krav på transparens. Ändringarna väntas beslutas med en skriftlig procedur under våren 2010. Ikraftträdande planeras till årsskiftet 2010/2011.

Frågan har betydelse för fortsatt utredning av systemansvar och marknadsmodell på den svenska gasmarknaden.

Förordning om en trygg gasförsörjning

Kommissionen har lagt fram ett förslag till revidering av det nu gällande gasförsörjningsdirektivet (KOM (2009) 363). Kommissionen presenterade den 16 juli 2009 ett förslag till förordning som är bindande i sin helhet, direkt tillämplig i alla medlemsstater och som direkt involverar EU:s institutioner för att undvika förseningar med nationellt genomförande. Förordningen syftar till att bättre definiera roll- och ansvarsfördelning mellan gasindustrin, medlemsstaterna och EU:s institutioner.

Förslaget fokuserar på förebyggande åtgärder och krisberedskap. I förebyggande åtgärder ingår att den behöriga myndigheten ska göra en riskbedömning och ta fram en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan. Utifrån erfarenheterna från gaskrisen med

koppling till Ryssland och Ukraina i januari 2009 framstår inriktningen på förebyggande åtgärder och väl definierade krisberedskapsplaner, liksom förbättringar av transparens och fokus på marknadens funktion som naturliga åtgärder.

Vid rådsmötet (transport, telekommunikation och energi) den 31 maj 2010 presenterades en lägesrapport. Målsättningen är att förordningen, efter en första behandling, ska kunna antas under sommaren 2010.

Frågan har betydelse för en fortsatt utredning av utformningen av systemansvar och marknadsmodell på gasmarknaden.

Genomförande

Förordningen är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i nationell lagstiftning. En riskbedömning ska dock göras senast 18 månader efter att förordningen trätt i kraft.

Uppdraget

Utredningsuppdraget består av två delar. I den första delen ska den framtida hanteringen av systemansvar och transmission av gas utredas. I den andra delen ska utredaren utreda marknadsmodellen på den svenska gasmarknaden.

Framtida hantering av systemansvar och transmission av naturgas

En särskild utredare ska se över formerna för en framtida hantering av systemansvaret för gas i Sverige. Syftet är att identifiera nödvändiga förändringar i det svenska regelverket för att möjliggöra en hantering av systemansvaret i enlighet med gasmarknadsdirektivets sammanhållna lösning för systemansvar och transmission (TSO).

Utredaren ska lämna förslag till den lagstiftning och det regelverk i övrigt som krävs för att införa en ordning där ansvaret för systembalans och transmission är sammanhållet inom ett organ och i förekommande fall, lämna förslag till de anpassningar som föranleds av gasförordningen samt gasförsörjningsförordningen. Utredaren ska även lämna förslag till hur en överföring av dagens systemansvarsverksamhet vid Svenska kraftnät till en ny aktör bör

genomföras. Utredaren ska utgå från att transmissionsnätet för gas även fortsättningsvis ska förvaltas i icke-statlig regi.

Utredaren ska bl.a. belysa

- konsekvenser för Svenska kraftnät av att gasverksamheten avvecklas,
- konsekvenser för naturgasmarknaden av att Svenska kraftnät upphör som systemansvarig myndighet,
- konsekvenser för Energimarknadsinspektionens tillsyn och
- konsekvenser för den svenska försörjningstryggheten för naturgas beroende på vald systemansvarslösning.

Den svenska marknadsmodellen för naturgas

I den andra delen av uppdraget ska utredaren göra en översyn av nu gällande regler för naturgasmarknaden i följande avseende.

På den svenska naturgasmarknaden råder en marknadsmodell som motsvarar den modell för systemansvar som gäller för elmarknaden. Med denna marknadsmodell och det delade systemansvar som i dag råder på naturgasmarknaden kan inte Sverige i alla delar uppfylla kraven enligt gasförordningen. Det är därför lämpligt att behandla frågeställningen om marknadsmodell i samband med den anpassning av naturgaslagen och regelverket i övrigt som behöver göras för att få ett sammanhållet ansvar för systembalans och transmission.

Utredaren ska därför utreda närmare om den svenska marknadsmodellen för naturgas behöver anpassas för att harmonisera med gällande regelverk inom EU. Om utredaren finner det lämpligt, ska förslag till ändrade bestämmelser på området lämnas samt, i förekommande fall, ge förslag till de anpassningar som föranleds av tillhörande gasförordningar.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska göra en konsekvensutredning av eventuella förslag och belysa effekterna av dessa. Därvid ska 14–15 a §§ i kommittéförordningen (1998:1474) tillämpas för att ange kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar.

Om utredaren föreslår åtgärder som innebär kostnadsökningar ska utredaren lämna förslag till hur dessa ska finansieras. Dessutom ska utredaren bedöma konsekvenserna för resursbehovet för tillsynen av naturgasmarknaden av de förslag som läggs fram. Utredaren ska även bedöma vilken miljöpåverkan som förslagen får om de genomförs. Utredaren ska inhämta synpunkter från Regelrådet när det gäller redovisning av förslagens konsekvenser för små företag.

Arbetets genomförande, tidsplan m.m.

Utredaren ska beakta vad som redovisats i betänkandet Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas (SOU 2010:30) och anförts i tillhörande remissvar.

Utredaren ska beakta relevant EU-rätt samt följa hur frågorna i uppdraget behandlas inom EU och i övriga nordiska länder.

Utredaren ska vid uppdragets genomförande samråda med de aktörer som i dagsläget delar på systemansvaret för naturgas, dvs. Svenska kraftnät, Swedegas AB och E.O.N Gas Sverige AB.

Utredaren ska beakta konsekvenser av ändringar i bilaga I till gasförordningen vilka väntas bli antagna under sommaren 2010.

Utredaren ska i fråga om försörjningstrygghet på EU:s naturgasmarknad följa det arbete som bedrivs med att formulera gemensamma regler för trygg gasförsörjning. Utredaren ska beakta de förslag till förändringar av gaslagstiftningen som föranleds av detta arbete.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2011.

(Näringsdepartementet)

Förordning (EG) nr 715/2009
av den 13 juli 2009

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING
(EG) Nr 715/2009**

av den 13 juli 2009

**om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och
om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) Nr 715/2009

av den 13 juli 2009

om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den inre marknaden för naturgas som steg för steg har genomförts sedan 1999, syftar till att skapa faktiska valmöjligheter för alla kunder i gemenskapen, både enskilda medborgare och företag, nya affärsmöjligheter och ökad handel över gränserna. Detta ska leda till ökad effektivitet, konkurrenskraftiga priser och högre kvalitet på tjänsterna samt bidra till försörjningstrygghet och hållbarhet.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas ⁽⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 av den 28 september 2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten ⁽⁵⁾ har i hög grad bidragit till att skapa en sådan inre marknad för naturgas.
- (3) Erfarenheterna från tillämpningen och övervakningen av den första versionen av riktlinjerna för god praxis, som forumet för europeiska tillsynsmyndigheter på gasområdet (Madridforumet) antog 2002, visar att de regler som fastställs i dessa riktlinjer måste vara rättsligt bindande för att verkligen tillämpas i alla medlemsstater och för att i praktiken ge en minimigaranti för lika villkor för marknadstillträde.

⁽¹⁾ EUT C 211, 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172, 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 9 juli 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 9 januari 2009 (EUT C 75 E, 31.3.2009, s. 38) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 22 april 2009 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 25 juni 2009.

⁽⁴⁾ EUT L 176, 15.7.2003, s. 57.

⁽⁵⁾ EUT L 289, 3.11.2005, s. 1.

(4) Madridforumet antog en andra version av de gemensamma reglerna med titeln "De andra riktlinjerna för god praxis" vid sitt möte den 24 och 25 september 2003, och syftet med denna förordning är att på grundval av dessa riktlinjer fastställa grundläggande principer och bestämmelser för tillträde till nätet och tjänster för tredjepartstillträde, hantering av överbelastning, transparens, balans och handel med kapacitetsrättigheter.

(5) Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas ⁽⁶⁾ medges ett kombinerat systemansvar för överföring och distribution. Enligt reglerna i denna förordning krävs därför ingen ändring av uppbyggnaden av de nationella överförings- och distributionssystem som överensstämmer med tillämpliga bestämmelser i det direktivet.

(6) Högtrycksrörledningar som kopplar lokala distributörer till gasnätet och som inte huvudsakligen används i samband med lokal distribution ingår i förordningens tillämpningsområde.

(7) Det måste anges enligt vilka kriterier avgifterna för nåttillträde fastställs, så att det säkerställs att de fullt ut följer principerna om icke-diskriminering, uppfyller behoven för en väl fungerande inre marknad, tar full hänsyn till systemets funktionsduglighet och återspeglar de faktiska kostnaderna, i den utsträckning dessa kostnader motsvaras av sådana som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har och är transparenta, samtidigt som en rimlig avkastning på investeringar tillgodoses, vid behov med hänsyn till tariffjämförelser av tillsynsmyndigheterna.

(8) Vid beräkning av tariffer för tillträde till nät är det viktigt att ta hänsyn till såväl faktiska kostnader, i den utsträckning dessa kostnader motsvaras av sådana som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har och är transparenta, som till behovet av rimlig avkastning på investeringar och incitament till att uppföra ny infrastruktur, bland annat särskilda bestämmelser för nya investeringar enligt direktiv 2009/73/EG. I detta avseende, särskilt om verklig konkurrens råder mellan olika delar av systemet, kommer myndigheternas jämförelser mellan tariffrerna att vara relevanta.

(9) Marknadsbaserade arrangemang, såsom auktioner, för att fastställa tariffrerna måste vara förenliga med bestämmelserna i direktiv 2009/73/EG.

⁽⁶⁾ Se sidan 94 i detta nummer av EUT.

- (10) Det krävs en minsta gemensam uppsättning tjänster för tredjepartstillträde för att hela gemenskapen i praktiken ska få en gemensam lägsta tillträdesnivå, så att det säkerställs att tjänsterna för tredjepartstillträde är tillräckligt förenliga och fördelarna med en väl fungerande inre naturgasmarknad verkligen kan utnyttjas.
- (11) Det finns för närvarande hinder för att sälja gas på lika villkor utan diskriminering eller andra nackdelar i gemenskapen. Framför allt finns det ännu inte något icke-diskriminerande nättillträde eller någon myndighetstillsyn som är lika effektiv i alla medlemsstater, och isolerade marknader kvarstår.
- (12) Tillräcklig gränsöverskridande sammanlänkningskapacitet för gas bör skapas och integrerade marknader främjas för att fullborda den inre marknaden för naturgas.
- (13) I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 "En energipolitik för Europa" framhävs betydelsen av att fullborda den inre marknaden för naturgas och skapa lika villkor för alla naturgasbolag i gemenskapen. Kommissionens meddelanden av den 10 januari 2007 "Utsikterna för den inre el- och gasmarknaden" och "Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (slutrapport)" visade att nuvarande regler och åtgärder varken skapar den ram som krävs eller sörjer för skapandet av sammanlänkningskapacitet för att målen för en väl fungerande, effektiv och öppen inre marknad ska kunna uppnås.
- (14) Utöver ett omsorgsfullt genomförande av det nuvarande regelverket är det lämpligt att anpassa den reglering av den inre marknaden för naturgas som anges i förordning (EG) nr 1775/2005 i enlighet med dessa meddelanden.
- (15) Det krävs i synnerhet ett ökat samarbete och en ökad samordning mellan de systemansvariga för överföringsystemen för att skapa nätföreskrifter, så att ett effektivt och transparent tillträde till överföringsnäten över gränserna kan säkerställas, och en samordnad och tillräckligt långsiktig planering samt sund teknisk utveckling för gemenskapens överföringsnät säkerställs, inbegripet skapande av sammanlänkningskapacitet, med vederbörlig hänsyn till miljön. Dessa nätföreskrifter bör följa de ramriktlinjer av icke-bindande karaktär (ramriktlinjer) som har utarbetats av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter⁽¹⁾ (byrån). Byrån bör ges en roll när det gäller att på grundval av faktiska omständigheter se över utkast till nätföreskrifter, bland annat deras överensstämmelse med ramriktlinjerna, och den bör kunna rekommendera att kommissionen antar dem. Byrån bör lämpligen även få utvärdera föreslagna ändringar av nätföreskrifterna och bör kunna rekommendera att kommissionen antar dem. De systemansvariga för överföringsystemen bör bedriva verksamheten i sina nät enligt dessa nätföreskrifter.
- (16) För att gasöverföringsnäten i gemenskapen ska kunna fungera på bästa sätt bör det upprättas ett europeiskt nätverk av systemansvariga för överföringsystemen för gas ("Entso för gas"). Arbetsuppgifterna för Entso för gas bör genomföras i överensstämmelse med gemenskapens konkurrensregler, som även fortsättningsvis ska gälla för beslut av Entso för gas. Entso för gas uppgifter bör vara välfdefinierade och arbetsättet bör säkerställa effektivitet, transparens och att Entso för gas är representativt. Nätföreskrifter som utarbetas av Entso för gas är inte avsedda att ersätta de nödvändiga nätföreskrifterna för inhemskt bruk. Eftersom större framsteg kan göras via regionala insatser, ska de systemansvariga för överföringsystemen inrätta regionala nivåer inom den övergripande samarbetsorganisationen och samtidigt se till att resultaten på regional nivå överensstämmer med de allmänna villkoren för överföring och icke-bindande tioåriga nätutvecklingsplaner på gemenskapsnivå. Samarbetet på regional nivå förutsätter att nätverksamheten effektivt skiljs från produktions- och leveransverksamhet. Utan sådan åtskillnad finns det risk för att det regionala samarbetet mellan de systemansvariga för överföringsystemen leder till agerande som begränsar konkurrensen. Medlemsstaterna bör främja samarbete och övervaka nätets effektivitet på regional nivå. Det regionala samarbetet bör vara förenligt med utvecklingen mot en konkurrensutsatt och effektiv inre marknad för gas.
- (17) Samtliga marknadsaktörer har ett intresse av arbetet i Entso för gas. En effektiv samrådsprocess är därför viktig och befintliga strukturer som inrättats för att underlätta och effektivisera processen, exempelvis EASEE-Gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange), de nationella tillsynsmyndigheter eller byrån, bör spela en viktig roll.
- (18) För att öka transparensen när det gäller utvecklingen av ett gasöverföringsnät i gemenskapen bör Entso för gas utarbeta, offentliggöra och regelbundet uppdatera en icke-bindande gemenskapsomfattande tioårig nätutvecklingsplan (gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan). Denna nätutvecklingsplan bör omfatta hållbara gasöverföringsnät och nödvändiga regionala sammanlänkningskapaciteter som behövs på grund av kommersiella eller försörjningstrygghetsmässiga hänseenden.

(1) Se sidan 1 i detta nummer av EUT.

- (19) För att konkurrensen på grossistmarknaderna för flytande gas ska kunna ökas, är det ytterst viktigt att handel med naturgas kan bedrivas oavsett dess plats i systemet. Det enda sättet att göra detta är att ge nätanvändarna frihet att självständigt boka inmatnings- och uttagskapacitet och därmed transportera naturgas genom områden i stället för på avtalsslutna vägar. De flesta intressegrupperna meddelade redan vid det sjätte forumet i Madrid den 30–31 oktober 2002 att de föredrar inmatnings- och uttagssystem. Tarifferna bör inte vara beroende av transportrutten. Den tariff som fastställs för en eller flera inmatningspunkter bör därför inte ha samband med den tariff som fastställs för en eller flera uttagspunkter och omvänt.
- (20) Hänvisningar till harmoniserade transportavtal i samband med icke-diskriminerande tillträde till ett nät som innehas av systemansvariga för överföringssystem innebär inte att villkor i en särskild systemansvarigs transportavtal i en medlemsstat måste vara desamma som hos en annan systemansvarig i denna medlemsstat eller i en annan medlemsstat, om det inte har fastställts minimikrav som måste uppfyllas i alla transportavtal.
- (21) Den avtalsbetingade överbelastningen i naturgasnätet är betydande. Principerna för hantering av överbelastning och kapacitetstilldelning för nya eller nyligen förhandlade avtal baseras därför på frigörande av outnyttjad kapacitet, genom att nätanvändarna får möjlighet att återförsälja eller hyra ut avtalsenlig kapacitet i andra hand. Dessa principer vilar också på de systemansvarigas skyldighet att erbjuda marknaden outnyttjad kapacitet, med åtminstone en dags framförhållning och möjlighet till fränkoppling. Med tanke på den stora andelen befintliga avtal och behovet av att skapa verkligt lika villkor mellan användare av ny och befintlig kapacitet, bör dessa principer tillämpas för all avtalskapacitet, även befintliga avtal.
- (22) Visserligen är fysisk överbelastning av näten för närvarande inget stort problem i gemenskapen, men det kan komma att ändras i framtiden. Därför är det viktigt att fastställa grundläggande principer för hur kapaciteten ska tilldelas vid sådan överbelastning.
- (23) Marknadsövervakningen, som de senaste åren har utövats av de nationella tillsynsmyndigheterna och av kommissionen, har visat att kraven på transparens och bestämmelser om tillträde till infrastruktur inte är tillräckliga för att garantera en verklig, välfungerande, öppen och effektiv inre marknad för gas.
- (24) Lika tillgång till information om systemets fysiska status och effektivitet är nödvändigt så att alla marknadsaktörer har möjlighet att bedöma den övergripande tillgångs- och efterfrågesituationen och att identifiera orsakerna till förändringar av grossistpriset. Detta inbegriper mer exakt information om tillgång och efterfrågan, nätkapacitet, flöden och underhåll, balans, tillgänglighet samt lageranvändning. Eftersom dessa uppgifter är av avgörande betydelse för att marknaden ska kunna fungera väl, måste restriktionerna för offentliggörande med hänvisning till sekretess göras mindre stränga.
- (25) Kravet på konfidentialitet för kommersiellt känslig information är särskilt viktigt när det gäller uppgifter av kommersiellt strategisk karaktär för företaget, när det finns en enda användare av en lagringsanläggning, eller när det gäller uppgifter om uttagspunkter inom ett system eller under-system som inte är kopplat till något annat överförings- eller distributionssystem utan till en enda industriell slutförbrukare, om ett offentliggörande av sådana uppgifter avslöjar konfidentiell information om denna kunds produktionsprocess.
- (26) För att öka förtroendet för marknaden måste marknadsaktörerna kunna vara säkra på att företaget som missbrukar sin ställning kan bli föremål för effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner. De behöriga myndigheterna bör ges befogenhet att göra en fullödig bedömning av påståenden om missbruk av marknadsställning. Det är därför nödvändigt att ge de behöriga myndigheterna tillgång till uppgifter om operativa beslut som fattas av gashandelsföretag. På gasmarknaden meddelas alla dessa beslut de systemansvariga i form av kapacitetsreservationer, nomineringar och genomförda flöden. De systemansvariga bör hålla information om sådana beslut lätt tillgängliga för de behöriga myndigheterna under en fastställd period. De behöriga myndigheterna bör dessutom regelbundet kontrollera att de systemansvariga för överföringssystemen efterlever reglerna.
- (27) Tillgången på lagringsanläggningar för naturgas och flytande naturgas (LNG) är otillräcklig i vissa medlemsstater, och genomförandet av befintliga regler måste därför förbättras. En granskning utförd av Europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter för el och gas (ERGEG) visade att riktlinjerna för god praxis för operatörer av lagringssystem rörande tillträde för tredje part, vilka samtliga intressegrupper hade enats om vid forumet i Madrid, inte tillämpas i tillräcklig utsträckning och därför måste göras bindande.
- (28) De balanssystem för gas som systemansvariga för överföringssystem tillämpar måste vara icke-diskriminerande och transparenta, eftersom de är viktiga mekanismer, inte minst för nya marknadsaktörer, som kan ha större problem med att balansera sin samlade försäljningsportfölj än etablerade företag på marknaden i fråga. Det är därför nödvändigt att införa regler som ser till att systemansvariga för överföringssystem tillämpar sådana mekanismer på ett sätt som är förenligt med icke-diskriminerande, transparenta och effektiva villkor för tillträde till nätet.
- (29) Handeln med primära kapacitetsrättigheter är ett viktigt led i utvecklingen av en konkurrensutsatt marknad och skapandet av likviditet. Denna förordning bör därför innehålla grundläggande bestämmelser om sådan handel.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/39

(30) De nationella tillsynsmyndigheterna bör se till att de bestämmelser som omfattas av denna förordning och de riktlinjer som antas enligt förordningen följs.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

(31) Riktlinjerna i bilagan till denna förordning innehåller särskilda, detaljerade genomföranderegler, vilka bygger på de andra riktlinjerna för god praxis. Om lämpligt kommer dessa regler att vidareutvecklas med tiden, med beaktande av skillnaderna mellan nationella gassystem.

Syftet med denna förordning är

(32) När kommissionen föreslår ändringar av de riktlinjer som bifogas denna förordning, bör den först samråda med alla de relevanta parter som berörs av riktlinjerna, företrädda av sina yrkesorganisationer, samt med medlemsstaterna i Madridforumet.

a) att fastställa icke-diskriminerande regler när det gäller villkoren för tillträde till överföringssystem för gas, med hänsyn till de nationella och regionala marknadernas särdrag, för att säkerställa att den inre gasmarknaden fungerar väl,

(33) Medlemsstaterna och de behöriga nationella myndigheterna bör åläggas att förse kommissionen med relevanta uppgifter. Kommissionen bör behandla sådana uppgifter konfidentiellt.

b) att fastställa icke-diskriminerande regler när det gäller villkoren för tillträde till anläggningar för flytande naturgas och lagringsanläggningar, med hänsyn till de nationella och regionala marknadernas särdrag, och

(34) Denna förordning och de riktlinjer som antas i enlighet med den får inte påverka tillämpningen av gemenskapens konkurrensregler.

c) att underlätta uppkomsten av en välfungerande och transparent grossistmarknad med en hög grad av försörjningstrygghet för gas och tillhandahålla mekanismer för harmonisering av reglerna för nättillträde för gränsöverskridande handel med gas.

(35) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽¹⁾.

Målen i första stycket inbegriper fastställande av harmoniserade principer för tariffer eller för de metoder som används för att beräkna dem, för tillträde till nät, men inte till lagringsanläggningar, inrättande av tjänster för tredjepartstillträde och harmoniserade principer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning, beslut om krav på transparens, balansregler och avgifter för obalans samt underlättande av handeln med kapacitet.

(36) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att fastställa eller anta de riktlinjer som krävs för att den grad av harmonisering ska kunna uppnås som är nödvändig för att syftet med denna förordning ska kunna uppnås. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning, bland annat genom att komplettera den med nya icke väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

Denna förordning ska, med undantag av artikel 19.4, endast gälla för lagringsanläggningar som omfattas av artikel 33.3 eller 33.4 i direktiv 2009/73/EG.

(37) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att införa rättvisa regler för villkoren för tillträde till naturgasöverföringsnäten, lagringsanläggningar och lagringsanläggningar för flytande naturgas (LNG), inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

Medlemsstaterna får inrätta ett organ i enlighet med direktiv 2009/73/EG, vilket ska genomföra en eller flera av de uppgifter som brukar handhas av den systemansvariga för överföringssystem och för vilket kraven i denna förordning ska gälla. Detta organ ska vara föremål för certifiering enligt artikel 3 i denna förordning och utses i enlighet med artikel 10 i direktiv 2009/73/EG.

Artikel 2

Definitioner

(38) Med tanke på omfattningen av ändringarna av förordning (EG) nr 1775/2005 är det av tydlighets- och effektivitetsskäl önskvärt att bestämmelserna i fråga omarbetas och ställs samman till en enda ny förordning.

1. I denna förordning avses med

1. *överföring*: transport, vars avsikt är tillhandahållande till kunder, men inte leverans, av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledning, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

L 211/40	SV	Europeiska unionens officiella tidning	14.8.2009
2.		<i>transportavtal</i> : avtal som den systemansvariga för överförings-systemet har ingått med en nätanvändare i syfte att göra överföringen.	15. <i>kortfristiga tjänster</i> : tjänster som den systemansvariga för överförings-systemet tillhandahåller med en löptid på mindre än ett år.
3.		<i>kapacitet</i> : det maximala flöde, uttryckt i kubikmeter per tidsenhet eller som energienhet per tidsenhet, vilket nätanvändaren har rätt till enligt bestämmelserna i transportavtalet.	16. <i>fast kapacitet</i> : gasöverföringskapacitet som avtalsenligt garanteras som icke-avbrytbar av den systemansvariga för överförings-systemet.
4.		<i>outnyttjad kapacitet</i> : de fasta kapaciteter som en nätanvändare erhållit enligt ett transportavtal, men som denne användare inte har nominerat vid den tidpunkt då den i avtalet fastställda fristen löper ut.	17. <i>fasta tjänster</i> : tjänster som tillhandahålls av den systemansvariga för överförings-systemet avseende fast kapacitet.
5.		<i>hantering av överbelastning</i> : hantering av den systemansvarigas kapacitetsportfölj, så att dels den tekniska kapaciteten utnyttjas på bästa möjliga sätt och i högsta möjliga grad, dels eventuella överbelastningar och flaskhalsar upptäcks i tid.	18. <i>teknisk kapacitet</i> : största möjliga fasta kapacitet som den systemansvariga för överförings-systemet kan tillhandahålla nätanvändarna, med beaktande av systemets funktionsduglighet och överföringsnätets tekniska drift.
6.		<i>andrahandsmarknad</i> : marknad där kapaciteten handlas men som inte är den primära marknaden.	19. <i>avtalad kapacitet</i> : kapacitet som den systemansvariga för överförings-systemet har tilldelat en nätanvändare genom ett transportavtal.
7.		<i>nominering</i> : nätanvändarens förhandsmeddelande till den systemansvariga för överförings-systemet om det faktiska gasflöde som nätanvändaren vill mata in i eller ta ut ur systemet.	20. <i>tillgänglig kapacitet</i> : den del av den tekniska kapaciteten som ännu inte tilldelats och fortfarande finns tillgänglig i systemet.
8.		<i>renomining</i> : senare meddelande om korrigerad nominering.	21. <i>avtalsbetingad överbelastning</i> : situation där efterfrågan på fast kapacitet överstiger den tekniska kapaciteten.
9.		<i>funktionsduglighet</i> : läge där naturgasens tryck och kvalitet i ett överföringsnät och även i nödvändig överföringsutrustning befinner sig inom de övre och nedre gränser som den systemansvariga för överförings-systemet har fastställt, så att naturgasöverföringen är tekniskt säkerställd.	22. <i>primär marknad</i> : marknad för kapacitet där den systemansvariga för överförings-systemet handlar direkt.
10.		<i>balansperiod</i> : den period inom vilken varje nätanvändare måste utjämna uttaget av en viss mängd naturgas, uttryckt i energienheter, genom att mata in samma mängd naturgas i överföringsnätet i enlighet med transportavtalet eller de allmänna villkoren för överföring.	23. <i>fysisk överbelastning</i> : läge där efterfrågan på faktisk överföring överstiger den tekniska kapaciteten.
11.		<i>nätanvändare</i> : kund eller potentiell kund till en systemansvarig för överförings-system samt systemansvariga för överförings-system, i den mån som det är nödvändigt för dem för att kunna bedriva sin överföringsverksamhet.	24. <i>anläggningskapacitet för flytande naturgas</i> : kapacitet vid en LNG-terminal för kondensering av naturgas eller import, avlastning och återställande av naturgas från LNG.
12.		<i>avbrytbara tjänster</i> : tjänster som den systemansvariga för överförings-systemet tillhandahåller avseende avbrytbar kapacitet.	25. <i>utrymme</i> : den volym naturgas som en användare av en lagringsanläggning har rätt att använda för naturgaslagring.
13.		<i>avbrytbar kapacitet</i> : gasöverföringskapacitet som kan avbrytas av den systemansvariga för överförings-systemet i enlighet med villkoren i transportavtalet.	26. <i>produktionskapacitet</i> : den takt i vilken en användare av en lagringsanläggning har rätt att ta ut naturgas från lagringsanläggningen.
14.		<i>långfristiga tjänster</i> : tjänster som den systemansvariga för överförings-systemet tillhandahåller med en löptid på minst ett år.	27. <i>inmatningskapacitet</i> : den takt i vilken en användare av en lagringsanläggning har rätt att mata in naturgas till lagringsanläggningen.
			28. <i>lagringskapacitet</i> : kombinationen utrymme, inmatningskapacitet och produktionskapacitet.
			2. Utan att det påverkar tillämpningen av definitionerna i punkt 1 i denna artikel ska de definitioner i artikel 2 i direktiv 2009/73/EG som är relevanta för tillämpningen av denna förordning tillämpas, med undantag av definitionen av överföring i artikel 2.3 i det direktivet.
			Definitionerna i punkt 1 leden 3–23 avseende överföring ska gälla analogt för lagrings- och LNG-anläggningar.

Artikel 3

Certifiering av systemansvariga för överföringssystemen

1. Om kommissionen har mottagit en anmälan om certifiering av en systemansvarig för överföringssystem i enlighet med artikel 10.6 i direktiv 2009/73/EG, ska den pröva denna anmälan så snart som den mottagits. Inom två månader efter mottagandet av en sådan anmälan ska kommissionen till den berörda nationella tillsynsmyndigheten yttra sig om dess förenlighet med artikel 10.2 eller artikel 11, och artikel 9 i direktiv 2009/73/EG.

När det yttrande som avses i första stycket utarbetas kan kommissionen begära att byrån ska yttra sig om den nationella tillsynsmyndighetens beslut. I detta fall ska den tvåmånadersperiod som nämns i första stycket förlängas med två månader.

I avsaknad av ett yttrande från kommissionen inom de perioder som nämns i första och andra styckena ska kommissionen anses inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

2. Efter mottagandet av ett yttrande från kommissionen ska den nationella tillsynsmyndigheten inom två månader anta sitt slutliga beslut om certifiering av den systemansvariga för överföringssystemet och därvidlag ta största möjliga hänsyn till kommissionens yttrande. Tillsynsmyndighetens beslut och kommissionens yttrande ska offentliggöras tillsammans.

3. Under förfarandet får tillsynsmyndigheterna och/eller kommissionen när som helst begära sådana uppgifter från systemansvariga för överföringssystemen och/eller företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet som är relevanta för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

4. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

5. Kommissionen får anta riktlinjer som beskriver förfarandet för tillämpningen av punkterna 1 och 2. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 28.2.

6. Om kommissionen har mottagit en anmälan om certifiering av en systemansvarig för överföringssystem i enlighet med artikel 9.10 i direktiv 2009/73/EG, ska den fatta ett beslut angående certifiering. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut.

Artikel 4

Europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas

Alla systemansvariga för överföringssystemen för gas ska samarbeta på gemenskapsnivå genom Entso för gas för att främja fullbordandet av en fungerande inre marknad för naturgas och gynna gränsöverskridande handel och säkerställa optimal förvaltning, samordnad drift och sund teknisk utveckling av det europeiska naturgasöverföringsnätet.

Artikel 5

Inrättande av Entso för gas

1. Senast den 3 mars 2011 ska de systemansvariga för överföringssystemen för gas till kommissionen och byrån lämna in ett utkast till stadgar, en förteckning över medlemmar och ett utkast till arbetsordning, inklusive regler för hur samrådet mellan intressenterna i Entso för gas som nu ska inrättas ska gå till.

2. Inom två månader efter mottagandet ska byrån, efter formellt samråd med organisationer som representerar samtliga berörda parter, särskilt systemanvändare, inklusive kunder, lämna ett yttrande till kommissionen om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning.

3. Kommissionen ska lämna ett yttrande om utkastet till stadgar, medlemsförteckningen och utkastet till arbetsordning med beaktande av det yttrande som byrån ska avge enligt punkt 2 och inom tre månader efter mottagandet av byråns yttrande.

4. Inom tre månader efter mottagandet av kommissionens yttrande ska de systemansvariga inrätta Entso för gas samt anta och offentliggöra dess stadgar och arbetsordning.

Artikel 6

Utarbetande av nätföreskrifter

1. Kommissionen ska, efter samråd med byrån, Entso för gas och de andra berörda intressenterna, årligen upprätta en förteckning över de i artikel 8.6 angivna områden som ska inbegripas i utarbetandet av prioriterade nätföreskrifter.

2. Kommissionen ska uppmana byrån att, inom en rimlig tidsfrist som inte överstiger sex månader, lämna in en icke-bindande ramriktlinje (ramriktlinje), i vilken det anges klara och objektiva principer i enlighet med artikel 8.7 för utarbetande av varje nätföreskrift som har anknytning till de områden som anges i förteckningen över prioriterade nätföreskrifter. Varje ramriktlinje ska bidra till icke-diskriminering, verklig konkurrens och en väl fungerande marknad. Efter en motiverad ansökan från byrån får kommissionen förlänga denna period.

3. Byrån ska på ett öppet och transparent sätt under en period på minst två månader formellt samråda med Entso för gas och med de andra berörda intressenterna om ramriktlinjen.

4. Om kommissionen anser att ramriktlinjen inte medverkar till icke-diskriminering, verklig konkurrens och en väl fungerande marknad, får den begära att byrån reviderar ramriktlinjen inom en rimlig tidsfrist och lämnar in den till kommissionen på nytt.

5. Om byrån underlåter att lämna in en ramriktlinje eller en reviderad ramriktlinje inom den period som kommissionen angett enligt punkt 2 eller 4, ska kommissionen utarbeta ramriktlinjen ifråga.

6. Kommissionen ska uppmana Entso för gas att för byrån lägga fram nätföreskrifter som överensstämmer med den relevanta ramriktlinjen inom en rimlig period som inte överstiger tolv månader.

7. Inom tre månader efter mottagandet av en nätföreskrift, en period under vilken byrån får hålla ett formellt samråd med berörda parter, ska byrån avge ett motiverat yttrande till Entso för gas om nätföreskriften.

8. Entso för gas får ändra nätföreskriften efter byråns yttrande och lämna in den på nytt till byrån.

9. När byrån har förvisat sig om att nätföreskriften överensstämmer med den relevanta ramriktlinjen, ska den lämna nätföreskriften till kommissionen och får rekommendera att den antas inom en rimlig tidsperiod. Om kommissionen inte antar nätföreskriften ska den ange skälen till detta.

10. Om Entso för gas har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift inom den tidsperiod som kommissionen har fastställt enligt punkt 6, får kommissionen uppmana byrån att utarbeta ett utkast till nätföreskrift på grundval av den relevanta ramriktlinjen. Byrån får inleda ytterligare ett samråd under utarbetandet av en nätföreskrift enligt denna punkt. Byrån ska lämna in ett utkast till nätföreskrift som utarbetats enligt denna punkt till kommissionen och får rekommendera att den antas.

11. Kommissionen får på eget initiativ, om Entso för gas har underlåtit att utarbeta en nätföreskrift eller byrån har underlåtit att utarbeta ett utkast till nätföreskrift enligt punkt 10, eller efter rekommendation från byrån enligt punkt 9, anta en eller flera nätföreskrifter på de områden som omfattas av artikel 8.6.

Om kommissionen på eget initiativ föreslår att en nätföreskrift ska antas, ska den under en period som inte understiger två månader samråda med byrån, Entso för gas och alla berörda intressenter om ett utkast till nätföreskrift. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 28.2.

12. Denna artikel ska inte påverka kommissionens rätt att anta och ändra riktlinjerna enligt artikel 23.

Artikel 7

Ändring av nätföreskrifter

1. Personer som kan ha intresse av en nätföreskrift som har antagits i enlighet med artikel 6, inklusive Entso för gas, systemansvariga för överföringsnät, nätanvändare och konsumenter, får föreslå byrån utkast till ändringar av denna nätföreskrift. Byrån får också föreslå ändringar på eget initiativ.

2. Byrån ska samråda med alla aktörer i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 713/2009. Efter detta förfarande får byrån lägga fram motiverade förslag till ändringar för kommissionen, med en förklaring av hur förslagen i fråga är förenliga med de mål för nätföreskrifterna som anges i artikel 6.2 i den här förordningen.

3. Kommissionen får, med beaktande av byråns yttrande, anta ändringar av alla nätföreskrifter som har antagits enligt artikel 6. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 28.2.

4. Överväganden rörande föreslagna ändringar enligt förfarandet i artikel 28.2 ska begränsas till övervägande av aspekter i samband med den föreslagna ändringen. Sådana förslag till ändringar påverkar inte andra ändringar som kommissionen kan komma att föreslå.

Artikel 8

Uppgifter för Entso för gas

1. Entso för gas ska utarbeta nätföreskrifter inom de områden som anges i punkt 6 i den här artikeln på uppmaning av kommissionen i enlighet med artikel 6.6.

2. Entso för gas får utarbeta nätföreskrifter inom de områden som anges i punkt 6 för uppnåendet av de mål som anges i artikel 4, om dessa nätföreskrifter inte hänför sig till områden som omfattas av en uppmaning från kommissionen till nätverket. Dessa nätföreskrifter ska föreläggas byrån för yttrande. Entso för gas ska ta vederbörlig hänsyn till detta yttrande.

3. Entso för gas ska anta

a) gemensamma verktyg för säkerställande av samordning av nätdriften under normala omständigheter och vid nödsituationer, inklusive gemensamma kriterier för klassificering av nätincidenter, och forskningsplaner,

b) en icke-bindande gemenskapsomfattande tioårig nätutvecklingsplan (den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen), inklusive en europeisk försörjningsprognos, vartannat år,

c) rekommendationer för samordningen av det tekniska samarbetet mellan gemenskapens och tredjeländers systemansvariga för överföringsystemen,

d) ett årsarbetsprogram,

e) en årsrapport,

f) årliga försörjningsprognoser för sommar och vinter.

4. I den europeiska försörjningsprognos som avses i punkt 3 b ska anges gassystemets sammantagna tillräcklighet för den befintliga och förväntade efterfrågan på gas för den kommande femårsperioden och för perioden 5–10 år räknat från datumet för den prognosen. Den europeiska försörjningsprognosen ska bygga på nationella försörjningsprognoser utarbetade av var och en av de systemansvariga för överföringssystemen.

5. Årsarbetsprogrammet enligt punkt 3 d ska innehålla en förteckning och beskrivning av de nätföreskrifter som ska utarbetas, en samordningsplan för nätverket samt forsknings- och utvecklingsverksamhet som ska utföras det året och en preliminär tidsplan.

6. De nätföreskrifter som avses i punkterna 1 och 2 ska omfatta följande områden, med beaktande av regionala särdrag i tillämpliga fall:

- a) Reglerna för nätets driftsäkerhet och tillförlitlighet.
- b) Regler för nätanslutning.
- c) Regler för tredjepartstillträde.
- d) Regler för informationsutbyte och balansavräkning.
- e) Regler för driftskompatibilitet.
- f) Rutiner och procedurer för störningssituationer.
- g) Regler för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.
- h) Regler för gashandel avseende tillhandahållande av tjänster för tillträde till nätet på teknisk nivå och på driftsnivå samt systembalans.
- i) Regler för transparens.
- j) Balansregler, inklusive nätrelaterade regler om nomineringsförfarandet, regler för obalansavgifter och regler för operationell balans mellan systemansvarigas överföringssystem.
- k) Regler för harmoniserade avgiftsstrukturer för överföring.
- l) Energieffektivitet för gasnät.

7. Nätföreskrifterna ska utarbetas för gränsöverskridande nätfrågor och marknadsintegrationsfrågor och ska inte påverka medlemsstaternas rätt att fastställa nationella nätföreskrifter som inte har någon inverkan på den gränsöverskridande handeln.

8. Entso för gas ska övervaka och analysera tillämpningen av de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits av kommissionen i enlighet med artikel 6.11 och deras inverkan på harmoniseringen av tillämpliga regler med syftet att underlätta marknadsintegrering. Entso för gas ska avlägga rapport till byrån och redovisa resultaten av analysen i den årliga rapport som avses i punkt 3 e i den här artikeln.

9. Entso för gas ska ställa all den information till förfogande som krävs för att byrån ska kunna genomföra uppgifterna enligt artikel 9.1.

10. Entso för gas ska vartannat år anta och offentliggöra en gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan enligt punkt 3 b. Den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade nätet, ett utvecklingsscenario, en europeisk försörjningsprognos samt en bedömning av systemets uthållighet.

Den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen ska särskilt

- a) bygga på nationella investeringsplaner, med beaktande av de regionala investeringsplaner som avses i artikel 12.1 och, i tillämpliga fall, på gemenskapsaspekter av nätplanering, inbegripet riktlinjerna för transeuropeiska energinät i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1364/2006/EG⁽¹⁾,
- b) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningsplaner, även bygga på rimliga behov hos olika nätanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artiklarna 14 och 22 i direktiv 2009/73/EG,
- c) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på gränsöverskridande kapacitet.

Beträffande led c i andra stycket kan en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepaxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen.

11. Byrån ska se över de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna i syfte att bedöma deras överensstämmelse med den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen. Om byrån konstaterar att en nationell tioårig nätutvecklingsplan inte stämmer överens med den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen ska den rekommendera att den nationella nätutvecklingsplanen eller den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen ändras på lämpligt sätt. Om en sådan nationell tioårig nätutvecklingsplan utarbetas i enlighet med artikel 22 i direktiv 2009/73/EG ska byrån rekommendera den behöriga nationella tillsynsmyndigheten att ändra den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i enlighet med artikel 22.7 i det direktivet och informera kommissionen om detta.

12. På begäran av kommissionen ska Entso för gas lämna sina synpunkter till kommissionen i samband med antagande av riktlinjerna i enlighet med artikel 23.

Artikel 9

Byråns övervakningsuppgifter

1. Byrån ska övervaka att Entso för gas genomför sina uppgifter enligt artikel 8.1, 8.2 och 8.3 och rapportera till kommissionen.

⁽¹⁾ EUT L 262, 22.9.2006, s. 1.

Byrån ska övervaka hur Entso för gas genomför de nätföreskrifter som har utarbetats enligt artikel 8.2 och de nätföreskrifter som har fastställts enligt artikel 6.1–6.10 men som inte har antagits av kommissionen enligt artikel 6.11. Om Entso för gas inte har genomfört sådana nätföreskrifter ska byrån begära att Entso för gas avger en vederbörligen motiverad förklaring till varför detta inte har skett. Byrån ska informera kommissionen om denna förklaring och avge ett yttrande över den.

Byrån ska övervaka och analysera genomförandet av de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits av kommissionen i enlighet med artikel 6.11 och deras inverkan på harmoniseringen av de regler som syftar till att underlätta marknadsintegrering samt på icke-diskriminering, verklig konkurrens och en väl fungerande marknad, samt rapportera till kommissionen.

2. Entso för gas ska lämna utkastet till nätutvecklingsplan, utkastet till årsarbetsprogram med information om samrådsprocessen och övriga handlingar som avses i artikel 8.3 till byrån för yttrande.

Inom två månader efter mottagandet ska byrån lämna ett motiverat yttrande, tillsammans med rekommendationer till Entso för gas och kommissionen, om byrån anser att utkastet till årsarbetsprogrammet eller utkastet till gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan som lagts fram av Entso för gas inte medverkar till icke-diskriminering, verklig konkurrens och en väl fungerande marknad eller till en tillräcklig grad av gränsöverskridande sammanlänkning med tillräde för tredjepart.

Artikel 10

Samråd

1. När Entso för gas utarbetar nätföreskrifterna, utkastet till gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan och årsarbetsprogrammet enligt artikel 8.1, 8.2 och 8.3, ska det i ett tidigt skede och på ett öppet och transparent sätt ha omfattande samråd med alla berörda aktörer på marknaden, särskilt med de organisationer som företräder alla intressenter, i enlighet med de förfaranderegler som avses i artikel 5.1. Samrådet ska inkludera nationella tillsynsmyndigheter och andra nationella myndigheter, gashandels- och producentföretag, systemanvändare, inklusive kunder, systemansvariga för distributionssystemen, inklusive berörda branschorganisationer, tekniska organ och intressentplattformar. Samrådet ska ha till syfte att identifiera synpunkter och förslag från alla berörda parter i beslutsprocessen.

2. Samtliga dokument och protokoll från sammanträden med anknytning till de samråd som avses i punkt 1 ska offentliggöras.

3. Innan årsarbetsprogrammet och nätföreskrifterna enligt artiklarna 8.1, 8.2 och 8.3 antas, ska Entso för gas redovisa de synpunkter som framförts under samrådsförandet och hur dessa synpunkter har beaktats. Om synpunkterna inte har beaktats, ska skälen till det anges.

Artikel 11

Kostnader

Kostnaderna för den verksamhet som bedrivs av Entso för gas och som avses i artiklarna 4–12 ska bäras av de systemansvariga för överföringssystemen och tas med i avgiftsberäkningen. Tillsynsmyndigheterna ska endast godkänna dessa kostnader endast om de är rimliga och proportionerliga.

Artikel 12

Regionalt samarbete mellan systemansvariga för överföringssystemen

1. De systemansvariga för överföringssystemen ska inleda regionalt samarbete inom ramen för Entso för gas för att bidra till den verksamhet som avses i artikel 8.1, 8.2 och 8.3. De ska särskilt offentliggöra en regional investeringsplan vartannat år, och får fatta investeringsbeslut baserade på denna regionala investeringsplan.

2. De systemansvariga för överföringssystemen ska främja driftslösningar som säkerställer optimal hantering av nätet och främja utvecklingen av energitvåte, en samordnad tilldelning av gränsöverskridande kapacitet genom icke-diskriminerande marknadsbaserade metoder, med vederbörligt beaktande av fördelarna med implicita auktioner för kortfristig tilldelning och integrering av balansmekanismer.

3. Kommissionen får i syfte att uppnå målen i punkterna 1 och 2 fastställa de regionala samarbetsstrukturernas geografiska utsträckning med beaktande av befintliga regionala samarbetsstrukturer. Varje medlemsstat får främja samarbete i mer än ett geografiskt område. Den åtgärd som avses i första meningen, vilken avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 28.2.

Kommissionen ska för detta ändamål samråda med byrån och Entso för gas.

Artikel 13

Tariffer för tillräde till nät

1. De tariffer, eller de metoder som används för att beräkna dem, vilka tillämpas av systemansvariga för överföringssystem och har godkänts av tillsynsmyndigheterna enligt artikel 41.6 i direktiv 2009/73/EG, samt de tariffer som offentliggjorts enligt artikel 32.1 i det direktivet ska vara transparenta, ta hänsyn till systemets funktionsduglighet och förbättring och återspegla de faktiska kostnaderna, i den utsträckning kostnaderna motsvaras av de kostnader som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har och är transparenta, samtidigt som en rimlig avkastning på investeringar tillgodoses och vid behov tariffjämförelser av tillsynsmyndigheterna beaktas. Tarifferna eller de metoder som används för att beräkna dem ska tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/45

Medlemsstaterna får besluta att tarifferna också får fastställas genom marknadsbaserade principer, såsom auktioner, förutsatt att sådana principer och de intäkter som uppstår från dessa har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Tarifferna eller de metoder som används för att beräkna dem ska underlätta effektiv gashandel och konkurrens och samtidigt hindra korssubventionering mellan nätanvändare samt ge incitament till investeringar och upprätthållande eller skapande av driftskompatibilitet för överföringsnät.

Tariffer för nätanvändare ska vara icke-diskriminerande och fastställas separat vid varje ingång till och utgång från överförings-systemet. Mekanismer för kostnadsfördelning och metoder för fastställande av priser när det gäller inmatnings- och uttagspunkter ska godkännas av de nationella tillsynsmyndigheterna. Efter en övergångsperiod, dvs. senast den 3 september 2011, ska medlemsstaterna se till att nätavgifter inte beräknas på grundval av avtal.

2. Tariffer för tillträde till nät får varken begränsa marknadens likviditet eller påverka den gränsöverskridande handeln mellan olika överföringsystem. Om olika tariffstrukturer eller balansregler skulle hindra handel mellan olika överföringsystem, ska de systemansvariga, trots vad som anges i artikel 41,6 i direktiv 2009/73/EG, i nära samarbete med berörda nationella myndigheter aktivt arbeta för enhetliga tariffstrukturer och avgiftsprinciper, även när det gäller balans.

Artikel 14

Tjänster för tredjepartstillträde avseende systemansvariga för överföringsystem

1. Systemansvariga för överföringsystem ska
 - a) se till att på ett icke-diskriminerande sätt erbjuda samtliga nätanvändare sina tjänster,
 - b) tillhandahålla både fasta och avbrytbara tjänster för tredjepartstillträde; priset på fränkopplingsbar kapacitet ska återspegla sannolikheten för avbrott,
 - c) erbjuda samtliga nätanvändare både lång- och kortfristiga tjänster.

Vad gäller led a i första stycket ska erbjudandet, när en systemansvarig för överföringsystemet erbjuder samma tjänster till olika kunder, ske på samma kontraktsvillkor, antingen på grundval av harmoniserade transportavtal eller en gemensam nätföreskrift som godkänts av behörig myndighet i enlighet med förfarandet i artikel 41 i direktiv 2009/73/EG.

2. Transportavtal som ingås med annat än normalt startdatum eller för kortare löptid än ett årligt standardtransportavtal får inte leda till godtyckligt högre eller lägre tariffer som inte återspeglar tjänstens marknadsvärde, i överensstämmelse med principerna i artikel 13.1.

3. Vid behov kan tjänster för tredjepartstillträde beviljas mot lämpliga garantier från nätanvändare om att de är kreditvärda. Sådana garantier får inte utgöra otillbörliga hinder för marknadsinträde och ska vara icke-diskriminerande, transparenta och proportionerliga.

Artikel 15

Tjänster för tredjepartstillträde avseende anläggningar för lagring och LNG

1. Systemansvariga för överföringsystem avseende LNG och lagring ska
 - a) erbjuda tjänster på icke-diskriminerande grund till alla nätanvändare; särskilt om en systemansvarig för LNG- eller lagringssystem erbjuder samma tjänst till olika kunder ska detta ske på likvärdiga avtalsvillkor,
 - b) erbjuda tjänster som är förenliga med användning av sammanlänkade gastransportsystem och underlätta tillträdet genom samarbete med de systemansvariga, och
 - c) offentliggöra relevant information, särskilt uppgifter om tjänsternas användning och tillgänglighet inom en tidsram som är förenlig med rimliga handelsbehov hos användare av lagrings- och LNG-anläggningar, och den nationella tillsynsmyndigheten ska övervaka offentliggörandet.
2. Varje systemansvarig för lagring ska
 - a) tillhandahålla både fasta och avbrytbara tjänster för tredjepartstillträde; priset på fränkopplingsbar kapacitet ska återspegla sannolikheten för avbrott,
 - b) erbjuda användare av lagringsanläggningar både lång- och kortsiktiga tjänster, och
 - c) erbjuda användare av lagringsanläggningar både kombinerade tjänster och separata tjänster när det gäller lagringsutrymme, inmatningsförmåga och leveransförmåga.
3. LNG- och lagringsanläggningsavtal ska inte leda till godtyckligt högre tariffer, om de tecknas
 - a) utanför ett naturgasår med ett inledningsdatum som inte följer standard, eller
 - b) med kortare varaktighet än standard för LNG- och lagringsanläggningsavtal på årlig basis.
4. Vid behov kan tjänster för tredjepartstillträde beviljas mot lämpliga garantier från nätanvändare om att de är kreditvärda. Sådana garantier får inte utgöra otillbörliga hinder för marknadsinträde och ska vara icke-diskriminerande, transparenta och proportionerliga.

5. Avtalsenliga gränser för den nödvändiga minimistorleken på LNG-anläggningens kapacitet och lagringskapaciteten ska motiveras på grundval av tekniska restriktioner och ge små användare av lagringsanläggningar möjlighet att få tillträde till lagringstjänster.

Artikel 16

Principer för mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning för systemansvariga för överföringssystem

1. Den maximala kapaciteten vid alla relevanta punkter som avses i artikel 18.3 ska ställas till marknadsaktörernas förfogande, med beaktande av systemets funktionsduglighet och effektiv nätdrift.
2. Den systemansvariga för överföringssystem ska tillämpa och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta mekanismer för kapacitetstilldelning, vilka ska
 - a) skicka lämpliga ekonomiska signaler för en effektiv och maximal användning av den tekniska kapaciteten, underlätta investeringar i ny infrastruktur och underlätta gränsöverskridande handel med naturgas,
 - b) vara förenliga med marknadsmekanismerna, även på spotmarknader och centrala marknadsplatser, och samtidigt vara flexibla och kunna anpassas till ändrade marknadsvillkor, och
 - c) vara förenliga med medlemsstaternas system för tillträde till systemen.
3. Den systemansvariga för överföringssystem ska genomföra och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för förvaltning av överbelastningar som underlättar gränsöverskridande handel med naturgas på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av följande principer:
 - a) Vid avtalsbetingad överbelastning ska den systemansvariga erbjuda outnyttjad kapacitet på den primära marknaden, åtminstone med en dags framförhållning och på avbrytbara villkor.
 - b) Nätanvändare ska ha rätt att återförsälja eller återuthyra sin outnyttjade kapacitet på andrahandsmarknaden.

Vad gäller led b i första stycket får en medlemsstat begära att nätanvändarna anmäler detta till den systemansvariga för överföringssystemet eller att de informerar denne.

4. Vid fysisk överbelastning ska icke-diskriminerande, transparenta mekanismer för kapacitetstilldelning tillämpas av den systemansvariga för överföringssystemet eller vid behov av tillsynsmyndigheterna.
5. Den systemansvariga för överföringssystemen ska med jämna mellanrum utvärdera marknads efterfrågan på nyinvesteringar. Vid planeringen av nyinvesteringar ska de systemansvariga bedöma marknadsefterfrågan och ta hänsyn till försörjningstryggheten.

Artikel 17

Principer för mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning när det gäller lagringsanläggningar och LNG-anläggningar

1. Den maximala kapaciteten i lagrings- och LNG-anläggningar ska ställas till marknadsaktörernas förfogande, med beaktande av systemets funktionsduglighet och drift.
2. Systemansvariga för LNG- och lagringssystem ska tillämpa och offentliggöra icke-diskriminerande och transparenta mekanismer för kapacitetstilldelning, vilka ska
 - a) skicka lämpliga ekonomiska signaler för effektiv och maximal användning av kapaciteten samt underlätta investeringar i ny infrastruktur,
 - b) vara förenliga med marknadsmekanismerna, även på spotmarknader och centrala marknadsplatser, och samtidigt vara flexibla och kunna anpassas till ändrade marknadsvillkor, och
 - c) vara kompatibla med det anslutna nätets tillträde till systemen.
3. Avtalen om LNG- och lagringsanläggningar ska omfatta åtgärder för att förhindra kapacitetsupptagning genom beaktande av följande principer, som ska gälla vid avtalsbetingad överbelastning:
 - a) Den systemansvariga måste utan dröjsmål erbjuda outnyttjad kapacitet i LNG- och lagringsanläggningar på den primära marknaden; detta måste ske med åtminstone en dags framförhållning och på avbrytbara villkor när det gäller lagringsanläggningar.
 - b) Användare av LNG- och lagringsanläggningar, vilka önskar återförsälja avtalsenlig kapacitet på andrahandsmarknaden, måste ha rätt att göra detta.

Artikel 18

Krav på transparens när det gäller systemansvariga för överföringssystem

1. Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra närmare upplysningar om de tjänster som den erbjuder och de villkor som är tillämpliga, tillsammans med de tekniska uppgifter som krävs för att nätanvändarna ska kunna få effektivt nättillträde.
2. För att säkerställa transparenta, objektiva och icke-diskriminerande tariffer och möjliggöra effektiv användning av gasnätet, ska den systemansvariga eller de berörda nationella myndigheterna offentliggöra rimlig och tillräcklig information om grund, metod och struktur för tariffer.
3. För de tillhandahållna tjänsterna ska varje systemansvarig för överföringssystem regelbundet, löpande och på ett användarvänligt standardiserat sätt offentliggöra numeriska uppgifter om teknisk, avtalad och tillgänglig kapacitet för alla relevanta punkter, inklusive inmatnings- och uttagspunkter.

4. De behöriga myndigheterna ska efter samråd med nätanvändare godkänna de relevanta punkter i överföringssystemet om vilka uppgifterna ska offentliggöras.

5. Den systemansvariga för överföringssystem ska alltid lämna de uppgifter som krävs enligt denna förordning i meningsfull, kvantifierbar, tydlig och lättillgänglig form och på icke-diskriminerande grund.

6. Den systemansvariga för överföringssystem ska offentliggöra förhands- och efterhandsinformation om tillgång och efterfrågan, grundad på nomineringar, prognoser och genomförda flöden till och från systemet. Den nationella tillsynsmyndigheten ska se till att all sådan information offentliggörs. Detaljerna i den information som offentliggörs ska avspegla den information som är tillgänglig för den systemansvariga.

Den systemansvariga ska offentliggöra de åtgärder som vidtas, kostnader som uppstår och inkomster som skapas för att balansera systemet.

De berörda marknadsaktörerna ska överlämna de uppgifter som anges i denna artikel till den systemansvariga.

Artikel 19

Krav på transparens när det gäller lagringsanläggningar och LNG-anläggningar

1. Systemansvariga för LNG- och lagringsanläggningar ska offentliggöra närmare upplysningar om de tjänster som de erbjuder och vilka villkor som är tillämpliga, tillsammans med de tekniska uppgifter som krävs för att användare av LNG- och lagringsanläggningar ska kunna få effektivt tillträde till LNG- och lagringsanläggningar.

2. För de tillhandahållna tjänsterna ska systemansvariga för LNG- och lagringsanläggningar regelbundet, löpande och på ett användarvänligt standardiserat sätt offentliggöra numeriska uppgifter om avtalad och tillgänglig kapacitet i LNG- och lagringsanläggningar.

3. Systemansvariga för LNG- och lagringsanläggningar ska alltid lämna de uppgifter som krävs enligt denna förordning i meningsfull, kvantifierbar, tydlig och lättillgänglig form och på icke-diskriminerande grund.

4. Systemansvariga för LNG- och lagringsanläggningar ska offentliggöra mängden gas i varje LNG- och lagringsanläggning eller grupp av lagringsanläggningar, om detta motsvarar det sätt på vilket systemanvändarna får tillträde, in- och utflöden samt tillgänglig kapacitet i anläggningen, även för de anläggningar som inte har tredjepartstillträde. Informationen ska även förmedlas till den systemansvariga för överföringssystem, som ska offentliggöra de sammanlagda mängder per system eller undersystem vilka har fastställts genom de relevanta punkterna. Informationen ska uppdateras åtminstone varje dag.

I sådana fall där användaren av ett lagringssystem är den enda användaren av en lagringsanläggning får användaren av lagringssystemet lämna in en motiverad ansökan till den nationella tillsynsmyndigheten om konfidentiell behandling av de uppgifter som anges i första stycket. Om den nationella tillsynsmyndigheten drar slutsatsen att en sådan ansökan är berättigad, särskilt med beaktande av behovet av att balansera vikten av legitim skydd av affärshemligheter vilkas avslöjande skulle inverka negativt på lagringsanvändarens övergripande affärsstrategi och målet att skapa en konkurrenskraftig inre gasmarknad, kan myndigheten tillåta den för lagringsanläggningen systemansvariga att under högst ett år inte offentliggöra de uppgifter som anges i första stycket.

Andra stycket ska tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av skyldigheterna avseende meddelande till och offentliggörande av den systemansvariga för ett överföringssystem, utom när de aggregerade uppgifterna är identiska med de uppgifter i lagringssystemet för vilka den nationella tillsynsmyndigheten har godkänt att de inte offentliggörs.

5. För att säkerställa transparenta, objektiva och icke-diskriminerande tariffer och möjliggöra en effektiv användning av infrastrukturen ska de systemansvariga för LNG- och lagringsanläggningar eller relevanta tillsynsmyndigheter offentliggöra tillräcklig information om grund, metod och struktur för infrastrukturtarifferna vid reglerat tredjepartstillträde.

Artikel 20

Systemansvarigas register

Systemansvariga för överföringssystem, LNG- och lagringsanläggningar ska bevara all den information som anges i artiklarna 18 och 19 och i del 3 i bilaga I under fem år, så att de nationella myndigheterna, bl.a. den nationella tillsynsmyndigheten, den nationella konkurrensmyndigheten och kommissionen kan få tillgång till den.

Artikel 21

Balansregler och avgifter för obalans

1. Balansreglerna ska vara rättvisa, icke-diskriminerande och transparenta och bygga på objektiva kriterier. Balansreglerna ska återspegla verkliga systembehov med hänsyn till de resurser som den systemansvariga för överföringssystemet förfogar över. Balansreglerna ska vara marknadsbaserade.

2. För att nätanvändarna ska kunna vidta korrigerande åtgärder i tid, ska systemansvariga för överföringssystem tillhandahålla tillräcklig, läglig och tillförlitlig webbaserad information om nätanvändarnas balansstatus.

Den information som tillhandahålls ska avspegla den nivå av information som är tillgänglig för systemansvariga för överföringssystem och den betalningsperiod för vilken obalanskostnaderna beräknas.

Ingen avgift ska tas ut för tillhandahållandet av information enligt denna punkt.

3. Avgifterna för obalans ska så långt möjligt vara kostnadsbaserade och samtidigt ge nätanvändarna incitament till att balansera sina gasinmatningar och gasuttag. De ska hindra korssubventionering mellan nätanvändarna men får inte hindra nya marknadsaktörer från att etablera sig på marknaden.

Beräkningsmetoden för avgifterna för obalans samt sluttarifferna ska på lämpligt sätt offentliggöras av de behöriga myndigheterna eller den systemansvariga för överföringssystemet.

4. Medlemsstaterna ska se till att systemansvariga för överföringssystem strävar efter att harmonisera balanssystemen och förenkla balansavgifternas strukturer och nivåer för att underlätta gashandeln.

Artikel 22

Handel med kapacitetsrättigheter

Varje systemansvarig för överföringssystem, LNG- och lagringsanläggningar ska vidta rimliga åtgärder för att möjliggöra och underlätta fri handel med kapacitetsrättigheter på ett transparent och icke-diskriminerande sätt. Varje sådan systemansvarig ska ta fram harmoniserade avtal och förfaranden för transport, LNG-anläggningar och lagring för den primära marknaden för att underlätta den sekundära handeln med kapacitet samt erkänna sådan överlåtelse av primära kapacitetsrättigheter som har meddelats av systemanvändarna.

De harmoniserade avtalen och förfarandena för transport, LNG-anläggningar och lagring ska meddelas tillsynsmyndigheterna.

Artikel 23

Riktlinjer

1. Vid behov ska det utarbetas riktlinjer för vilken grad av harmonisering som minst behövs för att uppnå förordningens syfte, med närmare uppgifter om följande:

- Tjänster för tredjepartstillträde med en beskrivning av tjänsternas art, löptid och andra förutsättningar i enlighet med artiklarna 14 och 15.
- Principerna för mekanismerna för kapacitetsstilldelning och tillämpning av förfarandena för hantering av avtalsbetingad överbelastning, i enlighet med artiklarna 16 och 17.
- Tillhandahållande av information och fastställande av den tekniska information som nätanvändarna måste ha för att få effektivt tillträde till systemet och av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens, inklusive de uppgifter som ska offentliggöras vid alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet, i enlighet med artiklarna 18 och 19.
- Tariffmetoden när det gäller gränsöverskridande naturgas-handel i enlighet med artikel 13.

e) De områden som behandlas i artikel 8.6.

I detta syfte ska kommissionen samråda med byrån och Entso för gas.

2. Riktlinjer för de frågor som behandlas i punkt 1 a, b och c finns i bilaga I när det gäller de systemansvariga för överföringssystemen.

Kommissionen får anta riktlinjer för de områden som behandlas i punkt 1 och ändra de riktlinjer som avses i punkt 1 a, b och c. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av denna förordning bland annat genom att komplettera den, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 28.2.

3. Tillämpning och ändring av de riktlinjer som antas enligt denna förordning ska återspegla olikheterna mellan de nationella gassystemen och ska därför inte kräva enhetliga detaljerade villkor för tredje parts tillträde på gemenskapsnivå. I riktlinjerna får dock de minimikrav fastställas som måste uppfyllas för att uppnå sådana icke-diskriminerande och transparenta villkor för tillträde till nätet som behövs för en inre marknad för naturgas, vilka sedan får tillämpas mot bakgrund av olikheterna mellan de nationella gassystemen.

Artikel 24

Tillsynsmyndigheter

När tillsynsmyndigheterna genomför sina åligganden enligt denna förordning, ska tillsynsmyndigheterna säkerställa att denna förordning och de riktlinjer som har antagits i enlighet med artikel 23 följs.

Vid behov ska de samarbeta med varandra, med kommissionen och med byrån i enlighet med kapitel VIII i direktiv 2009/73/EG.

Artikel 25

Tillhandahållande av information

Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna ska på begäran förse kommissionen med all information som behövs för de ändamål som avses i artikel 23.

Kommissionen ska fastställa en rimlig tid inom vilken informationen ska lämnas, med hänsyn till hur komplex och brådskande den begärda informationen är.

Artikel 26

Medlemsstaternas rätt att besluta om mer detaljerade åtgärder

Denna förordning ska inte påverka medlemsstaternas rätt att behålla eller införa åtgärder med mer detaljerade bestämmelser än de som anges i denna förordning och i de riktlinjer som avses i artikel 23.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/49

*Artikel 27***Sanktioner**

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner vid överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bestämmelserna genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de regler som motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 1 juli 2006 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de bestämmelser som inte motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 3 september 2009 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem.

2. Sanktionerna enligt punkt 1 ska inte vara straffrättsliga.

*Artikel 28***Kommittéförfarande**

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättas i enlighet med artikel 51 i direktiv 2009/73/EG.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

*Artikel 29***Kommissionens rapport**

Kommissionen ska övervaka genomförandet av denna förordning. Kommissionen ska i sin rapport enligt artikel 52.6 i direktiv 2009/73/EG även rapportera om de erfarenheter som gjorts vid tillämpningen av denna förordning. I rapporten ska det särskilt undersökas i vilken utsträckning man genom förordningen lyckats se till att villkoren för tillträde till gasnät är icke-diskriminerande och återspeglar kostnaderna i syfte att bidra till kundernas valfrihet på en väl fungerande inre marknad och till en långsiktig försörjningstrygghet. Vid behov ska rapporten åtföljas av lämpliga förslag och/eller rekommendationer.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2009.

På Europaparlamentets vägnar
H.-G. PÖTTERING
Ordförande

*Artikel 30***Undantag**

Denna förordning ska inte vara tillämplig på följande:

- Naturgasöverföringssystem som är belägna i medlemsstaterna under giltighetstiden för de undantag som beviljats i enlighet med artikel 49 i direktiv 2009/73/EG.
- Större ny infrastruktur, dvs. sammanlänkningar, LNG- och lagringsanläggningar och väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning i enlighet med artikel 36.1 och 36.2 i direktiv 2009/73/EG, vilka undantas från bestämmelserna i artiklarna 9, 14, 32, 33, 34 eller 41.6, 41.8 och 41.10 i det direktivet så länge som de undantas från de bestämmelser som det hänvisas till i denna punkt, med undantag av artikel 19.4 i den här förordningen.
- Naturgasöverföringssystem som har beviljats undantag i enlighet med artikel 48 i direktiv 2009/73/EG.

Vad gäller led a i första stycket får medlemsstater som har beviljats undantag i enlighet med artikel 49 i direktiv 2009/73/EG hos kommissionen ansöka om ett temporärt undantag från att tillämpa denna förordning för en period på upp till två år från och med det datum då undantaget i det leddet upphör att gälla.

*Artikel 31***Upphävande**

Förordning (EG) nr 1775/2005 ska upphöra att gälla den 3 mars 2011. Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

*Artikel 32***Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 3 september 2009.

På rådets vägnar
E. ERLANDSSON
Ordförande

BILAGA I

RIKTLINJER FÖR

1. Tjänster för tredjepartstillräde avseende systemansvariga för överföringsystem

1. Systemansvariga för överföringsystem (nedan kallade *systemansvariga*) ska erbjuda fasta och avbrytbara tjänster som varar minst en dag.
2. Harmoniserade transportavtal och gemensamma nätföreskrifter ska utformas så att de underlättar handel med och återanvändning av avtalad kapacitet utan att hindra överlåtelse av kapacitet.
3. De systemansvariga ska utarbeta nätföreskrifter och harmoniserade avtal efter vederbörligt samråd med nätanvändarna.
4. De systemansvariga ska tillämpa standardiserade förfaranden för nominering och renominering. De ska ta fram informationssystem och instrument för elektronisk kommunikation för att kunna tillhandahålla lämpliga uppgifter till nätanvändarna och förenkla transaktioner såsom nominering, avtal om kapacitet och överlåtelse av kapacitetsrättigheter mellan nätanvändare.
5. De systemansvariga ska harmonisera formaliserade förfaranden för bokning och svarstider i enlighet med bästa branschpraxis för att göra svarstiderna så korta som möjligt. De ska tillhandahålla direktuppkopplade, bildskärmsbaserade system för kapacitetsbokning och bekräftelser samt förfaranden för nominering och renominering senast den 1 juli 2006, efter samråd med de berörda nätanvändarna.
6. De systemansvariga får inte ta ut särskilda avgifter av nätanvändarna för förfrågningar och transaktioner som hänger ihop med transportavtalen och som handläggs enligt standardregler och standardförfaranden.
7. För förfrågningar som ger upphov till extraordinära eller orimliga kostnader, t.ex. på grund av att det krävs genomförbarhetsstudier, får det tas ut särskilda avgifter, förutsatt att kostnaderna kan styrkas.
8. De systemansvariga ska samarbeta med andra systemansvariga och samordna underhållet av sina respektive nät, så att nätanvändare och systemansvariga i andra områden drabbas av så få avbrott i överföringen som möjligt och för att se till att försörjningstryggheten gagnar alla lika mycket, även i fråga om transitflöden.
9. De systemansvariga ska minst en gång om året vid en i förväg fastställd tidpunkt offentliggöra alla planerade underhållsperioder som kan komma att påverka nätanvändarnas rättigheter enligt transportavtalen och i rimlig tid offentliggöra den driftsrelaterade information som är kopplad till detta. Detta innebär att så snart som uppgifterna är tillgängliga för de systemansvariga, ska de också utan dröjsmål och diskriminering offentliggöra eventuella ändringar i de planerade underhållsperioderna och meddela oplanerat underhåll. Under underhållsperioderna ska de systemansvariga regelbundet offentliggöra aktuell information om underhållet, förväntad varaktighet och förväntade effekter.
10. De systemansvariga ska varje dag föra protokoll om aktuellt underhåll och eventuella flödesstörningar. De ska på begäran ställa protokollen till den behöriga myndighetens förfogande. På begäran ska uppgifterna också lämnas till dem som påverkas av störningarna.

2. Principer för mekanismer för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning avseende systemansvariga för överföringsystem samt tillämpningen av dessa vid avtalsbetingad överbelastning

- 2.1 *Principer för mekanismer för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning avseende systemansvariga för överföringsystem*
 1. Mekanismerna för kapacitetstilldelning och förfarandena för hantering av överbelastning ska underlätta utvecklingen av konkurrens och likvidhandel med kapacitet. Mekanismerna ska vara marknadsanpassade, även på spotmarknader och centrala marknadsplatser. De ska vara flexibla och kunna anpassas till nya marknadsvillkor.
 2. Dessa mekanismer och förfaranden ska ta hänsyn till det berörda systemets integritet och till försörjningstryggheten.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/51

3. Dessa mekanismer och förfaranden får varken stå i vägen för nya marknadsaktörer eller skapa orimliga hinder för marknadsinträde. De får inte hindra marknadsaktörerna, inbegripet nya marknadsaktörer och företag med liten marknadsandel, från att konkurrera effektivt med varandra.
4. Dessa mekanismer och förfaranden ska skicka lämpliga ekonomiska signaler för effektiv och maximal användning av den tekniska kapaciteten samt underlätta investeringar i ny infrastruktur.
5. Nätanvändarna ska underrättas om vilken typ av omständigheter som kan påverka tillgängligheten när det gäller avtalad kapacitet. Information om avbrott bör återspegla nivån på den information som är tillgänglig för den systemansvariga.
6. Om det uppstår svårigheter med att uppfylla avtalsenliga leveransskyldigheter som är relaterade till systemets funktionsduglighet, bör de systemansvariga utan dröjsmål underrätta nätanvändarna och försöka finna en icke-diskriminerande lösning.

De systemansvariga ska rådfråga nätanvändarna om förfaranden innan de genomförs och komma överens om dem med tillsynsmyndigheten.

2.2 Förfaranden för hantering av överbelastning vid avtalsbetingad överbelastning

1. Om avtalad kapacitet inte utnyttjas, ska de systemansvariga göra denna kapacitet tillgänglig på den primära marknaden på avbrytbara villkor och genom avtal med olika löptider, om den relevanta nätanvändaren inte erbjuder denna kapacitet på andrahandsmarknaden till ett rimligt pris.
 2. Intäkter från överlåtelsen av den frigjorda avbrytbara kapaciteten ska delas enligt de regler som fastställts eller godkänts av den relevanta tillsynsmyndigheten. Dessa regler ska vara förenliga med effektiv och ändamålsenlig användning av systemet.
 3. De relevanta tillsynsmyndigheterna kan med hänsyn till rådande omständigheter fastställa ett rimligt pris för överlåtelsen av avbrytbar kapacitet.
 4. Om det är lämpligt ska de systemansvariga göra rimliga ansträngningar för att på marknaden åtminstone erbjuda delar av den outnyttjade kapaciteten som fast kapacitet.
3. **Fastställande av de tekniska uppgifter som nätanvändare måste ha för att kunna få effektivt tillträde till systemet, fastställande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens och de uppgifter som ska offentliggöras vid alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet**

3.1 Fastställande av de tekniska uppgifter som nätanvändare måste ha för att kunna få effektivt tillträde till systemet

De systemansvariga ska offentliggöra åtminstone följande uppgifter om sina system och tjänster:

- a) En uttömmande beskrivning av alla tjänster som erbjuds och de avgifter som tas ut för dem.
- b) Redogörelse för olika slag av transportavtal för dessa tjänster och, i förekommande fall, de allmänna villkoren för överföring och/eller standardvillkoren för alla nätanvändares rättigheter och skyldigheter, inklusive harmoniserade transportavtal och andra relevanta dokument.
- c) De harmoniserade förfarandena för användning av överföringssystemet, inklusive definition av nyckelbegrepp.
- d) Villkor för kapacitetstilldelning, hantering av överbelastning samt förfaranden för att motverka hamstring och underlätta återanvändning.
- e) De regler för kapacitetshandel på andrahandsmarknaden som gäller gentemot den systemansvariga.
- f) I förekommande fall, de flexibilitets- och toleransnivåer som utan särskild avgift inkluderas i transportavtalen och andra tjänster samt den flexibilitet som erbjuds utöver detta med tillhörande avgifter.

- g) En ingående beskrivning av den systemansvarigas gassystem med uppgift om alla relevanta punkter som sammanlänkar systemet med andra systemansvarigas system och/eller med gasinfrastruktur för exempelvis flytande naturgas (LNG) och infrastruktur för stödtjänster enligt definitionen i artikel 2.14 i direktiv 2009/73/EG.
- h) Information om gaskvalitet och tryckkrav.
- i) Reglerna för anslutning till det system som drivs av den systemansvariga.
- j) Information i god tid om föreslagna och/eller faktiska ändringar i fråga om tjänster eller villkor, inklusive de uppgifter som avses i leden a-i.

3.2 Fastsättande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens

De relevanta punkterna ska åtminstone omfatta följande punkter:

- a) Alla inmatningspunkter i den systemansvarigas nät.
- b) De viktigaste uttagspunkterna och uttagszonerna med en samlad uttagskapacitet på minst 50 % av den totala uttagskapaciteten i den systemansvarigas nät, inklusive alla uttagspunkter eller uttagszoner som omfattar mer än 2 % av nätverkets totala uttagskapacitet.
- c) Alla punkter som sammanlänkar den systemansvarigas nät med andra överföringsnät.
- d) Alla punkter som sammanlänkar den systemansvarigas nät med terminaler för LNG.
- e) Alla viktiga punkter i den systemansvarigas nät, inklusive de punkter som sammanlänkar nätet med marknadsplatser för gashandel. Alla punkter där man av erfarenhet kan räkna med fysisk överbelastning är att anse som viktiga.
- f) Alla punkter som sammanlänkar den systemansvarigas nät med sådan infrastruktur som krävs för tillhandahållandet av stödtjänster enligt definitionen i artikel 2.14 i direktiv 2009/73/EG.

3.3 Uppgifter som ska offentliggöras vid alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet

1. De systemansvariga ska på ett användarvänligt, standardiserat sätt och regelbundet/löpande, via Internet – vid alla relevanta punkter offentliggöra följande uppgifter om kapacitetsläget ned till dagliga perioder:
 - a) Högsta möjliga tekniska kapacitet för flöden i båda riktningar.
 - b) Total avtalad och avbrytbar kapacitet.
 - c) Tillgänglig kapacitet.
2. De systemansvariga ska för alla relevanta punkter offentliggöra tillgängliga kapaciteter för åtminstone 18 månader framåt och uppdatera dessa uppgifter minst en gång i månaden eller ännu oftare, om nya uppgifter blir tillgängliga.
3. De systemansvariga ska dagligen offentliggöra uppdaterade uppgifter om tillgången till kortfristiga tjänster (för påföljande dag och påföljande vecka) på grundval av bland annat nominering, gällande avtalsenliga åtaganden och regelbundna långtidsprognoser avseende tillgängliga årskapaciteter för upp till tio år framåt för alla relevanta punkter.
4. De systemansvariga ska löpande offentliggöra de historiska maximala och minimala värdena för varje månads kapacitetsanvändning samt de årliga genomsnittsflödena i varje relevant punkt för de senaste tre åren.
5. De systemansvariga ska varje dag föra protokoll över de faktiska kumulerade flödena för minst tre månader.
6. De systemansvariga ska på ett effektivt sätt registrera alla kapacitetsavtal och all annan relevant information i samband med beräkning och tillhandahållande av tillgängliga kapaciteter till vilka de relevanta nationella myndigheterna ska ha tillgång för att kunna utföra sina åligganden.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/53

-
7. De systemansvariga ska tillhandahålla användarvänliga instrument för beräkning av tariffer för tillgängliga tjänster och för verifiering av tillgänglig kapacitet via Internet.
 8. De systemansvariga som inte kan offentliggöra uppgifter enligt punkterna 1, 3 och 7 ska samråda med sina relevanta nationella myndigheter och ta fram en handlingsplan för genomförande så snart som möjligt, dock senast den 31 december 2006.
-

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Förordning (EG) nr 1775/2005	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
—	Artikel 3
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11
—	Artikel 12
Artikel 3	Artikel 13
Artikel 4	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 5	Artikel 16
—	Artikel 17
Artikel 6	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
Artikel 7	Artikel 21
Artikel 8	Artikel 22
Artikel 9	Artikel 23
Artikel 10	Artikel 24
Artikel 11	Artikel 25
Artikel 12	Artikel 26
Artikel 13	Artikel 27
Artikel 14	Artikel 28
Artikel 15	Artikel 29
Artikel 16	Artikel 30
—	Artikel 31
Artikel 17	Artikel 32
Bilaga	Bilaga I

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009

RÄTTELSER

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I)

(Europeiska unionens officiella tidning L 177 av den 4 juli 2008)

På sidan 16, artikel 28, ska det

i stället för: ”Denna förordning ska tillämpas på avtal som ingås efter den 17 december 2009.”

vara: ”Denna förordning ska tillämpas på avtal som ingås den 17 december 2009 eller senare.”

**Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för
tillträde till naturgasöverföringsnäten och om
upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005**

*(Europeiska unionens officiella tidning L 211 av den 14 augusti
2009)*

På sidan 49, artikel 27.1, sista meningen, ska det

i stället för: ”Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de bestämmelser som inte motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 3 september 2009 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem.”

vara: ”Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de bestämmelser som inte motsvarar bestämmelserna i förordning (EG) nr 1775/2005 senast den 3 mars 2011 och ska utan dröjsmål meddela kommissionen eventuella ändringar som påverkar dem.”SV 24.11.2009 Europeiska unionens officiella tidning L 309/87

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009

RÄTTELSER

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005

(Europeiska unionens officiella tidning L 211 av den 14 augusti 2009)

På sidan 49, artikel 32 andra stycket, ska det

i stället för: ”Den ska tillämpas från och med den 3 september 2009.”

vara: ”Den ska tillämpas från och med den 3 mars 2011.”.

Kommissionens beslut
av den 10 november 2010 om
ändring av avsnitt 3 i bilaga I till
Europaparlamentets och rådets
förordning (EG) nr 715/2009

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 november 2010

**om ändring av avsnitt 3 i bilaga I till Europaparlamentets
och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för
tillträde till naturgasöverföringsnäten**

(Text av betydelse för EES)

(2010/685/EU)

11.11.2010

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 293/67

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 november 2010

om ändring av avsnitt 3 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten

(Text av betydelse för EES)

(2010/685/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt,

Artikel 1

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten ⁽¹⁾, särskilt artikel 23.2, och

Avsnitt 3 i bilaga I till förordning (EG) nr 715/2009 ska ersättas med texten i bilagan till detta beslut.

Artikel 2

av följande skäl:

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

- (1) I förordning (EG) nr 715/2009 fastställs riktlinjerna för fastställande av de tekniska uppgifter som nätanvändarna måste ha för att kunna få effektivt tillträde till systemet.
- (2) I riktlinjerna bör det införas krav på transparens för att garantera effektivt tillträde till naturgasöverföringsnäten och i praktiken ge en minimigaranti för lika villkor för marknadstillträde.
- (3) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från den kommitté som avses i artikel 28 i förordning (EG) nr 715/2009.

Det ska tillämpas från och med den 3 mars 2011.

Utfärdat i Bryssel den 10 november 2010.

På kommissionens vägnar
José Manuel BARROSO
Ordförande

⁽¹⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 36.

BILAGA

- "3. Fastställande av de tekniska uppgifter som nätanvändare måste ha för att kunna få effektivt tillträde till systemet, fastställande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens och de uppgifter som ska offentliggöras vid alla relevanta punkter samt tidsplanen för offentliggörandet
- 3.1 Fastställande av de tekniska uppgifter som nätanvändare måste ha för att få effektivt tillträde till systemet
- 3.1.1 Form för offentliggörande
1. De systemansvariga för överföringssystem (nedan kallade systemansvariga) ska tillhandahålla alla uppgifter som avses i punkterna 3.1.2 och 3.3.1–3.3.5 på följande sätt:
 - a) På en webbplats som är tillgänglig för allmänheten utan kostnad och utan krav på registrering eller annan anmälan hos den systemansvariga.
 - b) Regelbundet/fortlöpande; frekvensen ska anpassas till de ändringar som äger rum och tjänstens längd.
 - c) På ett användarvänligt sätt.
 - d) På ett tydligt, mätbart, lättillgängligt och icke-diskriminerande sätt.
 - e) I nedladdningsbart format som möjliggör kvantitativa analyser.
 - f) Med konsekvent användning av enheter, varvid framför allt kWh (med en förbränningsreferenstemperatur på 298,15 K) utgör enheten för energinnehåll och m³ (vid 273,15 K och 1,01325 bar) volymenhet. Den konstanta omräkningsfaktorn för energinnehåll ska anges. Utöver ovannämnda format kan även andra enheter användas för offentliggörandet.
 - g) På medlemsstatens officiella språk och på engelska.
 2. De systemansvariga ska tillhandahålla detaljerade uppgifter om faktiska ändringar av alla sådana uppgifter som avses i punkterna 3.1.2 och 3.3.1–3.3.5 vid lämplig tidpunkt så snart de finns tillgängliga för dem.
- 3.1.2 Innehållet i offentliggörandet
- De systemansvariga ska offentliggöra åtminstone följande uppgifter om sina system och tjänster:
- a) En detaljerad och uttömmande beskrivning av de olika tjänster som erbjuds och de avgifter som tas ut för dem.
 - b) Olika typer av transportavtal som kan ingås för dessa tjänster.
 - c) Nätföreskrifter och/eller standardvillkor som fastställer samtliga nätanvändares rättigheter och skyldigheter, däribland följande:
 1. Harmoniserade transportavtal och andra relevanta dokument.
 2. Om det är relevant för nättillträdet: uppgifter om relevanta parametrar för gaskvalitet för alla relevanta punkter, i enlighet med vad som fastställs i punkt 3.2 i denna bilaga, däribland minst bruttovärmevärdet och Wobbetalet samt uppgifter om ansvarsfrågan och nätverksanvändarnas kostnader för konvertering om gasen inte motsvarar dessa specifikationer.
 3. Om det är relevant för nättillträdet: information om tryckkrav för alla relevanta punkter.
 4. Förfarandet i händelse av avbrott i avbrytbar kapacitet, däribland i tillämpliga fall tidpunkt, omfattning och rangordning av enskilda avbrott (exempelvis proportionellt eller enligt principen "först in, sist avbruten").
 - d) De harmoniserade förfarandena för användning av överföringssystemet, inklusive definition av nyckelbegrepp.
 - e) Villkor för kapacitetstilldelning, hantering av överbelastning samt förfaranden för att motverka hamstring och underlätta återanvändning.
 - f) De regler för kapacitetshandel på andrahandsmarknaden som gäller gentemot den systemansvariga.
 - g) Regler om balansering och metod för beräkning av avgifter för obalans.
 - h) I förekommande fall de flexibilitets- och toleransnivåer som utan särskild avgift inkluderas i transporttjänsterna och i andra tjänster, samt den flexibilitet som erbjuds utöver detta med tillhörande avgifter.

- i) En ingående beskrivning av den systemansvarigas gassystem med uppgift om relevanta sammanlänkningspunkter enligt definitionen i punkt 3.2 i denna bilaga samt namnet på dem som är driftsansvariga för de sammanlänkade systemen eller anläggningarna.
- j) Reglerna för anslutning till det system som drivs av den systemansvariga.
- k) Information om nödmekanismer, i den mån som det faller inom den systemansvarigas ansvarsområde, exempelvis åtgärder som kan leda till att kundgrupper kopplas bort från nätet, och andra allmänna ansvarsregler som gäller för den systemansvariga.
- l) Förfaranden för sammanlänkningspunkter som systemansvariga kommit överens om som är av betydelse för nätanvändares tillträde till de berörda överföringsystemen och som avser nätets driftskompatibilitet, förfaranden för nominering och matchning samt andra förfaranden som fastställer bestämmelser om tilldelning av gasflöden och balansering, inkluderat de metoder som tillämpas.
- m) De systemansvariga ska offentliggöra en detaljerad och uttömmande beskrivning av den metod och det förfarande som tillämpas för beräkning av den tekniska kapaciteten, däribland information om de parametrar som använts och viktiga förutsättningar.
- 3.2 *Fastställande av alla punkter som är relevanta för uppfyllandet av kraven på transparens*
1. De relevanta punkterna ska åtminstone omfatta följande punkter:
- a) Alla inmatnings- och uttagspunkter till och från ett överföringsnät som drivs av en systemansvarig, med undantag för uttagspunkter som är anslutna till en enskild slutförbrukare och med undantag för inmatningspunkter som är direkt kopplade till en enskild producents produktionsanläggning som är belägen inom EU.
- b) Alla inmatnings- och uttagspunkter som sammanlänkar de systemansvarigas balanseringsområden.
- c) Alla punkter som sammanlänkar den systemansvarigas nät med en LNG-terminal, fysiska marknadsplatser för gashandel, lagrings- och produktionsanläggningar, såvida inte dessa produktionsanläggningar omfattas av undantag enligt punkt a.
- d) Alla punkter som sammanlänkar en viss systemansvarigs nät med sådan infrastruktur som krävs för tillhandahållandet av stödjänster enligt definitionen i artikel 2.14 i direktiv 2009/73/EG.
2. Information till enskilda slutförbrukare och till produktionsanläggningar, som inte omfattas av definitionen av relevanta punkter enligt punkt 3.2.1 a, ska offentliggöras i samlad form, åtminstone per balanseringsområde. Kumuleringen av enskilda slutförbrukare och av produktionsanläggningar, som inte omfattas av definitionen av relevanta punkter enligt punkt 3.2.1 a, ska vid tillämpning av denna bilaga betraktas som en relevant punkt.
3. I de fall då punkter mellan två eller flera överföringsansvariga sköts enbart av de berörda överföringsansvariga, utan någon som helst avtalsenlig eller funktionsmässig inblandning från systemanvändare, eller då punkter förbinder ett överföringsystem med ett distributionssystem och det inte finns någon avtalsbetingad överbelastning vid dessa punkter, ska systemansvariga när det gäller dessa punkter undantas från skyldigheten att offentliggöra de krav som förtecknas i punkt 3.3 i denna bilaga. Den nationella tillsynsmyndigheten får kräva att de systemansvariga ska offentliggöra de krav som förtecknas i punkt 3.3 i denna bilaga för grupper av eller alla de undantagna punkterna. I dessa fall ska informationen, om den är tillgänglig för den systemansvariga, offentliggöras i samlad form på lämplig nivå, åtminstone per balanseringsområde. Denna kumulering av dessa punkter ska, vid tillämpning av denna bilaga, betraktas som en relevant punkt.
- 3.3 *Uppgifter som ska offentliggöras för alla relevanta punkter och tidsplanen för offentliggörandet.*
1. De systemansvariga ska för alla relevanta punkter offentliggöra sådana uppgifter som förtecknas i leden a–g för samtliga tjänster och stöd tjänster som tillhandahålls (framför allt information om blandning, ballastning och konvertering). Dessa sifferuppgifter ska offentliggöras i form av numeriska uppgifter, med tim- eller dagsbaserade perioder – som motsvarar den minsta referensperioden för kapacitetsbokning, nominering och renominering samt den minsta betalningsperiod för vilken avgifterna för obalans beräknas. Om den minsta referensperioden avviker från en daglig period ska den information som anges i leden a–g också tillgängliggöras för den dagliga perioden. Denna information och uppdateringarna ska offentliggöras så snart den systemansvariga har tillgång till dem ('nästan i realtid').
- a) Teknisk kapacitet för flöden i båda riktningar.
- b) Total avtalad fast och avbrytbar kapacitet i båda riktningar.
- c) Nomineringar och renomineringar i båda riktningar.
- d) Tillgänglig fast och avbrytbar kapacitet i båda riktningar.
- e) Faktiska fysiska flöden.

- f) Planerat och faktiskt avbrott i avbrytbar kapacitet.
- g) Planerade och oplanerade avbrott i fasta tjänster och information om återupprättande av fasta tjänster (t.ex. systemunderhåll och trolig varaktighet för avbrott på grund av underhåll). Planerade avbrott ska offentliggöras minst 42 dagar i förväg.
2. Uppgifter i enlighet med punkt 3.3.1 a, b och d ska offentliggöras åtminstone 18 månader i förväg för alla relevanta punkter.
3. De systemansvariga ska löpande offentliggöra historiska uppgifter om kraven i punkt 3.3.1 a–g för de senaste fem åren.
4. De systemansvariga ska dagligen offentliggöra uppmätta värden för bruttovärmevärdet eller Wobbetalen vid alla relevanta punkter. Preliminära uppgifter ska offentliggöras senast tre dagar efter respektive gasdag. De slutgiltiga uppgifterna ska offentliggöras inom tre månader efter utgången av respektive månad.
5. De systemansvariga ska årligen för alla relevanta punkter offentliggöra tillgänglig kapacitet, bokad och teknisk kapacitet för alla år för vilka kapacitet har avtalats plus ett år och åtminstone för de kommande tio åren. Dessa uppgifter ska uppdateras åtminstone varje månad och oftare om det inkommer nya uppgifter. Offentliggörandet ska återspegla den tidsperiod för vilken kapacitet erbjuds på marknaden.
- 3.4 *Uppgifter som ska offentliggöras om överföringssystemet och tidsplanen för offentliggörandet.*
1. De systemansvariga ska se till att den kumulerade kapacitet som erbjuds och avtalas på andrahandsmarknaden (dvs. som säljs från en nätanvändare till en annan nätanvändare) – om denna information är tillgänglig för den systemansvariga – offentliggörs och uppdateras varje dag. Dessa uppgifter ska specificera följande:
- a) Sammanlänkningspunkt där kapaciteten säljs.
- b) Typ av kapacitet, t.ex. inmatning, uttag, fast, avbrytbar.
- c) Kapacitetsnyttjanderättens mängd och längd.
- d) Typ av försäljning, t.ex. överföring eller tilldelning.
- e) Totala antalet transaktioner/överföringar.
- f) Eventuella andra villkor som den systemansvariga känner till och som nämns i punkt 3.3.
- I den mån som sådan information tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga undantas från denna bestämmelse.
2. De systemansvariga ska offentliggöra harmoniserade villkor enligt vilka de accepterar kapacitetsöverföringar (t.ex. överföringar och tilldelningar). Dessa bestämmelser måste inkludera följande:
- a) En beskrivning av standardiserade produkter som kan säljas på andrahandsmarknaden.
- b) Ledtid för genomförande/godkännande/registrering av transaktioner på andrahandsmarknaden. Vid förseningar måste anledningen offentliggöras.
- c) Anmälan av säljaren eller den tredje part som avses i punkt 3.4.1 till den systemansvariga om säljarens och köparens namn och kapacitetsuppgifter i enlighet med punkt 3.4.1.
- I den mån som sådan information tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga undantas från denna bestämmelse.
3. Varje systemansvarig ska, när det gäller balanseringen av systemet, senast en månad efter att balansperioden löpt ut, tillhandahålla varje nätanvändare för varje balansperiod volymuppgifter om den specifika preliminära obalansen och om kostnaderna per enskild nätanvändare. Slutgiltiga uppgifter om kunder som mottagit leveranser enligt standardiserade belastningsprofiler kan tillhandahållas upp till 14 månader senare. I den mån som sådan information tillhandahålls av en tredje part ska systemansvariga undantas från denna bestämmelse. När sådana uppgifter tillhandahålls ska kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

4. När tredje parter erbjuder flexibilitetstjänster utöver toleransnivåerna ska systemansvariga offentliggöra dagliga prognoser om den maximala flexibilitetsmängden för nästkommande dag, bokad flexibilitet och den flexibilitet som marknaden förfogar över nästkommande gasdag. Den systemansvariga ska i slutet av varje gasdag dessutom offentliggöra efterhandsinformation om det kumulerade nyttjandet av varje flexibilitetstjänst. Om den nationella tillsynsmyndigheten är övertygad om att sådan information skulle kunna ge utrymme för potentiellt missbruk från nätanvändarnas sida, får den bevilja den systemansvariga undantag från denna skyldighet.
 5. De systemansvariga ska offentliggöra, per balanseringsområde, gasmängden i överföringssystemet i början av varje gasdag och den beräknade gasmängden i överföringssystemet i slutet av varje gasdag. Den beräknade gasmängden för slutet av gasdagen ska uppdateras varje timme under hela gasdagen. Om avgifter för obalans beräknas varje timme ska den systemansvariga offentliggöra gasmängden i överföringssystemet i timbaserade perioder. Alternativt ska systemansvariga offentliggöra, per balanseringsområde, alla användares kumulerade obalans i början av varje balanseringsperiod och den beräknade kumulerade obalansen för alla användare i slutet av varje gasdag. Om den nationella tillsynsmyndigheten är övertygad om att sådan information skulle kunna ge utrymme för potentiellt missbruk från nätanvändarnas sida, får den bevilja den systemansvariga undantag från denna skyldighet.
 6. De systemansvariga ska tillhandahålla användarvänliga verktyg för beräkning av tariffer.
 7. De systemansvariga ska på ett effektivt sätt registrera alla kapacitetsavtal och all annan relevant information i samband med beräkning och tillhandahållande av tillgänglig kapacitet; de relevanta nationella myndigheterna ska ha tillgång till dessa uppgifter under minst fem år, i synnerhet vad gäller enskilda nomineringar och avbrott. De systemansvariga ska bevara dokumentation om all relevant information som fastställs i punkt 3.3.4 och 3.3.5 under minst fem år och vid behov ge tillsynsmyndigheterna tillgång till informationen. Båda parterna ska respektera principen om bevarande av affärshemligheter."
-

Förordning (EU) nr 994/2010
av den 20 oktober 2010

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING
(EU) nr 994/2010**

av den 20 oktober 2010

**om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om
upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG**

(Text av betydelse för EES)

I

(Lagstifningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 994/2010

av den 20 oktober 2010

om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

Dessutom befinner sig vissa medlemsstater på en "gasö"
på grund av att de saknar infrastruktur som samman-
länkar dem med resten av unionen.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téens yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Naturgas (medan kallad gas) är en viktig del av Europeiska unionens energiförsörjning och utgör en fjärdedel av den primära energiförsörjningen. Den används framför allt till elproduktion, uppvärmning, som råvara för industrin och som bränsle för transporter.
- (2) Gaskonsumtionen i Europa har ökat snabbt under de senaste tio åren. Med minskande inhemsk produktion har gasimporten ökat ännu snabbare och därmed skapat ett högre importberoende och ett behov av att ta itu med aspekter som rör tryggheten i fråga om gasförsörjningen.

- (3) Mot bakgrund av gasens betydelse i unionens energimix syftar denna förordning till att visa gaskunderna att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa en kontinuerlig gasförsörjning, särskilt i samband med svåra klimatförhållanden och i händelse av avbrott. Det råder enighet om att dessa mål bör uppnås genom de mest kostnads-effektiva åtgärderna för att inte påverka detta bränsles relativa konkurrenskraft i förhållande till andra bränslen.
- (4) Genom rådets direktiv 2004/67/EG ⁽³⁾ inrättades för första gången en rättslig ram på gemenskapsnivå för att trygga försörjningen av gas och bidra till en väl fungerande inre marknad för gas, även vid försörjningsavbrott. Med direktivet upprättades en grupp för samordning av gasförsörjningen som har varit användbar för att utbyta information och definiera gemensamma åtgärder som kan vidtas av medlemsstaterna, kommissionen, gasindustrin och konsumenterna. EU:s kontaktnätverk för trygg energiförsörjning, som godkändes av Europeiska rådet i december 2006, har medfört en ökad kapacitet för insamling av information och har tidigt varnat för möjliga hot mot en trygg energiförsörjning. Den nya lagstiftningen för den inre marknaden för energi som Europaparlamentet och rådet antog i juli 2009 är ett viktigt steg mot fullbordandet av den inre marknaden för energi, och har som uttryckligt mål att göra unionens energiförsörjning tryggare.
- (5) Enligt de regler för att trygga gasförsörjningen som har antagits på unionsnivå har medlemsstaterna emellertid fortfarande stor frihet i valet av åtgärder. Om försörjningen i en medlemsstat hotas finns en tydlig risk för

⁽¹⁾ Yttrande av den 20 januari 2010 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 21 september 2010 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 oktober 2010.

⁽³⁾ EUT L 127, 29.4.2004, s. 92.

- att åtgärder som vidtas ensidigt av den medlemsstaten kan medföra att den inre marknaden för gas och gasförsörjningen till kunderna inte längre fungerar bra. Erfarenheter nyligen har visat att det är en konkret risk. För att den inre gasmarknaden ska kunna fungera även vid bristande försörjning är det nödvändigt att få till stånd solidaritet och samordning vid försörjningskriser, både med avseende på förebyggande åtgärder och på insatserna vid faktiska försörjningsavbrott.
- (6) I vissa EU-regioner tillhandahålls lågvärdesgas. Lågvärdesgas kan på grund av sina egenskaper inte användas i anordningar som är avsedda för högvärdesgas. Det är dock möjligt att använda högvärdesgas i anordningar som är avsedda för lågvärdesgas, förutsatt att den har konverterats till lågvärdesgas, till exempel genom tillsats av kväve. Lågvärdesgasernas egenskaper bör beaktas på nationell och regional nivå och bör även övervägas i samband med riskbedömningen och de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna på nationell och regional nivå.
- (7) Det är mycket viktigt att diversifiera försörjningsvägarna för gas och försörjningskällorna till unionen för att förbättra försörjningstryggheten för unionen i sin helhet och dess enskilda medlemsstater. I framtiden kommer en trygg försörjning att bero på bränslemixens utveckling, utvecklingen av produktionen i unionen och i tredjeländer som försörjer unionen, samt på investeringarna i lagringsanläggningar och diversifieringen av försörjningsvägarna för gas och försörjningskällorna inom och utanför unionen, inklusive anläggningar för flytande naturgas (nedan kallad LNG, Liquefied Natural Gas). I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet ägnas åt prioriterade infrastrukturåtgärder i enlighet med kommissionens meddelande av den 13 november 2008 med titeln Den andra strategiska energioversynen – En handlingsplan för energitrygghet och energisolidaritet, t.ex. den södra gaskorridoren (Nabucco och sammanlänkningslinjen mellan Turkiet, Grekland och Italien), diversifierad och god LNG-försörjning för Europa, effektiv sammanlänkning av Östersjöregionen, den Medelhavsbaseerade energiringen, goda nord-sydliga gassammanlänkningslinjer i Centraleuropa och sydöstra Europa.
- (8) För att minska effekterna av eventuella kriser till följd av avbrott i gasförsörjningen bör medlemsstaterna underlätta diversifieringen av energikällorna samt av försörjningsvägarna och försörjningskällorna för gas.
- (9) Ett allvarligt avbrott i försörjningen av gas till unionen kan påverka alla medlemsstater, unionen som helhet och avtalslutande parter som omfattas av fördraget om upprättande av en energigemenskap ⁽¹⁾ som undertecknades i Aten den 25 oktober 2005. Det kan också leda till allvarlig ekonomisk skada för unionens ekonomi. Dessutom kan ett avbrott i gasförsörjningen få allvarliga sociala konsekvenser, framför allt för utsatta kundgrupper.
- (10) Vissa kunder, inklusive bland annat hushåll och kunder som tillhandahåller viktiga samhällstjänster – till exempel hälso- och sjukvård, barnomsorg, utbildning och andra sociala tjänster och välfärdstjänster samt tjänster som är oumbärliga för att en medlemsstat ska fungera – är särskilt sårbara och kan behöva skydd. En vid definition av sådana skyddade kunder bör inte stå i konflikt med europeiska solidaritetsmekanismer.
- (11) Rapporten om genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin som godkändes av Europeiska rådet i december 2008 belyser det ökande beroendet av importerad energi som ytterligare ett allvarligt hot mot en trygg energiförsörjning i unionen och betonar energitrygghet som en av de nya utmaningarna för säkerhetspolitiken. Den inre gasmarknaden är en central del för en tryggare energiförsörjning i unionen och för att minska enskilda medlemsstaters utsatthet inför de skadliga effekterna av försörjningsavbrott.
- (12) För en väl fungerande inre gasmarknad är det oerhört viktigt att de åtgärder som vidtas för att trygga gasförsörjningen inte i onödan snedvrider konkurrensen eller medför att den inre marknaden för gas fungerar sämre.
- (13) Den så kallade N-1-principen, som innebär att den största enskilda gasinfrastrukturen slutar att fungera, är ett realistiskt scenario. Att använda ett avbrott i en sådan infrastruktur som riktmärke för vad medlemsstaterna bör kunna kompensera för är en välgrundad utgångspunkt för en analys av gasförsörjningen i varje medlemsstat.
- (14) Tillräcklig och diversifierad gasinfrastruktur inom en medlemsstat och i hela unionen, inklusive i synnerhet ny gasinfrastruktur som sammanlänkar i nuläget isolerade system som utgör "gasöar" med de angränsande medlemsstaterna, är grundläggande för att försörjningsavbrott ska kunna hanteras. Gemensamma minimikriterier för en trygg gasförsörjning bör medföra likvärdiga förutsättningar när det gäller en trygg gasförsörjning, samtidigt som nationella eller regionala särdrag måste beaktas, och bör leda till avsevärda incitament för byggande av den infrastruktur som krävs och för ökad beredskap inför kriser. Åtgärder på efterfrågesidan, t.ex. en övergång till andra bränslen, kan ha stor betydelse för energitryggheten, om de kan vidtas snabbt och minskar efterfrågan tillräckligt för att medföra en reaktion på ett avbrott i försörjningen. Ett effektivt energitnyttjande bör främjas ytterligare, särskilt när det behövs åtgärder på efterfrågesidan. Miljökonsekvenserna av de föreslagna åtgärderna på efterfråge- respektive utbudssidan bör beaktas och företräde bör i möjligaste mån ges åt de åtgärder som har minst miljöpåverkan, samtidigt som hänsyn tas till försörjningstryggheten.

(1) EUT L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (15) Investeringar i ny gasinfrastruktur bör kraftigt främjas och de bör genomföras först efter en lämplig miljökonsekvensbedömning, i enlighet med relevanta unionsrättsakter. Sådan ny infrastruktur bör leda till tryggare gasförsörjning och samtidigt gynna en väl fungerande inre marknad för gas. Investeringarna bör som princip göras av företag och grunda sig på ekonomiska incitament. Vederbörlig hänsyn bör tas till behovet av att underlätta integrationen av gas från förnybara energikällor i gasnätet. Om en investering i infrastruktur är av gränsöverskridande slag bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (nedan kallad *byrån*), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009⁽¹⁾ och europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (nedan kallat *Entso för gas*), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten⁽²⁾, engageras inom sina respektive behörighetsområden för att de gränsöverskridande konsekvenserna bättre ska kunna tas i beaktande. Det erinras om att byrån enligt förordning (EG) nr 713/2009 får avge yttranden eller rekommendationer om gränsöverskridande frågor inom sitt behörighets- och verksamhetsområde. Byrån och Entso för gas, tillsammans med andra marknadsaktörer, spelar en viktig roll vid utarbetandet och genomförandet av den unionstäckande tioåriga nätutvecklingsplan som bland annat kommer att inkludera en europeisk försörjningsprognos och som, i fråga om gränsöverskridande sammanlänknings-, bör grundas på olika nätanvändares rimliga behov.
- (16) De behöriga myndigheterna eller medlemsstaterna bör säkerställa att gasmarknaden testas som ett av de nödvändiga stegen mot överensstämmelse med infrastrukturstandarderna.
- (17) De behöriga myndigheterna bör när de utför de uppgifter som anges i denna förordning upprätthålla ett nära samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, särskilt nationella tillsynsmyndigheter, på lämpligt sätt och utan att det påverkar deras behörigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas⁽³⁾.
- (18) När det behövs nya gränsöverskridande sammanlänknings- eller befintliga sammanlänknings- måste byggas ut ska det redan i ett tidigt skede finnas ett nära samarbete mellan de berörda medlemsstaterna, de behöriga myndigheterna och nationella tillsynsmyndigheterna, där dessa inte är de behöriga myndigheterna.
- (19) Olika typer av unionsfinansiering finns tillgängliga som stöd till medlemsstaterna i syfte att finansiera nödvändiga investeringar i produktion och infrastruktur samt energieffektivitetsåtgärder på regional och lokal nivå, framför
- allt lån och garantier från Europeiska investeringsbanken, eller finansiering genom regional-, struktur- eller sammanhållningsfonderna. Europeiska investeringsbanken liksom unionens externa instrument, t.ex. det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet, instrumentet för stöd inför anslutningen och finansieringsinstrumentet för utvecklingsamarbete, kan också finansiera åtgärder i tredjeländer för att skapa en tryggare energiförsörjning.
- (20) Med denna förordning ska naturgasföretag och kunder kunna förlita sig på marknadsmekanismerna under så lång tid som möjligt vid avbrott. Den innehåller också bestämmelser om krismekanismer som ska tillgripas när enbart marknaderna inte längre på ett lämpligt sätt kan hantera ett avbrott i gasförsörjningen. Även i en kris-situation ska marknadsbaserade instrument prioriteras för att mildra effekterna av ett avbrott i försörjningen.
- (21) Till följd av ikraftträdandet av den nya interna energimarknadslagstiftningen antagen i juli 2009 kommer nya bestämmelser att gälla för gasssektorn. Detta leder till tydliga roller och ansvar för medlemsstater, nationella tillsynsmyndigheter, systemansvariga för överföringssystem och byrån, och till bättre öppenhet på marknaden, vilket leder till att den fungerar bättre och är till gagn för en trygg försörjning samt för konsumentskyddet.
- (22) Fullbordandet av den inre marknaden för gas och en effektiv konkurrens inom den marknaden erbjuder unionen största möjliga trygghet i försörjningen för alla medlemsstater, förutsatt att marknaden får fungera fullt ut i händelse av ett försörjningsavbrott som påverkar en del av unionen, oavsett anledning till avbrottet. För detta krävs en heltäckande och effektiv gemensam metod för försörjningstrygghet, i synnerhet strategier för öppenhet, solidaritet och icke-diskriminering som är förenliga med den inre marknads funktionssätt, där snedvridning av marknaden undviks och marknadsens möjligheter att reagera på avbrott inte undermineras.
- (23) Naturgasföretagen, medlemsstaterna (framför allt genom sina behöriga myndigheter) och kommissionen ansvarar tillsammans för att trygga gasförsörjningen inom ramen för sina respektive verksamhets- och behörighetsområden. I lämpliga fall bör även de nationella tillsynsmyndigheterna (där de inte är de behöriga myndigheterna) bidra till en trygg gasförsörjning inom sina verksamhets- och ansvarsområden i enlighet med direktiv 2009/73/EG. Dessutom kan även kunder som använder gas för elproduktion eller industriella ändamål ha en viktig funktion att fylla för en trygg gasförsörjning genom sin förmåga att reagera på en kris med åtgärder på efterfrågesidan, till exempel avbrytbara kontrakt och övergång till andra bränslen, eftersom detta har en direkt inverkan på balansen mellan utbud och efterfrågan.

⁽¹⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 36.

⁽³⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 94.

- (24) En exakt definition av roller och ansvar för alla naturgasföretag och behöriga myndigheter är därför av avgörande betydelse för att en väl fungerande inre marknad för gas ska kunna upprätthållas, framför allt vid försörjningsavbrott och kriser. Dessa roller och ansvar bör fastställas på ett sätt som säkerställer att en strategi med tre nivåer respekteras, vilket betyder att i första hand de berörda naturgasbolagen och industrierna, sedan medlemsstaterna på nationell eller regional nivå och därefter unionen engageras. I händelse av en försörjningskris bör marknadsaktörerna ges tillräckliga möjligheter att bemöta situationen med marknadsbaserade åtgärder. Om marknadsaktörernas åtgärder inte räcker till bör medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter vidta åtgärder för att eliminera eller mildra följderna av försörjningskrisen. Endast om dessa åtgärder är otillräckliga bör åtgärder vidtas på regional nivå eller unionsnivå för att eliminera eller mildra följderna av försörjningskrisen. Regionala lösningar bör eftersträvas i största möjliga utsträckning.
- (25) Regionalt samarbete som omfattar offentliga myndigheter och naturgasföretag kommer i solidarisk anda att upprättas i stor utsträckning för att genomföra denna förordning, i syfte att optimera nyttan i form av samordning av åtgärderna för att minska de konstaterade riskerna och göra de insatser som är mest kostnadseffektiva för de berörda parterna.
- (26) Tillräckligt harmoniserade normer för en trygg försörjning, som åtminstone täcker in den situation som uppstod i januari 2009, bör fastställas. Dessa bör beakta skillnaderna mellan medlemsstaterna, och skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och åtgärder för att skydda kunderna i enlighet med artikel 3 i direktiv 2009/73/EG. Sådana försörjningstrygghetsnormer bör vara stabila, så att rättsläget blir tillräckligt tydligt, och bör vara klart definierade och bör inte påtvinga naturgasföretag, inklusive nya aktörer och små företag, eller slutanvändare orimliga och oproportionerliga bördor. Dessa normer bör också garantera en rättvis tillgång för unionens naturgasföretag till nationella kunder. Åtgärder som krävs för att uppfylla normen för försörjning kan inkludera ytterligare lagringskapacitet och lagringsvolym, lagring av gas i rörledningar, försörjningsavtal, avbrytbara kontrakt eller andra åtgärder med liknande effekt samt nödvändiga tekniska åtgärder för att trygga gasförsörjningen.
- (27) För att gasmarknaden ska fungera väl är det, med eventuella försörjningsavbrott, som det som inträffade i januari 2009, i åtanke, av avgörande betydelse att naturgasföretagen i god tid genomför nödvändiga investeringar i inhemsk produktion och infrastruktur, t.ex. sammanlänkningar, framför allt sådana som bereder tillträde till unionens gasnät, utrustning för fysiskt omvänt gasflöde i rörledningar, lagring och anläggningar för återförgasning av LNG. Vid beräkningen av finansieringsbehoven för gasinfrastruktur i samband med unionsinstrument bör kommissionen på lämpligt sätt prioritera infrastrukturprojekt som stöder integrationen av den inre gasmarknaden och en trygg gasförsörjning.
- (28) De systemansvariga för överföringssystemen bör inte hindras från att beakta en situation där investeringar som möjliggör fysisk kapacitet att transportera gas i båda riktningarna (nedan kallad *kapacitet för flöden i båda riktningarna*) i gränsöverskridande sammanlänkningar med tredjeländer skulle kunna bidra till att öka försörjningstryggheten, särskilt när det rör sig om tredjeländer som säkerställer transiteringsflöden mellan två medlemsstater.
- (29) Det är viktigt att gasförsörjningen upprätthålls, i synnerhet för hushåll, liksom för ett begränsat antal andra kunder, särskilt kunder som tillhandahåller centrala samhällstjänster, vilka kan definieras av de berörda medlemsstaterna, i de fall marknaden inte längre kan försörja dem. Det är av avgörande betydelse att de åtgärder som ska vidtas under en kris definieras i förväg och att de uppfyller säkerhetskraven, även i fall då skyddade kunder är kopplade till samma distributionsnät som andra kunder. Sådana åtgärder kan omfatta användning av minskningar som står i proportion till den ursprungligen bokade kapaciteten i händelse att kapaciteten för tillgång till infrastruktur minskas av tekniska skäl.
- (30) De behöriga myndigheterna ska som regel följa sin krisplan. I vederbörligen motiverade undantagsfall får de vidta åtgärder som avviker från dessa planer.
- (31) Ett stort urval av instrument finns tillhanda för att kraven på en trygg försörjning ska kunna tillgodoses. Dessa instrument bör användas nationellt, regionalt och på unionsnivå, där så är lämpligt, för att ett resultat ska kunna garanteras som är konsekvent och kostnadseffektivt.
- (32) De försörjningstrygghetsmässiga aspekterna av en långsiktig planering av investeringar i tillräckligt gränsöverskridande kapacitet och annan infrastruktur, som säkerställer systemets kapacitet att på lång sikt garantera en trygg försörjning och uppfylla rimliga behov, behandlas i direktiv 2009/73/EG. För att normerna för en trygg försörjning ska kunna uppfyllas kan en övergångsperiod krävas så att de nödvändiga investeringarna ska kunna göras. Den unionstäckande tioårsplan för nätutbyggnad som upprättats av Entso för gas och som kontrollerats av byrån är ett grundläggande instrument för att identifiera de investeringar som krävs på unionsnivå, bland annat för att uppfylla de infrastrukturkrav som ställs i denna förordning.
- (33) Entso för gas och byrån bör, som medlemmar i gruppen för samordning av gasförsörjningen, inom ramen för sina ansvarsområden delta fullt ut i samarbets- och samrådsprocessen på unionsnivå.

- (34) Gruppen för samordning av gasförsörjningen är det huvudsakliga organ som kommissionen ska samråda med i samband med upprättandet av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna. Det erinras om att Entso för gas och byrån är medlemmar av gruppen för samordning av gasförsörjningen och kommer att höras i detta sammanhang.
- (35) För att man ska kunna vara så väl förberedd som möjligt i händelse av ett avbrott i försörjningen bör krisplaner upprättas av de behöriga myndigheterna efter samråd med naturgasföretagen. Sådana planer bör inte strida mot varandra på nationell eller regional nivå eller unionsnivå. Innehållet i dem bör följa bästa praxis för befintliga planer, och bör fastställa tydliga roller och ansvar för alla berörda naturgasföretag och behöriga myndigheter. Gemensamma krisplaner på regional nivå bör upprättas där så är möjligt och nödvändigt.
- (36) För att stärka solidariteten mellan medlemsstaterna i händelse av en kris på unionsnivå, och framför allt för att hjälpa medlemsstater med mindre gynnade geografiska eller geologiska villkor, bör medlemsstaterna ta fram solidaritetsåtgärder. Naturgasföretagen bör ta fram åtgärder som t.ex. kommersiella avtal, vilka kan innefatta ökad gasexport eller ökade uttag ur lager. Det är viktigt att uppmuntra till att överenskommelser träffas mellan naturgasföretag. Krisplanen bör i lämpliga fall inbegripa mekanismer för att säkerställa en rättvis och skäligen ersättning till naturgasföretagen. Solidaritetsåtgärder kan vara särskilt lämpligt för medlemsstater för vilka kommissionen rekommenderar gemensamma förebyggande åtgärdsplaner eller krisplaner på regional nivå.
- (37) Inom ramen för denna förordning har kommissionen en viktig funktion att fylla i händelse av en kris, oavsett om den inträffar på unionsnivå eller regional nivå.
- (38) Solidariteten på europeisk nivå bör också vid behov visas i form av bistånd för civilskydd från unionen och medlemsstaterna. Sådant bistånd bör underlättas och samordnas genom gemenskapens civilskyddsmekanism, inrättad genom rådets beslut 2007/779/EG, Euratom ⁽¹⁾.
- (39) Medlemsstaternas suveräna rätt att bestämma över sina egna naturresurser påverkas inte av denna förordning.
- (40) Rådets direktiv 2008/114/EG av den 8 december 2008 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömning av behovet att stärka skyddet av denna ⁽²⁾ föreskriver ett förfarande med syfte att förbättra säkerheten hos utsedd europeisk kritisk infrastruktur, inklusive viss gasinfrastruktur, i unionen. Direktiv 2008/114/EG bidrar tillsammans med denna förordning till en heltäckande strategi för energitryggheten i unionen.
- (41) Krisplanerna bör uppdateras regelbundet och offentliggöras. De bör underställas sakkunnig bedömning och prövas.
- (42) Gruppen för samordning av gasförsörjningen bör fungera som rådgivare åt kommissionen i syfte att underlätta samordningen av åtgärder för en trygg försörjning i händelse av en kris på unionsnivå. Gruppen bör även kontrollera att de åtgärder som ska vidtas enligt denna förordning är tillräckliga och lämpliga.
- (43) Syftet med denna förordning är att göra det möjligt för naturgasföretag och behöriga myndigheter i medlemsstaterna att se till att den inre marknaden för gas fungerar effektivt så länge som möjligt vid ett avbrott i försörjningen, innan de behöriga myndigheterna vidtar åtgärder för att ta itu med en situation där marknaden inte längre kan leverera den gas som behövs. Sådana exceptionella åtgärder bör fullt ut vara förenliga med unionslagstiftningen och anmälas till kommissionen.
- (44) Eftersom gasförsörjning från tredjeländer är av central betydelse för en trygg gasförsörjning i unionen bör kommissionen samordna insatserna med avseende på tredjeländer, och tillsammans med leverantörstredjeländerna och tredjeländerna genom vilka transit sker ta fram strategier för att hantera krissituationer och säkerställa ett stabilt gasflöde till unionen. Kommissionen bör ges befogenhet att inrätta en arbetsgrupp för övervakning av gasflödena till unionen i krissituationer, i samråd med berörda tredjeländer, och, i de fall en kris uppstår till följd av svårigheter i ett tredjeland, få en medlande och hjälpande roll.
- (45) Det är viktigt att villkoren för leveranser från tredjeländer inte snedvrider konkurrensen och är förenliga med inre marknadsreglerna.
- (46) Om det finns tillförlitliga uppgifter om en situation utanför unionen som hotar försörjningstryggheten i en eller flera medlemsstater och som kan aktivera en mekanism för tidig varning mellan unionen och ett tredjeland bör kommissionen utan dröjsmål underrätta gruppen för samordning av gasförsörjningen, och unionen bör vidta lämpliga åtgärder för att neutralisera situationen.

⁽¹⁾ EUT L 314, 1.12.2007, s. 9.

⁽²⁾ EUT L 345, 23.12.2008, s. 75.

- (47) I februari 2009 konstaterade rådet att öppenheten och tillförlitligheten bör öka, samtidigt som kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt, genom meningsfullt utbyte av information när det gäller relationerna på energiområdet med tredjeländer, inklusive långsiktiga försörjningsstrategier, mellan kommissionen och medlemsstaterna, å andra sidan.
- (48) Bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt konkurrensbestämmelserna, är tillämpliga på tjänster av allmänt ekonomiskt intresse förutsatt att tillämpningen av dessa bestämmelser inte hindrar utförandet av sådana tjänster, men medlemsstaterna kan i stor utsträckning själva besluta om att föreskriva och förordna om samt organisera skyldigheter rörande allmännyttiga tjänster.
- (49) Eftersom målet för denna förordning, det vill säga att trygga försörjningen av gas i unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och eftersom de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I överensstämmelse med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (50) Direktiv 2004/67/EG bör upphöra att gälla.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

Bestämmelserna i denna förordning syftar till att trygga gasförsörjningen genom att en väl och kontinuerligt fungerande inre marknad för naturgas (nedan kallad gas) säkerställs, genom att det blir möjligt att vidta extraordinära åtgärder när marknaden inte längre kan leverera den nödvändiga försörjningen av gas och genom tydligt fastställt och fördelat ansvar mellan naturgasföretag, medlemsstaterna och unionen avseende både förebyggande åtgärder och åtgärder till följd av faktiska avbrott i försörjningen. Genom denna förordning upprättas i solidarisk anda även transparenta mekanismer för samordning av krisberedskap och krishantering på medlemsstatsnivå, regional nivå och unionsnivå.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning ska definitionerna i direktiv 2009/73/EG, förordning (EG) nr 713/2009 och förordning (EG) nr 715/2009 gälla.

Dessutom gäller följande definitioner:

1. skyddade kunder: hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas och dessutom, om den berörda medlemsstaten så beslutar,
 - a) små och medelstora företag, under förutsättning att dessa är anslutna till ett distributionsnät för gas, samt viktiga samhällstjänster, under förutsättning att de är anslutna till ett distributions- eller överföringsnät för gas, och förutsatt att dessa ytterligare kunder tillsammans inte motsvarar mer än 20 % av den slutliga gasanvändningen, och/eller
 - b) fjärrvärmeanläggningar i den utsträckning som de tillhandahåller värme till hushållskunder och till de kunder som avses i led a, under förutsättning att dessa anläggningar inte kan övergå till andra bränslen och är anslutna till ett distributions- eller överföringsnät för gas.

Snarest möjligt och senast den 3 december 2011 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om huruvida de avser att inkludera led a och/eller b i sin definition av skyddade kunder.

2. behörig myndighet: den nationella statliga myndighet eller den nationella tillsynsmyndighet som respektive medlemsstat har utsett som ansvarig för att säkerställa genomförandet av de åtgärder som fastställs i denna förordning. Detta hindrar inte medlemsstaternas möjlighet att tillåta att den behöriga myndigheten delegerar specifika uppgifter som anges i denna förordning till andra organ. Sådana delegerade uppgifter ska utföras under överinseende av den behöriga myndigheten och specificeras i de planer som avses i artikel 4.

Artikel 3

Ansvar för att trygga gasförsörjningen

1. Naturgasföretagen, medlemsstaterna (framför allt genom sina behöriga myndigheter) och kommissionen ansvarar tillsammans för att trygga gasförsörjningen inom ramen för sina respektive verksamhets- och behörighetsområden. Ett sådant delat ansvar kräver en hög grad av samarbete.
2. Snarest möjligt och senast den 3 december 2011 ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet med ansvar för genomförandet av de åtgärder som avses i denna förordning. I förekommande fall ska de nationella enheter som för närvarande ansvarar för en trygg gasförsörjning genomföra de åtgärder som ska vidtas av den behöriga myndigheten i enlighet med denna förordning fram till dess att den behöriga myndigheten formellt har utsetts. Åtgärderna ska omfatta utförande av den riskbedömning som avses i artikel 9 och, på grundval av den riskbedömningen, upprättande av en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan samt regelbunden övervakning av försörjningstryggheten för gas på nationell nivå. De behöriga myndigheterna ska

samarbeta för att försöka förebygga försörjningsavbrott och för att begränsa skadorna i händelse av sådana. Inget ska hindra medlemsstaterna från att anta lagstiftning om genomförande om det behövs för att uppfylla kraven i denna förordning.

3. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om namnet på den behöriga myndigheten, sedan denna har utsetts, och, i förekommande fall, om namnen på de nationella enheter som ansvarar för en trygg gasförsörjning och som fungerar som tillfälliga behöriga myndigheter i enlighet med punkt 2. Varje medlemsstat ska offentliggöra sådana utnämningar.

4. När den behöriga myndigheten genomför de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska den fastställa de olika berörda aktörernas roller och ansvar på ett sådant sätt som säkerställer att en ansats i tre steg respekteras, vilket betyder att i första hand de berörda naturgasföretagen och industrin, sedan medlemsstaterna på nationell eller regional nivå och därefter unionen engageras.

5. Kommissionen ska när det är lämpligt samordna de behöriga myndigheternas verksamhet på regional nivå och unionsnivå i enlighet med denna förordning, bland annat genom den grupp för samordning av gasförsörjningen som avses i artikel 12 eller den krisgrupp som avses i artikel 11.4, i synnerhet i händelse av en nödsituation på unionsnivå eller regional nivå i enlighet med definitionen i artikel 11.1.

6. De åtgärder för att trygga gasförsörjningen som anges i de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna ska vara klart definierade, transparenta, proportionerliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara, och ska inte i onödan snedvräda konkurrensen och en väl fungerande inre marknaden för gas och inte heller äventyra gasförsörjningen i andra medlemsstater eller i unionen som helhet.

Artikel 4

Upprättande av en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska varje medlemsstats behöriga myndighet efter samråd med naturgasföretagen, de relevanta organisationer som företräder hushållens och de industriella gaskundernas intressen och den nationella tillsynsmyndigheten (där denna inte är den behöriga myndigheten) på nationell nivå upprätta:

- a) en förebyggande åtgärdsplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska de risker som identifierats i den riskbedömning som genomförts i enlighet med artikel 9, och
- b) en krisplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska konsekvenserna av ett avbrott i gasförsörjningen i enlighet med artikel 10.

2. Innan en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan antas på nationell nivå ska de behöriga myndigheterna senast den 3 juni 2012 utbyta sina förslag till förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner och samråda med varandra på lämplig regional nivå, och med kommissionen, för att säkerställa att deras förslag till planer och åtgärder inte strider mot en annan medlemsstats förebyggande åtgärdsplan och krisplan och att de överensstämmer med denna förordning och andra bestämmelser i unionslagstiftningen. Detta samråd ska i synnerhet genomföras mellan medlemsstater som gränsar till varandra, särskilt mellan isolerade system som utgör "gasöar" och de medlemsstater som gränsar till dessa, och kan till exempel omfatta de medlemsstater som anges i den vägledande förteckningen i bilaga IV.

3. På grundval av samråden som avses i punkt 2 och eventuella rekommendationer från kommissionen får de berörda behöriga myndigheterna besluta att upprätta gemensamma förebyggande åtgärdsplaner på regional nivå (nedan kallade *gemensamma förebyggande åtgärdsplaner*) och gemensamma krisplaner på regional nivå (nedan kallade *gemensamma krisplaner*), utöver de planer som upprättas på nationell nivå. I händelse av gemensamma planer ska de berörda behöriga myndigheterna om det är lämpligt sträva efter att träffa överenskommelser om genomförandet av det regionala samarbetet. Dessa överenskommelser ska om så krävs godkännas formellt av medlemsstaterna.

4. Den behöriga myndigheten ska i samband med upprättandet och genomförandet av den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen på nationell och/eller regional nivå ta vederbörlig hänsyn till en vid alla tidpunkter säker drift av gassystemet och i dessa planer ange de tekniska begränsningar som påverkar nätdriften, inklusive de tekniska och säkerhetsmässiga orsakerna till möjliga flödesminskningar i händelse av en kris.

5. Senast den 3 december 2012 ska de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna, inklusive i förekommande fall gemensamma planer, antas och offentliggöras. Sådana planer ska anmälas till kommissionen utan dröjsmål. Kommissionen ska informera gruppen för samordning av gasförsörjningen. Behöriga myndigheter ska säkerställa regelbunden kontroll av sådana planers genomförande.

6. Inom tre månader från det att de behöriga myndigheterna anmält de planer som avses i punkt 5

- a) ska kommissionen utvärdera dessa planer i enlighet med led b; i detta syfte ska kommissionen höra gruppen för samordning av gasförsörjningen om dessa planer och ta vederbörlig hänsyn till dess åsikt; kommissionen ska rapportera om sin utvärdering av planerna till gruppen för samordning av gasförsörjningen, och

b) om kommissionen på grundval av detta samråd

i) bedömer att en förebyggande åtgärdsplan eller en krisplan inte är tillräckligt effektiv för att minska de risker som identifierats i riskbedömningen kan den rekommendera den behöriga myndigheten eller de behöriga myndigheterna i fråga att ändra den berörda planen,

ii) anser att en förebyggande åtgärdsplan eller en krisplan är oförenlig med en annan behörig myndighets riskbedömning eller planer eller att den inte uppfyller kraven i denna förordning eller andra bestämmelser i unionslagstiftningen ska den begära att den berörda planen ändras,

iii) anser att den förebyggande åtgärdsplanen äventyrar gasförsörjningen i andra medlemsstater eller i unionen som helhet ska den besluta att uppmana den behöriga myndigheten att omarbota den förebyggande åtgärdsplanen och kan avge specifika rekommendationer om hur den ska ändras. Kommissionen ska lämna en detaljerad motivering till sitt beslut.

7. Den berörda behöriga myndigheten ska inom fyra månader från underrättelsen om kommissionens uppmaning enligt punkt 6.b ii ändra sin förebyggande åtgärdsplan eller krisplan och underrätta kommissionen om den ändrade planen, eller informera kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. Vid oenighet får kommissionen inom två månader från den behöriga myndighetens svar dra tillbaka sin uppmaning eller sammankalla de berörda behöriga myndigheterna och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen för att diskutera frågan. Kommissionen ska lämna en detaljerad motivering till sitt krav på någon ändring av planen. Den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om det slutliga beslutet från den behöriga myndigheten avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten tillhandahålla och offentliggöra, tillsammans med beslutet och kommissionens ståndpunkt, skälen för detta beslut inom två månader från mottagandet av kommissionens ståndpunkt. Den behöriga myndigheten ska i förekommande fall utan dröjsmål offentliggöra den ändrade planen.

8. Den berörda behöriga myndigheten ska inom tre månader från tillkännagivandet av kommissionens beslut enligt punkt 6 b iii ändra sin plan och underrätta kommissionen om den ändrade planen, eller informera kommissionen om skälen till att den motsätter sig beslutet. Vid oenighet får kommissionen inom två månader efter den behöriga myndighetens svar besluta att ändra eller dra tillbaka sin uppmaning. Om kommissionen vidhåller sin uppmaning ska den berörda behöriga myndigheten inom två månader från tillkännagivandet av kommissionens beslut ändra planen, varvid den ska ta största möjliga hänsyn till sådana rekommendationer som kommissionen lämnat i enlighet med punkt 6 b iii och ska underrätta kommissionen om den ändrade planen.

Kommissionen ska informera gruppen för samordning av gasförsörjningen och ta vederbörlig hänsyn till dess rekommendationer i samband med att den utarbetar sitt yttrande om den

ändrade planen, vilken ska läggas fram inom två månader från den behöriga myndighetens tillkännagivande. Den berörda behöriga myndigheten ska ta ytterst stor hänsyn till kommissionens yttrande och inom två månader från mottagandet av detta yttrande anta och offentliggöra den ändrade plan som följer av detta.

9. Kommersiellt känsliga uppgifter ska hållas konfidentiella.

Artikel 5

Innehållet i de nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna

1. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska innehålla följande:

a) Resultaten av den riskbedömning som avses i artikel 9.

b) De åtgärder och volymer samt den kapacitet och den tid som behövs för att uppfylla infrastruktur- och försörjningsnormerna i enlighet med artiklarna 6 och 8 inklusive, i förekommande fall, i vilken mån åtgärder på efterfrågesidan i tillräcklig utsträckning i god tid kan kompensera ett sådant försörjningsavbrott som avses i artikel 6.2, identifiering av den största enskilda gasinfrastrukturen av gemensamt intresse om artikel 6.3 tillämpas samt alla eventuella höjningar av försörjningsnormen i enlighet med artikel 8.2.

c) Skyldigheter som åligger naturgasföretag och andra relevanta organ, bland annat i fråga om en säker drift av gassystemet.

d) De övriga förebyggande åtgärder – till exempel sådana som avser behovet av att stärka sammanlänkningarna mellan medlemsstater som gränsar till varandra och möjligheten att vid behov diversifiera gasförsörjningsvägarna och försörjningskällorna – som krävs inför de risker som identifierats, i syfte att i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen för samtliga kunder.

e) De mekanismer som ska användas för samarbete med andra medlemsstater i samband med upprättandet och genomförandet av eventuella gemensamma förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som avses i artikel 4.3.

f) Uppgifter om befintliga och framtida sammanlänknings-, inklusive sådana som ger tillgång till unionens gasnät, gränsöverskridande flöden, gränsöverskridande tillträde till lagringsanläggningar och den fysiska kapaciteten att transportera gas i båda riktningarna (nedan kallad *kapacitet för flöden i båda riktningarna*), särskilt i händelse av en krissituation.

g) Information om alla skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i fråga om tryggt gasförsörjning.

2. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna, i synnerhet åtgärderna för uppfyllande av normerna för infrastruktur enligt artikel 6, ska beakta den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan som ska utarbetas av Entso för gas i enlighet med artikel 8.10 i förordning (EG) nr 715/2009.

3. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska i första hand bygga på marknadsåtgärder och beakta åtgärdernas ekonomiska inverkan, effekt och effektivitet samt deras konsekvenser för funktionen av den inre marknaden för energi och följderna för miljön och konsumenterna och ska inte leda till en orimlig börda för naturgasföretagen och inte heller inverka negativt på funktionen av den inre marknaden för gas.

4. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska uppdateras vartannat år, om inte omständigheterna kräver att det sker oftare, och ska spegla den uppdaterade riskbedömningen. Det samråd mellan behöriga myndigheter som avses i artikel 4.2 ska genomföras innan den uppdaterade planen antas.

Artikel 6

Normer för infrastruktur

1. Medlemsstaterna eller, när en medlemsstat så beslutar, den behöriga myndigheten ska se till att nödvändiga åtgärder genomförs så att kapaciteten hos den infrastruktur som återstår, beräknad i enlighet med formeln N-1 i punkt 2 i bilaga I, efter ett avbrott hos den enskilda största gasinfrastrukturen senast den 3 december 2014, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, kan leverera den mängd gas som krävs för att i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år. Detta ska, då det är lämpligt och nödvändigt, inte påverka de systemansvarigas ansvar att göra motsvarande investeringar eller det ansvar som de systemansvariga för överföringssystemen har i enlighet med direktiv 2009/73/EG och förordning (EG) nr 715/2009.

2. Skyldigheten att säkerställa att den återstående infrastrukturen har kapacitet att tillgodose den totala efterfrågan på gas i enlighet med punkt 1 ska också anses vara uppfylld om den behöriga myndigheten i den förebyggande åtgärdsplanen kan visa att ett försörjningsavbrott i tillräcklig utsträckning och på ett lägligt sätt kan kompenseras genom lämpliga marknadsbaserade åtgärder på efterfrågesidan. För detta ändamål ska den formel som anges i punkt 4 i bilaga I användas.

3. Om det är lämpligt utifrån den riskbedömning som avses i artikel 9 får de berörda behöriga myndigheterna besluta att skyldigheten enligt punkt 1 i denna artikel ska fullgöras på regional nivå i stället för på nationell nivå. I sådana fall ska gemensamma förebyggande åtgärdsplaner upprättas i enlighet med artikel 4.3. Punkt 5 i bilaga I ska tillämpas.

4. Varje behörig myndighet ska efter samråd med de berörda naturgasföretagen utan dröjsmål rapportera bristande fullgörande av den skyldighet som anges i punkt 1 till kommissionen samt informera kommissionen om skälen till detta bristande fullgörande.

5. De systemansvariga för överföringssystemen ska se till att det snarast, men senast den 3 december 2013, finns ständig kapacitet för flöden i båda riktningarna i alla gränsöverskridande sammanlänknings mellan medlemsstater för transport av gas i båda riktningarna, utom

a) i fall av sammanlänknings till produktionsanläggningar, till LNG-anläggningar och till distributionsnät, eller

b) om undantag har beviljats i enlighet med artikel 7.

De systemansvariga för överföringssystemen ska senast den 3 december 2013 anpassa överföringssystemen delvis eller i sin helhet så att fysiska flöden av gas i båda riktningarna via gränsöverskridande sammanlänknings möjliggörs.

6. Om kapacitet för flöden i båda riktningarna redan finns eller håller på att anläggas för en viss gränsöverskridande sammanlänkning ska den skyldighet som avses i första stycket i punkt 5 betraktas vara fullgjord för den sammanlänknings, utom i fall då en eller fler medlemsstater begär ökad kapacitet av försörjningstrygghetsskäl. Om det görs en sådan begäran om ökad kapacitet ska det förfarande som anges i artikel 7 tillämpas.

7. Medlemsstaterna eller, när en medlemsstat så beslutar, den behöriga myndigheten ska se till att gasmarknaden som ett första steg alltid testas på ett transparent, detaljerat och icke-diskriminerande sätt för att bedöma huruvida marknaden kräver de infrastrukturinvesteringar som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt punkterna 1 och 5.

8. De nationella tillsynsmyndigheterna ska, i syfte att ge lämpliga incitament när de på ett transparent och detaljerat sätt fastställer eller godkänner tariffer eller metoder i enlighet med artikel 41.8 i direktiv 2009/73/EG och artikel 13 i förordning (EG) nr 715/2009, ta hänsyn till de faktiska kostnaderna för att fullgöra skyldigheten enligt punkt 1 och kostnaderna för ständig kapacitet för flöden i båda riktningarna. Om marknaden inte efterfrågar investeringar för att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna och sådana investeringar medför kostnader i fler än en medlemsstat eller i en medlemsstat till förmån för en eller flera andra medlemsstater ska de nationella tillsynsmyndigheterna i alla berörda medlemsstater gemensamt besluta om fördelningen av kostnaderna innan något investeringsbeslut fattas. Kostnadsfördelningen ska göras i synnerhet med hänsyn till i vilken proportionell utsträckning infrastrukturinvesteringarna medför ökad försörjningstrygghet i de berörda medlemsstaterna. Artikel 8.1 i förordning (EG) nr 713/2009 ska tillämpas.

9. Den behöriga myndigheten ska se till att all ny överföringsinfrastruktur bidrar till försörjningstryggheten genom att utveckla ett väl sammanlänkat nät inklusive, i lämpliga fall, genom ett tillräckligt antal gränsöverskridande entry- och exitpunkter utifrån efterfrågan på marknaden och de identifierade riskerna. Den behöriga myndigheten ska, när så är lämpligt, i riskbedömningen bedöma var det finns interna flaskhalsar och huruvida den nationella entrykapaciteten och infrastrukturen, särskilt överföringsnäten, kan anpassa de nationella gasflödena till scenarier med avbrott i den största enskilda gasinfrastruktur som identifierats vid riskbedömningen.

10. Luxemburg, Slovenien och Sverige ska, genom ett undantag, inte vara bundna av, men eftersträva att fullgöra, skyldigheten i punkt 1 i denna artikel och samtidigt trygga gasförsörjningen till skyddade kunder i enlighet med artikel 8. Det undantaget ska gälla under förutsättning att

- a) Luxemburg har minst två sammanlänkningslinjer med andra medlemsstater, minst två olika försörjningskällor och inga gaslagringsanläggningar eller någon LNG-anläggning på sitt territorium,
- b) Slovenien har minst två sammanlänkningslinjer med andra medlemsstater, minst två olika försörjningskällor och inga gaslagringsanläggningar eller någon LNG-anläggning på sitt territorium,
- c) Sverige inte har någon gastransit till andra medlemsstater på sitt territorium och en årlig inrikes bruttogaskonsumtion på mindre än 2 Mtoe samt att mindre än 5 % av landets totala primära energikonsumtion kommer från gas.

Dessa tre medlemsstater ska på ett transparent, detaljerat och icke-diskriminerande sätt säkerställa regelbundna marknadstester för infrastrukturinvesteringar och offentliggöra resultaten av dessa tester.

De medlemsstater som anges i första stycket ska informera kommissionen om alla eventuella förändringar av förhållandena som anges i det stycket. Det undantag som avses i första stycket ska upphöra att gälla om minst ett av de villkoren inte uppfylls.

Senast den 3 december 2018 ska var och en av de medlemsstater som anges i första stycket översända en rapport till kommissionen med uppgifter om situationen avseende de villkor som avses i det stycket och utsikterna för fullgörande av skyldigheten enligt punkt 1, med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna av att uppfylla infrastrukturturnormen, resultaten av testerna av gasmarknaden samt gasmarknadens utveckling och gasinfrastrukturprojekt i regionen. På grundval av den rapporten och om de respektive villkor som anges i första stycket i denna punkt fortfarande uppfylls kan kommissionen besluta att det undantag som avses i första stycket får fortsätta att gälla under ytterligare fyra år. Om ett positivt beslut fattas ska förordandet i detta stycke upprepas efter fyra år.

Artikel 7

Förfarande för att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna eller begära undantag

1. För varje gränsöverskridande sammanlänkning mellan medlemsstater, med undantag för dem som beviljats undantag i enlighet med 6.5 a och med undantag för fall då det redan finns kapacitet för flöden i båda riktningarna eller sådana håller på att anläggas och ingen kapacitetsökning har begärts av en eller flera medlemsstater av försörjningstrygghetsskäl, ska de systemansvariga för överföringsystem senast den 3 mars 2012 till sina medlemsstater eller, när medlemsstaterna så beslutar, till sina behöriga myndigheter eller tillsynsmyndigheter (i denna artikel gemensamt kallade *berörda myndigheter*), efter samråd med alla andra berörda systemansvariga för överföringsystem, översända

- a) ett förslag om kapacitet för flöden i båda riktningarna avseende omvänd riktning (nedan kallat *kapacitet för omvända flöden*), eller
- b) en begäran om undantag från skyldigheten att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna.

2. Det förslag om kapacitet för omvända flöden eller den begäran om undantag som anges i punkt 1 ska grundas på en bedömning av efterfrågan på marknaden, efterfrågas- och utbudsprognoser, teknisk genomförbarhet, kostnaderna för kapacitet för omvända flöden, inklusive den därav följande förstärkningen av överföringsssystemet, och nyttan för försörjningstryggheten, i lämpliga fall även med hänsyn till hur kapacitet för omvända flöden tillsammans med andra åtgärder eventuellt skulle kunna bidra till att uppfylla den infrastrukturturnorm som anges i artikel 6 i de medlemsstater som gynnas av kapaciteten för omvända flöden.

3. Den berörda myndighet som mottar förslaget eller begäran om undantag ska utan dröjsmål underrätta de berörda myndigheterna i de andra medlemsstater som enligt riskbedömningen skulle kunna gynnas av kapacitet för omvända flöden och kommissionen om förslaget eller begäran om undantag. Den berörda myndigheterna ska ge de berörda myndigheterna och kommissionen möjlighet att avge ett yttrande inom fyra månader från och med det att meddelandet mottagits.

4. Inom två månader efter utgången av den period som avses i punkt 3 ska den berörda myndigheten, på grundval av de kriterier som anges i punkt 2 och av den riskbedömning som utförts i enlighet med artikel 9 samt med största möjliga hänsyn till de yttranden som inkommit i enlighet med punkt 3 i denna artikel, och med beaktande av aspekter som inte är strikt ekonomiska, till exempel en trygg gasförsörjning och bidraget till den inre marknaden för gas,

12.11.2010

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 295/11

a) bevilja ett undantag om kapacitet för omvända flöden inte nämnvärt skulle öka försörjningstryggheten i någon medlemsstat eller region eller om investeringskostnaderna skulle vara avsevärt högre än de potentiella fördelarna för försörjningstryggheten, eller

b) godta förslaget om kapacitet för omvända flöden, eller

c) begära att den systemansvarige för överföringssystem ändrar sitt förslag.

Den berörda myndigheten ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om sitt beslut, tillsammans med alla relevanta uppgifter som visar skälen till beslutet, inklusive de yttranden som mottagits i enlighet med punkt 3 i denna artikel. De berörda myndigheterna ska bemöda sig om att säkerställa att beslut som är beroende av varandra och som avser samma sammanlänkning eller sammanlänkade rörledningar inte strider mot varandra.

5. Inom två månader från mottagandet av detta meddelande kan kommissionen, om det finns avvikelser mellan den berörda myndighetens beslut och yttrandena från andra berörda myndigheter, begära att den berörda myndigheten ändrar sitt beslut. Denna period kan förlängas med en månad under vilken kommissionen införskaffar ytterligare upplysningar. Alla förslag från kommissionen med begäran om ändring av den berörda myndighetens beslut ska grundas på de aspekter och kriterier som anges i punkterna 2 och 4 a, med beaktande av skälen till den berörda myndighetens beslut. Den berörda myndigheten ska hörsamma begäran genom att ändra sitt beslut inom fyra veckor. Om kommissionen inte agerar inom denna tvåmånadersperiod ska den anses inte ha invänt mot de berörda myndigheternas beslut.

6. Om den riskbedömning som utförts i enlighet med artikel 9 visar att det behövs ytterligare kapacitet för omvända flöden ska det förfarande som anges i punkterna 1–5 i denna artikel upprepas på begäran av en systemansvarig för överföringssystem, en berörd myndighet eller kommissionen.

7. Kommissionen och den berörda myndigheten ska alltid behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

Artikel 8

Normer för försörjning

1. Den behöriga myndigheten ska kräva att naturgasföretag, som den identifierar, vidtar åtgärder för att säkerställa försörjning av gas till medlemsstatens skyddade kunder

a) vid extrema temperaturer under en sjudagarsperiod som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år,

b) under en period på minst 30 dagar med exceptionellt hög efterfrågan på gas som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år, och

c) under minst 30 dagar i händelse av ett avbrott hos den största enskilda gasförsörjningsinfrastrukturen under genomsnittliga vinterförhållanden.

Den behöriga myndigheten ska senast den 3 juni 2012 identifiera naturgasföretagen som avses i första stycket.

2. Alla eventuella höjningar av försörjningsnormer som pågår längre än en period på minst 30 dagar som avses i punkt 1 b och 1 c eller eventuella ytterligare skyldigheter som införts av försörjningstrygghetsskäl ska grundas på den riskbedömning som avses i artikel 9, ska anges i den förebyggande åtgärdsplanen och

a) överensstämma med artikel 3.6,

b) inte i onödan snedvrیدا konkurrensen eller medföra att den inre marknaden för gas fungerar sämre,

c) inte inverka negativt på någon annan medlemsstats möjlighet att trygga försörjningen till sina skyddade kunder i enlighet med denna artikel i händelse av en krissituation på nationell nivå eller unionsnivå eller regional nivå, och

d) uppfylla de kriterier som anges i artikel 11.5 i händelse av en krissituation på unionsnivå eller regional nivå.

Den behöriga myndigheten ska i en anda av solidaritet i den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen fastställa hur eventuellt höjda normer för försörjning eller ytterligare skyldigheter som åläggs naturgasföretag tillfälligtvis kan minskas i händelse av en krissituation på unionsnivå eller regional nivå.

3. Efter de tidsperioder som fastställts av den behöriga myndigheten i enlighet med punkterna 1 och 2 eller på strängare villkor än de som anges i punkt 1 ska den behöriga myndigheten och naturgasföretagen bemöda sig om att i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen till, i synnerhet, skyddade kunder.

4. De skyldigheter som åläggs naturgasföretag för att uppfylla normerna för försörjning enligt denna artikel ska vara icke-diskriminerande och ska inte leda till orimlig börda för dessa företag.

5. Naturgasföretag ska ha rätt att fullgöra dessa skyldigheter på regional nivå eller unionsnivå, när det är lämpligt. Den behöriga myndigheten ska inte kräva att normerna i denna artikel uppfylls på grundval av infrastruktur som är lokaliserad enbart inom dess territorium.

6. Den behöriga myndigheten ska se till att förutsättningar skapas för försörjning till skyddade kunder utan att detta hindrar den inre marknaden för gas från att fungera, och till ett pris som respekterar leveransernas marknadsvärde.

Artikel 9

Riskbedömning

1. Varje behörig myndighet ska på grundval av följande gemensamma aspekter senast den 3 december 2011 göra en fullständig bedömning av riskerna för en tryggad gasförsörjning i sin medlemsstat genom att

- tillämpa de normer som anges i artiklarna 6 och 8, med uppgift om beräkningen av N-1-formeln, de använda antagandena, inklusive antagandena för beräkningen av N-1-formeln på regional nivå, och de uppgifter som krävs för en sådan beräkning,
- beakta alla relevanta nationella och regionala omständigheter, särskilt marknadsstorlek, nätkonfiguration, faktiska flöden, inklusive utflöden från den berörda medlemsstaten, möjligheten till fysiska flöden av gas i båda riktningarna, inklusive det eventuella behovet av därav följande förstärkning av överföringssystemet, förekomsten av produktion och lagring, gasens betydelse i energimixen, särskilt i förhållande till fjärrvärme- och elproduktion och för industriverksamheter, samt hänsynstaganden rörande säkerhet och gaskvalitet,
- tillämpa olika scenarier med exceptionellt stor efterfrågan på gas och försörjningsavbrott, t.ex. ej fungerande huvudsaklig infrastruktur för överföring, lagring eller LNG-anläggningar, och avbrott i försörjningen från tredjeland, med beaktande av tidigare förekomst, sannolikhet, årstid, frekvens och varaktighet samt, i förekommande fall, geopolitiska risker, och bedöma de sannolika konsekvenserna av dessa scenarier,
- kartlägga riskernas växelverkan och samband med andra medlemsstater, bland annat vad gäller sammanlänknings-

gränsöverskridande försörjning, gränsöverskridande tillräde till lagringsanläggningar och kapacitet för omvända flöden,

- ta hänsyn till den maximala sammanlänkningskapaciteten vid varje anslutningspunkt för ingående och utgående gas vid landsgränserna.
2. När artikel 4.3 tillämpas ska de berörda behöriga myndigheterna också genomföra en gemensam riskbedömning på regional nivå.

3. Naturgasföretag, industriella gaskunder, de relevanta organisationer som företräder hushållens och de industriella gaskundernas intressen liksom medlemsstaterna och den nationella tillsynsmyndigheten (där denna inte är den behöriga myndigheten) ska samarbeta med den behöriga myndigheten och på begäran tillhandahålla denna all information som krävs för riskbedömningen.

4. Riskbedömningen ska uppdateras första gången senast 18 månader efter antagandet av de förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som avses i artikel 4 och därefter senast vartannat år den 30 september det berörda året, utom om omständigheterna kräver att det görs oftare. Vid riskbedömningen ska hänsyn tas till de framsteg som gjorts i fråga om nödvändiga investeringar för att uppfylla de infrastrukturnormer som fastställs i artikel 6 samt till de landspecifika svårigheterna i samband med tillämpningen av nya alternativa lösningar.

5. Riskbedömningen, inklusive uppdaterade versioner av den, ska utan dröjsmål göras tillgänglig för kommissionen.

Artikel 10

Krisplaner och krisnivåer

1. De nationella och gemensamma krisplanerna ska
- bygga på de krisnivåer som anges i punkt 3,
 - definiera naturgasföretags och de industriella gaskundernas, inklusive relevanta elproducenters, roller och ansvar med hänsyn till den skilda omfattning i vilken de påverkas av ett avbrott i gasförsörjningen, samt deras samverkan med de behöriga myndigheterna och eventuellt med de nationella tillsynsmyndigheterna på var och en av de krisnivåer som anges i punkt 3,
 - definiera roller och ansvar för de behöriga myndigheterna och övriga organ till vilka uppgifter som avses i artikel 2.2 har delegerats, på var och en av de krisnivåer som anges i punkt 3 i denna artikel,

- d) säkerställa att naturgasföretag och industriella gaskunder ges tillräckliga möjligheter att reagera på varje krisnivå,
- e) om tillämpligt fastställa vilka åtgärder som ska vidtas för att mildra de möjliga följderna av ett avbrott i gasförsörjningen för fjärrvärme och försörjningen av el som framställts av gas,
- f) fastställa detaljerade förfaranden och åtgärder för varje krisnivå, inklusive scheman för informationsflöden,
- g) utse en krisledare eller en krisgrupp och definiera dess roll,
- h) identifiera hur marknadsbaserade åtgärder, särskilt de som förtecknas i bilaga II, bidrar till att hantera situationen på beredskapsnivån och lindra situationen på krisnivån,
- i) kartlägga hur de icke marknadsbaserade åtgärder som planeras eller som ska genomföras för krisnivån, särskilt de som förtecknas i bilaga III, bidrar och bedöma i vilken utsträckning sådana icke marknadsbaserade åtgärder krävs för att hantera en kris, bedöma effekterna av dem och definiera förfaranden för att genomföra dem, med beaktande av det faktum att icke-marknadsbaserade åtgärder endast ska användas när enbart marknadsbaserade mekanismer inte längre kan trygga försörjningen, i synnerhet till skyddade kunder,
- j) beskriva mekanismerna för samarbete med andra medlemsstater för varje krisnivå,
- k) specificera rapporteringskraven för naturgasföretag på beredskaps- och krisnivåerna,
- l) upprätta en förteckning över i förväg fastställda åtgärder för att göra gas tillgänglig i händelse av en krissituation, inklusive kommersiella avtal mellan de parter som är inblandade i sådana åtgärder och eventuella kompensationsmekanismer för naturgasföretag, med vederbörlig hänsyn till känsliga uppgifters konfidentialitet. Sådana åtgärder får omfatta gränsöverskridande avtal mellan medlemsstater och/eller naturgasbolag.
2. De nationella och gemensamma krisplanerna ska uppdateras vartannat år, om inte omständigheterna kräver att det sker oftare, och ska spegla den uppdaterade riskbedömningen. Det samråd mellan behöriga myndigheter som avses i artikel 4.2 ska genomföras innan de uppdaterade planerna antas.
3. De tre huvudsakliga krisnivåerna ska vara följande:
- a) Nivå för tidig varning (nedan kallad *tidig varning*): när det finns konkret, seriös och tillförlitlig information om att en händelse sannolikt kommer att resultera i en avsevärd försämring av försörjningssituationen och sannolikt kommer att leda till att beredskaps- eller krisnivån kommer att aktiveras. Nivån för tidig varning får aktiveras genom en mekanism för tidig varning.
- b) Beredskapsnivå (nedan kallad *beredskap*): när ett avbrott i gasförsörjningen eller en exceptionellt hög efterfrågan på gas uppstår som resulterar i en avsevärd försämring av försörjningssituationen, men marknaden fortfarande klarar att hantera avbrottet eller efterfrågan utan att icke-marknadsbaserade åtgärder krävs.
- c) Krisnivå (nedan kallad *kris*): när en exceptionellt hög efterfrågan på gas uppstår, när ett allvarligt avbrott i försörjningen eller en annan avsevärd försämring av försörjningssituationen uppstår och alla relevanta marknadsåtgärder har vidtagits men gasförsörjningen inte räcker till för att tillgodose den återstående efterfrågan på gas, så att icke-marknadsbaserade åtgärder måste vidtas för att, i synnerhet, trygga försörjningen till skyddade kunder enligt artikel 8.
4. De nationella och gemensamma krisplanerna ska säkerställa att gränsöverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt i en krissituation. Planerna ska vara förenliga med artikel 3.6 i den här förordningen och inte medföra någon åtgärd som otillbörligt begränsar gasflödet över gränser.
5. När den behöriga myndigheten tillkännager någon av de krisnivåer som avses i punkt 3 ska den omedelbart informera kommissionen och förse den med all nödvändig information, särskilt uppgifter om den åtgärd den avser att vidta. Vid en krissituation som kan medföra en vädjan om bistånd från unionen och dess medlemsstater ska den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten utan dröjsmål underrätta kommissionens övervaknings- och informationscentrum för civilskydd.
6. När den behöriga myndigheten tillkännager en kris ska den tillämpa de i förväg fastställda åtgärder som definieras i dess krisplan och omedelbart underrätta kommissionen om framför allt de åtgärder den avser att vidta i enlighet med punkt 1. I vederbörligen motiverade undantagsfall får den behöriga myndigheten vidta åtgärder som avviker från krisplanen. Den behöriga myndigheten ska omedelbart informera kommissionen om sådana åtgärder som avviker från krisplanen och ska lämna en motivering till detta.

7. Medlemsstaterna och särskilt de behöriga myndigheterna ska se till att

- a) åtgärder inte vidtas vid någon tidpunkt som otillbörligt begränsar gasflödet på den inre marknaden,
- b) åtgärder inte vidtas som sannolikt utgör ett allvarligt hot mot gasförsörjningen i en annan medlemsstat, och att
- c) gränsoverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt, i enlighet med krisplanen.

8. Kommissionen ska snarast möjligt, men under alla omständigheter inom fem dagar efter att den erhållit information från den behöriga myndigheten enligt punkt 5, kontrollera huruvida tillkännagivandet av ett krisläge är motiverat i enlighet med punkt 3 c och huruvida de vidtagna åtgärderna i största möjliga utsträckning överensstämmer med de åtgärder som anges i krisplanen och inte medför en orimlig börda för naturgasföretag samt är förenliga med punkt 7. Kommissionen får på begäran av en behörig myndighet eller ett naturgasföretag eller på eget initiativ uppmana den behöriga myndigheten att ändra åtgärderna om de strider mot de villkor som anges i punkt 7 och i första meningen i detta stycke. Kommissionen kan också uppmana den behöriga myndigheten att dra tillbaka tillkännagivandet av ett krisläge om den bedömer att ett sådant tillkännagivande inte, eller inte längre, är motiverat i enlighet med punkt 3 c.

Den behöriga myndigheten ska inom tre dagar från att den underrättats om kommissionens uppmaning ändra åtgärderna och underrätta kommissionen om detta, eller underrätta kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. I det fallet får kommissionen inom tre dagar ändra eller dra tillbaka sin uppmaning eller, i syfte att diskutera frågan, sammankalla den behöriga myndigheten eller, i förekommande fall, de behöriga myndigheterna och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen. Kommissionen ska avge en detaljerad motivering till sitt krav på att åtgärderna ska ändras. Den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om den behöriga myndighetens slutliga beslut avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten motivera sitt beslut.

Artikel 11

Krishantering på unionsnivå och regional nivå

1. På begäran av en behörig myndighet som har tillkännagett en kris och efter kontroll i enlighet med artikel 10.8 får kommissionen tillkänna att en krissituation föreligger på unions-

nivå eller på regional nivå för en viss drabbad geografisk region. Om minst två behöriga myndigheter som har tillkännagett en kris och efter kontroll i enlighet med artikel 10.8 begär det och orsakerna till dessa krissituationer hänger samman med varandra ska kommissionen, beroende på vad som är lämpligt, tillkänna att en kris föreligger på unionsnivå eller på regional nivå. Under alla omständigheter ska kommissionen med hjälp av de kommunikationsmedel som är bäst lämpade för situationen samla in ståndpunkterna från övriga behöriga myndigheter och ta vederbörlig hänsyn till all relevant information från dem. Om kommissionen bedömer att förutsättningarna för en kris på unionsnivå eller regional nivå inte längre rättfärdigar ett tillkännagivande av en kris ska den tillkänna att krisen på unionsnivå eller den regionala krisen har upphört. Under alla omständigheter ska kommissionen motivera sitt beslut och informera rådet om detta.

2. Kommissionen ska sammankalla gruppen för samordning av gasförsörjningen så snart den tillkänner att det föreligger en kris på unionsnivå eller regional nivå. Under krisen på unionsnivå eller regional nivå kan kommissionen på begäran av minst tre medlemsstater begränsa deltagandet i gruppen för samordning av gasförsörjningen, under ett helt möte eller delar av ett möte, till medlemsstaternas företrädare och de behöriga myndigheterna.

3. Vid en kris på unionsnivå eller regional nivå som avses i punkt 1 ska kommissionen samordna de behöriga myndigheternas åtgärder, och därvid fullt ut beakta relevanta uppgifter från, och resultaten av, samrådet med gruppen för samordning av gasförsörjningen. Kommissionen ska framföra allt

- a) säkerställa informationsutbytet,
- b) säkerställa att åtgärderna på medlemsstatlig och regional nivå är konsekventa och effektiva i förhållande till unionsnivån,
- c) samordna åtgärderna med avseende på tredjeländer.

4. Kommissionen får sammankalla en krisgrupp bestående av de krisledare som avses i artikel 10.1 g i de medlemsstater som berörs av krisen. Kommissionen får i överenskommelse med krisledarna bjuda in andra relevanta intressenter att delta. Kommissionen ska se till att gruppen för samordning av gasförsörjningen regelbundet informeras om krisgruppens arbete.

5. Medlemsstaterna och särskilt de behöriga myndigheterna ska se till att

- a) åtgärder inte vidtas vid någon tidpunkt som otillbörligt begränsar gasflödet inom den inre marknaden, särskilt inte gasflödet till de berörda marknaderna,

b) åtgärder inte vidtas som sannolikt utgör ett allvarligt hot mot gasförsörjningen i en annan medlemsstat, och

c) gränsöverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt, i enlighet med krisplanen.

6. Om kommissionen på begäran av en behörig myndighet eller ett naturgasföretag eller på eget initiativ bedömer att en medlemsstats eller behörig myndighets åtgärd eller ett naturgasföretags agerande under en krissituation på unionsnivå eller regional nivå strider mot punkt 5 ska den uppmana den medlemsstaten eller behöriga myndigheten att ändra tillvägagångssätt eller vidta åtgärder för att trygga överensstämmelse med punkt 5, varvid den ska redogöra för skälen till detta. Vederbörlig hänsyn ska tas till behovet av en ständigt säker drift av gassystemet.

Medlemsstaten eller den berörda behöriga myndigheten ska inom tre dagar från att den underrättats om kommissionens uppmaning ändra tillvägagångssätt och underrätta kommissionen om detta, eller underrätta kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. I det fallet får kommissionen inom tre dagar ändra eller dra tillbaka sin uppmaning eller sammankalla medlemsstaten eller den behöriga myndigheten och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen i syfte att diskutera frågan. Kommissionen ska avge en detaljerad motivering till sitt krav på att åtgärderna ska ändras. Medlemsstaten eller den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om den behöriga myndighetens eller medlemsstatens slutliga beslut avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten eller medlemsstaten tillhandahålla skälen för detta beslut.

7. Kommissionen ska efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen upprätta en permanent reservlista för en övervakningsgrupp bestående av experter från industrin och företrädare för kommissionen. Gruppen kan vid behov sättas in utanför unionen och ska, i samarbete med leverantörstredjeländerna och tredjeländerna genom vilka transit sker, övervaka och rapportera om gasflödena till unionen.

8. Den behöriga myndigheten ska förse kommissionens övervaknings- och informationscentrum för civilskydd med information om eventuella hjälpbehov. Övervaknings- och informationscentret för civilskydd ska utvärdera situationen i sin helhet och ge råd om det stöd som bör tillhandahållas de mest drabbade medlemsstaterna, och, när det är lämpligt, tredjeländerna.

Artikel 12

Grupp för samordning av gasförsörjningen

1. En grupp för samordning av gasförsörjningen inrättas i syfte att underlätta samordningen av åtgärder för trygg gasförsörjning. Gruppen ska bestå av företrädare för medlemsstaterna, särskilt för deras behöriga myndigheter, samt byrån. Entso för gas och representativa organ för berörd industri och för relevanta konsumenter. Kommissionen ska i samråd med medlemsstaterna besluta om gruppens sammansättning och säkerställa att den är helt representativ. Kommissionen ska vara ordförande för gruppen. Gruppen ska fastställa sin arbetsordning.

2. Gruppen för samordning av gasförsörjningen ska i enlighet med denna förordning höras samt bistå kommissionen, framför allt i följande frågor:

- a) tryggad gasförsörjning, när som helst och framför allt i händelse av en krissituation,
- b) all information som är relevant för en trygg gasförsörjning på nationell och regional nivå och på unionsnivå,
- c) bästa praxis och eventuella riktlinjer till alla berörda parter,
- d) hur trygg försörjningen är, referensvärden och bedömningsmetoder,
- e) scenarier på nationell och regional nivå och på unionsnivå, och prövning av nivåer på beredskapen,
- f) bedömning av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna samt genomförandet av de åtgärder som anges i dessa,
- g) samordningen av åtgärder för hantering av en kris inom unionen med tredjeländer som omfattas av fördraget om upprättande av en energigemenskap och med andra tredjeländer,
- h) bistånd som de mest drabbade medlemsstaterna behöver.

3. Kommissionen ska regelbundet sammankalla gruppen för samordning av gasförsörjningen och ska dela med sig av den information som den mottar från de behöriga myndigheterna, samtidigt som den ska se till att kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

Artikel 13

Informationsutbyte

1. Om det i medlemsstaterna finns skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster med anknytning till en trygg gasförsörjning ska medlemsstaterna offentliggöra dessa senast den 3 januari 2011. Alla eventuella senare uppdateringar eller nya skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster med anknytning till en trygg gasförsörjning ska också offentliggöras så snart de antagits av medlemsstaterna.
2. Under en kris ska de berörda naturgasföretagen dagligen ställa särskilt följande information till den behöriga myndighetens förfogande:
- a) Prognoser för daglig efterfrågan och tillgång på gas under de tre påföljande dagarna.
- b) Dagligt gasflöde vid samtliga gränsoverskridande entry- och exitpunkter liksom vid alla ställen där en produktionsanläggning, lagringsanläggning eller LNG-terminal ansluter till nätet i mcm/d.
- c) Den period, uttryckt i dagar, för vilken gasförsörjningen till skyddade kunder förväntas kunna tryggas.
3. I händelse av en kris på unionsnivå eller regional nivå har kommissionen rätt att kräva att den behöriga myndigheten utan dröjsmål tillhandahåller åtminstone
- a) den information som avses i punkt 2,
- b) information om de åtgärder som den behöriga myndigheten har planerat att vidta och som redan har genomförts för att dämpa krisen, och information om deras effektivitet,
- c) de krav som ställts på andra behöriga myndigheter att vidta kompletterande åtgärder,
- d) information om de åtgärder som genomförts på begäran av andra behöriga myndigheter.
4. De behöriga myndigheterna och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.
5. Efter en krissituation ska den behöriga myndigheten snarast möjligt och senast sex veckor efter det att krissituationen har upphört förse kommissionen med en detaljerad utvärdering av krisen och de genomförda åtgärdernas effektivitet, inklusive en bedömning av krisens ekonomiska konsekvenser, konsekvenserna för elsektorn och biståndet till och/eller från unionen och medlemsstaterna. Utvärderingen ska göras tillgänglig för gruppen för samordning av gasförsörjningen och återges i uppdateringarna av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna.
- Kommissionen ska analysera de behöriga myndigheternas utvärderingar och ska informera medlemsstaterna, Europaparlamentet och gruppen för samordning av gasförsörjningen om resultaten av sin analys i aggregerad form.
6. För att kommissionen ska kunna bedöma hur trygg försörjningen är på unionsnivå
- a) ska medlemsstaterna senast den 3 december 2011 underrätta kommissionen om befintliga mellanstatliga avtal som slutits med tredjeländer och som påverkar utvecklingen av gasinfrastrukturen och gasförsörjningen; medlemsstaterna ska, när de sluter nya mellanstatliga avtal med tredjeländer som har en sådan verkan, informera kommissionen,
- b) ska naturgasbolag, vad gäller befintliga avtal samt vad gäller nya avtal eller ändringar av befintliga avtal, senast den 3 december 2011 till de behöriga myndigheterna anmäla följande uppgifter avseende avtal med en giltighet på mer än ett år som ingåtts med leverantörer i tredjeländ:
- i) avtalets löptid,
- ii) totala avtalade volymer, per år och genomsnittlig volym per månad,
- iii) avtalade maximala dagliga volymer i händelse av beredskap eller kris,
- iv) avtalade leveransställen.
- Den behöriga myndigheten ska anmäla dessa uppgifter i aggregerad form till kommissionen. Om nya avtal ingås eller befintliga kontrakt ändras ska samtliga uppgifter anmälas på nytt i aggregerad form på regelbunden basis. Den behöriga myndigheten och kommissionen ska se till att dessa uppgifter behandlas konfidentiellt.

Artikel 14

Kommissionens övervakning

Kommissionen ska löpande övervaka och rapportera om åtgärder för en trygg gasförsörjning, särskilt genom en årlig utvärdering av de rapporter som avses i artikel 5 i direktiv 2009/73/EG, och informationen om tillämpningen av artiklarna 11 och 52.1 i det direktivet samt, så snart den finns tillgänglig, informationen i riskbedömningen och de förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som ska upprättas i enlighet med denna förordning.

Senast den 3 december 2014 ska kommissionen på grundval av den rapport som avses i artikel 4.6 och efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen

- a) dra slutsatser om hur försörjningen kan bli tryggare på unionsnivå, bedöma huruvida det är möjligt att genomföra riskbedömningar och upprätta förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner på unionsnivå och till Europaparlamentet och rådet rapportera om genomförandet av denna förordning, inklusive bland annat om utvecklingen i fråga om sammanlänkningen av marknaderna, och
- b) rapportera till Europaparlamentet och rådet om den generella överensstämmelsen mellan medlemsstaternas förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner samt hur de bidrar till solidaritet och beredskap sett ur ett unionsperspektiv.

Rapporten ska, när det är lämpligt, innehålla rekommendationer om förbättringar av denna förordning.

Artikel 15

Upphävande

Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter i fråga om tidsfristerna för införlivande och genomförande av direktiv 2004/67/EG ska det direktivet upphöra att gälla från och med den 2 december 2010, med undantag för artikel 4.1 och 4.2 i det direktivet, som ska gälla till dess att den berörda medlemsstaten har fastställt en definition av skyddade kunder i enlighet

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 20 oktober 2010.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK

Ordförande

med artikel 2.1 i denna förordning och identifierat naturgasföretagen i enlighet med artikel 8.1 i denna förordning.

Utan hinder av första stycket i denna artikel ska artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 2004/67/EG inte längre gälla efter den 3 juni 2012.

Artikel 16

Undantag

Denna förordning ska inte gälla Malta och Cypern så länge det inte finns någon gasförsörjning på deras respektive territorier. För Malta och Cypern ska de tidsfrister som avses i artiklarna 2.1, 3.2, 4.2, 4.5, 6.1, 6.5, 8.1, 9.1, 13.6 a och 13.6 b gälla enligt följande:

- a) för artiklarna 2.1, 3.2, 9.1, 13.6 a och 13.6 b: 12 månader
- b) för artiklarna 4.2 och 8.1: 18 månader
- c) för artikel 4.5: 24 månader
- d) för artikel 6.5: 36 månader
- e) för artikel 6.1: 48 månader

från och med den första dag det finns gasförsörjning på deras respektive territorier.

Artikel 17

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6.8, artikel 10.4 första meningen och artiklarna 10.7 c och 11.5 c ska tillämpas från och med den 3 mars 2011.

BILAGA I

BERÄKNING AV N-1-FORMELN

1. Definition av N-1-formeln

N-1-formeln anger i vilken utsträckning gasinfrastrukturen har teknisk försörjningskapacitet att tillgodose hela efterfrågan på gas i det beräknade området i händelse av avbrott hos den största enskilda gasinfrastrukturen under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Gasinfrastruktur innefattar överföringsnätet för gas, inklusive sammanlänknings- och produktions-, LNG- och lagringsanläggningar som är anslutna till det beräknade området.

Den tekniska kapaciteten⁽¹⁾ hos hela den återstående tillgängliga gasinfrastrukturen vid avbrott hos den största enskilda gasinfrastrukturen bör minst motsvara summan av den totala dagliga efterfrågan på gas i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Resultaten av N-1-formeln ska, enligt nedanstående beräkningsmetod, motsvara minst 100 %.

2. Beräkningsmetod för N-1-formeln

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. Definitioner av parametrarna för N-1-formeln:

Med "beräknat område" avses det geografiska område som den behöriga myndigheten har fastställt och för vilket tillämpningen av N-1-formeln beräknas.

Definition för efterfrågesidan

D_{max} – den totala dagliga efterfrågan på gas (i mcm/d) i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Definitioner för försörjningsidan

EP_m – entrypunkternas tekniska kapacitet (i mcm/d), förutom vid produktions-, LNG- och lagringsanläggningar som omfattas av P_m , S_m och LNG_m : summan av den tekniska kapaciteten vid alla gränsoverskridande entrypunkter som har kapacitet att leverera gas till det beräknade området.

P_m – högsta möjliga tekniska produktionskapacitet (i mcm/d): summan av den högsta möjliga tekniska dagliga produktionskapacitet hos alla anläggningar för produktion av gas som kan levereras till entrypunkterna i det beräknade området.

S_m – högsta möjliga tekniska lagerförsörjning (i mcm/d): summan av alla lagringsanläggningars högsta möjliga tekniska dagliga kapacitet för uttag som kan levereras till entrypunkterna i det beräknade området, med hänsyn till deras respektive fysiska egenskaper.

LNG_m – högsta möjliga tekniska LNG-anläggningskapacitet (i mcm/d): summan av den högsta möjliga tekniska dagliga utgångskapaciteten vid samtliga LNG-anläggningar i det beräknade området, med beaktande av kritiska aspekter som lossning, stödtjänster, tillfällig lagring, återförgasning av LNG samt teknisk kapacitet för försörjning av systemet.

I_m – den tekniska kapaciteten hos den största enskilda gasinfrastrukturen (i mcm/d) med högst kapacitet att försörja det beräknade området. När flera olika gasinfrastrukturer är anslutna till en gemensam uppströms- eller nedströms-gasinfrastruktur och inte kan drivas separat ska de betraktas som en enda gasinfrastruktur.

⁽¹⁾ Enligt artikel 2.1.18 i förordning (EG) nr 715/2009 avses teknisk kapacitet den största möjliga fasta kapacitet som den systemsansvarige för överföringsssystemet kan tillhandahålla nätanvändare med beaktande av systemets funktionsduglighet och överföringsnätets tekniska drift.

4. Beräkning av N-1-formeln med hjälp av åtgärder på efterfrågesidan

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNC_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Definitioner för efterfrågesidan

D_{eff} – den del (i mcm/d) av D_{max} som vid ett försörjningsavbrott snabbt och i tillräcklig utsträckning kan täckas av marknadsbaserade åtgärder på efterfrågesidan i enlighet med artiklarna 5.1 b och 6.2.

5. Beräkning av N-1-formeln på regional nivå

Det beräknade område som avses i punkt 3 ska i tillämpliga fall utvidgas till lämplig regional nivå efter beslut av de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Den största enskilda gasinfrastrukturen av gemensamt intresse ska användas för beräkningen av N-1-formeln på regional nivå. Den största enskilda gasinfrastruktur av gemensamt intresse för en region är den största gasinfrastruktur i regionen som direkt eller indirekt bidrar till gasförsörjningen av medlemsstaterna i regionen och ska anges i den gemensamma förebyggande åtgärdsplanen.

Den regionala N-1-beräkningen kan ersätta den nationella N-1-beräkningen endast om den största gasinfrastrukturen av gemensamt intresse är av stor betydelse för gasförsörjningen i alla berörda medlemsstater enligt den gemensamma riskbedömningen.

BILAGA II

MARKNADSBASERADE ÅTGÄRDER FÖR TRYGGAD GASFÖRSÖRJNING

När den behöriga myndigheten utarbetar den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen ska den preliminära och icke uttömmande förteckning över åtgärder som fastställs i denna bilaga beaktas. Den behöriga myndigheten ska ta vederbörlig hänsyn till de föreslagna åtgärdernas miljöpåverkan i samband med upprättandet av den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen och ska i möjligaste mån ge företräde åt de åtgärder som har minst miljöpåverkan, samtidigt som den ska ta hänsyn till försörjningstrygghetsaspekter.

Åtgärder på försörjningssidan:

- Ökad flexibilitet i produktionen
- Ökad flexibilitet vid import
- Åtgärder för att underlätta anslutning av gas från förnybara energikällor till gasnätets infrastruktur
- Kommersiella gaslager – uttagskapacitet och mängd gas i lager
- LNG-anläggningskapacitet och högsta möjliga utmatningskapacitet för försörjning av systemet
- Diversifiering av försörjningskällor och försörjningsvägar för gas
- Omvända flöden
- Samordnad styrning mellan systemansvariga för överföringssystem av gasflödet
- Användning av långa och korta kontrakt
- Investeringar i infrastruktur, inklusive kapacitet för flöden i båda riktningarna
- Avtal för att trygga gasförsörjningen

Åtgärder på efterfrågesidan:

- Användning av kontrakt som går att avbryta
- Möjligheter att övergå till andra bränslen, bland annat användning av alternativa reservbränslen i industrianläggningar och kraftverk
- Frivillig fränkoppling av fast last
- Ökad effektivitet
- Ökad användning av förnybara energikällor

BILAGA III

ICKE MARKNADSBASERADE ÅTGÄRDER FÖR TRYGGAD GASFÖRSÖRJNING

När den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen utarbetas ska den behöriga myndigheten endast vid en kris överväga följande vägledande och icke fullständiga åtgärdsförteckning:

Åtgärder på försörjningssidan:

- Användning av strategisk gaslagring
- Påbjuden användning av lager av alternativa bränslen (t.ex. i linje med rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter ⁽¹⁾)
- Påbjuden användning av el som framställts från andra källor än gas
- Påbjuden produktionsökning av gas
- Påbjudet lageruttag

Åtgärder på efterfrågesidan:

- Olika steg för obligatorisk efterfrågeminskning, inklusive
 - Påbjuden övergång till andra bränslen
 - Påbjuden användning av kontrakt som går att avbryta, om detta inte utnyttjas till fullo inom ramen för marknadsbaserade åtgärder
 - Påbjuden fränkoppling av fast last

(1) EUT L 265, 9.10.2009, s. 9.

BILAGA IV

REGIONALT SAMARBETE

I enlighet med artikel 194 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt och såsom betonas i artikel 6 i direktiv 2009/73/EG och artikel 12 i förordning (EG) nr 715/2009 är regionalt samarbete ett uttryck för solidaritetstanken och ett begrepp som ligger till grund för denna förordning. Regionalt samarbete är särskilt viktigt för upprättandet av riskbedömningen (artikel 9), de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna (artiklarna 4, 5 och 10), normerna för infrastruktur och försörjning (artiklarna 6 och 8) och bestämmelserna för krishantering på unionsnivå och regional nivå (artikel 11).

Det regionala samarbetet inom ramen för denna förordning bygger på det befintliga regionala samarbetet mellan naturgasföretag, medlemsstater och nationella tillsynsmyndigheter för att som en av flera målsättningar öka försörjningstryggheten och integreringen av den inre energimarknaden, till exempel de tre regionala gasmarknaderna enligt det regionala gasinitiativet, gasplattformen, högnivågruppen för den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan samt energigemenskapens samordningsgrupp för försörjningstrygghet. De specifika kraven på försörjningstrygghet kommer dock sannolikt att ge upphov till nya samarbetsramar, och befintliga samarbetsområden måste anpassas så att de garanterar bästa möjliga effektivitet.

Mot bakgrund av de alltmot sammanlänkade och ömsesidigt beroende marknaderna och fullbordandet av den inre marknaden för gas kan samarbete mellan följande medlemsstater – som ett exempel bland många andra – inklusive mellan delar av medlemsstater som gränsar till varandra, öka den enskilda och gemensamma försörjningstryggheten i fråga om gas:

- Polen och de tre baltiska staterna (Estland, Lettland och Litauen)
- Iberiska halvön (Spanien och Portugal) och Frankrike
- Irland och Förenade kungariket
- Bulgarien, Grekland och Rumänien
- Danmark och Sverige
- Slovenien, Italien, Österrike, Ungern och Rumänien
- Polen och Tyskland
- Frankrike, Tyskland, Belgien, Nederländerna och Luxemburg
- Tyskland, Tjeckien och Slovakien
- Övriga.

När det är nödvändigt och lämpligt kan regionalt samarbete mellan medlemsstater utvidgas för att stärka samarbetet med angränsande medlemsstater, inte minst i fallet med "gasöar", särskilt för att öka sammanlänkningarna. Medlemsstaterna kan också ingå i olika samarbetsgrupper.

Direktiv (EG) nr 73/2009
av den 13 juli 2009

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV
2009/73/EG**

av den 13 juli 2009

**om gemensamma regler för den inre marknaden för
naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/73/EG

av den 13 juli 2009

om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 47.2, 55 och 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den inre marknaden för naturgas, som stegvis har genomförts i hela gemenskapen sedan 1999, syftar till att skapa faktiska valmöjligheter för alla kunder i Europeiska unionen, både enskilda och företag, nya affärsmöjligheter och ökad handel över gränserna, vilket ska leda till ökad effektivitet, konkurrenskraftiga priser, högre kvalitet på tjänsterna och bidra till försörjningstrygghet och hållbarhet.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas ⁽⁴⁾ har i hög grad bidragit till att skapa en sådan inre marknad för naturgas.
- (3) De friheter som Europeiska unionens medborgare garanteras genom fördraget – bland annat fri rörlighet för varor, etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster – kan endast uppnås på en fullständigt öppen marknad, där alla konsumenterna fritt kan välja handlare och där alla handlare kan leverera fritt till sina kunder.
- (4) Det föreligger emellertid för närvarande hinder mot att sälja gas på lika villkor och utan diskriminering eller nackdelar i gemenskapen. Framför allt finns det ännu inte något icke-diskriminerande nättillträde eller någon myndighets-tillsyn som är lika effektiv i alla medlemsstater.

⁽¹⁾ EUT C 211, 19.8.2008, s. 23.⁽²⁾ EUT C 172, 5.7.2008, s. 55.⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 9 juli 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 9 januari 2009 (EUT C 70 E, 24.3.2009, s. 37) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 22 april 2009 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 25 juni 2009.⁽⁴⁾ EUT L 176, 15.7.2003, s. 57.

(5) I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 med titeln "En energipolitik för Europa" framhövdes betydelsen av att fullborda den inre marknaden för naturgas och skapa lika villkor för alla naturgasföretag i gemenskapen. Kommissionens meddelanden av den 10 januari 2007 "Om utsikterna för den inre el- och gasmarknaden" och "Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (slutrapport)" visade att nuvarande regler och åtgärder inte tillhandahåller den ram som krävs för att målet om en välfungerande inre marknad ska kunna uppnås.

(6) Utan effektiv åtskillnad mellan näten och verksamheter som rör produktion och leverans ("effektiv åtskillnad"), finns det en risk för diskriminering, inte bara i samband med nätdriften utan även när det gäller incitamenten för de vertikalt integrerade företagen att göra de investeringar i näten som krävs.

(7) De regler för rättslig och funktionell åtskillnad som anges i direktiv 2003/55/EG har emellertid inte medfört någon effektiv åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem. Därför uppmanades kommissionen vid Europeiska rådets möte den 8–9 mars 2007 att utarbeta lagförslag för effektiv åtskillnad mellan leverans och produktion, å ena sidan, och nätverksamhet, å andra sidan.

(8) Effektiv åtskillnad kan bara säkras genom att man undanröjer incitamentet för vertikalt integrerade företag att diskriminera konkurrenterna i samband med nättillträde och investeringar. Åtskilt ägande, vilket innebär att nätägaren utses till systemansvarig och att nätägaren är oberoende av leverans- eller produktionsintressen, är helt klart en effektiv och stabil metod för att lösa inbyggda intressekonflikter och säkra försörjningstryggheten. Europaparlamentet hänvisar därför i sin resolution av den 10 juli 2007 om utsikterna för den inre gas- och elmarknaden ⁽⁵⁾ till åtskilt ägande på överföringsnivå som det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och garantera ett rättvist nättillträde för nya aktörer och transparens på marknaden. Vid åtskilt ägande bör det därför ställas krav på medlemsstaterna att säkerställa att en eller flera personer inte kontrollerar ett produktions- eller gashandelsföretag samtidigt som den eller de utövar kontroll över eller rättigheter gentemot en

⁽⁵⁾ EUT C 175 E, 10.7.2008, s. 206.

- systemansvarig för överföringssystemet eller ett överföringssystem. Omvänt bör kontroll över ett överföringssystem eller en systemansvarig för överföringssystemet utesluta möjligheten att utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett produktionsföretag eller ett gashandelsföretag. Inom dessa begränsningar bör ett produktionsföretag eller ett gashandelsföretag kunna inneha en minoritetsandel i en systemansvarig för ett överföringssystem eller ett överföringssystem.
- (9) Ett system för åtskillnad bör effektivt undanröja eventuella intressekonflikter mellan producenter, handlare och systemansvariga för överföringssystem för att skapa incitament för nödvändiga investeringar och trygga nya marknadsaktörers tillträde inom ramen för ett transparent och effektivt regelverk samt bör inte skapa ett regelverk som är alltför betungande för de nationella tillsynsmyndigheterna.
- (10) Definitionen av begreppet kontroll är hämtad från rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) ⁽¹⁾.
- (11) Eftersom åtskilt ägande i vissa fall innebär att företag måste omstruktureras, bör de medlemsstater som beslutar att förverkliga åtskilt ägande beviljas extra tid för att tillämpa de relevanta bestämmelserna. Med tanke på de vertikala kopplingarna mellan el- och gassektorn bör bestämmelserna om åtskillnad dessutom tillämpas tvärsöver båda sektorerna.
- (12) Vid åtskilt ägande bör, för att säkerställa att nätdriften är helt oberoende av leverans- och produktionsintressen och förhindra utbyte av konfidentiella uppgifter, inte samma person sitta i styrelsen för både en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem och ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. Av samma skäl bör samma person inte ha rätt att utse medlemmar till en styrelse för en systemansvarig för ett överföringssystem eller ett överföringssystem och inte heller utöva kontroll över eller rättigheter gentemot ett produktionsföretag eller ett gashandelsföretag.
- (13) Inrättandet av systemansvariga eller systemansvariga för överföringssystem vilka är oberoende av leverans- eller produktionsintressen bör göra det möjligt för vertikalt integrerade företag att bibehålla sitt ägande av nättillgångar, samtidigt som en effektiv intresseuppdelnin
- säkras, förutsatt att den oberoende systemansvarige (ISO) eller den oberoende systemansvarige för överföring (ITO) utför den systemansvariges samtliga uppgifter samt att detaljerad reglering och omfattande myndighetstillsyn införs.
- (14) När ett företag som den 3 september 2009 äger ett överföringssystem ingår i ett vertikalt integrerat företag bör medlemsstaterna därför ges ett val mellan ägarskapsåtskild systemansvarig för överföringssystemet (TSO) och införande av oberoende systemansvariga eller oberoende systemansvariga för överföring utan leverans- eller produktionsintressen.
- (15) För att till fullo kunna tillvarata aktieägarnas intressen i vertikalt integrerade företag bör medlemsstaterna kunna välja mellan att antingen införa åtskilt ägande genom direkt avyttring eller genom att dela upp det integrerade företagets aktier på aktier i nätföretaget och aktier i det återstående leverans- och produktionsföretaget, förutsatt att kraven i samband med åtskilt ägande faktiskt har uppfyllts.
- (16) För att införandet av en oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring ska vara effektivt bör särskilda kompletterande regler antas. Reglerna för den oberoende systemansvarige för överföring ger ett lämpligt regelverk för att garantera fungerande konkurrens, tillräckliga investeringar, tillträde för nya aktörer på marknaden och integration av gasmarknaderna. Effektiv åtskillnad med hjälp av reglerna för den oberoende systemansvarige för överföring bör bygga på dels en pelare av organisatoriska åtgärder och åtgärder avseende förvaltningen av systemansvariga för överföring, dels en pelare av åtgärder avseende investeringar, anslutning av ny produktionskapacitet till nätet och marknadsintegrering genom regionalt samarbete. Oberoendet för den systemansvarige för överföring bör också bland annat säkerställas genom vissa "avkylningsperioder", under vilka ingen ledningsverksamhet eller annan relevant verksamhet som ger tillgång till samma information som den som erhållits i en ledande ställning i ett företag utövas inom det vertikalt integrerade företaget. Modellen för effektiv åtskillnad med hjälp av en oberoende systemansvarig för överföring uppfyller de krav som fastställdes vid Europeiska rådets möte den 8 och 9 mars 2007.
- (17) I syfte att utveckla konkurrensen på den inre marknaden för gas bör stora icke-hushållskunder ha möjlighet att välja gashandlare och teckna avtal med flera gashandlare för att täcka sina försörjningsbehov. Dessa kunder bör skyddas mot exklusivitetsklausuler, som utesluter konkurrerande eller kompletterande anbud.

⁽¹⁾ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

- (18) En medlemsstat har rätt att välja fullständigt åtskilt ägande på sitt territorium. Om en medlemsstat har valt fullständigt åtskilt ägande, har ett företag inte rätt att välja alternativet med en oberoende systemansvarig eller en oberoende systemansvarig för överföring. Företag som bedriver något slags produktions- eller leveransverksamhet får dessutom inte direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem från en medlemsstat som har valt fullständigt åtskilt ägande.
- (19) Det kommer enligt detta direktiv att finnas olika typer av marknadsorganisation på den inre marknaden för naturgas. De åtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att säkerställa lika villkor på marknaden bör grunda sig på överordnade krav av allmänt intresse. Samråd bör ske med kommissionen om åtgärdernas förenlighet med fördraget och gemenskapslagstiftningen.
- (20) När en effektiv åtskillnad genomförs, bör principen om icke-diskriminering mellan den offentliga och den privata sektorn respekteras. Därför bör samma person, på egen hand eller tillsammans med någon annan, inte tillåtas att, i strid med det åtskilda ägandet eller med lösningen med en oberoende systemansvarig, utöva kontroll över eller någon rättighet i fråga om sammansättning av och röstning eller beslutsfattande i både organ för systemansvariga för överföringssystem eller överföringssystem och organ för produktionsföretag eller gashandelsföretag. Under förutsättning att medlemsstaten i fråga kan visa att detta krav uppfylls, bör vid åtskilt ägande och lösningen med en oberoende systemansvarig två skilda offentliga organ kunna kontrollera produktion och leverans å ena sidan och överföring å den andra.
- (21) Effektiv åtskillnad mellan å ena sidan nätverksamhet och å andra sidan leverans och produktion bör gälla i hela gemenskapen, för både gemenskapsföretag och icke-gemenskapsföretag. För att säkerställa att å ena sidan nätverksamheten och å andra sidan leverans och produktion i gemenskapen bedrivs oberoende av varandra, bör tillsynsmyndigheterna ges befogenheter att vägra certifiering av sådana systemansvariga för överföringssystem som inte uppfyller bestämmelserna om åtskillnad. För att säkerställa att dessa bestämmelser tillämpas enhetligt i hela gemenskapen bör tillsynsmyndigheterna ta största möjliga hänsyn till kommissionens uppfattning, när de fattar beslut om certifiering. För att dessutom säkerställa att gemenskapens internationella åtaganden respekteras, liksom solidariteten och försörjningstryggheten inom gemenskapen, bör kommissionen ha rätt att avge ett yttrande om certifiering avseende ägaren till eller den systemansvarige för ett överföringssystem som kontrolleras av en eller flera personer från tredjeländer.
- (22) En tryggad energiförsörjning är absolut nödvändig för den allmänna säkerheten och är därför till sin natur förknippad med en effektivt fungerande inre marknad för gas och med en integration av medlemsstaternas separata gasmarknader. Gasförsörjningen till unionens medborgare kan enbart ske genom ett nät. Fungerande öppna gasmarknader, och framför allt de nät och andra tillgångar som är förknippade med gasförsörjningen, har en avgörande betydelse för den allmänna säkerheten, ekonomins konkurrenskraft och för unionsmedborgarnas välfärd. Personer från tredjeländer bör därför endast tillåtas kontrollera ett överföringssystem eller en systemansvarig för överföringssystem, om de uppfyller de krav på effektiv åtskillnad som tillämpas inom gemenskapen. Utan att det påverkar gemenskapens internationella åtaganden anser gemenskapen att sektorn för överföringssystem för gas är mycket viktig för gemenskapen och att ytterligare skyddsåtgärder därför behövs när det gäller att upprätthålla en tryggad energiförsörjning till gemenskapen i syfte att förhindra hot mot den allmänna ordningen och den allmänna säkerheten i gemenskapen och unionsmedborgarnas välfärd. En trygg energiförsörjning till gemenskapen kräver i synnerhet en bedömning av nätdriftens oberoende, nivån på gemenskapens och enskilda medlemsstaters beroende av energiförsörjning från tredjeländer samt av hur både inhemsk och internationell handel och energiinvesteringar hanteras i ett visst tredjeländ. Försörjningstryggheten bör därför bedömas mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i varje enskilt fall samt de rättigheter och skyldigheter som uppkommer enligt internationell rätt, särskilt de internationella avtalen mellan gemenskapen och det berörda tredjelandet. Kommissionen uppmanas att vid behov lägga fram rekommendationer för förhandlingar om relevanta avtal med tredjeländer beträffande en trygg energiförsörjning till gemenskapen, eller ta med de nödvändiga frågorna i andra förhandlingar med dessa tredjeländer.
- (23) Det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa transparenta och icke-diskriminerande tariffer för tillträde till transport. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering. När lagringsanläggningar, lagring av gas i rörledningar eller stödtjänster opererar på en tillräckligt konkurrenssatt marknad kan tillträde medges på grundval av transparenta och icke-diskriminerande marknadsbaserade mekanismer.
- (24) Det är nödvändigt att se till att systemansvariga för lagringssystemen är oberoende i syfte att förbättra tredje parts tillträde till lagringsanläggningar när detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att de ska kunna leverera till kunderna på ett effektivt sätt. Det är därför lämpligt att lagringsanläggningar drivs genom juridiskt skilda enheter som har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla lagringsanläggningarna. Det är också nödvändigt att öka transparensen när det gäller lagringskapacitet som erbjuds tredje part genom att förpliktiga medlemsstaterna att

- fastställa och offentliggöra en icke-diskriminerande och tydlig ram som omfattar lämpliga tillsynsformer för lagringsanläggningar. Denna förpliktelse bör inte kräva ett nytt beslut beträffande reglerna om tillträde, men bör leda till förbättrad transparens när det gäller reglerna om tillträde till lagring. Kravet på konfidentialitet för kommersiellt känslig information är särskilt viktigt när det gäller uppgifter av strategisk karaktär eller när det finns endast en enda användare av en lagringsanläggning.
- (25) Icke-diskriminerande tillträde till distributionsnätet är avgörande för tillträdet för kunder i återförsäljarledet. Utrymmet för diskriminering när det gäller tredje parts tillträde och investeringar är dock mindre på distributionsnivå än på överföringsnivå, eftersom nätbegränsningar och produktionsintressenas inflytande i allmänhet inte är så betydande på distributionsnivån som på överföringsnivån. I enlighet med direktiv 2003/55/EG blev rättslig och funktionell åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet dessutom obligatorisk först från och med den 1 juli 2007 och dess effekter på den inre marknaden för naturgas har ännu inte utvärderats. De regler om rättslig och funktionell åtskillnad som för närvarande finns kan leda till effektiv åtskillnad förutsatt att de definieras tydligare, genomförs ordentligt och övervakas noggrant. För att skapa lika villkor i återförsäljarledet bör systemansvariga för distributionssystem övervakas, så att de hindras från att dra fördel av sin vertikala integration när det gäller konkurrensläget på marknaden, framför allt gentemot hushållskunder och små icke-hushållskunder.
- (26) Medlemsstaterna bör vidta konkreta åtgärder för att främja ökad användning av biogas och gas från biomassa, och producerar av sådan gas bör ges icke-diskriminerande tillträde till gassystemet, förutsatt att detta tillträde är förenligt med de kontinuerligt relevanta tekniska föreskrifterna och säkerhetsstandarderna.
- (27) För att undvika att små systemansvariga för distributionssystem får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta berörda företag från krav på rättslig åtskillnad när det gäller distributionen.
- (28) När ett slutet distributionssystem används för att trygga optimal effektivitet i en integrerad energiförsörjning som kräver särskilda driftsnormer, eller när ett slutet distributionssystem upprätthålls i första hand för att användas av systemets ägare, bör det vara möjligt att undanta den systemansvarige för distributionssystemet från skyldigheter som skulle utgöra en onödigt administrativ börda på grund av det särskilda förhållandet mellan den systemansvarige för distributionssystemet och systemets användare. Industriella och kommersiella platser samt platser där gemensamma tjänster tillhandahålls, såsom tågstationer, flygplatser, sjukhus, stora campingplatser med integrerade anläggningar eller kemiska industrianläggningar, kan inbegripa slutna distributionssystem på grund av att den verksamhet som bedrivs i dessa anläggningar är av specialiserad karaktär.
- (29) Genom direktiv 2003/55/EG infördes ett krav på medlemsstaterna att utse tillsynsmyndigheter med särskilda befogenheter. Erfarenheterna visar dock att tillsynens effektivitet ofta hämmas av att tillsynsmyndigheterna inte är tillräckligt självständiga gentemot staten, har otillräckliga befogenheter och för liten handlingsfrihet. Därför uppmanade Europeiska rådet vid sitt möte den 8–9 mars 2007 kommissionen att utarbeta lagstiftningsförslag för ytterligare harmonisering av medlemsstaternas energitillsynsmyndigheters befogenheter och förstärkning av deras oberoende. Det bör vara möjligt för dessa nationella tillsynsmyndigheter att omfatta både el- och gassektorn.
- (30) För att den inre marknaden för naturgas ska kunna fungera korrekt behöver energitillsynsmyndigheterna kunna fatta beslut i alla relevanta tillsynsfrågor, och de måste också vara fullständigt oberoende av övriga offentliga eller privata intressen. Detta hindrar inte domstolsprövning och parlamentarisk övervakning enligt medlemsstaternas konstitutionella rätt. Vidare får inte den nationella lagstiftarens godkännande av tillsynsmyndigheternas budget utgöra ett hinder för budgetmässig självständighet. Reglerna om tillsynsmyndighetens självständiga ansvar för genomförandet av den anslagna budgeten bör tillämpas inom ramen för nationell budgetlagstiftning och nationella budgetbestämmelser. Samtidigt som medlemsstaterna med hjälp av ett lämpligt roterande system bidrar till den nationella tillsynsmyndighetens oberoende gentemot politiska eller ekonomiska intressen, bör medlemsstaterna ha möjlighet att vederbörligen beakta de tillgängliga personella resurserna och styrelsens storlek.
- (31) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande balansmekanismer som avspeglar kostnaderna. Detta bör uppnås genom att man inför sådana transparenta marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av gas som krävs för att uppfylla kraven på balans. De nationella tillsynsmyndigheterna bör arbeta aktivt för att balanstariferna ska vara icke-diskriminerande och avspegla kostnaderna. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av gas och för att inte äventyra systemet.

- (32) De nationella tillsynsmyndigheterna bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller LNG-anläggningar eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och avspeglar kostnaderna och samtidigt ta hänsyn till de långsiktiga marginalkostnader för näten som går att undvika med hjälp av åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (33) Energitillsynsmyndigheterna bör ha befogenhet att fatta bindande beslut avseende naturgasföretag och antingen själva besluta, eller föreslå att en behörig domstol beslutar, om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för naturgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter. Energitillsynsmyndigheterna bör även ges befogenhet att, oavsett tillämpningen av konkurrensbestämmelserna, fatta beslut om åtgärder som säkerställer fördelar för kunderna genom främjande av den effektiva konkurrens som är nödvändig för att den inre marknaden för naturgas ska fungera korrekt. Program för frigörande av gas är en av möjliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens och säkerställa att marknaden fungerar korrekt. Energitillsynsmyndigheterna bör även ges befogenheter att bidra till att säkerställa en hög standard på allmännyttiga tjänster som står i samklang med kraven på öppnande av marknaden, skydd för utsatta kunder och ett verkligt effektivt konsumentskydd. Dessa bestämmelser bör varken påverka kommissionens befogenheter att tillämpa konkurrensreglerna, inbegripet granskningen av företagskoncentration med en gemenskapsdimension, eller reglerna för den inre marknaden, såsom den fria rörligheten för kapital. Det oberoende organ till vilket en part som berörs av ett beslut av en nationell tillsynsmyndighet har rätt att överklaga kan vara en domstol eller annan rättslig instans med befogenhet att genomföra en rättslig prövning.
- (34) Harmonisering av de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter bör inbegripa befogenheter att erbjuda naturgasföretagen incitament och befogenheter att fastställa effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för dessa företag eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner. Dessutom bör tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att begära in relevant information från naturgasföretagen, göra lämpliga och tillräckliga undersökningar samt lösa tvister.
- (35) Investeringar i viktigt ny infrastruktur bör kraftigt prioriteras, samtidigt som man ser till att den inre marknaden för naturgas fungerar korrekt. För att förstärka de positiva effekterna på konkurrens och försörjningstrygghet
- av undantagna infrastrukturprojekt bör det göras en prövning av marknadens intresse i projektets planeringsfas, och samtidigt bör bestämmelserna för hantering av överbelastning tillämpas. Om ett infrastrukturprojekt sträcker sig över mer än en medlemsstats territorium bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter ⁽¹⁾ (nedan kallad *byrån*), i sista hand behandla ansökan om undantag i syfte att bättre beakta dess gränsöverskridande följder och underlätta administrationen. Med anledning av den exceptionella riskprofil som kännetecknar genomförandet av de undantagna större infrastrukturprojekten, bör det också vara möjligt att tillfälligt bevilja företag med leverantörs- och produktionsintressen partiella undantag från bestämmelserna om åtskillnad för projekten i fråga. Med tanke på försörjningstryggheten bör möjligheten till tillfälliga undantag särskilt gälla nya rörledningar inom gemenskapen som transporterar gas från tredjeländer till gemenskapen. Undantag som beviljas i enlighet med direktiv 2003/55/EG fortsätter att gälla fram till det planerade slutdatum som fastställs i beslutet om beviljande av undantag.
- (36) Den inre marknaden för naturgas har vissa brister när det gäller likviditet och transparens, vilket hindrar effektiv resursfördelning, riskgradering och etablering av nya företag på marknaden. Förtroendet för marknaden, dess likviditet och antalet marknadsaktörer måste öka, och därför måste tillsynen av företag verksamma på området för gasförsörjning stärkas. Sådana krav bör inte påverka, och bör vara förenliga med, befintlig gemenskapslagstiftning beträffande finansmarknaderna. Tillsynsmyndigheterna för energisektorn och för finansmarknaden behöver samarbeta för att göra det möjligt för varandra att få en överblick över berörda marknader.
- (37) Till övervägande del, och i stigande grad, importeras naturgas till gemenskapen från tredjeländer. Gemenskapslagstiftningen bör ta hänsyn till naturgassektorns särdrag, exempelvis en viss strukturell stelhets som har sin grund i koncentrationen av gashandlare, långsiktiga avtal och bristen på likviditet i slutkundsledet. Därför krävs ökad transparens, bland annat i fråga om prisbildning.
- (38) Innan kommissionen antar riktlinjer för kraven när det gäller bevarande av information, bör byrån och Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK), inrättad genom

⁽¹⁾ Se sidan 1 i detta nummer av EUT.

- kommissionens beslut 2009/77/EG⁽¹⁾, samråda och råda kommissionen om innehållet i dessa riktlinjer. Byrån och EVTK bör också samarbeta för att ytterligare utreda och ge råd i frågan om huruvida transaktioner med avtal om leverans av gas och gasderivat bör omfattas av transparenskrav före och/eller efter handel och i så fall hur dessa krav bör utformas.
- (39) Medlemsstaterna eller, om en medlemsstat föreskrivit detta, tillsynsmyndigheten bör uppmanra utvecklingen av avbrytbara leveransavtal.
- (40) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan på gas i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinfrastruktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil gasförsörjning.
- (41) Medlemsstaterna bör, med beaktande av nödvändiga kvalitetskriterier, se till att biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas kan få icke-diskriminerande tillträde till systemet under förutsättning att detta tillträde är permanent förenligt med relevanta tekniska bestämmelser och säkerhetsstandarder. Dessa bestämmelser och standarder bör säkerställa att det är tekniskt möjligt att på ett säkert sätt föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas och bör även omfatta deras kemiska egenskaper.
- (42) Medlemsstaterna kommer också i fortsättningen att behöva långsiktiga avtal för sin gasförsörjning, och gashandelsföretagen bör kunna fortsätta att använda sådana avtal så länge de inte motverkar målsättningen med detta direktiv och så länge de är förenliga med fördraget och dess konkurrensregler. Det är därför nödvändigt att ta hänsyn till långsiktiga avtal vid planering av naturgasföretagens leverans- och transportkapacitet.
- (43) För att säkerställa att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen håller hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna när det gäller allmännyttiga tjänster samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet, i syfte att utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna ska hålla hög kvalitet. Medlemsstaterna bör också se till att kunderna, när de är anslutna till gassystemet, informeras om sin rätt att få tillgång till gasförsörjning av en bestämd kvalitet till rimliga priser. Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att skydda slutkonsumenten kan vara olika för hushållskunder och för små och medelstora företag.
- (44) Respekt för kraven när det gäller allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd samt likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven när det gäller allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.
- (45) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen när det gäller social och ekonomisk sammanhållning bör bland annat kunna innefatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg kan innefatta ansvarsmekanismer för att säkerställa nödvändiga investeringar.
- (46) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.
- (47) Kraven när det gäller allmännyttiga tjänster och de gemensamma miniminormer som är en följd av dem måste stärkas ytterligare för att alla kunder, särskilt utsatta kunder, ska kunna gynnas av konkurrensen och skäliga priser. Kraven på allmännyttiga tjänster bör definieras på nationell nivå och med hänsyn till nationella omständigheter; gemenskapslagstiftningen bör emellertid respekteras av medlemsstaterna. Unionsmedborgarna och, när medlemsstaterna finner det lämpligt, småföretagen, bör garanteras allmännyttiga tjänster, i synnerhet försörjningstrygghet och rimliga tariffer. En viktig aspekt när det gäller leverans till konsumenterna är tillgången till objektiva och transparenta förbrukningsuppgifter. Konsumenterna bör således ha tillgång till sina förbrukningsuppgifter och tillhörande priser och servicekostnader så att de kan begära in offerter från konkurrenter på grundval av dessa uppgifter. Konsumenterna bör även ha rätt att få ordentlig information om sin energianvändning. Forskottsbetalningarna bör återspegla den sannolika naturgasförbrukningen och de olika betalningssystemen bör vara icke-diskriminerande. Om konsumenterna tillräckligt ofta ges information om energikostnaderna kommer de att uppmanas till att spara energi, eftersom konsumenterna direkt ser effekterna av investeringar i energieffektivitet och ändrat beteende.

(¹) EUT L 25, 29.1.2009, s. 18.

- (48) Konsumenternas intresse bör stå i centrum för detta direktiv och tjänsternas kvalitet bör höras till naturgasföretagens centrala ansvarsområden. Befintliga konsumenträttigheter behöver stärkas och tryggas och bör innefatta ökad transparens. Konsumentskyddet bör säkerställa att alla konsumenter inom gemenskapens utökade ansvarsområde kan dra nytta av en konkurrensutsatt marknad. Medlemsstaterna eller, om en medlemsstat föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna, bör se till att konsumenträttigheterna tillgodoses.
- (49) Konsumenterna bör få tydlig och begriplig information om sina rättigheter i förhållande till energisektorn. Kommissionen bör, efter samråd med berörda intressenter, bland annat medlemsstaterna, de nationella tillsynsmyndigheterna, konsumentorganisationer och naturgasföretag, fastställa en lättillgänglig och användarvänlig kontrollista för energianvändare, där konsumenterna får praktiska upplysningar om sina rättigheter. Denna kontrollista bör tillhandahållas alla konsumenter och göras tillgänglig för allmänheten.
- (50) Energifattigdom är ett växande problem i gemenskapen. De medlemsstater som berörs bör därför, om de ännu inte gjort det, utarbeta nationella handlingsplaner eller andra lämpliga ramar för att åtgärda energifattigdomen, varvid syftet bör vara att minska antalet människor som befinner sig i en sådan situation. Under alla omständigheter bör medlemsstaterna säkra nödvändig energiförsörjning för utsatta kunder. En integrerad metod skulle kunna användas, till exempel inom socialpolitiken, och åtgärderna skulle kunna vara socialpolitiska eller inriktade på bättre energieffektivitet i bostäder. Detta direktiv bör åtminstone medge en nationell politik till förmån för utsatta kunder.
- (51) Effektiva tvistlösningsmöjligheter för alla konsumenter borgar för ett bättre konsumentskydd. Medlemsstaterna bör införa snabba och effektiva förfaranden för behandling av klagomål.
- (52) Det bör vara möjligt att basera införandet av system med smarta mätare på en ekonomisk bedömning. Om det vid en sådan bedömning skulle framgå att det endast är ekonomiskt rimligt och kostnadseffektivt med sådana mätare för konsumenter med en viss gasförbrukning bör medlemsstaterna ha möjlighet att ta hänsyn till detta när de bygger ut systemen med smarta mätare.
- (53) Marknadspriserna bör ge de rätta incitamenten för utvecklingen av nätet.
- (54) Det bör vara av största vikt för medlemsstaterna att verka för fungerande konkurrens och att olika gashandlare utan svårighet får tillträde till marknaden, för att konsumenterna ska kunna dra full fördel av en liberaliserad inre marknad för naturgas.
- (55) För att kunna bidra till försörjningstryggheten i solidarisk anda mellan medlemsstaterna, särskilt i händelse av en kris i energiförsörjningen, är det viktigt att tillhandahålla en ram för regionalt, solidariskt samarbete. Detta samarbete får, om medlemsstaterna beslutar så, främst förlita sig på marknadsbaserade mekanismer. Samarbete för främjande av regional och bilateral solidaritet får inte innebära en oproportionerlig börda för eller leda till diskriminering mellan marknadsaktörerna.
- (56) Medlemsstaterna bör införa inrättandet av en inre marknad för naturgas främja integrationen av sina inhemska marknader och samarbetet mellan systemoperatörer på gemenskapsnivå och regional nivå, vilket också bör omfatta de isolerade system som bildar så kallade gasöar, som fortfarande existerar i gemenskapen.
- (57) Ett viktigt mål för detta direktiv bör vara att med hjälp av ett sammanlänkat nät över hela gemenskapen utveckla en verklig inre marknad för naturgas, och tillsynsmyndigheterna bör därför ha som en av sina huvuduppgifter att, i förekommande fall i nära samarbete med byrån, sköta regleringen av gränsöverskridande sammanlänkningar och regionala marknader.
- (58) Ett annat viktigt mål för detta direktiv bör vara att säkerställa gemensamma bestämmelser för en verklig inre marknad för gas och ett brett gasutbud. Korrekta marknadspriser skulle i detta syfte ge ett incitament till gränsöverskridande sammanlänkningar, samtidigt som det på lång sikt skulle leda till priskonvergens.
- (59) Tillsynsmyndigheterna bör också tillhandahålla information om marknaden så att kommissionen kan utöva sin roll som observatör och övervakare av den inre marknaden för naturgas och dess utveckling på kort, medellång och lång sikt, inklusive aspekter som tillgång och efterfrågan, infrastruktur för överföring och distribution, tjänsternas kvalitet, gränsöverskridande handel, hantering av överbelastning, investeringar, grossist- och konsumentpriser, marknadens likviditet samt miljö- och effektivitetsförbättringar. De nationella tillsynsmyndigheterna bör underrätta konkurrensmyndigheterna och kommissionen om medlemsstater där priserna utgör ett hinder för konkurrensen och en väl fungerande marknad.

(60) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för naturgas, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(61) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten⁽¹⁾ kan kommissionen anta riktlinjer i syfte att uppnå den harmoniseringsgrad som krävs. Sådana riktlinjer, som utgör bindande genomförandeåtgärder, är, även med avseende på vissa bestämmelser i detta direktiv, ett användbart hjälpmedel som snabbt kan ändras om det skulle behövas.

(62) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾.

(63) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att anta de riktlinjer som krävs för att den grad av harmonisering ska kunna åstadkommas som behövs för att syftet med detta direktiv ska kunna uppnås. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det med nya icke väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

(64) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁽³⁾ uppmanas medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så vitt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

(65) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 2003/55/EG är det av tydlighets- och rationaliseringsskäl önskvärt att det görs en omarbetning av bestämmelserna i fråga till en enda text i ett nytt direktiv.

(66) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSMOMÅNDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det innehåller regler om naturgassektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de kriterier och förfaranden som ska tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas samt drift av system.

2. De bestämmelser som fastställs i detta direktiv för naturgas, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), ska även på ett icke-diskriminerande sätt gälla biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt och säkert att föra in dessa gaser i och transportera dem genom naturgassystemet.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

- naturgasföretag:** varje fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, som ansvarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter och/eller underhåll i samband med dessa verksamheter.
- tidigare led i rörledningsnätet:** varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs och/eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten.
- överföring:** transport, vars avsikt är tillhandahållande till kunder, men inte leverans, av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas.
- systemansvarig för överföringssystemet:** varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsanläggningar till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter.

⁽¹⁾ Se sidan 36 i detta nummer av EUT.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

L 211/102	SV	Europeiska unionens officiella tidning	14.8.2009
5.		<i>distribution</i> : transport av naturgas genom lokala eller regionala fördelningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans.	
6.		<i>systemansvarig för distributionssystemet</i> : varje fysisk eller juridisk person som bedriver distributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution.	
7.		<i>leverans</i> eller <i>handel</i> : försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, till kunder.	
8.		<i>gashandelsföretag</i> eller <i>gashandlare</i> : varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet.	
9.		<i>lagringsanläggning</i> : en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av en LNG-anläggning som används för lagring men undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.	
10.		<i>systemansvarig för lagringssystemet</i> : varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning.	
11.		<i>LNG-anläggning</i> : en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet, men undantaget den del av en LNG-anläggning som används för lagring.	
12.		<i>systemansvarig för en LNG-anläggning</i> : varje fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG-anläggning.	
13.		<i>system</i> : varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning och/eller lagringsanläggning som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörledning och dess anläggningar för stödtjänster och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG.	
14.		<i>stödtjänster</i> : de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- eller distributionsnät eller LNG-anläggningar och/eller lagringsanläggningar, inklusive lastbalans, blandning och injektion av inerta gaser men undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.	
			15. <i>lagring av gas i rörledning</i> : lagring av gas genom kompression i överförings- och distributionssystem för gas, men undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.
			16. <i>sammanlänkat system</i> : ett antal system som har länkats samman.
			17. <i>sammanlänkning</i> : en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater uteslutande i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringssystem.
			18. <i>direktledning</i> : en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet.
			19. <i>integrerat naturgasföretag</i> : ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag.
			20. <i>vertikalt integrerat företag</i> : ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag där samma person(er) direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll och där det berörda företaget eller den berörda företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas.
			21. <i>horisontellt integrerat företag</i> : ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt en annan verksamhet utan anknytning till gas.
			22. <i>anknutet företag</i> : ett anknutet företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställt redovisning (*) och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller ett företag som tillhör samma aktieägare.
			23. <i>systemanvändare</i> : varje fysisk eller juridisk person som levererar till eller får leveranser från systemet.
			24. <i>kund</i> : grossist eller slutförbrukare av naturgas samt naturgasföretag som köper naturgas.
			25. <i>hushållskund</i> : kund som köper naturgas för sin egen hushållsförbrukning.
			26. <i>icke-hushållskund</i> : kund som köper naturgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning.
			27. <i>slutförbrukare</i> : kund som köper naturgas för eget bruk.
			28. <i>berättigad kund</i> : kund som fritt kan välja gashandlare i den mening som avses i artikel 37.
			(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades det till artikel 54.3 g.
			(*) EGT L 193, 18.7.1983, s. 1.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/103

29. *grossist*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för en systemansvarig för överförings- och distributionssystemet, som köper naturgas i syfte att återförsälja den inom eller utanför det system i vilket personen är etablerad.
30. *långtidsplanering*: naturgasföretags planering av leverans- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra leveranserna till kunderna.
31. *framväxande marknad*: en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för kortare tid än tio år sedan.
32. *tillförlitlighet*: både försörjningstrygghet i fråga om naturgas och teknisk säkerhet.
33. *ny infrastruktur*: en infrastruktur som inte färdigställdes senast den 4 augusti 2003.
34. *avtal om leverans av gas*: ett avtal om leverans av naturgas, men som inte inbegriper ett gasderivat.
35. *gasderivat*: ett finansiellt instrument som anges i en av punkterna 5, 6 eller 7 i avsnitt C i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument⁽¹⁾, och som avser naturgas.
36. *kontroll*: rättigheter, avtal eller andra medel som, antingen var för sig eller tillsammans och med hänsyn till alla faktiska eller rättsliga förhållanden, ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande på ett företag, särskilt genom
- äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,
 - rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessas voteringar eller beslut.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATIONEN AV SEKTORN

Artikel 3

Skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och skyddet av kunderna

1. Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt, säker och miljömässigt hållbar naturgasmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller deras rättigheter eller skyldigheter.

(¹) EUT L 145, 30.4.2004, s. 1.

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom gasektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet, energi från förnybara energikällor och klimatskydd. Dessa åligganden ska vara klart definierade, transparenta, icke-diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att naturgasföretag i gemenskapen kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. När det gäller försörjningstrygghet, styrning av energieffektivitet och energiefterfrågan och för att uppfylla de miljömål och mål för energi från förnybara energikällor som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn ska tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och de ska särskilt se till att utsatta kunder får tillräckligt skydd. Varje medlemsstat ska härvidlag definiera begreppet utsatta kunder, varvid det kan hänvisas till energifattigdom och bland annat föreskrivas förbud mot avstängning av dessa kunder från leverans av gas i kritiska situationer. Medlemsstaterna ska se till att rättigheter och skyldigheter för utsatta kunder respekteras. De ska framför allt vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare i avlägsna områden som är anslutna till gassystemet. Medlemsstaterna får utse en sista handsleverantör för kunder anslutna till gasnätet. De ska säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av transparenta avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna ska säkerställa att berättigade kunder i praktiken lätt kan byta till en ny gashandlare. Åtminstone när det gäller hushållskunder ska dessa åtgärder omfatta dem som anges i bilaga I.

4. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder, såsom att utfärda nationella energihandlingsplaner, föreskriva om sociala förmåner för att utsatta kunder ska få den energiförsörjning de behöver eller stödja energieffektivitetsförbättringar för att åtgärda energifattigdom där sådan fastställs, också i samband med åtgärder mot fattigdom överlag. Sådana åtgärder ska inte hindra ett effektivt öppnande av marknaderna enligt vad som föreskrivs i artikel 37 eller en välfungerande marknad, och kommissionen ska i förekommande fall underrättas i enlighet med punkt 11 i denna artikel. Kommissionen ska dock inte underrättas om åtgärder som vidtas inom ramen för det allmänna socialförsäkringssystemet.

5. Medlemsstaterna ska se till att alla kunder som är anslutna till gasnätet har rätt att få sin gasförsörjning tillhandahållen av en gashandlare, under förutsättning att denne samtycker, oberoende av vilken medlemsstat gashandlaren är registrerad i, så länge gashandlaren följer gällande handels- och balansregler och försörjningen tryggas. Därför ska medlemsstaterna vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att administrativa förfaranden inte innebär något hinder för leveransföretag som redan är registrerade i en annan medlemsstat.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa

- a) att om en kund under iakttagande av de avtalsenliga villkoren önskar byta gashandlare, den eller de berörda operatörerna genomför detta byte inom tre veckor, och
- b) att kunderna har rätt att erhålla samtliga relevanta förbrukningsuppgifter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder garanteras de rättigheter som avses i första stycket a och b på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång.

7. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, däribland även metoder för att bekämpa klimatförändringar, samt försörjningstrygghet. Dessa åtgärder kan särskilt omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkningskapacitet.

8. För att främja energieffektiviteten ska medlemsstaterna eller, om en medlemsstat föreskrivit detta, tillsynsmyndigheten starkt rekommendera att naturgasföretagen optimerar gasförbrukningen, till exempel genom att tillhandahålla energiförvaltning, utveckla innovativa former för prissättning eller införa system med smarta mätare eller intelligenta nät, om det är lämpligt.

9. Medlemsstaterna ska se till att det inrättas gemensamma kontaktpunkter där konsumenterna kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, gällande lagstiftning och tvistlösningsmöjligheter i händelse av en tvist. Dessa kontaktpunkter kan vara en del av allmänna konsumentupplysningsställen.

Medlemsstaterna ska se till att det finns en oberoende mekanism, till exempel i form av en energiombudsman eller ett konsumentorgan, för att säkerställa effektiv behandling av klagomål och tvistlösnings utaför domstol.

10. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 i fråga om distribution i den utsträckning som tillämpningen av dessa rättsligt eller i praktiken skulle hindra naturgasföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem i det allmänna ekonomiska intresset, och i den mån som handelsutveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder i enlighet med detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

11. Medlemsstaterna ska när de genomfört detta direktiv informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om

åtgärder eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De ska därefter vartannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller ej.

12. Kommissionen ska, efter samråd med berörda intressenter, däribland medlemsstaterna, de nationella tillsynsmyndigheterna, konsumentorganisationer och naturgasföretag, fastställa en klar och kortfattad kontrollista för energianvändare, med praktiska upplysningar om energianvändarnas rättigheter. Medlemsstaterna ska se till att gashandlarna eller de systemansvariga för distributionssystemet i samarbete med tillsynsmyndigheten vidtar nödvändiga åtgärder för att alla deras konsumenter ska få ett exemplar av kontrollistan för energianvändare och se till att den finns tillgänglig för allmänheten.

Artikel 4

Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att anlägga och/eller driva sådana anläggningar, rörledningar och tillhörande utrustning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2–4. Medlemsstaterna eller av dem utsedd behörig myndighet får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem ska de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier, som ska uppfyllas av företag som ansöker om tillstånd för att anlägga och/eller driva naturgasanläggningar eller som ansöker om tillstånd att leverera naturgas. De icke-diskriminerande kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd ska offentliggöras. Medlemsstaterna ska se till att tillståndsförfaranden för anläggningar, rörledningar och tillhörande utrustning vid behov beaktar projektets betydelse för den inre naturgasmarknaden.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke-diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag ska meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna ska införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

4. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda, och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 38, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att anlägga och driva rörledningssystem för distribution inom något visst område efter det att sådana ledningssystem har byggts eller föreslagits bli byggda inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är mättad.

Artikel 5

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna ska se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov får medlemsstaterna överlåta denna uppgift till de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 39.1. Denna övervakning ska i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätets kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leverans från en eller flera gashandlars sida. De behöriga myndigheterna ska senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats ska anges; rapporten ska därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 6

Regional solidaritet

1. För att säkerställa försörjningstryggheten på den inre marknaden för naturgas ska medlemsstaterna samarbeta i syfte att främja regional och bilateral solidaritet.
2. Detta samarbete ska omfatta situationer som leder till eller som på kort sikt troligen kommer att leda till allvariga avbrott i leveranserna som påverkar en medlemsstat. Den ska innefatta
 - a) samordning av de nationella åtgärder för krisituationer som nämns i artikel 8 i rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning⁽¹⁾,
 - b) identifiering och, vid behov, utveckling eller uppgradering av sammanlänknings- eller naturgasnät,
 - c) villkor och praktiska metoder för ömsesidigt stöd.
3. Kommissionen och de övriga medlemsstaterna ska hållas informerade om sådant samarbete.
4. Kommissionen får anta riktlinjer för regionalt samarbete i en solidarisk anda. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

Artikel 7

Främjande av regionalt samarbete

1. Medlemsstaterna liksom tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra i syfte att integrera sina inhemska marknader på en eller flera regionala nivåer, som ett första steg mot skapandet av en helt liberaliserad inre marknad. I synnerhet ska tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller

⁽¹⁾ EUT L 127, 29.4.2004, s. 92.

medlemsstaterna främja och underlätta regionalt samarbete mellan de systemansvariga för överföringssystemen, bland annat i gränsöverskridande frågor, för att skapa en konkurrensutsatt inre marknad för naturgas, verka för att lagar, föreskrifter och tekniska ramar är konsekventa och underlätta integrationen av de isolerade system som bildar så kallade gasöar, som fortfarande existerar i gemenskapen. Det geografiska område som omfattas av detta regionala samarbete ska omfatta samarbete inom geografiska områden i enlighet med artikel 12.3 i förordning (EG) nr 715/2009. Detta samarbete får omfatta andra geografiska områden.

2. Byrån ska samarbeta med de nationella tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga för överföringssystem för att säkerställa att de olika regionernas regelverk är förenliga med målet att skapa en konkurrensutsatt inre marknad för naturgas. Om byrån anser att det krävs bindande regler för ett sådant samarbete ska den utfärda lämpliga rekommendationer.

3. Medlemsstaterna ska vid genomförandet av detta direktiv se till att de systemansvariga för överföringssystemen har ett eller flera integrerade system på regional nivå som omfattar två eller flera medlemsstater för kapacitetstilldelning och för kontroll av säkerheten för nätet.

4. Om vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen deltar i ett samriskföretag som bildats i syfte att genomföra samarbetet, ska samriskföretaget upprätta och genomföra en övervakningsplan med åtgärder som ska vidtas för att förhindra diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla målet att utesluta diskriminering och beteende som motverkar konkurrens. Planen ska underställas byråns godkännande. De övervakningsansvariga hos de vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen ska oberoende av andra kontrollera att planen följs.

Artikel 8

Tekniska regler

Tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna ska se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler ska säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Byrån får vid behov utfärda lämpliga rekommendationer för att dessa regler ska bli förenliga med varandra. Dessa regler ska anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster⁽²⁾.

⁽²⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37.

KAPITEL III
ÖVERFÖRING, LAGRING OCH LNG

Artikel 9

Åtskillnad av överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem (TSO)

1. Medlemsstaterna ska se till att följande gäller från och med den 3 mars 2012.
 - a) Varje företag som äger ett överföringssystem ska agera som systemansvarig för överföringssystemet.
 - b) Samma person(er) får inte
 - i) direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem, eller
 - ii) direkt eller indirekt utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
 - c) Samma person(er) får inte, för en systemansvarig för överföringssystem eller för ett överföringssystem, utse ledamöter till styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget, och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
 - d) Samma person får inte vara ledamot i styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.
2. De rättigheter som avses i punkt 1 b och c ska i synnerhet omfatta
 - a) rätten att rösta,
 - b) befogenheten att utse ledamöter till styrelsen, tillsynsorganet eller organ som juridiskt företräder företaget, eller
 - c) rätten att inneha ägarmajoriteten.
3. I punkt 1 b ska begreppet "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" omfatta det som avses med detta begrepp i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽¹⁾, och termerna "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" omfatta "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" i den mening som avses i det direktivet.
4. Medlemsstaterna får bevilja undantag från punkt 1 b och c till och med den 3 mars 2013, under förutsättning att den systemansvarige för överföringssystemet inte ingår i ett vertikalt integrerat företag.
5. Den skyldighet som avses i punkt 1 a ska anses vara fullgjord då två eller flera företag som äger överföringssystem har upprättat ett samriskföretag som för de berörda överföringssystemen fungerar som systemansvarig för överföringssystem i två eller flera medlemsstater. Inget annat företag får ingå i samriskföretaget såvida det inte har godkänts som oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 14 eller som en oberoende systemansvarig för överföring i enlighet med kapitel IV.
6. Vid tillämpningen av denna artikel ska, om den person som avses i punkt 1 b, c och d är medlemsstaten eller ett annat offentligt organ, två separata offentliga organ som utövar kontroll över, å ena sidan, en systemansvarig för överföringssystemet eller över ett överföringssystem och, å andra sidan, över ett företag som bedriver antingen produktions- eller leveransverksamhet, inte anses vara samma person eller samma personer.
7. Medlemsstaterna ska se till att varken sådana kommersiellt känsliga uppgifter som avses i artikel 16, och som innehas av en systemansvarig för överföringssystemet som har ingått i ett vertikalt integrerat företag, eller personal hos en sådan systemansvarig för överföringssystemet överförs till företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
8. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhör ett vertikalt integrerat företag, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1.

I sådant fall ska den berörda medlemsstaten antingen

 - a) utse en oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 14, eller
 - b) följa bestämmelserna i kapitel IV.
9. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhör ett vertikalt integrerat företag, och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvarige för överföringssystemet faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i kapitel IV, får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkt 1.

⁽¹⁾ Se sidan 55 i detta nummer av EUT.

10. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem enligt punkt 9 i denna artikel, ska det certifieras i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i artikel 10.4, 10.5 och 10.6 i detta direktiv och i artikel 3 i förordning (EG) nr 715/2009, enligt vilken kommissionen ska kontrollera att befintliga arrangemang klart säkerställer ett mer effektivt oberoende för den systemansvarige för överföringssystemet än bestämmelserna i kapitel IV.

11. Vertikalt integrerade företag som äger ett överföringssystem får inte i något fall hindras från att vidta åtgärder för att uppfylla villkoren i punkt 1.

12. Företag som bedriver någon av funktionerna produktions- eller leveransverksamhet får inte under några omständigheter kunna direkt eller indirekt ta kontroll över eller utöva någon rättighet gentemot systemansvariga för överföringssystem med åtskild ägare i medlemsstater som tillämpar punkt 1.

Artikel 10

Utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem (TSO)

1. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem ska det certifieras enligt förfarandena i punkterna 4, 5 och 6 i den här artikeln och i artikel 3 i förordning (EG) nr 715/2009.

2. Ett företag som äger ett överföringssystem och som av den nationella tillsynsmyndigheten, till följd av nedanstående certifieringsförfarande, intygas uppfylla kraven i artikel 9, ska av medlemsstaterna godkännas och utses till systemansvarig för överföringssystemet. Utnämningen av systemansvariga för överföringssystemet ska anmälas till kommissionen och offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

3. Systemansvariga för överföringssystemet ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner som kan komma att kräva en omprövning av huruvida de uppfyller kraven i artikel 9.

4. Tillsynsmyndigheterna ska kontrollera att de systemansvariga för överföringssystemet fortlöpande uppfyller kraven i artikel 9. För att säkerställa att kraven uppfylls ska de i följande fall inleda ett certifieringsförfarande:

- a) Efter anmälan från den systemansvarige för överföringssystemet i enlighet med punkt 3.
- b) På eget initiativ då de får vetskap om att en planerad förändring när det gäller rättigheter gentemot eller inflytande över ägare av eller systemansvariga för överföringssystemet kan leda till överträdelse av artikel 9, eller då de har anledning att misstänka att en sådan överträdelse kan ha skett.
- c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

5. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet inom fyra månader från den dag då denne inkom med ansökan eller kommissionen överlämnade sin begäran. När denna period har löpt ut ska certifieringen anses vara beviljad. Tillsynsmyndighetens uttryckliga eller underförstådda beslut ska börja gälla först efter det att det förfarande som avses i punkt 6 har fullföljts.

6. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla det uttryckliga eller underförstådda beslutet om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet till kommissionen, och förse kommissionen med alla relevanta uppgifter avseende detta beslut. Kommissionen ska agera i enlighet med förfarandet i artikel 3 i förordning (EG) nr 715/2009.

7. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen har rätt att från systemansvariga för överföringssystem och företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet begära sådan information som är relevant för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

8. Tillsynsmyndigheten och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

Artikel 11

Certifiering i förhållande till tredjeländer

1. Om certifiering begärs av ägaren till eller den systemansvarige för ett överföringssystem som kontrolleras av en eller flera personer från tredjeländer, ska tillsynsmyndigheten underrätta kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska även utan dröjsmål underrätta kommissionen om eventuella omständigheter som skulle leda till att en eller flera personer från tredjeländer får kontroll över ett överföringssystem eller en systemansvarig för överföringssystem.

2. Den systemansvariga för överföringssystemet ska underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en eller flera personer från tredjeländer får kontroll över överföringssystemet eller den systemansvarige för överföringssystemet.

3. Tillsynsmyndigheten ska anta ett utkast till beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet inom fyra månader efter anmälan från den systemansvarige för överföringssystemet. Tillsynsmyndigheten ska vägra certifiering om det inte visas

- a) att den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 9, och
- b) för tillsynsmyndigheten eller annan behörig myndighet som utsetts av medlemsstaten, att ett beviljande av certifiering inte kommer att äventyra en trygg energiförsörjning i medlemsstaten och gemenskapen. När denna fråga beaktas ska tillsynsmyndigheten eller annan behörig utsedd myndighet ta hänsyn till

- i) gemenskapens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som gemenskapen är part i och som rör trygg energiförsörjning,
- ii) medlemsstatens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer, enligt avtal som ingåtts med tredjeländerna i den mån avtalen överensstämmer med gemenskapslagstiftningen, och
- iii) andra specifika omständigheter och förhållanden i fallet och i det berörda tredjelandet.

4. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla beslutet till kommissionen, tillsammans med all relevant information beträffande beslutet.

5. Medlemsstaterna ska se till att tillsynsmyndigheten eller den utsedda behöriga myndighet som avses i punkt 3 b, innan tillsynsmyndigheten antar ett beslut om certifiering, begär ett yttrande från kommissionen om huruvida

- a) den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 9, och
- b) ett beviljande av certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till gemenskapen.

6. Kommissionen ska behandla den begäran som avses i punkt 5 så snart den har mottagits. Inom två månader efter det att begäran har mottagits ska kommissionen avge sitt yttrande till den nationella tillsynsmyndigheten eller, om begäran kommit från den utsedda behöriga myndigheten, till den myndigheten.

När kommissionen utarbetar sitt yttrande kan den begära in synpunkter från byrån, berörd medlemsstat och berörda parter. I ett sådant fall ska tvåmånadersperioden förlängas med två månader.

Om kommissionen inte har avgett något yttrande inom den period som avses i första och andra styckena ska den inte anses ha några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

7. När kommissionen bedömer huruvida den kontroll som utövas av en eller flera personer från tredjeländer kommer att äventyra en trygg energiförsörjning till gemenskapen, ska den beakta

- a) de särskilda omständigheterna i fallet och i det eller de berörda tredjeländerna, och
- b) gemenskapens rättigheter och skyldigheter med avseende på det eller de tredjeländerna enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som gemenskapen är part i och som rör en trygg energiförsörjning.

8. Den nationella tillsynsmyndigheten ska anta sitt slutliga beslut om certifieringen inom två månader efter utgången av den period som avses i punkt 6. När den nationella tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut ska den ta största hänsyn till kommissionens yttrande. I varje fall ska medlemsstaterna ha rätt att vägra certifiering när beviljande av certifiering äventyrar en trygg energiförsörjning i den egna medlemsstaten eller i en annan medlemsstat. När en medlemsstat har utsett en annan behörig myndighet för att bedöma punkt 3 b, kan medlemsstaten kräva att den nationella tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut i överensstämmelse med den behöriga myndighetens bedömning. Den tillsynsmyndighetens slutliga beslut och kommissionens yttrande ska offentliggöras tillsammans. Om det slutliga beslutet avviker från kommissionens yttrande ska den berörda medlemsstaten tillhandahålla och offentliggöra, tillsammans med beslutet, skälen för detta beslut.

9. Inget i denna artikel ska påverka medlemsstaternas rätt att, i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen, utöva inhemsk rättslig kontroll för att skydda legitima intressen som rör allmän säkerhet.

10. Kommissionen kan anta riktlinjer där detaljer anges för förfarandet vid tillämpningen av denna artikel. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

11. Denna artikel, med undantag av punkt 3 a, ska också tillämpas på medlemsstater som omfattas av ett undantag enligt artikel 49.

Artikel 12

Utseende av systemansvariga för lagringssystem och LNG-anläggningar

Medlemsstaterna ska, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de naturgasföretag som äger lagringssystem eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga för lagringssystem och LNG-anläggningar.

Artikel 13

Uppgifter som åligger de systemansvariga för överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar

1. Den som är systemansvarig för överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar

- a) ska på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar för att säkra den öppna marknaden, samt säkerställa tillräckliga resurser för fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster,

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/109

- b) får inte diskriminera systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för anknutna företag.
- c) ska förse övriga systemansvariga för överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.
- d) ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.
2. Varje systemansvarig för överföringssystem ska bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för att integrera en europeisk överföringsinfrastruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov och ta hänsyn till en tryggad gasförsörjning.
3. De regler om balans av gasöverföringssystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringssystemen ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande, vilket även ska gälla för reglerna om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 41.6 och ska offentliggöras.
4. Tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna får begära att den systemansvarige för överföringssystemet uppfyller vissa miniminormer i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.
5. Systemansvariga för överföringssystem ska anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett transparent, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.
- b) Den sökande har visat att den förfogar över nödvändiga ekonomiska, tekniska, fysiska och mänskliga resurser för att utföra sina uppgifter enligt artikel 13.
- c) Den sökande förbinder sig att genomföra en tioårig nätutvecklingsplan, som övervakas av tillsynsmyndigheten.
- d) Överföringssystemets ägare har uppvisat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 5. För detta ändamål ska ägaren tillhandahålla samtliga utkast till avtal med det sökande företaget och övriga relevanta enheter.
- e) Den sökande har visat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt förordning (EG) nr 715/2009, inbegripet samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem på europeisk och regional nivå.
3. Företag som av tillsynsmyndigheten intygas uppfylla villkoren i artikel 11 och i punkt 2 i den här artikeln ska av medlemsstaterna godkännas och utnåmnas till oberoende systemansvariga. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 10 i detta direktiv och i artikel 3 i förordning (EG) nr 715/2009 eller i artikel 11 i detta direktiv ska tillämpas.
4. Varje oberoende systemansvarig ska ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde, inbegripet inkasseringen av tillträdes- och kapacitetsavgifter, och för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet, samt för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav genom investeringsplanering. Vid utvecklingen av överföringssystemet ska den oberoende systemansvarige ansvara för planering (inbegripet tillståndsförande), uppförande och idriftsättning av den nya infrastrukturen. I detta syfte ska den oberoende systemansvarige agera som systemansvarig för överföringssystemet i enlighet med detta kapitel. Överföringssystemets ägare ska inte ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde eller för investeringsplanering.
5. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska överföringssystemets ägare fullgöra följande skyldigheter:

Artikel 14

Oberoende systemansvariga (ISO)

1. Om överföringssystemet tillhör ett vertikalt integrerat företag den 3 september 2009 får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa artikel 9.1 och utse en oberoende systemansvarig (ISO) på förslag av överföringssystemets ägare (TSOW). En sådan utnämning ska godkännas av kommissionen.
2. Medlemsstaten får endast godkänna och utse en oberoende systemansvarig om följande villkor är uppfyllda:
- a) Den sökande har visat att den uppfyller kraven i artikel 9.1 b, c och d.
- b) Finansiera de investeringar som den oberoende systemansvarige har beslutat om och som godkänts av tillsynsmyndigheten, eller medge att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvarige. Finansieringsmetoden ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska, innan beslut om godkännande fattas, samråda med överföringssystemets ägare och andra berörda parter.

- c) Stå för skadeståndsansvar i anslutning till nättillgångarna, med undantag av den del av ansvaret som avser den oberoende systemansvariges uppgifter.
- d) Ge garantier för att underlätta finansieringen av en utbyggnad av nätet, med undantag av sådana investeringar där ägaren, i enlighet med led b, har medgett att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvarige.

6. Den berörda nationella konkurrensmyndigheten ska i nära samverkan med tillsynsmyndigheten ges alla relevanta befogenheter för att på ett effektivt sätt kunna övervaka att ägaren av överföringssystemet fullgör sina skyldigheter enligt punkt 5.

Artikel 15

Åtskillnad av ägare till överföringssystem (TSOW) och systemansvariga för lagringssystem

1. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska ägare till överföringssystem och systemansvariga för lagringssystem som ingår i vertikalt integrerade företag vara oberoende av annan verksamhet som inte rör överföring, distribution och lagring, åtminstone när det gäller juridisk form, organisation och beslutsfattande.

Denna artikel ska endast gälla lagringsanläggningar som är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändiga för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna i enlighet med artikel 33.

2. För att säkerställa att den ägare till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende ska följande minimikriterier gälla:

- a) De personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften när det gäller produktion eller leverans av naturgas.
- b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för lagringssystemet ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för drift, underhåll och utveckling av lagringsanläggningar. Detta ska inte hindra förekomsten av lämpliga samordningssystem för att säkerställa ett skydd för moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 41.6, i ett dotterbolag. Detta ska särskilt göra det

möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för lagringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivå. Det ska inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av lagringsanläggningar, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet ska upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs ska till tillsynsmyndigheten lämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits.

3. Kommissionen får utfärda riktlinjer för att säkerställa att överföringssystemets ägare och den systemansvarige för lagringssystemet i alla avseenden uppfyller punkt 2 i denna artikel. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det beskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

Artikel 16

Konfidentiell behandling när det gäller systemansvariga för överföringssystem (TSO) och ägare till överföringssystem (TSOW)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter, ska varje systemansvarig för och ägare till överförings- och lagringssystem och/eller LNG-anläggningar behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. Den ska i synnerhet inte röja kommersiellt känsliga uppgifter för övriga delar av företaget såvida inte detta är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion. För att efterlevnaden av reglerna om åtskillnad av information ska kunna säkerställas, ska medlemsstaterna säkerställa att överföringssystemets ägare, inklusive i fall av en systemansvarig med kombinerat ansvar, den systemansvarige för distributionssystemet, och övriga delar av företaget inte heller har gemensamma funktioner, t.ex. gemensam juridisk avdelning, med undantag för rent administrativa funktioner eller IT-funktioner.

2. Systemansvariga för överförings- och lagringssystem och/eller LNG-anläggningar får inte, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/111

3. Information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad ska offentliggöras. Denna skyldighet påverkar inte kravet att behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

KAPITEL IV

OBEROENDE SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRING (ITO)

Artikel 17

Tillgångar, utrustning, personal och identitet

1. Den oberoende systemansvarige för överföring ska vara utrustad med alla de mänskliga, tekniska, fysiska och ekonomiska resurser som är nödvändiga för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv och bedriva gasöverföringsverksamhet, särskilt följande:

- a) Tillgångar som är nödvändiga för gasöverföringsverksamheten, bl.a. överföringsystemet, ska ägas av den oberoende systemansvarige för överföring.
- b) Personal som är nödvändig för gasöverföringsverksamheten, bl.a. för utförande av alla verksamhetsuppgifter, ska vara anställd hos den oberoende systemansvarige för överföring.
- c) Inhyrning av personal och tillhandahållande av tjänster till och från andra delar av det vertikalt integrerade företaget ska vara förbjuden. Detta ska dock inte hindra den oberoende systemansvarige för överföring från att tillhandahålla tjänster till det vertikalt integrerade företaget under förutsättning att
 - i) tillhandahållandet av dessa tjänster inte diskriminerar systemanvändarna, att de är tillgängliga för samtliga systemanvändare på samma villkor och inte inskränker, snedvrider eller förhindrar konkurrensen avseende produktion eller leverans, och
 - ii) villkoren för tillhandahållandet av tjänsterna har godkänts av tillsynsmyndigheten.
- d) Utan att det påverkar tillämpningen av tillsynsorganets beslut enligt artikel 20, ska tillräckliga ekonomiska resurser för framtida investeringsprojekt och/eller för ersättande av befintliga tillgångar göras tillgängliga för den oberoende systemansvarige för överföring i god tid av det vertikalt integrerade företaget efter en vederbörlig begäran från den oberoende systemansvarige för överföring.
- 2. Gasöverföringsverksamheten ska åtminstone omfatta följande uppgifter utöver dem som anges i artikel 13:
 - a) Företräda den oberoende systemansvarige för överföring och hålla kontakt med tredje parter och tillsynsmyndigheter.

b) Företräda den systemansvarige för överföringsystemet inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringsystem för gas ("Entso för gas").

c) Bevilja och förvalta tredje parts tillträde på ett icke-diskriminerande sätt mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare.

d) Uppbära alla avgifter som härrör från överföringsystemet, bl.a. avgifter för tillträde, balansavgifter för stödtjänster, t.ex. gasbehandling, inköp av tjänster (balanskostnader, kompensations för energiförluster).

e) Utföra drift, underhåll och utveckling av ett säkert, effektivt och ekonomiskt överföringsssystem.

f) Planera investeringar för att se till att systemet på lång sikt kan tillgodose en rimlig efterfrågan och garantera säkra leveranser.

g) Inrätta lämpliga samriskföretag, bl.a. med en eller flera systemansvariga för överföringsystem, gasbörser och andra relevanta aktörer, för att söka nå målen att vidareutveckla regionala marknader eller underlätta liberaliseringen.

h) Tillhandahålla alla typer av företagstjänster, bl.a. juridiska tjänster, redovisnings- och IT-tjänster.

3. Oberoende systemansvariga för överföring ska organisera sig i en juridisk form enligt artikel 1 i rådets direktiv 68/151/EEG⁽¹⁾.

4. Den oberoende systemansvarige för överföring får inte i företagsprofil, kommunikationer, firmamärke och lokaler skapa förvirring i fråga om den separata identiteten av det vertikalt integrerade företaget eller någon del därav.

5. Den oberoende systemansvarige för överföring får inte dela IT-system eller IT-utrustning, fysiska lokaler och säkerhetssystem för åtkomst med någon del av det vertikalt integrerade företaget, och inte heller använda samma konsulter eller externa entreprenörer för IT-system eller IT-utrustning och säkerhetssystem för åtkomst.

6. De oberoende systemansvariga för överföringsräkenskaper ska revideras av en annan revisor än den som reviderar det vertikalt integrerade företaget, eller någon del av detta.

Artikel 18

Oberoende för den oberoende systemansvarige för överföring

1. Utan att det påverkar de beslut som fattas av tillsynsorganet enligt artikel 20 ska den oberoende systemansvarige för överföring ha

⁽¹⁾ Rådets första direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (EGT L 65, 14.3.1968, s. 8).

a) faktisk beslutanderätt, oberoende av det vertikalt integrerade företaget, när det gäller de tillgångar som är nödvändiga för att driva, underhålla eller utveckla nätet,

b) befogenhet att anskaffa medel på kapitalmarknaden, särskilt genom lån och kapitalökning.

2. Den oberoende systemansvarige för överföring ska alltid agera så att det säkerställs att det finns tillräckliga resurser för att bedriva överföringsverksamheten korrekt och effektivt samt för att utveckla och upprätthålla ett effektivt, säkert och ekonomiskt överföringssystem.

3. Det vertikalt integrerade företags dotterbolag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet får inte direkt eller indirekt innehålla aktier i den oberoende systemansvarige för överföring. Den oberoende systemansvarige för överföring får varken direkt eller indirekt äga aktier i något av det vertikalt integrerade företags dotterbolag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet eller erhålla aktieutdelningar eller andra ekonomiska förmåner från sådana dotterbolag.

4. Den oberoende systemansvarige för överförings övergripande företagsledningsstruktur och företagsform ska säkerställa ett effektivt oberoende för den oberoende systemansvarige för överföring i enlighet med detta kapitel. Det vertikalt integrerade företaget får inte direkt eller indirekt bestämma den oberoende systemansvarige för överförings konkurrensbeteende i förhållande till den oberoende systemansvarige för överförings dagliga verksamhet och nätförvaltning, eller i förhållande till den verksamhet som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 22.

5. När oberoende systemansvariga för överföringssystem fullgör sina uppgifter enligt artiklarna 13 och 17.2 i detta direktiv och följer artiklarna 13.1, 14.1 a, 16.2, 16.3, 16.5, 18.6 och 21.1 i förordning (EG) nr 715/2009 får de inte diskriminera olika personer eller enheter och får inte inskränka, snedvräda eller förhindra konkurrens i produktions- eller leveransverksamhet.

6. Alla kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den oberoende systemansvarige för överföring, bl.a. lån från den oberoende systemansvarige för överföring till det vertikalt integrerade företaget, ska ske på marknadsvillkor. Den oberoende systemansvarige för överföring ska noggrant notera sådana kommersiella och ekonomiska förbindelser och göra dem tillgängliga för tillsynsmyndigheten på dennas begäran.

7. Den oberoende systemansvarige för överföring ska förelägga för tillsynsmyndighetens godkännande alla kommersiella och ekonomiska avtal med det vertikalt integrerade företaget.

8. Den oberoende systemansvarige för överföring ska informera tillsynsmyndigheten om de ekonomiska resurser som avses i artikel 17.1 d och som finns tillgängliga för framtida investeringsprojekt och/eller för att ersätta befintliga tillgångar.

9. Det vertikalt integrerade företaget ska avstå från alla handlingar som försvarar för eller förhindrar den oberoende systemansvarige för överföring att fullgöra sina skyldigheter enligt detta kapitel och får inte kräva att den oberoende systemansvarige för överföring ska begära tillstånd från det vertikalt integrerade företaget för att fullgöra dessa skyldigheter.

10. Ett företag som har certifierats av tillsynsmyndigheten att det uppfyller kraven i detta kapitel ska godkännas och utses till oberoende systemansvarig för överföring av den berörda medlemsstaten. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 10 i detta direktiv och i artikel 3 i förordning (EG) nr 715/2009 eller i artikel 11 i detta direktiv ska tillämpas.

Artikel 19

Oberoende för den oberoende systemansvarige för överförings personal och företagsledning

1. Beslut om utnämning, förlängning, arbetsvillkor, bl.a. löner, och uppsägning av personer med ansvar för företagsledning och/eller ledamöter av den oberoende systemansvarige för överförings administrativa organ ska fattas av den oberoende systemansvarige för överförings tillsynsorgan, som utsetts i enlighet med artikel 20.

2. Identiteten hos och de villkor som reglerar tjänstperioden, dess varaktighet och uppsägningen för personer som utsetts av tillsynsorganet för utnämning eller förlängning såsom personer med ansvar för verkställande ledning och/eller ledamöter av den oberoende systemansvarige för överförings administrativa organ samt skälen till varje beslut att avsluta en sådan tjänstperiod ska meddelas tillsynsmyndigheten. Dessa villkor och beslut som avses punkt 1 ska endast vara bindande om tillsynsmyndigheten inom en treveckorsperiod efter underrättelsen inte har gjort några invändningar.

Tillsynsmyndigheten får göra invändningar mot de beslut som avses i punkt 1

a) om den hyser tvivel på det yrkesmässiga oberoendet hos en utsedd person som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamot av något administrativt organ, eller

b) om den, vid ett förtida avbrytande av tjänstperioden, hyser tvivel om det berättigade i ett sådant förtida avbrytande.

3. Ingen yrkesmässig position eller affärsförbindelse och inget yrkesmässigt ansvar eller intresse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med det vertikalt integrerade företaget eller någon del av detta, eller med någon annan majoritetsaktieägare än den oberoende systemansvarige för överföring får utövas under en treårsperiod före utnämningen av personer med ansvar för företagsledning och/eller ledamöter av den oberoende systemansvarige för överförings administrativa organ, vilka omfattas av denna punkt.

4. Personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i administrativa organ samt den oberoende systemansvarige för överförings anställda får inte yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, något intresse eller någon affärsförbindelse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget eller med dess majoritetsaktieägare.

5. Personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i administrativa organ samt den oberoende systemansvarige för överförings anställda får inte ha något intresse eller erhålla ekonomiska förmåner, vare sig direkt eller indirekt, från någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den oberoende systemansvarige för överföring. Deras lön får inte bero på det vertikalt integrerade företags verksamhet eller resultat som inte härrör från den oberoende systemansvarige för överföring.

6. Personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i den oberoende systemansvarige för överförings administrativa organ ska garanteras effektivt rätt att till tillsynsmyndigheten rikta klagomål mot förtida avbrytande av deras tjänstperiod.

7. Efter avslutad tjänstperiod hos den oberoende systemansvarige för överföring får inte personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i något av dess administrativa organ yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, något intresse eller någon affärsförbindelse med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den oberoende systemansvarige för överföring, eller med dess majoritetsaktieägare under en period på minst fyra år.

8. Punkt 3 ska tillämpas på majoriteten av de personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i det administrativa organet för den oberoende systemansvarige för överföring.

De personer som ansvarar för företagsledningen och/eller är ledamöter i det administrativa organet för den oberoende systemansvarige för överföring och som inte omfattas av punkt 3 får inte ha utövat någon ledningsverksamhet eller någon annan relevant verksamhet i det vertikalt integrerade företaget under minst sex månader före sin utnämning.

Första stycket i denna punkt och punkterna 4–7 ska gälla samtliga personer som tillhör den verkställande ledningen samt dem som rapporterar direkt till dessa personer i frågor som rör drift, underhåll eller utveckling av nätet.

Artikel 20

Tillsynsorgan

1. Den oberoende systemansvarige för överföring ska ha ett tillsynsorgan som ansvarar för beslut som kan ha en väsentlig inverkan på värdet på aktieägarnas tillgångar i den oberoende systemansvarige för överföring, särskilt beslut om godkännande av de årliga och de långsiktiga finansieringsplanerna, den systemansvariges skuldsättningsgrad och utdelningar till aktieägarna. De beslut som faller inom tillsynsorganets ansvarsområde omfattar inte sådana beslut som rör den dagliga verksamheten för den oberoende systemansvarige för överföring och den dagliga förvaltningen av nätet eller den verksamhet som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 22.

2. Tillsynsorganet ska bestå av ledamöter som företräder det vertikalt integrerade företaget, ledamöter som företräder tredje parts aktieägare och, om så föreskrivs i någon medlemsstats lagstiftning, företrädare för andra intressenter såsom den oberoende systemansvarige för överförings anställda.

3. Artikel 19.2 första stycket och artikel 19.3–19.7 ska tillämpas på minst hälften av tillsynsorganets ledamöter minus en.

Artikel 19.2 andra stycket b ska tillämpas på alla ledamöter i tillsynsorganet.

Artikel 21

Övervakningsplan och övervakningsansvarig

1. Medlemsstaterna ska se till att den oberoende systemansvarige för överföring upprättar och genomför en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende och på lämpligt sätt se till att planen följs. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Övervakningsplanen ska underställas tillsynsmyndighetens godkännande. Utan att det påverkar tillsynsmyndighetens befogenheter ska den övervakningsansvarige oberoende övervaka att planen följs.

2. Tillsynsorganet ska utse en övervakningsansvarig som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får vägra att godkänna den övervakningsansvarige endast på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet. Den övervakningsansvarige kan vara en fysisk eller en juridisk person. Artikel 19.2–19.8 ska tillämpas på den övervakningsansvarige.

3. Den övervakningsansvarige ska ansvara för följande åtgärder:

- a) Övervaka genomförandet av övervakningsplanen.
- b) Utarbeta en årsrapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra övervakningsplanen och överlämna den till tillsynsmyndigheten.
- c) Rapportera till tillsynsorganet och utfärda rekommendationer för övervakningsprogrammet och dess genomförande.
- d) Underrätta tillsynsmyndigheten om betydande överträdelser i fråga om genomförandet av övervakningsplanen.
- e) Rapportera till tillsynsmyndigheten om kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den oberoende systemansvarige för övervakning.

4. Den övervakningsansvarige ska förelägga tillsynsmyndigheten föreslagna beslut om investeringsplanen eller om enskilda investeringar i nätet. Detta ska ske senast när företagsledningen och/eller den oberoende systemansvarige för överförings behöriga administrativa organ överlämnar dem till tillsynsorganet.

5. När det vertikalt integrerade företaget under bolagsstämman eller genom omröstning bland det utsedda tillsynsorganets ledamöter har motsatt sig antagandet av ett beslut så att detta hindrar eller försenar investeringar, som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts i nätet inom de följande tre åren, ska den övervakningsansvarige rapportera detta till tillsynsmyndigheten, som då ska vidta åtgärder i enlighet med artikel 22.

6. De villkor som reglerar den övervakningsansvariges uppdrag eller anställningsvillkor, inbegripet uppdragets varaktighet, ska underställas tillsynsmyndighetens godkännande. Villkoren ska säkerställa den övervakningsansvariges oberoende, bland annat genom att förse den övervakningsansvarige med de resurser som krävs för uppdragets fullgörande. Under uppdragsperioden får den övervakningsansvarige inte ha något annat yrkesmässigt uppdrag, ansvar eller intresse, direkt eller indirekt, i eller med någon del av det vertikalt integrerade företaget eller dess majoritetsaktieägare.

7. Den övervakningsansvarige ska regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till tillsynsmyndigheten och ska ha rätt att regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till den oberoende systemansvarige för överförings tillsynsorgan.

8. Den övervakningsansvarige får delta i alla möten i den oberoende systemansvarige för överförings företagsledning eller administrativa organ, i tillsynsorganets möten och vid bolagsstämman. Den övervakningsansvarige ska delta i alla möten där följande frågor diskuteras:

- a) Villkor för tillträde till nätet enligt vad som föreskrivs i förordning (EG) nr 715/2009, särskilt vad avser tariffer, tjänster för tillträde för tredje part, kapacitetstilldelning, överbelastningshantering, transparens, balans och sekundärmarknader.
- b) Projekt som genomförs för att driva, underhålla och utveckla överföringsnätet, bl.a. investeringar i nya transportförbindelser, i expanderad kapacitet och i optimering av befintlig kapacitet.
- c) Inköp eller försäljning av energi som krävs för överförings-systemets drift.

9. Den övervakningsansvarige ska övervaka att den oberoende systemansvarige för överföring följer artikel 16.

10. Den övervakningsansvarige ska ha tillgång till alla relevanta uppgifter och till den oberoende systemansvarige för överförings kontor och till all information som är nödvändig för att fullgöra sin uppgift.

11. Efter tillsynsmyndighetens godkännande får tillsynsorganet säga upp den övervakningsansvarige. Tillsynsorganet ska på anmodan av tillsynsmyndigheten säga upp den övervakningsansvarige på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet.

12. Den övervakningsansvarige ska ha tillgång till den oberoende systemansvarige för överförings kontor utan anmälan i förväg.

Artikel 22

Nätutveckling och befogenhet att fatta investeringsbeslut

1. Den oberoende systemansvarige för överföring ska varje år till tillsynsmyndigheten överlämna en tioårig nätutvecklingsplan som grundar sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan efter att ha samrått med alla berörda intressenter. Denna nätutvecklingsplan ska innehålla effektiva åtgärder för att garantera systemets ändamålsenlighet och säkra leveranser.

2. Den tioåriga nätutvecklingsplanen ska särskilt

- a) för marknadsaktörerna ange de viktigaste överföringsinfrastrukturer som behöver byggas ut eller uppgraderas under de kommande tio åren,
- b) innehålla alla investeringar som redan beslutats och fastställa nya investeringar som ska verkställas under de kommande tre åren, och
- c) ange en tidsfrist för alla investeringsprojekt.

3. När den tioåriga nätutvecklingsplanen utarbetas, ska den oberoende systemansvarige för överföring göra rimliga antaganden om utvecklingen av produktionen, leveranserna, förbrukningen och utbytet med andra länder med beaktande av investeringsplanerna för regionala och gemenskapstäckande nät, samt investeringsplaner för lagring och anläggningar för återför-gasning av LNG.

4. Tillsynsmyndigheten ska ha öppna och transparenta samråd med alla nuvarande och potentiella systemanvändare om den tioåriga nätutvecklingsplanen. Av personer eller företag som hävdar att de är potentiella systemanvändare får det krävas att de underbygger sådana påståenden. Tillsynsmyndigheten ska offentliggöra resultatet av samrådsprocessen, särskilt eventuella investeringsbehov.

5. Tillsynsmyndigheten ska undersöka om den tioåriga nätutvecklingsplanen omfattar alla investeringsbehov som fastställts under samrådsprocessen och om den överensstämmer med den icke-bindande gemenskapsomfattande tioåriga investeringsplan som avses i artikel 8.3 b i förordning (EG) nr 715/2009 ("gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan"). Om det uppstår några

tvivel om överensstämmelse med den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplanen, ska tillsynsmyndigheten samråda med byrån. Tillsynsmyndigheten kan kräva att den systemansvarige för överföringssystemet ändrar sin tioåriga nätutvecklingsplan.

6. Tillsynsmyndigheten ska övervaka och utvärdera genomförandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen.

7. För det fall den systemansvarige för överföringssystemet av någon annan orsak än tvingande orsaker som ligger utanför dennes kontroll, inte verkställer en investering som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts inom de följande tre åren, ska medlemsstaterna se till att tillsynsmyndigheten är skyldig att vidta minst en av följande åtgärder för att säkerställa att investeringen i fråga görs om den fortfarande är relevant på grundval av den senaste tioåriga nätutvecklingsplanen:

- a) Kräva att den systemansvarige för överföringssystemet verkställer investeringen.
- b) Anordna ett anbudsförfarande som är öppet för alla investerare för investeringen.
- c) Förpliktiga den oberoende systemansvarige för överföring att godta en kapitalökning för att finansiera nödvändiga investeringar och tillåta oberoende investerare att delta i kapitalet.

Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt första stycket b får den kräva att den oberoende systemansvarige för överföring godtar något eller några av följande alternativ, nämligen

- a) finansiering av tredje part,
- b) konstruktion av tredje part,
- c) egen utbyggnad av den nya tillgången i fråga,
- d) egen drift av den nya tillgången i fråga.

Den systemansvarige för överföringssystemet ska lämna investerarna all information som behövs för att göra investeringen, ska koppla nya tillgångar till överföringsnätet och ska allmänt på bästa sätt vinnlägga sig om att underlätta genomförandet av investeringsprojektet.

Relevanta finansieringsarrangemang ska underställas tillsynsmyndighetens godkännande.

8. Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt punkt 7 första stycket ska de relevanta tariffbestämmelserna omfatta investeringskostnaderna i fråga.

Artikel 23

Beslutsbefogenhet avseende koppling av lagringsanläggningar, anläggningar för återförgasning av LNG och industrikunder till överföringssystemet

1. Den oberoende systemansvarige för överföring ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden och tariffer för icke-diskriminerande inkoppling av lagringsanläggningar, anläggningar för återförgasning av LNG och kunder inom industrin till överföringssystemet. Dessa förfaranden ska underställas de nationella tillsynsmyndigheternas godkännande.

2. Den oberoende systemansvarige för överföring ska inte ha rätt att vägra inkoppling av nya lagringsanläggningar, anläggningar för återförgasning av LNG och industrikunder på grund av eventuella framtida begränsningar av tillgänglig nätkapacitet eller tillkommande kostnader som uppstår vid nödvändig kapacitetsökning. Den oberoende systemansvarige för överföring ska säkerställa att den nya förbindelsen har tillräcklig inmatnings- och uttagskapacitet.

KAPITEL V

DISTRIBUTION OCH LEVERANS

Artikel 24

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna ska, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystem att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet, och de ska se till att de systemansvariga handlar i överensstämmelse med artiklarna 25, 26 och 27.

Artikel 25

Uppgifter som åligger systemansvariga för distributionssystemet

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på distribution av gas, och på affärsmässiga villkor driva, underhålla och utveckla ett säkert, tillförlitligt och effektivt system inom sitt område, med vederbörlig hänsyn till miljön och främjandet av energieffektivitet.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet får inte i något fall diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska förse övriga systemansvariga för ett distributions-, överförings- eller lagringssystem eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.

4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till och användning av systemet.

5. När de systemansvariga för distributionssystem ansvarar för balans av gasdistributionssystemet ska de av dem fastställda reglerna härför, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 41.6 och ska offentliggöras.

Artikel 26

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag ska denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Dessa regler ska inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet från det vertikalt integrerade företaget.

2. Utöver de krav som fastställts i punkt 1 ska den systemansvarige för distributionssystemet, om denne utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. För att uppnå detta ska följande minimikriterier gälla:

- a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas.
- b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för distributionssystemet ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utveckling av nätet. För detta ändamål ska den systemansvarige för distributionssystemet förfoga över de resurser som krävs, inbegripet mänskliga, tekniska, ekonomiska och fysiska resurser. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att säkerställa att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 41.6, i ett dotterbolag skyddas. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller

det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för distributionssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det ska inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Den systemansvarige för distributionssystemet ska upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till det kontrolleras att planen följs. I övervakningsplanen ska anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla detta mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs (nedan kallad *den övervakningsansvarige*) ska till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 39.1 överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits. Den övervakningsansvarige ska vara helt oberoende och ha tillträde till all nödvändig information om den systemansvarige för distributionssystemet och alla anknutna företag för att utföra sitt uppdrag.

3. Om den systemansvarige för distributionssystemet ingår i ett vertikalt integrerat företag ska medlemsstaterna se till att dennes verksamhet övervakas av tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga organ, så att den systemansvarige inte kan dra fördel av sin vertikala integration för att snedvräda konkurrensen. Vertikalt integrerade systemansvariga för distributionssystemet får i synnerhet inte, i samband med kommunikation och varumärkesprofilering, ge upphov till förvirring i fråga om den separata identitet som leveransdelen av det vertikalt integrerade företaget har.

4. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 på integrerade naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder.

Artikel 27

Skyldighet till konfidentiell behandling för systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter ska varje systemansvarig för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller inom ramen för sin affärsverksamhet konfidentiellt, och ska förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet får, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Artikel 28

Slutna distributionssystem

1. Medlemsstaterna får föreskriva att de nationella tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter klassificerar som ett slutet distributionssystem ett system som distribuerar gas inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats eller plats där gemensamma tjänster tillhandahålls och som inte, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4, levererar gas till hushållskunder, såvida

- a) driften eller produktionsprocessen hos systemanvändarna är integrerad av särskilda tekniska skäl eller säkerhetsskäl, eller
- b) systemet distribuerar gas huvudsakligen till ägaren av eller den driftsansvarige för systemet eller till företag med anknytning till ägaren av eller den driftsansvarige för systemet.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att de nationella tillsynsmyndigheterna undantar den driftsansvarige för ett slutet distributionssystem från kravet enligt artikel 32.1 att tarifferna eller de metoder som använts för att beräkna dem måste godkännas innan de träder i kraft i enlighet med artikel 41.

3. Vid beviljandet av undantag enligt punkt 2 ska de gällande tarifferna, eller de metoder som använts för att beräkna dem, på begäran av en användare av det slutna distributionssystemet, ses över och godkännas i enlighet med artikel 41.

4. Undantag enligt punkt 2 ska även kunna beviljas för tillfällig användning av ett litet antal hushåll som har anställning hos eller liknande koppling till ägaren till distributionssystemet och som befinner sig inom det område som får gas levererad genom ett slutet distributionssystem.

Artikel 29

Kombinerat systemansvar

Artikel 26.1 ska inte hindra verksamheten för en systemansvarig med kombinerat ansvar för överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystemen, under förutsättning att denne systemansvarige följer artikel 9.1, eller artiklarna 14 och 15, eller kapitel IV, eller omfattas av artikel 49.6.

KAPITEL VI

SÄRREDOVISNING OCH TRANSPARENS I BOKFÖRINGEN

Artikel 30

Tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 39.1 och de tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 34.3, ska i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgasföretagens bokföring i enlighet med artikel 31.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 39.1 och tvistlösningsmyndigheterna, ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 31

Särredovisning

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretagens bokföring utförs i enlighet med punkterna 2–5. De naturgasföretag som kan beviljas undantag från denna bestämmelse i enlighet med artikel 49.2 och 49.4 ska åtminstone genomföra sin interna bokföring i enlighet med denna artikel.

2. Naturgasföretag ska, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktiebolag och som har fastställts i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (!).

Företag som inte enligt lag är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning ska hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Naturgasföretag ska i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG och lagring så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvriddning av konkurrensen. De ska också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra gasverksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG och lagring. Fram till den 1 juli 2007 ska de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings- eller distributionsnätet ska specificeras i bokföringen. Vid behov ska de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför gassektor. Den interna bokföringen ska omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Den revision som anges i punkt 2 ska särskilt verifiera att den i punkt 3 angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls.

(*) Titeln till direktiv 78/660/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades det till artikel 54.3 g.

(!) EGT L 222, 14.8.1978, s. 11.

5. Företagen ska i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att det påverkar tillämpningen av nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar ska anges och vara vederbörligen motiverade.

6. Årsredovisningen ska i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

KAPITEL VII

ORGANISATION AV TILLTRÄDE TILL SYSTEMET

Artikel 32

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna ska se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer, som ska gälla för alla berättigade kunder, inbegripet gashandelsföretag, och som ska tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna ska se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en i artikel 39.1 avsedd tillsynsmyndighet innan de träder i kraft i enlighet med artikel 41 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Systemansvariga för överföringssystem ska, om det behövs för att kunna utföra arbetsuppgifter bl.a. avseende gränsoverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.

3. Bestämmelserna i detta direktiv ska inte hindra att långsiktiga avtal ingås i den mån de överensstämmer med gemenskapens konkurrensregler.

Artikel 33

Tillträde till lagring

1. Vad gäller organiseringen av tillträdet till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning samt stöd tjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 3 och 4. Förfarandena ska användas i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

Tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna ska fastställa och offentliggöra kriterier enligt vilka det kan fastställas vilka regler för tillträde som ska tillämpas för lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning.

De ska offentliggöra eller ålägga systemansvariga för lagringsanläggningar och överföringssystem att offentliggöra, vilka lagringsanläggningar eller delar av sådana anläggningar respektive vilken lagring av gas i rörledning som tillhandahålls i enlighet med de olika förfaranden som avses i punkterna 3 och 4.

Den skyldighet som avses i andra stycket första meningen ska inte påverka medlemsstaternas valmöjlighet i enlighet med första stycket.

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller inte stöd tjänster och tillfällig lagring som rör LNG anläggningar och som krävs för återföringsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

3. Vid förhandlat tillträde ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, ska kunna förhandla om tillträde till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stöd tjänster. Parterna ska vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stöd tjänster.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stöd tjänster ska förhandlas fram med den berörda systemansvarige för lagringssystemet eller med de berörda naturgasföretagen. Tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för lagringssystemet och naturgasföretagen senast den 1 januari 2005 och därefter årligen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stöd tjänster.

Vid utarbetandet av dessa villkor ska de systemansvariga för lagringssystemet och naturgasföretagen samråda med systemanvändarna.

4. Vid reglerat tillträde ska tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stöd tjänster på grundval av offentliggjorda tariffer och/eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stöd tjänster. I samband med utarbetandet av tarifferna eller metoderna för deras fastställande ska tillsynsmyndigheterna, om medlemsstaterna föreskrivit detta, eller medlemsstaterna samråda med systemanvändarna. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare och/eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Artikel 34

Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnätet, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där gasen produceras. Åtgärderna ska anmälas till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i artikel 54.

2. Tillträde i enlighet med punkt 1 ska medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i överensstämmelse med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna ska ha som mål att tillträdet ska vara rättvist och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad öppnas och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid säkerhet och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd ska beaktas. Följande får beaktas:

- a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.
 - b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, befintlig och framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.
 - c) Behovet av att ta hänsyn till vederbörligen motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av gas, som ägaren till eller den ansvarige för de tidigare leden i rörledningsnätet har framfört, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings- eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.
 - d) Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med gemenskapsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.
3. Medlemsstaterna ska se till att tvistlösningsförfaranden inrättas, däribland en myndighet som är beroende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av kriterierna i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister ska de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda systemet ska de berörda medlemsstaterna samråda med varandra i syfte att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas konsekvent.

Artikel 35

Vägrat tillträde

1. Naturgasföretag får vägra tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet, eller om tillträde till systemet skulle hindra dem från att tillhandahålla sådana allmännyttiga tjänster som de åläggs i enlighet med artikel 3.2, eller på grundval av allvariga ekonomiska och finansiella problem med take-or-pay-avtal som har att göra med kriterierna och förfarandena i artikel 48 och det alternativ som valts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 48.1. Vederbörligen motiverade skäl ska ges för en sådan vägran.

2. Medlemsstaterna får vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att det naturgasföretag som vägrar tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. När medlemsstaterna tillämpar artikel 4.4 ska de vidta sådana åtgärder.

Artikel 36

Ny infrastruktur

1. Större nya gasinfrastrukturprojekt, dvs. sammanlänknings-, LNG- och lagringsanläggningar, får på begäran undantas, under en fastställd tid, från bestämmelserna i artiklarna 9, 32, 33, 34, 41.6, 41.8 och 41.10 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller gasförsörjning och försörjningstrygghet.
- b) Den risknivå som är förenad med investeringen ska vara sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Infrastrukturen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter ska tas ut av användare av denna infrastruktur.
- e) Undantaget får inte skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för naturgas eller hindra det reglerade system till vilket infrastrukturen är kopplad från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 ska även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning.

3. Den tillsynsmyndighet som avses i kapitel VIII får besluta, från fall till fall, om det undantag som avses i punkterna 1 och 2.

4. Om den berörda infrastrukturen sträcker sig över mer än en medlemsstats territorium får byrån till de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, inom två månader från den dag då begäran om undantag mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter, lämna ett rådgivande yttrande som kan utgöra grund för deras beslut.

När samtliga berörda tillsynsmyndigheter har kommit överens beträffande begäran om undantag inom sex månader från den dag då begäran mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter ska de informera byrån om detta.

Byrån ska utföra de uppgifter som i denna artikel tilldelas de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter

- a) om alla de berörda tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå någon överenskommelse inom sex månader från den dag då begäran om undantag mottogs av den sista av dessa tillsynsmyndigheter, eller
- b) på gemensam begäran av de berörda tillsynsmyndigheterna.

Alla de berörda tillsynsmyndigheterna får gemensamt begära att den period som avses i tredje stycket led a ska förlängas med högst tre månader.

5. Innan beslutet fattas ska byrån samråda med relevanta tillsynsmyndigheter och med de sökande.

6. Ett undantag får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturens kapacitet eller av den befintliga infrastrukturens kapacitet, om denna har ökat väsentligt.

Vid beslut om undantag ska det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till infrastrukturen. När beslut om sådana villkor fattas ska hänsyn särskilt tas till den ytterligare kapacitet som ska byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, samt till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.

Innan ett undantag beviljas ska tillsynsmyndigheten besluta om vilka regler och system som ska gälla för förvaltning och tilldelning av kapacitet. Enligt reglerna ska alla potentiella användare av infrastrukturen erbjudas att meddela sitt intresse för att teckna avtal om viss kapacitet innan tilldelningen av kapacitet i den nya infrastrukturen sker, även för eget bruk. Tillsynsmyndigheten ska kräva att reglerna för hantering av överbelastning också innebär en skyldighet att erbjuda outnyttjad kapacitet på marknaden, och att användare av infrastrukturen ges rätt att handla med sin avtalade kapacitet på andrahandmarknaden. I sin bedömning av de kriterier som anges i punkt 1 a, b och e, ska tillsynsmyndigheten beakta resultaten av kapacitetstilldelningen.

Beslut om undantag, inklusive eventuella villkor enligt andra stycket i denna punkt, ska motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

7. Medlemsstaterna får, utan hinder av punkt 3, föreskriva att tillsynsmyndigheten eller byrån, alltefter omständigheterna, ska avge sitt yttrande om förfrågan om undantag till det relevanta organet i medlemsstaten inför det formella beslut. Yttrandet ska offentliggöras tillsammans med beslutet.

8. Tillsynsmyndigheten ska så snart den mottagit en begäran om undantag utan dröjsmål skicka en kopia av denna till kommissionen. Beslutet ska omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. I synnerhet ska upplysningarna innehålla följande, nämligen

- a) detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat eller vägrat undantaget tillsammans med en hänvisning till punkt 1, inklusive den eller de relevanta led i den punkten som beslutet grundar sig på, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget,
- b) den analys som har gjorts av hur undantaget kommer att påverka konkurrensen och den inre naturgasmarknadens sätt att fungera,
- c) skälen till tidsperioden och den andel av den berörda gasinfrastrukturens totala kapacitet för vilken undantaget gäller,
- d) om undantaget gäller en sammanlänkning, resultatet av samrådet med de berörda tillsynsmyndigheterna, och
- e) infrastrukturens bidrag till diversifieringen av gasförsörjningen.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/121

9. Senast två månader efter det att anmälan har mottagits får kommissionen fatta ett beslut om att tillsynsmyndigheten ska ändra eller återkalla beslutet att bevilja ett undantag. Den tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare två månader under vilka kommissionen samlar in ytterligare upplysningar. Denna ytterligare period ska börja löpa dagen efter det att fullständiga upplysningar har mottagits. Den inledande tvåmånadersperioden kan även förlängas med både kommissionens och tillsynsmyndighetens medgivande.

Om de begärda upplysningarna inte tillhandahålls inom den period som anges i begäran, ska anmälan anses vara återkallad om inte perioden, innan den löpt ut, har förlängts efter medgivande från både kommissionen och tillsynsmyndigheten, eller tillsynsmyndigheten, i ett vederbörligt motiverat meddelande, har informerat kommissionen om att den anser att anmälan är fullständig.

Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att ändra eller återkalla beslutet om undantag inom en månad och ska meddela kommissionen i enlighet därmed.

Kommersiellt känslig information ska av kommissionen behandlas konfidentiellt.

Kommissionens godkännande av ett beslut om undantag ska upphöra att gälla efter två år från antagandet om byggandet av infrastrukturen ännu inte har påbörjats, och efter fem år från antagandet om infrastrukturen inte har tagits i bruk, om inte kommissionen beslutar att eventuella förseningar beror på omfattande hinder som den person som beviljats undantag inte har kunnat påverka.

10. Kommissionen får anta riktlinjer för tillämpningen av de villkor som avses i punkt 1 och fastställa det förfarande som ska följas vid tillämpningen av punkterna 3, 6, 8 och 9. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

Artikel 37

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna ska se till att följande kunder är berättigade:

- a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas⁽¹⁾. Medlemsstaterna ska senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.

⁽¹⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

b) Från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.

c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när gasmarknaderna öppnas

a) får avtal om leverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden är berättigad i båda de berörda systemen, och

b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av en av de två medlemsstaterna.

Artikel 38

Direktledningar

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att leverera till berättigade kunder genom en direktledning, och

b) alla berättigade kunder inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av direktledningar, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier ska vara objektiva, transparenta och icke diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet har vägrats på grundval av artikel 35, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 41 har inletts.

KAPITEL VIII

NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER

Artikel 39

Tillsynsmyndigheternas utnämning och oberoende

1. Varje medlemsstat ska utse en nationell tillsynsmyndighet på nationell nivå.

2. Punkt 1 ska inte påverka utnämningen av andra tillsynsmyndigheter på regional nivå i medlemsstaterna, förutsatt att det finns en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på gemenskapsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i byrån i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 713/2009.

3. Genom undantag från punkt 1 kan en medlemsstat utse tillsynsmyndigheter för mindre system på ett geografiskt separat område vars konsumtion 2008 understiger 3 % av den samlade konsumtionen i den medlemsstat där området är beläget. Detta undantag ska inte påverka utnämningen av en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på gemenskapsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i byrån i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 713/2009.

4. Medlemsstaterna ska garantera tillsynsmyndighetens oberoende och säkerställa att den utövar sina befogenheter på ett opartiskt och transparent sätt. I detta syfte ska medlemsstaterna se till att tillsynsmyndigheten, när den utför de uppgifter som den tilldelas i enlighet med detta direktiv och tillhörande lagstiftning,

a) är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga och privata organ,

b) att dess personal och de personer som svarar för dess ledning,

i) agerar oberoende av marknadsintressen, och

ii) inte söker eller tar emot direkta anvisningar från någon regering eller annat offentligt eller privat organ när de utför sina tillsynsuppgifter. Detta krav inkräktar inte i förekommande fall på ett nära samarbete med andra berörda nationella myndigheter eller på de allmänna politiska riktlinjer som regeringen utfärdar och som inte avser tillsynsskyldigheter och tillsynsbefogenheter enligt artikel 41.

5. För att bevara tillsynsmyndighetens oberoende ställning ska medlemsstaterna i synnerhet se till

a) att tillsynsmyndigheten kan fatta självständiga beslut oberoende av något politiskt organ och har särskilda årliga budgetanslag med självständigt ansvar för den anslagna budgetens genomförande och tillräckliga personella och ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter, och

b) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses för en bestämd period på mellan fem och sju år, som ska kunna förnyas en gång.

Med avseende på första stycket b ska medlemsstaterna se till att det finns ett lämpligt roterande system för styrelsen eller högsta ledningen. Styrelsens ledamöter eller, om styrelse inte finns, medlemmar av högsta ledningen kan avsättas endast om de inte längre uppfyller villkoren i denna artikel eller har gjort sig skyldiga till fel enligt nationell lag.

Artikel 40

Tillsynsmyndigheternas allmänna mål

När tillsynsmyndigheten utför de uppgifter som anges i detta direktiv ska den vidta alla rimliga åtgärder för att bidra till följande mål inom ramen för sina skyldigheter och befogenheter enligt artikel 41, i förekommande fall i samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, inklusive konkurrensmyndigheterna, och utan att inkräkta på deras behörighet:

a) I nära samarbete med byrån, andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter och kommissionen främja en konkurrenskraftig, säker och miljömässigt hållbar inre marknad för naturgas i gemenskapen och ett verkligt öppnande av marknaden för samtliga kunder och gashandlare i gemenskapen, och se till att det råder lämpliga villkor för att gasnäten fungerar effektivt och tillförlitligt med beaktande av de långsiktiga målen.

b) Utveckla konkurrenskraftiga och väl fungerande regionala marknader inom gemenskapen för att de mål som avses i led a ska kunna uppnås.

c) Undanröja restriktioner för naturgashandeln mellan medlemsstater, utveckla den kapacitet för gränsoverskridande överföring som krävs för att tillgodose efterfrågan och förbättra integreringen av nationella marknader som kan underlätta för naturgasflödet inom hela gemenskapen.

d) Bidra till att det så kostnadseffektivt som möjligt utvecklas säkra, pålitliga, effektiva och icke-diskriminerande system som är konsumentinriktade, samt främja systemens tillräcklighet och, i linje med de allmänna energipolitiska målsättningarna, främja energieffektivitet och integrering i både överförings- och distributionsnäten av stor- och småskalig produktion av gas från förnybara energikällor och distribuerad produktion.

e) Underlätta tillträde till nätet för ny produktionskapacitet, i synnerhet genom att undanröja hinder som skulle kunna förhindra tillträdet för nya marknadsaktörer och för gas från förnybara energikällor.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/123

- f) Säkerställa att systemansvariga och systemanvändare får lämpliga incitament, både på kort och lång sikt, för att öka systemeffektiviteten och främja marknadsintegreringen.
- g) Säkerställa att kunderna drar nytta av att den inhemska marknaden fungerar effektivt, främja effektiv konkurrens och bidra till att säkerställa konsumentskyddet.
- h) Bidra till uppnåendet av en hög standard på samhällsömfattande och allmännyttiga tjänster på naturgasområdet, bidra till skydd för utsatta kunder, samt bidra till att de processer för utbyte av uppgifter som behövs då kunder byter gashandlare är kompatibla.
- h) Övervaka efterlevnaden av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur reglerna efterlevts tidigare och fastställa eller godkänna normer och krav på tjänsternas och leveransernas kvalitet eller bidra till detta tillsammans med andra behöriga myndigheter.
- i) Övervaka graden av transparens, också i grossistpriserna, och säkerställa att naturgasföretagen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens.
- j) Övervaka graden och effektiviteten av marknadsöppnande och konkurrens på grossist- och slutförbrukarnivå, även när det gäller naturgasbörser, priser för hushållskunder, inklusive system för förskotts betalning, andel kunder som byter gashandlare, andel kunder som får sina leveranser avstängda, avgifterna för och utförandet av underhållstjänster och hushållskundernas klagomål, samt övervaka eventuell snedvridning eller inskränkning av konkurrensen, och tillhandahålla relevant information, och göra de berörda konkurrensmyndigheterna uppmärksamma på relevanta fall.

Artikel 41

Tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter

1. Tillsynsmyndigheten ska ha följande skyldigheter:
- a) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, överförings- eller distributionstariffer eller metoderna för beräkning av dem.
- b) Säkerställa att systemansvariga för och, i förekommande fall, ägare av överförings- och distributionssystem, liksom naturgasföretag, fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv samt övrig tillämplig gemenskapslagstiftning, inbegripet i fråga om gränsöverskridande aspekter.
- c) Samarbeta om gränsöverskridande frågor med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de andra berörda medlemsstaterna och med byrån.
- d) Följa och genomföra de rättsligt bindande och relevanta beslut som fattats av byrån och kommissionen.
- e) lämna in en årlig rapport om sin verksamhet och om hur dess skyldigheter har fullgjorts till de berörda myndigheterna i medlemsstaterna, byrån och kommissionen. Rapporten ska omfatta de åtgärder som vidtagits och de resultat som uppnåtts med avseende på samtliga de uppgifter som räknas upp i denna artikel.
- f) Förhindra korsubventionering mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution, lagring, LNG och leverans.
- g) Övervaka de investeringsplaner som de systemansvariga för överföringssystem utarbetar och i sin årsrapport presentera en bedömning av i vilken mån dessa investeringsplaner är förenliga med den gemenskapsomfattande nätutvecklingsplan som avses i artikel 8.3 b i förordning (EG) nr 715/2009, varvid bedömningen får innefatta rekommendationer om ändring av dessa investeringsplaner.
- k) Övervaka förekomsten av begränsande avtalsvillkor, inbegripet exklusivitetsklausuler, som kan hindra större icke-hushållskunder från att samtidigt teckna avtal med mer än en gashandlare eller begränsa deras möjligheter att göra detta och, om så är lämpligt, underrätta de nationella konkurrensmyndigheterna om sådana avtalsvillkor.
- l) Respektera avtalsfriheten, både för avtal som kan avbrytas och för långtidsavtal, förutsatt att dessa stämmer överens med gemenskapslagstiftningen och överensstämmer med gemenskapens politik.
- m) Övervaka den tid som överförings- och distributionsansvariga behöver för att genomföra sammanlänkningar och reparationer.
- n) Övervaka och granska villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörledningar och andra stödtjänster enligt artikel 33. Om reglerna för tillträde till lagring fastställs i enlighet med artikel 33.3 ska denna uppgift inte omfatta granskning av tariffer.
- o) Tillsammans med andra relevanta myndigheter bidra till att konsumentskyddsåtgärderna, inklusive åtgärderna i bilaga I, är effektiva och genomförs.
- p) Minst en gång per år offentliggöra rekommendationer om leveransavgifternas överensstämmelse med artikel 3 och vid behov översända dessa rekommendationer till konkurrensmyndigheterna.
- q) Säkerställa tillgången till kundernas förbrukningsuppgifter, tillhandahållandet för alternativ användning av ett lättbegripligt harmoniserat format på nationell nivå för förbrukningsuppgifter och omedelbar tillgång för alla kunder till sådana uppgifter enligt led h i bilaga I.

- r) Övervaka genomförandet av regler om uppgifter och skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem, gashandlare och kunder samt andra marknadsaktörer enligt förordning (EG) nr 715/2009.
- s) Övervaka att kriterierna för att avgöra om en lagringsanläggning omfattas av artikel 33.3 eller 33.4 tillämpas korrekt.
- t) Övervaka genomförandet av skyddsåtgärder enligt artikel 46.
- u) Bidra till inbördes överensstämmelse av processer för utbyte av uppgifter om de viktigaste marknadsprocesserna på regional nivå.
2. Om så är föreskrivet i en medlemsstat får de övervakningsuppgifter som avses i punkt 1 utföras av andra myndigheter än tillsynsmyndigheten. I sådana fall ska den information som är resultatet av övervakningen göras tillgänglig för tillsynsmyndigheten så snart som möjligt.
- Utän att inkräkta på den specifika behörighet den har och i överensstämmelse med principerna om bättre lagstiftning ska tillsynsmyndigheten, samtidigt som den bevarar sin självständighet, vid behov rådgöra med systemansvariga för överföringssystemen och, när så är lämpligt, nära samarbeta med andra relevanta nationella myndigheter när de fullgör de uppgifter som anges i punkt 1.
- Eventuella godkännanden som ges av en tillsynsmyndighet eller byrån i enlighet med detta direktiv ska inte påverka dess vederbörligen motiverade framtida användning av sina befogenheter enligt denna artikel eller sanktioner som åläggs av andra berörda myndigheter eller kommissionen.
3. Förutom de skyldigheter som tillsynsmyndigheten tilldelas enligt punkt 1 ska den, när en oberoende systemansvarig har utsetts enligt artikel 14,
- a) övervaka att överföringssystemets ägare och den oberoende systemansvarige fullgör sina skyldigheter enligt den här artikeln samt besluta om sanktioner då skyldigheterna inte fullgörs i enlighet med punkt 4 d,
- b) övervaka förbindelser och kommunikation mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare för att säkerställa att den oberoende systemansvarige fullgör sina skyldigheter, och särskilt godkänna avtal samt agera som tvistlösningsmyndighet mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare vid klagomål som lämnats av någondera parten i enlighet med punkt 11,
- c) utan att det påverkar förfarandet enligt artikel 14.2 c, för den första tioåriga nätutvecklingsplanen, godkänna den investeringsplanering och den fleråriga nätutvecklingsplan som presenteras årligen av den oberoende systemansvarige,
- d) se till att tariffer för tillträde till nät som tas ut av oberoende systemansvariga inkluderar en ersättning till nätägaren eller nätägarna som ger en adekvat ersättning för användning av nättillgångarna samt för eventuella nyinvesteringar däri, förutsatt att de gjorts på ett ekonomiskt och effektivt sätt, och
- e) ha befogenheter att utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i lokaler som tillhör överföringssystemets ägare och oberoende systemansvariga.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna tilldelas befogenheter som gör det möjligt för dem att utföra de uppgifter som anges i punkterna 1, 3 och 6 på ett effektivt och snabbt sätt. För detta ändamål ska tillsynsmyndigheten åtminstone få befogenheter att
- a) fatta bindande beslut om naturgasföretag,
- b) göra undersökningar av gasmarknadernas funktion och att besluta om och införa nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens och säkerställa att marknaden fungerar korrekt; vid behov ska tillsynsmyndigheten också ha befogenhet att samarbeta med den nationella konkurrensmyndigheten och tillsynsmyndigheterna för finansmarknaden eller kommissionen när undersökningen gäller konkurrenslagstiftningen,
- c) begära den information från naturgasföretagen som är relevant för utförandet av dess uppgifter, bland annat skäl till vägran att ge tredje part tillträde och uppgifter om åtgärder som krävs för att stärka nätet,
- d) besluta om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för naturgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv eller enligt relevanta och rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten eller byrån, eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner; detta ska innebära befogenhet att införa eller att föreslå att det beslutas om sanktioner på upp till 10 % av den systemansvariges årliga omsättning eller på upp till 10 % av det vertikalt integrerade företags årliga omsättning för den systemansvarige för överföringssystemet eller det vertikalt integrerade företaget, alltefter omständigheterna, för att de inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv,
- e) göra erforderliga undersökningar och relevanta befogenheter vad gäller instruktioner för tvistlösnings enligt punkterna 11 och 12.
5. Utöver de skyldigheter och befogenheter som tilldelats tillsynsmyndigheten enligt punkterna 1 och 4 när en oberoende systemansvarig för överföring har utsetts i enlighet med kapitel IV, ska tillsynsmyndigheten ha åtminstone följande skyldigheter och befogenheter:

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/125

- a) Besluta om sanktioner enligt punkt 4 d för diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget,
- b) Övervaka kommunikationerna mellan den systemansvarige för överföringssystemet och det vertikalt integrerade företaget i syfte att se till att den systemansvarige uppfyller sina skyldigheter.
- c) Agera som tvistlösningsmyndighet mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvarige för överföringssystemet vad avser klagomål som framförts enligt punkt 11.
- d) Övervaka kommersiella och ekonomiska förbindelser, bl.a. lån mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvarige för överföringssystemet.
- e) Godkänna alla kommersiella och ekonomiska avtal mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvarige för överföringssystemet, på villkor att de följer marknadsvillkoren.
- f) Begära motivering av det vertikalt integrerade företaget när det anmälts av den övervakningsansvarige enligt artikel 21.4. Sådan motivering ska särskilt innehålla bevis på att inget diskriminerande beteende har skett till förmån för det vertikalt integrerade företaget.
- g) Utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i det vertikalt integrerade företags och den systemansvariges lokaler.
- h) Överlåta den systemansvariges alla eller specifika uppgifter på en oberoende systemansvarig som utsetts i enlighet med artikel 14 när den systemansvarige upprepade gånger inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv, särskilt vid upprepat diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget.
6. Tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för
- a) anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar; dessa tariffer eller metoder ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-anläggningarna kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens och LNG-anläggningarnas funktion på längre sikt,
- b) tillhandahållande av balanstjänster, vilket ska göras så ekonomiskt som möjligt och ge goda incitament för nätanvändarna att balansera sin inmatning och sitt uttag; balanstjänsterna ska tillhandahållas rättvist och utan diskriminering och bygga på objektiva kriterier, och
- c) tillträde till gränsöverskridande infrastruktur, inbegripet förfaranden för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.
7. Metoderna eller villkoren som avses i punkt 6 ska offentliggöras.
8. När det gäller fastställande eller godkännande av tariffer eller metoder och av balanstjänster ska tillsynsmyndigheterna säkerställa att de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen både på kort och lång sikt ges lämpliga incitament att öka effektiviteten, främja integrationen av marknaden och säkra leveranser samt stödja forskningsverksamheten på området.
9. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka hur överbelastningssituationer hanteras inom nationella gasöverföringsnät och sammanlänknings- och hur reglerna för hantering av överbelastning tillämpas. För detta ändamål ska de systemansvariga för överföringssystemen eller marknadsaktörerna översända sina regler för hantering av överbelastning, inbegripet kapacitetstilldelning, till de nationella tillsynsmyndigheterna. De nationella tillsynsmyndigheterna får begära ändringar av dessa regler.
10. Tillsynsmyndigheterna ska ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga för överförings-, lagrings-, LNG- och distributionssystemen ändrar villkoren, inbegripet de tariffer och metoder som avses i denna artikel, för att säkerställa att de är proportionerliga och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Om reglerna för tillträde till lagring fastställs i enlighet med artikel 33.3 ska denna uppgift inte omfatta ändring av tariffer. Om fastställandet av överförings- och distributionstariffer försenas ska tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att fastställa eller godkänna preliminära överförings- och distributionstariffer, eller metoder härför, och att fatta beslut om lämpliga kompensationsåtgärder om de slutliga tarifferna eller metoderna skiljer sig från dessa preliminära tariffer eller metoder.
11. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings-, lagrings-, LNG- eller distributionssystemet vad avser den systemansvariges skyldigheter i enlighet med detta direktiv får inge klagomålet till tillsynsmyndigheterna, som i egenskap av tvistlösningsmyndigheter ska fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheterna begär ytterligare upplysningar. Den förlängda perioden får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara bindande så länge det inte har upphävts vid ett överklagande.
12. Varje berörd part som har rätt att inge klagomål mot ett beslut om metoder som fattats i enlighet med denna artikel eller, om tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samråda, mot de föreslagna tarifferna eller metoderna, får senast inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål ska inte utgöra hinder för verkställighet.

13. Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga och effektiva mekanismer för reglering, kontroll och transparens för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa mekanismer ska beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82.

14. Medlemsstaterna ska se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när de bestämmelser om konfidentialitet som föreskrivs i detta direktiv inte har följts.

15. Klagomål enligt punkterna 11 och 12 ska inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapsrätten eller den nationella lagstiftningen.

16. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara fullt motiverade för att medge domstolsprövning. Besluten ska vara tillgängliga för allmänheten, samtidigt som den konfidentiella karaktären hos kommersiellt känsliga uppgifter bevaras.

17. Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga mekanismer på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna och av någon regering.

Artikel 42

Regelverk för gränsöverskridande frågor

1. Tillsynsmyndigheterna ska nära samråda och samarbeta med varandra, och ska bistå varandra och byrån med sådan information som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt detta direktiv. När det gäller den information som utbyts ska den mottagande myndigheten säkerställa samma grad av konfidentialitet som den som krävs av den myndighet som lämnade informationen.

2. Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta åtminstone på regional nivå för att

- a) främja skapandet av operativa arrangemang för att möjliggöra en optimal nätanläggning, främja gemensamma gasbörser och fördela gränsöverskridande kapacitet, liksom för att möjliggöra en adekvat nivå på sammanlänkningskapaciteten, inbegripet genom ny sammanlänkning, inom regionen och mellan regioner så att en effektiv konkurrens kan utvecklas och leveranssäkerheten kan förbättras utan diskriminering mellan leveransföretagen i de olika medlemsstaterna,
- b) samordna utvecklingen av alla nätföreskrifter som gäller för relevanta systemansvariga för överföringssystem och för andra marknadsaktörer, och

c) samordna utvecklingen av reglerna för hanteringen av överbelastning.

3. De nationella tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att ingå samarbetsarrangemang med varandra i syfte att främja tillsynssamarbetet.

4. De åtgärder som avses i punkt 2 ska vid behov vidtas i nära samråd med andra berörda nationella myndigheter utan att detta påverkar deras specifika befogenheter.

5. Kommissionen får anta riktlinjer om i vilken utsträckning tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samarbeta med varandra och med byrån. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

Artikel 43

Överensstämmelse med riktlinjerna

1. Varje tillsynsmyndighet och kommissionen får begära ett yttrande från byrån angående huruvida ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med de riktlinjer som avses i detta direktiv eller i förordning (EG) nr 715/2009.

2. Byrån ska inom tre månader från dagen för mottagandet av begäran avge sitt yttrande till den tillsynsmyndighet som har begärt det eller till kommissionen och till den tillsynsmyndighet som har fattat det aktuella beslutet.

3. Om den tillsynsmyndighet som har fattat beslutet inte följer byråns yttrande inom fyra månader från dagen för mottagandet av yttrandet ska byrån informera kommissionen härom.

4. Varje tillsynsmyndighet får informera kommissionen om den anser att ett beslut som fattats av en annan tillsynsmyndighet och som är relevant för gränsöverskridande handel inte överensstämmer med de riktlinjer som avses i detta direktiv eller i förordning (EG) nr 715/2009 inom två månader räknat från dagen för det beslutet.

5. Om kommissionen, inom två månader efter att ha informrats av byrån i enlighet med punkt 3 eller av en tillsynsmyndighet i enlighet med punkt 4 eller på eget initiativ inom tre månader från dagen för beslutet, finner att det beslut som fattats av en tillsynsmyndighet ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med de riktlinjer som avses i det här direktivet eller i förordning (EG) nr 715/2009 får kommissionen besluta att undersöka ärendet ytterligare. Kommissionen ska i sådana fall uppmana tillsynsmyndigheten och parterna i förfarandet hos tillsynsmyndigheten att yttra sig.

14.8.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 211/127

6. Om kommissionen beslutar att undersöka ärendet ytterligare ska den inom fyra månader från dagen för beslutet fatta ett slutgiltigt beslut om att

- a) inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut, eller
- b) begära att den berörda tillsynsmyndigheten återkallar sitt beslut på grund av att riktlinjerna inte har följts.

7. Om kommissionen inte beslutar att undersöka ärendet ytterligare eller inte fattar något slutgiltigt beslut inom den tidsgräns som fastställs i punkt 5 respektive punkt 6 ska det anses att den inte haft några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

8. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att återkalla beslutet inom två månader, och ska informera kommissionen om detta.

9. Kommissionen får anta riktlinjer för det förfarande som ska följas av tillsynsmyndigheterna, byrån och kommissionen när det gäller hur de beslut som fattas av tillsynsmyndigheter stämmer överens med de riktlinjer som avses i denna artikel. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

Artikel 44

Bevarande av information

1. Medlemsstaterna ska kräva att gashandelsföretag under minst fem år håller relevanta uppgifter om samtliga transaktioner avseende gasleveransavtal och gasderivat med grossister, systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för lagring och LNG tillgängliga för de nationella myndigheterna, inklusive de nationella tillsynsmyndigheterna, de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen, för fullgörandet av deras uppgifter.

2. Uppgifterna ska innehålla information om relevanta transaktioner, såsom regler om löptid, tillhandahållande och fullgörande samt information om mängd, datum och tider för verkställande, transaktionspriser och metoder för att identifiera den berörda grossisten liksom detaljerad information om gasleveransavtal och gasderivat som inte fullgjorts.

3. Tillsynsmyndigheten får besluta att göra delar av denna information tillgänglig för marknadsaktörer, förutsatt att kommersiellt känslig information om enskilda marknadsaktörer eller individuella transaktioner inte lämnas ut. Denna punkt får inte tillämpas på information om finansiella instrument som omfattas av direktiv 2004/39/EG.

4. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av denna artikel får kommissionen anta riktlinjer som fastställer metoder och villkor för bevarande av information liksom form och innehåll när det gäller de uppgifter som ska bevaras. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 51.3.

5. När det gäller transaktioner avseende gasderivat mellan gashandelsföretag å ena sidan och grossister, systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för lagring och LNG å andra sidan, ska denna artikel tillämpas först när kommissionen har antagit de riktlinjer som avses i punkt 4.

6. Bestämmelserna i den här artikeln får inte skapa ytterligare skyldigheter i förhållande till de myndigheter som avses i punkt 1 för de enheter som omfattas av direktiv 2004/39/EG.

7. Om de myndigheter som avses i punkt 1 behöver tillgång till de uppgifter som innehas av enheter som omfattas av direktiv 2004/39/EG, ska de ansvariga myndigheterna enligt det direktivet tillhandahålla dem de begärda uppgifterna.

KAPITEL IX

KUNDMARKNADER

Artikel 45

Kundmarknader

För att underlätta utvecklingen av väl fungerande och transparenta kundmarknader i gemenskapen, ska medlemsstaterna se till att rollerna och ansvarsområdena för systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distribution, gashandelsföretag och kunder, samt vid behov andra aktörer på marknaden, fastställs med avseende på avtalsvillkor, åtaganden mot kunder, regler för utbyte av uppgifter och betalning, äganderätt till uppgifter och mätningsansvar.

Dessa regler ska offentliggöras och utformas i syfte att underlätta kundernas och gashandlarnas nättillträde och granskas av tillsynsmyndigheterna eller andra relevanta nationella myndigheter.

KAPITEL X

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 46

Skyddsåtgärder

1. I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller i fall av hot mot personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet eller mot ett systems integritet, får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. Sådana åtgärder ska orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

3. Den berörda medlemsstaten ska utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten ska ändra eller upphäva sådana åtgärder, i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och negativt påverkar handeln på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 47

Lika villkor

1. De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att säkerställa lika villkor i enlighet med detta direktiv ska vara förenliga med fördraget, särskilt artikel 30, och gemenskapslagstiftningen.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska vara proportionerliga, icke-diskriminerande och transparenta. Dessa åtgärder får bara vidtas efter anmälan till kommissionen och med kommissionens medgivande.

3. Kommissionen ska reagera på den anmälan som avses i punkt 2 inom två månader efter anmälan mottagande. Denna period ska börja dagen efter det att fullständig information har erhållits. Om kommissionen inte handlat inom denna tvåmånadersperiod, ska det anses att kommissionen inte har några invändningar mot de anmälda åtgärderna.

Artikel 48

Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden

1. Om ett naturgasföretag råkar ut för, eller befarar att råka ut för, allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter på grund av de take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett eller flera avtal om köp av gas, får det inge en ansökan om ett tillfälligt undantag från artikel 32 till den berörda medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten. Ansökan om undantag ska, beroende på vad medlemsstaterna väljer, gälla enskilda fall och lämnas in antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Medlemsstaterna får också överlåta till naturgasföretaget att välja mellan att lämna in en ansökan före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Om ett naturgasföretag har vägrat tillträde ska ansökan läggas fram utan dröjsmål. Ansökningarna ska åtföljas av alla relevanta upplysningar om problemets art och omfattning samt om de ansträngningar som naturgasföretaget har gjort för att lösa problemet.

Om rimliga alternativa lösningar inte är tillgängliga och med beaktande av punkt 3, får medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten besluta att medge undantag.

2. Medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten ska utan dröjsmål anmäla sitt beslut om att bevilja undantag till kommissionen, tillsammans med alla relevanta upplysningar som rör detta undantag. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, för att kommissionen ska kunna fatta ett välgrundat beslut. Inom åtta veckor efter mottagandet av denna anmälan får kommissionen begära att medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten ändrar eller återkallar beslutet om att bevilja undantag.

Om medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten inte rättar sig efter denna begäran inom fyra veckor, ska ett slutgiltigt beslut snarast fattas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 51.2.

Kommersiellt känslig information ska av kommissionen behandlas konfidentiellt.

3. Vid beslut om de undantag som avses i punkt 1 ska medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten samt kommissionen särskilt ta hänsyn till följande kriterier:

- a) Målet att uppnå en konkurrensutsatt gasmarknad.
- b) Behovet av att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och att säkerställa försörjningstryggheten.
- c) Naturgasföretagets ställning på gasmarknaden och det faktiska konkurrensläget på denna marknad.
- d) Hur allvarliga de ekonomiska och finansiella svårigheter är som naturgasföretagen och överföringsföretagen eller berättigade kunder råkar ut för.
- e) Undertecknandedatum för och villkor i det eller de aktuella avtalen, inbegripet i vilken utsträckning de tillåter förändringar på marknaden.
- f) De ansträngningar som har gjorts för att lösa problemet.
- g) I vilken mån företaget, när det godtog take-or-pay-åtagandena i fråga, rimligen kunde ha förutsett, med beaktande av bestämmelserna i detta direktiv, att allvarliga problem troligen skulle uppstå.
- h) I hur hög grad systemet är anslutet till andra system samt i vilken mån dessa system är driftskompatibla.
- i) De effekter ett beviljande av ett undantag skulle få på den korrekta tillämpningen av detta direktiv avseende en väl fungerande inre marknad för naturgas.

Ett beslut om ansökan om undantag för take-or-pay-avtal som ingåtts före den 4 augusti 2003 bör inte leda till en situation där det är omöjligt att finna en ekonomiskt lönsam alternativ avsättning. Allvarliga problem ska under alla omständigheter inte anses föreligga om försäljningen av naturgas inte faller under nivån för minimiköpgarantierna i take-or-pay-avtal om köp av naturgas, eller om det ifrågavarande take-or-pay-avtalet kan anpassas eller naturgasföretaget kan finna alternativa avsättningsmöjligheter.

4. De naturgasföretag som inte har beviljats sådana undantag som avses i punkt 1 får inte vägra, eller inte längre vägra, tillträde till systemet på grund av take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett avtal om köp av gas. Medlemsstaterna ska se till att de relevanta bestämmelserna i artiklarna 32–44 iaktas.

5. Varje undantag som beviljas enligt ovanstående bestämmelser ska vara vederbörligen motiverat. Kommissionen ska offentliggöra beslutet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

6. Kommissionen ska senast den 4 augusti 2008 lägga fram en rapport med en översyn av de erfarenheter som har gjorts vid tillämpningen av denna artikel, för att Europaparlamentet och rådet i vederbörlig ordning ska kunna överväga i vilken utsträckning artikeln behöver anpassas.

Artikel 49

Framväxande och enskilda marknader

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat och som endast har en extern huvudleverantör, får göra undantag från artiklarna 4, 9, 37 och/eller 38. Ett gashandelsföretag med en marknadsandel på mer än 75 % ska betraktas som en huvudleverantör. Ett sådant undantag ska upphöra automatiskt när någon av de omständigheter som anges i detta stycke inte längre föreligger. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.

Cypern får göra undantag från artiklarna 4, 9, 37 och/eller 38. Detta undantag ska upphöra att gälla vid den tidpunkt då Cypern inte längre räknas som en enskild marknad.

Artiklarna 4, 9, 37 och/eller 38 ska inte gälla Estland, Lettland och/eller Finland fram till dess att någon av dessa medlemsstater direkt ansluts till någon annan medlemsstat, med undantag för Estland, Lettland, Litauen och Finland, sammanlänkade system. Detta stycke påverkar inte tillämpningen av undantag enligt det första stycket i denna punkt.

2. En medlemsstat som uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad och som på grund av genomförandet av detta direktiv skulle få allvarliga problem får göra undantag från artiklarna 4, 9, 13.1, 13.3, 14, 24, 25.5, 26, 31, 32, 37.1 och/eller 38. Detta undantag ska upphöra automatiskt från och med den tidpunkt medlemsstaten inte längre uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.

Cypern får göra undantag från artiklarna 4, 9, 13.1, 13.3, 14, 24, 25.5, 26, 31, 32, 37.1 och/eller 38. Detta undantag ska upphöra att gälla från och med den tidpunkt Cypern inte längre räknas som en framväxande marknad.

3. Den dag då undantaget som avses i punkt 2 första stycket löper ut ska definitionen av berättigade kunder resultera i en öppning av marknaden som motsvarar minst 33 % av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden. Två år därefter ska artikel 37.1 b börja tillämpas och tre år därefter artikel 37.1 c. Fram till dess att artikel 37.1 b börjar tillämpas får den medlemsstat som avses i punkt 2 i den här artikeln besluta att inte tillämpa artikel 32 när det gäller stödtjänster och tillfällig lagring för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringsystemet.

4. Om genomförandet av detta direktiv skulle orsaka allvarliga problem inom ett geografiskt begränsat område i en medlemsstat, i synnerhet när det gäller att utveckla infrastrukturen för överföring och viktig distribution, och när syftet är att uppmuntra investeringar, får medlemsstaten ansöka hos kommissionen om ett tillfälligt undantag från artiklarna 4, 9, 13.1, 13.3, 14, 24, 25.5, 26, 31, 32, 37.1 och/eller 38 för utveckling inom detta område.

5. Kommissionen kan bevilja undantag enligt punkt 4 med beaktande särskilt av följande kriterier:

- Behovet av investeringar i infrastrukturen, vilka inte skulle vara ekonomiskt lönsamma att genomföra på en konkurrenssatt marknad.
- Nivån på och avkastningsmöjligheterna för de investeringar som krävs.
- Gassystemets storlek och utvecklingsnivå i det berörda området.
- Utsikterna för den berörda gasmarknaden.
- Det berörda områdets eller den berörda regionens geografiska utbredning och beskaffenhet samt socioekonomiska och demografiska faktorer.

För annan gasinfrastruktur än distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas endast om ingen gasinfrastruktur har etablerats i detta område, eller om den är etablerad sedan kortare tid än tio år. Det tillfälliga undantaget får inte utsträckas till längre än tio år efter det att gas först levererades till området.

För distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas för en period som inte överstiger 20 år från den tidpunkt då gas för första gången levererades genom den nämnda infrastrukturen i området.

6. Artikel 9 ska inte gälla Cypern, Luxemburg och/eller Malta.

7. Kommissionen ska underrätta medlemsstaterna om ansökningar enligt punkt 4 innan ett beslut fattas i enlighet med punkt 5 med beaktande av respekten för konfidentialitet. Detta beslut, samt de undantag som avses i punkterna 1 och 2, ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

8. Grekland får göra undantag från artiklarna 4, 24, 25, 26, 32, 37 och/eller 38 i detta direktiv för de geografiska områden och den tid som anges i de licenser som Grekland har utfärdat, före den 15 mars 2002 och i överensstämmelse med direktiv 98/30/EG, för utveckling av och ensamrätt till distributionsnät i vissa geografiska områden.

Artikel 50

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 52.6 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten ska omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde säkerställs kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har underrättats ska den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändra de relevanta bestämmelserna i detta direktiv. Kommissionen får i förslagen om att ändra detta direktiv föreslå att den berörda medlemsstaten undantas från särskilda krav under förutsättning att denna medlemsstat vid behov vidtar lika effektiva åtgärder.

Artikel 51

Kommitté

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 5a.1–5a.4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 52

Rapportering

1. Kommissionen ska övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och ska senast den 31 december 2004, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten om framsteg ska omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för naturgas och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i fråga om dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteenden som motverkar konkurrens.
- b) De undantag som beviljats enligt detta direktiv, inklusive genomförandet av undantaget enligt artikel 26.4 i syfte att eventuellt revidera tröskeln.
- c) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i detta direktiv har lett till att tillträdet till gemenskapens gasnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av gasmarknaden fått för kunderna.
- d) En analys av frågor som rör systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan efterfrågan och tillgång, med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan områden och utbyggnaden av lagringsmöjligheter (inbegripet frågan om marknadsregleringens proportionalitet inom detta område).
- e) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera gashandlars sida.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar naturgas, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, handel och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är knutna till bestämmelserna i detta direktiv.

Rapporten om framsteg får vid behov även innehålla rekommendationer och åtgärder för att motverka negativa effekter av dominerande marknadsställning och marknadskoncentration.

I rapporten kan kommissionen, i samråd med Entso för gas, även undersöka om det är möjligt att de systemansvariga för överföringssystem skapar en enda gemensam europeisk systemansvarig för överföringssystem.

2. Vartannat år ska den rapport om framsteg som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla skyldigheter när det gäller allmännyttiga tjänster, samt en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på gasmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen ska senast den 3 mars 2013 som en del den allmänna översynen förelägga Europaparlamentet och rådet en detaljerad särskild rapport om i vilken utsträckning kraven på åtskillnad enligt kapitel IV med framgång har kunnat säkerställa fullt och effektivt oberoende för de oberoende systemansvariga för överföring, med faktisk och effektiv åtskillnad som riktmärke.

4. För kommissionens bedömning enligt punkt 3 ska kommissionen särskilt beakta följande kriterier: rättvist och icke-diskriminerande tillträde till nätet, effektiv reglering, utveckling av nätet för att tillgodose marknadens behov, icke snedvridna investeringsincitament, utveckling av sammanlänkingsinfrastruktur, effektiv konkurrens på gemenskapens energimarknader och säkra leveranser i gemenskapen.

5. När så är lämpligt och särskilt för det fall det i den detaljerade särskilda rapport som avses i punkt 3 fastställs att villkoren enligt punkt 4 inte har säkerställts i praktiken, ska kommissionen lämna förslag till Europaparlamentet och rådet för att säkerställa fullt och effektivt oberoende för de systemansvariga för överföringssystemen senast den 3 mars 2014.

6. Kommissionen ska senast den 1 januari 2006 lägga fram en detaljerad rapport inför Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för gas. I rapporten ska särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- fungerande tillsyn,
- utvecklingen av infrastruktur för sammanlänkning, villkoren för transitering och läget beträffande försörjningstryggheten i gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushållskunder, särskilt när det gäller kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för verklig konkurrens, inbegripet aspekter som rör dominerande marknadsställning, marknadskoncentration, underprissättning eller beteende som motverkar konkurrensen,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter gashandlare och omförhandlar tariffer,

- prisutveckling, inbegripet leveransavgifterna, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- huruvida tredje part har effektivt och icke-diskriminerande tillträde till gaslagring om det är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att ge effektivt tillträde till systemet,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av detta direktiv när det gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och särredovisning har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt ska kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt ska kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de systemansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007. Vid behov ska dessa förslag, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen, även avse åtgärder angående dominerande marknadsställning, marknadskoncentration och underprissättning eller beteende som motverkar konkurrensen.

Artikel 53

Upphävanden

Direktiv 2003/55/EG ska upphöra att gälla från och med den 3 mars 2011 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 54

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 3 mars 2011. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 3 mars 2011, med undantag av artikel 11, som de ska tillämpa från och med den 3 mars 2013.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

L 211/132

SV

Europeiska unionens officiella tidning

14.8.2009

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 56***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Artikel 55

Utfärdat i Bryssel den 13 juli 2009.

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

På Europaparlamentets vägnar
H.-G. PÖTTERING
Ordförande

På rådets vägnar
E. ERLANDSSON
Ordförande

BILAGA I

KONSUMENTSKYDDSÅTGÄRDER

1. Om inte annat följer av gemenskapsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal ⁽²⁾, ska de åtgärder som avses i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätten till ett avtal med sin gashandlare i vilket följande ska anges:
- Gashandlarens namn och adress.
 - De tjänster som tillhandahålls, kvaliteten på de tjänster som erbjuds och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
 - De underhållstjänster som tillhandahålls.
 - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt huruvida det ska vara tillåtet att frånträda ett avtal utan kostnad.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller avtalad kvalitet, inbegripet i händelse av inkorrekt eller försenad fakturering.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.
 - Information om konsumentens rättigheter, inbegripet behandlingen av klagomål och all den information som avses i denna punkt, tydligt angiven på räkningen eller naturgasföretagets webbplats.

Villkoren ska vara skäliga och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Då avtal ingås genom en mellanhand ska de upplysningar som avses i denna punkt också tillhandahållas innan avtalet ingås.

- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna underrättelse upplysning om att kunderna har rätt att frånträda avtalet. Gashandlarna ska på ett transparent och lättbegripligt sätt underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning vid en lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna ska se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkor som gashandlaren meddelat.
- c) Transparent information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av gastjänster.
- d) Brett val av betalningssätt, som inte får medföra oskälig diskriminering mellan olika kunder. Eventuella system för förskottsbetalningar ska vara skäliga och adekvat återspegla den sannolika förbrukningen. Alla skillnader i villkor och bestämmelser ska motsvara gashandlarens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren ska vara skäliga och transparenta. De ska meddelas på ett klart och lättbegripligt språk och får inte omfatta sådana hinder för konsumenternas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtalet, till exempel att avtalen är onödigt omfattande. Kunderna ska skyddas mot oskäliga eller vilsedande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta gashandlare utan kostnad.
- f) Tillgång till transparenta, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Alla kunder ska framför allt ha rätt till en god standard på både tillhandahållandet av tjänster och behandlingen av klagomål från sin gashandlars sida. Sådana förfaranden för tvistlösning utanför domstol ska göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist, helst inom tre månader, och när det är befogat ska de innefatta ett system för återbetalning och/eller ersättning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG av den 30 mars 1998 om principer som skall tillämpas på de instanser som är ansvariga för förfaranden för reglering av konsumenttvister utanför domstol ⁽³⁾.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

- g) Information till kunder som är anslutna till gassystemet om deras rättigheter att, enligt tillämplig nationell lagstiftning, få tillgång till naturgas av en bestämd kvalitet till rimliga priser.
 - h) Tillgång till sina förbrukningsuppgifter och möjlighet att genom uttryckligt avtal och utan kostnad ge en registrerad gashandlare tillgång till sina mätaruppgifter. Den part som ansvarar för hanteringen av uppgifterna ska vara skyldig att lämna ut dessa uppgifter till företaget. Medlemsstaterna ska fastställa uppgifternas format och ett förfarande för gashandlare och konsumenter för att få tillgång till uppgifterna. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst.
 - i) Klar och tydlig information om den faktiska gasförbrukningen och faktiska kostnader tillräckligt ofta, så att de kan reglera sin egen gasförbrukning. Informationen ska lämnas inom en rimlig tidsfrist som beaktar kapaciteten hos kundens mätningstrustning. Vederbörlig hänsyn ska tas till sådana åtgärders kostnadseffektivitet. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst.
 - j) Slutavräkning efter varje byte av gashandlare senast sex veckor efter det att bytet skett.
2. Medlemsstaterna ska se till att det genomförs system med smarta mätare som hjälper konsumenterna att aktivt medverka på gasmarknaden. Genomförandet av dessa mätsystem kan göras till föremål för en ekonomisk bedömning av alla kostnader och all nytta de för med sig på lång sikt för marknaden och den enskilde konsumenten eller av vad slags smarta mätare som är ekonomiskt rimliga och kostnadseffektiva och vilken tidsfrist som är rimlig för deras distribution.

En sådan bedömning ska göras senast den 3 september 2012.

Med utgångspunkt i denna bedömning ska medlemsstaterna, eller ett behörigt organ som de utser, ta fram en tidsplan för genomförandet av system med smarta mätare.

Medlemsstaterna, eller en behörig myndighet som de utser, ska se till att de mätsystem som ska tas i bruk på deras territorier är driftskompatibla samt ta vederbörlig hänsyn till lämpliga standarder och bästa praxis samt vikten av att det utvecklas en gemensam marknad för naturgas.

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 2003/55/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
Artikel 6	Artikel 8
Artikel 9	Artikel 9
Artikel 7	Artikel 10
—	Artikel 11
Artikel 7	Artikel 12
Artikel 8	Artikel 13
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 10	Artikel 16
—	Artikel 17
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
—	Artikel 21
—	Artikel 22
—	Artikel 23
Artikel 11	Artikel 24
Artikel 12	Artikel 25
Artikel 13	Artikel 26
Artikel 14	Artikel 27
Artikel 15	Artikel 29
Artikel 16	Artikel 30
Artikel 17	Artikel 31
Artikel 18	Artikel 32
Artikel 19	Artikel 33
Artikel 20	Artikel 34
Artikel 21	Artikel 35
Artikel 22	Artikel 36
Artikel 23	Artikel 37
Artikel 24	Artikel 38
Artikel 25.1 första och andra meningarna	Artikel 39
—	Artikel 40

Direktiv 2003/55/EG	Detta direktiv
Artikel 25 (resten)	Artikel 41
—	Artikel 42
—	Artikel 43
—	Artikel 44
—	Artikel 45
Artikel 26	Artikel 46
—	Artikel 47
Artikel 27	Artikel 48
Artikel 28	Artikel 49
Artikel 29	Artikel 50
Artikel 30	Artikel 51
Artikel 31	Artikel 52
Artikel 32	Artikel 53
Artikel 33	Artikel 54
Artikel 34	Artikel 55
Artikel 35	Artikel 56
Annex A	Annex I

Balansavtal naturgas

Marknad

2010-09-27

Avtal/844

Avtal om balansansvar för naturgas mellan Affärsverket svenska kraftnät ("Svenska Kraftnät") och

.....
("Balansansvarig")

Organisationsnummer

.....
Momsregistreringsnummer

.....
Registreringsnummer för energiskatt

.....

1 Inledning

Svenska Kraftnät är systemansvarig myndighet för det Nationella naturgassystemet enligt 7 kap. 1 § naturgaslagen (2005:403). Detta ansvar innebär bl.a. att säkerställa att balans kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i systemet.

Enligt 7 kap. 4 § naturgaslagen får en leverantör bara leverera naturgas i Uttagpunkter för vilka det finns en balansansvarig. Endast den som har ingått ett avtal med den systemansvariga myndigheten Svenska Kraftnät kan vara balansansvarig. I detta avtal regleras förhållandet mellan Svenska Kraftnät och Balansansvarig. Balansansvarig har ett ekonomiskt ansvar gentemot Svenska Kraftnät för att det Nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som Balansansvarig tar ut.

Mot denna bakgrund har föreliggande avtal (Avtalet) upprättats.

2 Allmänt

Avtalet består av en huvuddel samt 5 bilagor avseende:

- definitioner (bilaga 1)
- rapportering och information (bilaga 2)
- balansavräkning (bilaga 3)
- gashandel med Svenska Kraftnät (bilaga 4)
- prissättning och avgifter (bilaga 5).

Dessa bilagor utgör integrerade delar av Avtalet. För Avtalet gäller de definitioner som anges i bilaga 1. Vid motstridigheter gäller Avtalets huvuddel före bilagorna.

I frågor av allmänt intresse rörande balansansvar kommer samråd och informationsutbyte att ske med representanter för berörda intressenter såsom balansansvariga, gaskonsumenter och gasleverantörer i ett marknadsråd för naturgas. Enskilda frågor rörande Balansansvarig tas inte upp i marknadsrådet.

3 Balansansvarigs åtaganden

Balansansvarig skall planera för balans mellan sin tillförsel och sitt uttag av naturgas enligt bilaga 2.

Om Balansansvarigs handel, produktion, inmatning till och uttag från Gaslager, insättning till och uttag från Balanskonto samt förbrukning inte varit i balans bär den Balansansvarige ett ekonomiskt ansvar för detta gentemot Svenska Kraftnät.

Den Balansansvariges balansansvar omfattar också den eller de gasleverantörer med vilka den Balansansvarige tecknat avtal om balansansvar.

Balansansvarig skall till Svenska Kraftnät insända all information som erfordras för att Svenska Kraftnät skall kunna hantera systemansvaret effektivt. De närmare bestämmelserna om detta anges i bilaga 2.

Balansansvarig åtar sig att granska från Svenska Kraftnät rapporterat avräkningsunderlag på det sätt som anges i bilaga 3.

Balansansvarig skall betala de avgifter som anges i bilaga 5.

Balansansvarig skall vara registrerad som skattskyldig för naturgas hos Skatteverket.

4 Svenska Kraftnäts åtaganden

Svenska Kraftnät skall kortsiktigt säkerställa att landets uttag av naturgas balanseras av motsvarande mängd inmatad naturgas.

Svenska Kraftnät skall fortlöpande till Balansansvarig redovisa information enligt bestämmelserna i bilaga 2.

Svenska Kraftnät skall iaktta neutralitet och god affärssed i relationerna med balansansvariga.

Svenska Kraftnät skall, på basis av erhållet underlag från Balansansvarig och Ledningsinnehavare, utföra balansavräkning på dygnsbasis av Balansansvarigs balansavvikelse enligt bilaga 3.

Svenska Kraftnät är Balansansvarigs motpart vid köp och försäljning av Slutlig balansgas och Korrektionsgas. Svenska Kraftnät skall informera Balansansvarig om den mängd gas denne köpt från eller sålt till Svenska Kraftnät och till vilket pris, enligt de närmare bestämmelser som anges i bilaga 3, 4 och 5.

Svenska Kraftnät skall redovisa för Balansansvariga erhållet underlag för planering enligt bilaga 2 och avräkning enligt bilaga 3.

Svenska Kraftnät skall, i enlighet med vad gällande sekretesslagstiftning medger, tillse att från Balansansvarig erhållen information behandlas konfidentiellt om ej annat överenskommes mellan parterna. Balansansvarig medger dock att sådan information får lämnas

ut som myndigheter begär för att kunna bevaka och utreda naturgasmarknadens funktion.

5 Balansansvarsregister

Svenska Kraftnät för ett register över dem som tecknat avtal om balansansvar. Svenska Kraftnät kommer att tillställa Ledningsinnehavare utdrag ur registret för kontroll av uppgifter om Balansansvarig. Balansansvarig medger härmed att sådan registrering och utlämning av registerutdrag får ske.

6 Avgifter

Svenska Kraftnät fastställer de avgifter som Balansansvarig skall betala. Närmare bestämmelser återfinns i bilaga 5.

7 Säkerheter

Balansansvarig skall på Svenska Kraftnäts begäran och på sätt och tid som Svenska Kraftnät bestämmer ställa säkerhet för det rätta fullgörandet av sina förpliktelser enligt Avtalet.

Svenska Kraftnät har rätt att besluta om Grund- och Tilläggs-säkerhet för Balansansvarigs förpliktelser. Beslut om ställande av säkerhet skall föregås av en bedömning av Balansansvarigs kreditvärdighet och möjliga kreditexponering i enlighet med av Svenska Kraftnät fastställda riktlinjer för säkerhetskrav på balansansvariga företag.

Svenska Kraftnät har rätt att ompröva tidigare beslut om ställande av säkerhet vid objektivet fastställda ändrade förhållanden. Balansansvarig är skyldig att utan dröjsmål följa nya beslut.

Balansansvarig skall utan dröjsmål lämna sådana uppgifter som Svenska Kraftnät begär för kreditbedömning av Balansansvarig.

Balansansvarig skall vidare självmant och utan dröjsmål informera Svenska Kraftnät om ändringar av för kreditbedömningen av Balansansvarig väsentliga förhållanden såsom balansansvarets omfattning, finansiella förhållanden, ägarförhållanden, företagsledning och verksamhetsinriktning.

8 Försörjningsstörning

Svenska Kraftnät har, i de situationer som framgår av bilaga 2, rätt att meddela att försörjningsstörning råder och att särskilda regler därmed gäller från och med innevarande Leveransdygn. De särskilda regler som gäller vid försörjningsstörning återfinns i bilaga 2, 3 och 5.

9 Avtalsbrott med mera

Part skall vid väsentligt avtalsbrott utge vite om 100 000 kronor till motparten. Om en skadelidande part kan visa att han lidit skada motsvarande ett högre belopp skall det högre beloppet utges.

Med väsentligt avtalsbrott avses bland annat upprepade betalningsdröjsmål, att dröja med betalning mer än två bankdagar efter att en skriftlig betalningsanmaning har mottagits, att inte i rätt tid efterkomma Svenska Kraftnäts anmaning om att ställa Grund- eller Tilläggssäkerhet samt ett medvetet utnyttjande av balansgas.

Svenska Kraftnät äger rätt att med omedelbar verkan häva Avtalet vid väsentligt avtalsbrott från Balansansvarigs sida. Hävning till följd av medvetet utnyttjande av balansgas får inte ske utan att Balansansvarig får tillfälle att yttra sig.

Svenska Kraftnät äger vidare rätt att häva Avtalet med omedelbar verkan om Balansansvarig träder i likvidation, inställer betalningarna, försätts i konkurs eller annars kommer på obestånd.

10 Ansvar

Parterna är ansvariga gentemot varandra för skada som orsakas av vårdslöshet.

Skadestånd skall inte utges för indirekt skada, t.ex. förlorad vinst, minskad produktion, hinder att uppfylla förpliktelse mot tredje man eller utebliven nytta av avtal, om inte sådan skada orsakats genom grov vårdslöshet eller uppsåt.

Svenska Kraftnät ansvarar inte i något fall för sådan skada som Balansansvarig åsamkas till följd av brister i rapportering, avräkning m.m., om dessa brister har sin grund i att Balansansvarig själv eller Ledningsinnehavare inte i föreskriven tid lämnat korrekta uppgifter.

11 Force majeure

Part är fri från ansvar för bristande fullgörande av sina avtalsförpliktelser om, till den del och så länge, fullgörandet hindras av någon omständighet – såsom t.ex. arbetskonflikt, eldsvåda, naturkatastrof, sabotage, krig, uppror eller upplöpp eller olyckshändelser – som Parten inte skäligen kunnat förutse vid tiden för Avtalets slutande och vars följder han inte heller skäligen kunnat undvika eller övervinna.

För att Parten skall ha rätt att göra gällande befrielsegrund enligt ovan skall denne underrätta motparten om att sådan omständighet inträffat. Underrättelse skall ske utan oskäligt uppehåll efter det att Parten insåg eller bort inse att omständighet som kan åberopas som befrielsegrund föreligger.

Sedan befrielsegrund upphört skall motparten underrättas härom samt om möjligt även informeras om när av befrielsegrunden uppskjutna åtgärder kommer att vidtas.

12 Överlåtelse

Balansansvarig får inte, vare sig helt eller delvis, överlåta rättigheter eller överföra skyldigheter enligt Avtalet utan skriftligt samtycke från Svenska Kraftnät. Sådant samtycke får inte nekas om den övertagande parten uppfyller samtliga de krav som ställs i Avtalet.

13 Tvist

Tvist med anledning av Avtalet skall med tillämpning av svensk rätt avgöras av svensk domstol med Stockholms tingsrätt som första instans, om inte enligt lag prövning skall ske på annat sätt.

14 Ändringar och tillägg

Ändringar i och tillägg till Avtalets huvuddel skall, för att vara gällande, vara skriftliga och underskrivna av behöriga ställföreträdare för båda parter.

Svenska Kraftnät får vidta ändring i bilagorna, dock med minst två (2) månaders varsel och först efter det att balansansvariga givits

tillfälle att yttra sig samt att ändringen avhandlats i Gasmarknadsrådet.

Innan en ändring träder i kraft skall tillsynsmyndigheten ha godkänt att de metoder som har använts för att utforma ändringen kan antas leda till att villkoren i Avtalet är objektiva och icke-diskriminerande.

15 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser med mera

Avtalet gäller från undertecknandet och tills vidare. Det kan sägas upp till månadsskifte med tre (3) månaders ömsesidig uppsägningstid. Sådan uppsägning skall för att vara giltig göras skriftligen.

Balansansvarig har dock rätt att, vid av Svenska Kraftnät företagen ändring i Avtalets bilagor enligt punkten 14 ovan, säga upp Avtalet till den dag ändringen träder ikraft med minst en (1) månads uppsägningstid. Sådan uppsägning måste för att vara giltig göras inom en (1) månad efter det att Balansansvarig tillställdes varsel om ändringen.

Därutöver kan Svenska Kraftnät under vissa förutsättningar häva avtalet med omedelbar verkan i enlighet med avsnitt 9.

Balansansvarigs betalningsskyldighet enligt punkt 3 gäller dock intill dess att den sista Leveransmånadens förbrukningsenergiavgift och samtlig Balansansvarigs Slutlig balansgas, Korrektionsgas, Veckohandel och reglergas reglerats ekonomiskt.

Innan Avtalet kan tillämpas i sin helhet ska Balansansvarig vara etablerad i Svenska Kraftnäts system. Etablering kan normalt endast ske den 1:a i varje månad, och med minst en (1) månads varsel.

Avtalet har upprättats i två exemplar, av vilka Parterna tagit var sitt.

.....
.....	Affärsverket svenska kraftnät
.....
.....
(Namnförtydligande)	(Namnförtydligande)

Bilaga 1 Definitioner

Aktuell tid (dygn)

Dygn som avser kl. 00.00–24.00. Aktuell tid motsvarar under vintertid UTC + 1 timme och under sommartid UTC + 2 timmar.

Balansansvarig

Den som enligt detta Avtal har ingått avtal om balansansvar med Svenska Kraftnät.

Balansgrundpris

Ett pris som baseras på genomförd Veckohandel och som används vid prissättning av Slutlig balansgas och Korrektionsgas.

Balanskonto

Konto i balansavräkningen där Balansansvarigs obalans ackumuleras.

Förbrukningsprofil

Summan av all den förbrukning i ett nätavräkningsområde som inte dygnsavläses, det vill säga summan av all inmatning i området, minus leveranser till dygnsavlästa gasanvändare och lagringsanläggning.

Gasdygn

Gasdygnet löper från kl. 06.00–06.00, Aktuell tid.

Gaslager

Anläggning för lagring av gas, ansluten till det Nationella naturgassystemet och transmissionsledning i vilken lagringsutrymme upplåtits.

Gasmånad

Tidsrymd som börjar kl. 06.00 (Aktuell tid) den första dagen i en kalendermånad och löper till kl. 06.00 (Aktuell tid) den första dagen i närmast påföljande kalendermånad.

Grundsäkerhet

Säkerhet bestämd till ett fast belopp vilken ej kan frigöras förrän Balansansvarig fullgjort samtliga sina förpliktelser enligt Avtalet.

Gränspunkt

En punkt i vilken naturgasledningar med olika innehavare ansluter till varandra. Vid en Gränspunkt kan det också ske en teknisk förändring, till exempel tryckförändring.

Inmatningspunkt

En punkt där gas förs in i det Nationella naturgassystemet.

Kilowattimme, undre (kWh(u))

Energimängd baserad på det undre Värmevärdet.

Kilowattimme, övre (kWh(ö))

Energimängd baserad på det övre Värmevärdet.

Korrektionsgas

Tvingande gashandel mellan Systemansvarig och Balansansvarig som ett resultat av den slutliga balansavräkningen. Korrektionsgas anges i kWh(ö).

Ledningsinnehavare

Med ledningsinnehavare avses innehavare av, såväl koncessionspliktigt som ej koncessionspliktigt nät för anslutning och överföring av gas i det Nationella naturgassystemet.

Leveransdygn

Det Gasdygn då en fysisk leverans av gas sker.

Leveransmånad

Den Gasmånad då en fysisk leverans av gas sker.

Leveransvecka

Den vecka (fr.o.m. gasdygnet måndag t.o.m. gasdygnet söndag) då en fysisk leverans av gas sker.

Maximal månadsmedeleffekt (kW(u))

Maximal månadsmedeleffekt beräknas av Ledningsinnehavaren och utgörs av den högsta månadsmedeleffekten för de senaste tolv månaderna. Månadsmedeleffekt beräknas som uttagen mängd naturgas i kWh(u) per månad dividerad med månadens antal timmar. För tillkommande uttagpunkter uppskattar Ledningsinnehavaren maximal månadsmedeleffekt för nästkommande tolv månader.

Mätvärde

Uppmätta värden för Inmatningspunkter, Uttagspunkter eller Gränspunkter.

Nationella naturgassystemet

Transmissions- och distributionsledningssystem i Sverige från Gränspunkt i Dragör på Amager inklusive röredningar, mät- och reglerstationer, linjeventilstationer, rensdonsstationer och kompressorstationer.

Normalkubikmeter

En kubikmeter naturgas med trycket 1,01325 bar (a) och temperaturen 0°C.

Nätavräkningsområde

Ledningsnät som består av transmissions- eller distributionsledningar. Ett Nätavräkningsområde kan omfatta flera ledningsnät om ledningarna har samma innehavare. Nätavräkningsområde bestående av transmissionsledningar avgränsas gentemot Nätavräkningsområde bestående av distributionsledningar i mät- och reglerstation. Nätavräkningsområde bestående av transmissionsledningar avgränsas gentemot annat Nätavräkningsområde bestående av transmissionsledningar i punkt med timvis mätning.

Preliminär balansgas

I den dagliga avräkningen preliminärt beräknad Slutlig balansgas. Preliminär balansgas anges i kWh(ö).

Referenspris

Ett pris som baseras på day-ahead pris på holländska TTF och som används vid prissättning av Slutlig balansgas vid försörjningsstörning.

Reglergashandel

Frivillig gashandel mellan Systemansvarig och Balansansvarig vid regleråtgärd. Reglergas anges i kWh(ö).

Reglergaspris

Ett pris som baseras på genomförd Reglergashandel och som i speciella fall används vid prissättning av Slutlig balansgas.

Slutlig balansgas

Tvingande gashandel mellan Systemansvarig och Balansansvarig med anledning av i den slutliga avräkningen fastställd obalans per Gasdygn utanför tillåtet intervall på Balanskonto. Slutlig balansgas anges i kWh(ö).

Systemansvar

Det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av gas i det Nationella naturgassystemet.

Systemansvarig

Den myndighet som utsetts att ha det övergripande systemansvaret för det Nationella naturgassystemet.

Tilläggsäkerhet

Säkerhet som utöver Grundsäkerhet skall täcka faktisk kreditexponering samt exponering som kan tillkomma vid utebliven betalning fram till dess Avtalet kan hävas.

Uttagpunkt

En punkt där naturgas enligt avtal med Ledningsinnehavaren, tas ut från det Nationella naturgassystemet.

Vardag

Alla dagar utom lördagar, söndagar samt följande dagar: 1 och 6 januari, skärtorsdagen till och med annandag påsk, 30 april, 1 maj, Kristi himmelfärd (torsdagen och fredagen), 6 juni, midsommarafton, 24, 25, 26 och 31 december.

Veckohandel

Veckovis frivillig gashandel mellan Systemansvarig och Balansansvarig. Veckohandel anges i kWh(ö).

Värmevärde (undre)

Den värmemängd som utvecklas vid fullständig förbränning av en Normalkubikmeter (Nm³) naturgas efter värmning eller kylning till 25°C och under ett tryck om 1,01325 bar (a) och luftöverskott av samma temperatur och tryck som naturgasen, och med förbränningsprodukterna kylda till 25°C och med det vid förbränningen uppkomna vattnet i gasfas liksom den vattenånga som finns i naturgasen och förbränningsluften före förbränningen.

Värmevärde (övre)

Den värmemängd som utvecklas vid fullständig förbränning av en Normalkubikmeter (Nm³) naturgas efter värmning eller kylning till temperaturen 25°C och under ett tryck om 1,01325 bar (a) och med förbränningsprodukterna kylda till 25°C och med det vid förbränningen uppkomna vattnet kondenserat till flytande tillstånd och med förbränningsprodukterna innehållande samma totala mängd vattenånga som naturgas och luft före förbränningen.

Bilaga 2 Rapportering och information

1 Allmänt

Övertagande av balansansvar i en Uttagspunkt kan i enlighet med naturgaslagen normalt ske endast den 1:a i varje månad, med en varseltid om minst en kalendermånad.

Balansansvarigs rapportering är nödvändig som underlag såväl för balansavräkningen som för den kortsiktiga systemövervakningen.

All rapportering av balansplaner och avräkningsinformation skall ske med elektronisk kommunikation enligt gällande EDIEL-format. Vid kommunikationstekniska fel kan i planeringskedet särskilt överenskommas om rapportering via telefax eller e-post.

Balansansvarig skall kontrollera värden som Svenska Kraftnät återrapporterar. Eventuella felaktiga värden skall rättas och rapporteras senast två timmar före Leveranstimmen.

Balansansvarig skall till Svenska Kraftnät lämna företagsinformation enligt Svenska Kraftnäts anvisningar.

2 Rapportering av balansplan

Balansansvarig skall lämna in en balansplan senast klockan 14.00 dagen före Leveransdygnet. Denna balansplan skall avse alla timmar under Leveransdygnet.

Förändring av balansplanen får senast ske två timmar före respektive leveranstimme.

Följande information angiven i kWh(ö) skall lämnas i balansplanen för varje timme under Leveransdygnet:

- a. Handelsplan per motpart i Dragör (köpt +, såld -).
- b. Handelsplan per Balansansvarig motpart inom Sverige (köpt +, såld -).
- c. Handelsplan för Veckohandel (köpt +, såld -).
- d. Planerad inmatning till (-) och uttag från(+) Gaslager.
- e. Planerad inmatning produktion (+).
- f. Planerad förbrukning (-).
- g. Planerad avsättning till (-) eller uttag från (+) balanskonto.

Summan av balansplanen skall för varje timme vara noll (0) kWh(ö). Undantaget från detta är då en Reglergashandel har genomförts, då balansplanens avvikelse från noll skall motsvara den volym som reglergasaffären omfattar.

Svenska Kraftnät återskriver de värden som inkommit från Balansansvarig i balansplanen. Vid ändringar i balansplanen återskrivas endast ändrade värden.

3 Rapportering av prognos

Balansansvarig skall varje dag rapportera en prognostiserad balansplan för de kommande tre Gasdygnen.

4 Rapportering från Svenska Kraftnät av gashandel

4.1 Handel i Dragör

Svenska Kraftnät rapporterar fastställda värden för handel i Dragör till berörd Balansansvarig så snart dessa har mottagits av Svenska Kraftnät.

Regler för hur gashandel som inrapporterats med olika värden skall avräknas finns i bilaga 3, punkt 1.1.1.

4.2 Handel mellan balansansvariga

Om balansansvariga rapporterat olika handelsvärden sänder Svenska Kraftnät kontrollinformation till berörda balansansvariga i form av en tidsserie som utvisar differensen mellan dessa balansansvarigas rapporterade värden så snart rapporterna om handeln mottagits.

Regler för hur gashandel som inrapporterats i balansplan med olika värden skall avräknas finns i bilaga 3, punkt 1.1.2.

4.3 Veckohandel

Svenska Kraftnät rapporterar volym och pris till de Balansansvariga vars bud antagits, när leveranstidpunkt är överenskommen.

Regler för hur Veckohandel som inrapporterats i balansplan med annat värde än avtalat skall avräknas, finns i bilaga 3, punkt 1.1.3.

4.4 Reglergashandel

Svenska Kraftnät rapporterar volym och pris till de Balansansvariga vars bud antagits så snart Reglergashandeln genomförts.

5 Information från Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät skall lämna följande information:

- a. Den 25:e i månaden innan Leveransmånaden: preliminärt övre Värmevärde och Balansansvarigs procentandel av det totala tillåtna intervallet för de balansansvarigas Balanskonton.
- b. Dagligen: prognos över totalt tillåtet intervall för de kommande tre Gasdyggen för de balansansvarigas Balanskonton samt de av Ledningsinnehavarna inrapporterade preliminära Förbrukningsprofilerna.
- c. Inför Leveransdygnet: senast klockan 12:00 information om hur mycket Balansansvarig maximalt (maxgräns) och minimalt (mingräns) får ha på sitt balanskonto vid utgången av Leveransdygnet.
- d. Senast den 3:e vardagen i månaden efter Leveransmånaden: slutligt övre och undre Värmevärde.
- e. Senast den 25:e månaden efter Leveransmånaden: de av Ledningsinnehavarna inrapporterade slutliga Förbrukningsprofilerna.

Ytterligare information från Svenska Kraftnät lämnas i enlighet med vad som anges i bilaga 3.

6 Strukturell information

För att kunna utföra en korrekt avräkning behöver Svenska Kraftnät ha tillgång till viss strukturell information enligt följande:

- a. Nätavräkningsområden från vilka Svenska Kraftnät kommer att erhålla Balansansvarigs mätvärden.
- b. Typ av mätvärden (dvs. produktion, förbrukning eller lager).
- c. Balansansvarigs motparter i gashandel i Dragör.
- d. Poster i balansplanen som Balansansvarig rapporterar.

Informationen enligt punkterna a) och b) ovan skall lämnas av Ledningsinnehavare. Information enligt punkterna c) och d) skall lämnas av Balansansvarig enligt Svenska Kraftnäts anvisningar.

7 Strukturrapport

Svenska Kraftnät skall underrätta Balansansvarig om den information som skall läggas till grund för dennes balansavräkning så att Balansansvarig skall kunna kontrollera den. Detta sker genom en strukturrapport som skickas till Balansansvarig varje månad. Rapporten innehåller Svenska Kraftnäts uppfattning om den struktur och den rapportering enligt ovan som gäller för Balansansvarig, samt uppgifter om Svenska Kraftnäts rapportering till Balansansvarig. Balansansvarig är skyldig att vid felaktigheter påtala dem till Svenska Kraftnät och Ledningsinnehavare.

8 Information om vissa uttagpunkter med hög effekt

Då Balansansvarig har kännedom om att uttag planeras upphöra, för en tid längre än en vecka, i en Uttagpunkt som ingår i dennes balansansvar och den i punkten anslutna anläggningen har en effekt på 50 MW eller högre skall Balansansvarig informera Svenska Kraftnät om detta.

Då Balansansvarig har tillgång till information om Uttagpunkter ingående i dennes balansansvar där den anslutna anläggningen kan drivas på annat bränsle än naturgas och denna anläggning har

en effekt på 10 MW eller högre, skall Balansansvarig informera Svenska Kraftnät om detta snarast efter ingåendet av detta avtal.

Informationen skall lämnas enligt Svenska Kraftnäts anvisningar.

9 Rapportering vid försörjningsstörning

Om Energinet.dk har deklarerat nödförsörjning i Danmark eller vid allvarlig skada på den svenska tillförselledningen har Svenska Kraftnät rätt att meddela att försörjningsstörning råder och att särskilda regler därmed gäller för innevarande Leveransdygn. Sådant meddelande skickas i enlighet med Svenska Kraftnäts anvisningar.

Från och med det Leveransdygn då försörjningsstörning meddelats är max- och mingräns för Balansansvarigs balanskonto lika med noll (0). Tidigare lämnad information om Balansansvarigs max- och mingräns för balanskonto gäller därmed inte. Max- och mingräns för Balansansvarigs balanskonto är noll till Svenska Kraftnät meddelar att försörjningsstörning upphör.

Svenska Kraftnät kan meddela att försörjningsstörning upphör och att de särskilda reglerna upphör att gälla från och med innevarande Leveransdygn. Sådant meddelande skickas i enlighet med Svenska Kraftnäts anvisningar. I samband med meddelande om upphörande av försörjningsstörning informerar Svenska Kraftnät om ny max- och mingräns för Balansansvarigs balanskonto för nästkommande Leveransdygn.

Bilaga 3 Balansavräkning

1 Allmänt

Svenska Kraftnäts balansavräkning baseras på mätvärden som Ledningsinnehavare rapporterat och annan information som Balansansvariga lämnat i enlighet med bilaga 2.

För balansavräkningen gäller också följande:

- a. För varje handel i internationell Gränspunkt skall det finnas en balansansvarig.
- b. För varje beställd inmatning till och uttag från Gaslager skall det finnas en balansansvarig.
- c. För varje annan Inmatnings- och Uttagspunkt skall det finnas en balansansvarig.

1.1 Regler för avräkning av handel

1.1.1 Handel mellan Balansansvarig och en motpart i Dragör

När gashandel inrapporterats med olika kvantitet av Balansansvarig och motpart i Dragör används den lägsta kvantiteten i avräkningen.

Om ingen handel har rapporterats av Balansansvarig betraktas det som att noll (0) har rapporterats.

1.1.2 Handel mellan Balansansvariga

Gashandel som i balansplan inrapporterats med olika värden av berörda Balansansvariga, avräknas på följande sätt:

- a. Om de två Balansansvariga angett samma affärsriktning men olika kvantitet, används den lägsta kvantiteten i avräkningen.
- b. Om Balansansvariga angett motsatt affärsriktning nollställs deras inbördes handelssaldo för Leveranstimmen.
- c. Om endast ena parten i en affär har rapporterat, införs den rapporterade handeln automatiskt även för dennes motpart.

Noll (0) är att betrakta som ett rapporterat värde. Om den andra parten rapporterat noll (0) gäller således regeln i a) ovan.

1.1.3 Veckohandel

Vid Veckohandel används det av parterna avtalade värdet i avräkningen.

1.1.4 Estimering av saknade mätvärden

I det fall då Svenska Kraftnät saknar ett eller flera mätvärden från Ledningsinnehavare vid avräkningstidpunkten kommer Balansansvarig att i den dagliga avräkningen avräknas baserat på motsvarande värde i sin balansplan. Balansansvarig kan begära att vissa mätserier undantas från användning enligt denna regel. En sådan begäran skall göras i förväg enligt Svenska Kraftnäts anvisningar.

2 Daglig avräkning

2.1 Balanskonto

Balansansvarig skall i balansavräkningen ha ett konto, Balanskonto, där obalans ackumuleras.

Svenska Kraftnät fastställer dagen före Leveransdygnet tillåtet intervall för totalen av de balansansvarigas balanskonton vid utgången av Leveransdygnet. Detta intervall beräknas av Svenska Kraftnät utifrån en bedömning av acceptabelt maximalt respektive minimalt tryck givet driftrestriktioner och driftsäkerhetsbedömningar.

En Balansansvarigs andel i procent av det enligt ovan beräknade totalt tillåtna intervallet för varje Leveransdygn fastställs av Svenska Kraftnät inför varje Leveransmånad utifrån Ledningsinnehavarnas rapportering för den kommande Leveransmånaden av Maximal månadsmedeleffekt per balansansvarig. Balansansvarigs andel i procent kommer därigenom att motsvara dennes kunders Maximala månadsmedeleffekt i förhållande till samtliga kunders Maximala månadsmedeleffekt.

Om Balansansvarigs balansansvar upphör skall dennes utgående balans på Balanskontot vara noll efter det sista Gasdygnet.

Max- och mingränserna kommer inte att fastställas i syfte att åstadkomma en säsongsmässig reglering av trycket i det Nationella naturgassystemet.

2.2 Beräkning av Preliminär balansgas

Beräkningen av Preliminär balansgas görs så snart mätvärden för senast passerat Gasdygn har erhållits. Preliminär balansgas ligger inte till grund för debitering. Skillnaden mellan vad Balansansvarig har tillfört det Nationella naturgassystemet och vad Balansansvarig har tagit ut, baserat på preliminära mätvärden, adderas med ingående balans och jämförs med den fastställda tillåtna maxgränsen respektive mingränsen för den balansansvariges Balanskonto. Tre situationer kan därvid uppstå:

- a. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot är lägre än eller lika med maxgränsen men överstiger eller är lika med mingränsen för kontot. I så fall uppkommer ingen Preliminär balansgas. Den beräknade summan blir då lika med kontots utgående balans.
- b. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot överstiger maxgränsen för kontot. I så fall uppkommer Preliminär balansgas motsvarande skillnaden mellan den beräknade summan och maxgränsen. Maxgränsen blir Balanskontots utgående balans.
- c. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot är lägre än mingränsen för kontot. I så fall uppkommer Preliminär balansgas motsvarande skillnaden mellan den beräknade summan och mingränsen. Mingränsen blir utgående balans för Balanskontot.

2.3 Resultatrapportering

Svenska Kraftnät rapporterar för varje Leveransdygn senast klockan 12.00 dagen efter Leveransdygnet uppgifter om:

- a. Avräknade handelsvärden (summan av handel med motparter i Dragör, handel med balansansvariga, Veckohandel och Reglergashandel).
- b. Uppmätt produktion, inmatning till och uttag från lager samt förbrukning, som rapporterats in av Ledningsinnehavaren.
- c. Utgående balans på Balanskonto.
- d. Preliminär balansgas.

Vid kommunikationstekniska eller andra tekniska problem kan rapporteringen komma att ske efter klockan 12.00. Svenska Kraftnät ska i de fall rapporteringen enligt ovan är försenad under Vardagar meddela Balansansvarig om detta.

Balansansvarig kan påtala eventuella felaktigheter i avräkningsresultatet fram till klockan 14.00 enligt Svenska Kraftnäts anvisningar. I de fall rapportering från Svenska Kraftnät skett efter klockan 12.00 kan Balansansvarig påtala fel inom två timmar efter det att rapportering skett.

3 Slutlig avräkning

3.1 Beräkning av Slutlig balansgas

Beräkningen av Slutlig balansgas per Gasdygn görs sedan slutliga mätvärden erhållits. Slutlig balansgas ligger till grund för debitering. Skillnaden mellan vad Balansansvarig har tillfört det Nationella naturgassystemet och vad Balansansvarig har tagit ut, baserat på slutliga mätvärden, adderas med ingående balans och jämförs med den fastställda tillåtna maxgränsen respektive mingränsen för den balansansvariges Balanskonto. Vid beräkning av Slutlig balansgas sker ingen förändring av ingående och utgående balans på balanskontot. Tre situationer kan därvid uppstå:

- a. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot är lägre än eller lika med maxgränsen men överstiger eller är lika med mingränsen för kontot. I så fall uppkommer ingen Slutlig balansgas.
- b. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot överstiger maxgränsen för kontot. I så fall uppkommer Slutlig balansgas motsvarande skillnaden mellan den beräknade summan och maxgränsen.
- c. Summan av den ovan nämnda skillnaden och ingående balans på Balanskontot är lägre än mingränsen för kontot. I så fall uppkommer Slutlig balansgas motsvarande skillnaden mellan den beräknade summan och mingränsen.

Fastställd Slutlig balansgas medför köp eller försäljning av gas mellan Balansansvarig och Svenska Kraftnät.

3.2 Beräkning av Korrektionsgas

Beräkningen av Korrektionsgas görs sedan slutliga mätvärden erhållits.

Avvikelse till följd av skillnader mellan Preliminär och Slutlig balansgas samt rapporterade preliminära och slutliga mätvärden beräknas för varje Leveransdygn. Två situationer kan därvid uppstå:

- a. Preliminär och Slutlig balansgas är lika med noll. I så fall uppkommer Korrektionsgas motsvarande skillnaden mellan de slutliga och de preliminära mätvärdena.
- b. Preliminär och/eller Slutlig balansgas är skild från noll. I så fall uppkommer Korrektionsgas motsvarande skillnaden mellan de slutliga och preliminära mätvärdena adderat med skillnaden mellan Preliminär och Slutlig balansgas.

Fastställd Korrektionsgas medför köp eller försäljning av gas mellan Balansansvarig och Svenska Kraftnät.

3.3 Resultatrapportering

Svenska Kraftnät rapporterar för varje Leveransmånad normalt senast den 25:e i månaden efter uppgifter om:

- a. Slutligt uppmätt produktion, slutlig inmatning till och från lager samt slutlig förbrukning, som inrapporterats av Ledningsinnehavarna.
- b. Slutlig balansgas.
- c. Korrektionsgas.

Rapport innehållande uppgifter om slutligt uppmätt produktion, slutlig inmatning till och från lager samt slutlig förbrukning per nätområde och Balansansvarig, distribueras månadsvis.

Balansgrundpris rapporteras efter genomförd Veckohandel. Vid genomförd Reglergashandel rapporteras Reglergaspris i de fall Reglergaspriset slår igenom på prissättningen av Slutlig balansgas, så snart detta är känt.

Vid försörjningsstörning rapporteras Referenspris i samband med att Svenska Kraftnät meddelar försörjningsstörning.

Bilaga 4 Gashandel med Svenska Kraftnät

1 Veckohandel

Svenska Kraftnät genomför normalt Veckohandel med de Balansansvariga varje vecka. Om reglerna i nedanstående punkter 1.2 och 1.3 inte uppfylls eller om särskilda skäl föreligger utför Svenska Kraftnät ingen Veckohandel.

Veckohandel ligger till grund för beräkning av Balansgrundpriset.

1.1 Allmänna regler för Veckohandel

- a. Svenska Kraftnät meddelar senast klockan 14.00 den första Vardagen efter passerad Leveransvecka hur stor volym gas Svenska Kraftnät önskar köpa eller sälja under innevarande vecka.
- b. Svenska Kraftnät kontakter de Balansansvariga vars bud antagits så snart Veckohandeln genomförts.
- c. Avtalad Veckohandel bekräftas av Svenska Kraftnät med e-post.
- d. Den dag Veckohandel genomförts meddelas Balansansvariga senast klockan 16.00 att Veckohandeln är avslutad.

1.2 Regler för bud i Veckohandel

- a. Balansansvariga har möjlighet att inkomma med bud fram till klockan 14.00 nästkommande Gasdygn. Lämnade bud kan avse en vecka eller gälla tillsvidare.
- b. Ett bud skall omfatta volymen 500 000 kWh.
- c. Bud med negativa priser betraktas som ogiltiga.
- d. Vid hantering av anbud från en Balansansvarig kommer Svenska Kraftnät att utgå från de prismässigt bästa buden upp till och med den volym Svenska Kraftnät önskar köpa eller sälja.

1.3 Regler för genomförande av Veckohandel

- a. Summan av inkomna bud ska vara lika med eller överstiga tre gånger den volym Svenska Kraftnät önskar köpa eller sälja.
- b. Svenska Kraftnät kommer att anta de prismässigt bästa buden utan hänsyn till när inmatning och uttag kan ske under veckan.
- c. I de fall bud lämnas med samma pris från olika Balansansvariga och dessa tillhör de prismässigt bästa buden avropas buden i den ordning de tidsmässigt kommer till Svenska Kraftnät.
- d. Om volymen som Svenska Kraftnät vill köpa eller sälja överstiger 5 GWh och bud inte inkommit på tre gånger den volym Svenska Kraftnät önskar köpa eller sälja, genomförs ändå Veckohandel förutsatt att bud inkommit på hela volymen.

2 Reglergashandel

Vid behov av regleråtgärder kontaktar Svenska Kraftnät de Balansansvariga med en förfrågan om reglergashandel.

Reglergashandel ligger inte till grund för beräkning av Balansgrundpriset.

2.1 Anbudsförfrågan

Anbudsförfrågan skickas från Svenska Kraftnät till Balansansvarig avseende köp eller försäljning av gas.

Förfrågan innehåller bl.a.:

- a. Volymen gas Svenska Kraftnät vill köpa eller sälja.
- b. Krav på leveranstid.
- c. Senaste tidpunkt för inlämning av bud.

2.2 Regler för reglergashandel

- a. Svenska Kraftnät antar de prismässigt bästa buden. Vid akuta bristsituationer kan dock leveranstiden prioriteras.
- b. Avtalad handel bekräftas av båda parter skriftligt, till exempel via fax.

Bilaga 5 Prissättning och avgifter

1 Prissättning av Slutlig balansgas och Korrektionsgas

Korrektionsgas prissätts med Balansgrundpris.

Slutlig balansgas som säljs av Balansansvarig prissätts med det lägre av Reglergaspris, om en regleråtgärd har vidtagits som kan hänföras till veckan, och 50 procent av Balansgrundpris.

Slutlig balansgas som köps av Balansansvarig prissätts med det högre av Reglergaspris, om en regleråtgärd har vidtagits som kan hänföras till veckan, och 150 procent av Balansgrundpris.

Särskild prissättning av Slutlig balansgas gäller vid försörjningsstörning, se punkt 2 nedan.

1.1 Beräkning av Balansgrundpris

Balansgrundpriset beräknas med genomförd Veckohandel som bas.

Svenska Kraftnät beräknar Balansgrundpriset som medelpriset av de bästa buden i Veckohandeln, där antalet bud (X) som ingår i beräkningen beräknas enligt nedanstående formel:

$$X = 3 \cdot V / B$$

X = antal bud som ingår i beräkningen av Balansgrundpris

V = Svenska Kraftnäts efterfrågade volym i kWh(ö)

B = 500 000 kWh(ö)

Balansgrundpris anges i SEK/MWh(ö).

1.2 Särskilda regler för beräkning av Balansgrundpris

Då Svenska Kraftnät säljer gas och det högsta budet eller de högsta buden, om dessa kommer från samma aktör, överstiger nästkommande bud från annan aktör med 100 procent eller mer, låter Svenska Kraftnät sälja till detta pris, men budet tas inte med i beräkningen av Balansgrundpriset.

Då Svenska Kraftnät säljer gas och det lägsta budet i underlaget för beräkning av Balansgrundpriset eller de lägsta buden, om dessa kommer från samma aktör, understiger det närmaste budet från

annan aktör med 50 procent eller mer tas budet inte med i beräkningen av Balansgrundpriset.

Då Svenska Kraftnät köper gas och det lägsta budet eller de lägsta buden, om dessa kommer från samma aktör, understiger nästkommande bud från annan aktör med 50 procent eller mer, låter Svenska Kraftnät köpa till detta pris, men budet tas inte med i beräkningen av Balansgrundpriset.

Då Svenska Kraftnät köper gas och det högsta budet i underlaget för beräkning av Balansgrundpriset eller de högsta buden, om dessa kommer från samma aktör, överstiger det närmaste budet från annan aktör med 100 procent eller mer tas budet inte med i beräkningen av Balansgrundpriset.

Vid Veckohandel som genomförts enligt bilaga 4 punkt 1.3 d) beräknas Balansgrundpriset som ett medelpris av priserna på de antagna buden och Svenska Kraftnät betalar eller erhåller priset på antaget bud.

Om Veckohandel ej genomförs enligt bilaga 4 punkt 1 kommer Balansgrundpriset för veckan att bestämmas vid nästa genomförda Veckohandel.

1.3 Beräkning av Reglergaspris

Svenska Kraftnät beräknar Reglergaspriset som ett volymviktat medelpris av de antagna buden i Reglergashandeln.

Reglergaspris anges i SEK/MWh(ö).

2 Prissättning av Slutlig balansgas vid försörjningsstörning

De Leveransdygn då särskilda regler gäller på grund av att försörjningsstörning råder enligt bilaga 2 punkt 9 gäller följande prissättning av Slutlig balansgas.

Slutlig balansgas som säljs av Balansansvarig prissätts med Reglergaspris, om en regleråtgärd har vidtagits som kan hänföras till perioden då särskilda regler gäller på grund av att försörjningsstörning råder, eller 200 procent av Referenspris om regleråtgärd inte vidtagits.

Slutlig balansgas som köps av Balansansvarig prissätts med det högre av Reglergaspris, om en regleråtgärd har vidtagits som kan

hänförs till perioden då särskilda regler gäller på grund av att försörjningsstörning råder, och 300 procent av Referenspris.

Referenspris utgörs av senast publicerade Platts European Gas Midpoints Day-ahead priset på holländska TTF, omräknat till SEK/MWh(ö). Referenspriset fastställs i samband med att försörjningsstörning meddelas. Fastställt Referenspris gäller under hela den period som särskilda regler gäller på grund av att försörjningsstörning råder. För valutaomräkning gäller Sveriges Riksbanks noteringar.

3 Prissättning av frivillig handel

3.1 Beräkning av pris på antagna bud i Veckohandel

Det pris Svenska Kraftnät betalar eller erhåller för respektive bud beräknas som ett volymviktat medelpris av priset i det antagna budet och medelpriset av de icke antagna buden som ingår i balansgrundprisberäkningen.

3.2 Pris på antagna bud i Reglergashandel

Svenska Kraftnät betalar eller erhåller det anbudspris som Balansansvarig lämnat.

4 Förbrukningsenergiavgift

En grundavgift på 0,45 SEK/MWh(ö) tas ut på den totala förbrukningen under Leveransmånaden som Balansansvarig har balansansvar för.

Förbrukningsenergiavgiften ska alltid vara lägst 10 000 SEK per år.

5 Faktureringsförfarande

Svenska Kraftnät fakturerar Balansansvarig utifrån genomförd Veckohandel, Reglergashandel och slutlig balansavräkning som har utförts för Leveransmånaden.

5.1 Fakturering

Fakturering görs i normalfallet inom 25 dagar efter Leveransmånaden. Belopp under 200 kronor per månad faktureras inte.

Om försening uppstår i rapportering av mätvärden, kan även fakturering behöva senareläggas.

5.2 Betalningsdag och ränteberäkning

Betalning från Balansansvarig skall vara Svenska Kraftnät tillhanda senast 15 dagar efter fakturadatum. Utbetalning från Svenska Kraftnät skall vara Balansansvarig tillhanda senast 15 dagar efter fakturadatum. Varje faktura och utbetalning skall under normala förhållanden behandlas separat. Vid för sen betalning utgår dröjsmålsränta på obetalt belopp från förfallodagen till dess full betalning sker. Dröjsmålsränta beräknas enligt vid var tid gällande räntelag.

Konsultrapport COWI AB

Underlag till utredningen om "Framtida hantering av systemansvaret för gas m.m."

Lennart Larsson

1 Bakgrund

Regeringen beslutade den 3 juni 2010 om direktiv för utredningen om framtida hantering av systemansvaret för gas m.m. (N 2010:05). Utredningsuppdraget består i korthet av att lämna förslag till den framtida hanteringen av systemansvaret på den svenska naturgasmarknaden, utreda eventuellt behov av förändringar av den svenska marknadsmodellen för naturgas samt föreslå genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 (Gasförsörjningsförordningen) i svensk rätt. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2011. I december 2010 kontaktades COWI AB av utredningen i syfte att erhålla underlag för färdigställande av betänkandets överväganden och förslag liksom konsekvensbeskrivning.

2 Syfte

Uppdragets syfte är att ge utredningen:

- Sammanfattande beskrivningar av ett antal namngivna länders marknadsmodeller för naturgas
- Beskrivning av signifikanta drag för gränspunkter mellan olika nätägares nät i ett antal namngivna länder
- Beskrivning av konsekvenserna för marknaden och för aktörerna av specificerade förändringar av den svenska modellen och av byte av systemansvarig i Sverige

3 Metodik

Arbetet har omfattat följande huvuddelar:

- Insamling av regelverk
- Summering av regler i olika länder
- Avstämning med aktiva aktörer
- Konsekvensanalys av specificerade förändringar i systemet

4 Beskrivningar

4.1 Svenska marknadsmodellen

4.1.1 Aktörer

Gasanvändare eller slutkund är den som förbrukar naturgasen.

Gasleverantör är den aktör som anskaffar och säljer gas till slutkund.

Distributionsnätägare ansvarar för att gasen transporteras från transmissionsnätets anslutningspunkt till slutkunden.

Transmissionsnätägare ansvarar för att gasen transporteras från inmatningen i transmissionsnätet till respektive Distributionsnät eller till slutkund om denne är direktansluten till transmissionsnätet.

Balansansvarig planerar för balans mellan tillförsel och uttag av gas för de inmatnings- och uttagspunkter där denne är balansansvarig, samt ansvarar ekonomiskt gentemot systemansvarig för otillåtna avvikelser mellan tillförsel och uttag.

Systemansvarig ansvarar för att upprätthålla den kortsiktiga balansen mellan inmatning och uttag i hela det svenska naturgassystemet. Detta innebär i huvudsak att övervaka systemet, vidta åtgärder för att rätta till obalanser, samarbeta med systemansvariga i andra nät (f.n. endast det danska naturgassystemet) som är anslutna till det svenska och att sköta balansavräkningen.

Lager lagrar naturgas åt marknads aktörer.

Producent, producerar gas som matas in på det svenska naturgassystemet och säljs till slutkund via en leverantör.

Tillsynsmyndighet är Energimarknadsinspektionen som utövar tillsyn på den svenska naturgasmarknaden.

4.1.2 Kapacitetsbokningar i gasnät

Slutkunden tecknar ett anslutnings- och överföringsavtal med lokal distributionsnätägare. I nätavtalet regleras det maximalt tillåtna effektuttaget från distributionsnätet.

Distributionsnätägare tecknar ett nät/nät-avtal med transmissionsnätägare. I nät/nät-avtalet regleras det maximalt tillåtna effektuttaget

från transmissionsnätet. För att bestämma sitt kapacitetsbehov sammanlagrar distributionsnätägaren sina slutkunders kapacitetsbehov till ett värde som är lägre än summan av de enskilda kapacitetsbehoven.

Eftersom det finns två transmissionsnätägare i Sverige och deras nät är seriekopplade, så finns det även ett nät/nät-avtal mellan dessa.

Vissa stora kunder ansluts direkt till transmissionsnätet. Dessa tecknar då anslutnings- och överföringsavtal direkt med transmissionsnätägaren.

I och med att slutkunden tecknat ett anslutnings- och överföringsavtal har denne rätt att köpa gas från valfri leverantör som säljer gas i det svenska gassystemet.

4.1.3 Balansering

Systemansvarig (Svenska Kraftnät) har det övergripande ansvaret för att det tillförs lika mycket gas som det används. Detta är organiserat så att *i varje uttagspunkt* där det finns en aktiv slutkund och *i varje inmatningspunkt* ska det finnas en *balansansvarig*.

Slutkunden har ett gasleveransavtal med en gasleverantör. Gasleverantören har ett avtal för uttagspunkter med en balansansvarig. Balansansvarig har i sin tur ett balansansvarsavtal med systemansvarig.

Balansansvariga försöker i första hand planera tillförseln av gas så att den stämmer överens med uttaget i de uttagspunkter som de är balansansvariga för. Om tillförseln trots detta avviker mer än tillåtet så anskaffar eller säljer systemansvarig gas så att det stämmer och de balansansvariga som orsakat avvikelserna tar kostnaden för detta.

I dag finns det 4 balansansvariga i Sverige: DONG Naturgas A/S, Göteborg Energi AB, Modity Energy Trading AB och E.ON Gashandel Sverige AB.

4.1.4 Avtalsförhållanden slutförbrukare/nätägare/gashandelsföretag

Slutkunden har två avtal:

- Anslutnings- och överföringsavtal med distributionsnätägaren (undantag vissa stora slutkunder som är anslutna direkt till trans-

missionsnätet och därför har anslutnings- och överföringsavtal direkt med transmissionsnätägaren)

- Gasleveransavtal med en *gasleverantör*.

Distributionsnätägaren har ett nät/nät-avtal med transmissionsnätägaren.

Gasleverantören är antingen balansansvarig själv eller har avtal för uttagspunkter med en extern balansansvarig. Därutöver finns normalt också någon form av gasinköpsavtal med en gasproducent eller något annat gashandelsföretag om gasinköp.

Balansansvarig har ett balansansvarsavtal med Systemansvarig.

4.1.5 Avgränsning mellan transmission och distribution

Det svenska naturgassystemet består av stamledningen från Dragör upp till Stenungsund, grenledningar, M/R stationer, samt distributionsledningar. Grenledningarna håller samma tryck som stamledningen och det finns inte någon mätning i gränspunkterna mellan grenledning och stamledning. Distributionsledningarna håller normalt sett väsentligt lägre tryck (normalt 4 bar). Swedegas äger stamledningen och EON Gas Sverige AB äger grenledningarna. Distributionsledningarna ägs av: EON Gas Sverige AB, Lunds Energi Nät AB, Öresundskraft AB, Varberg Energi AB och Göteborg Energi Gasnät AB.

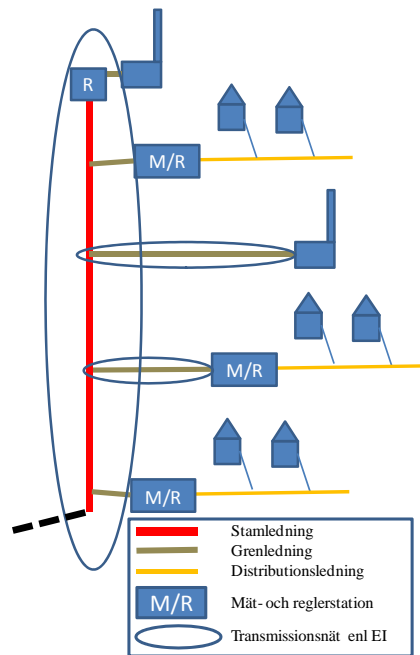
Driftövervakningen på högtryckssystemet är delad så att EON Gas Sverige AB övervakar systemet söder om Årstad och Swedegas AB systemet norr om denna punkt.

Någon exakt definition av vilka delar som hör till transmissionsystemet respektive distributionssystemet finns inte. Energimarknadsinspektionen (EI) menar att gränsen går mellan ledningar som behöver koncession och sådana som inte behöver det. Enligt naturgaslagen 2 kap paragraf 1 gäller att ”Koncession krävs inte för naturgasledning som är belägen efter mät- och reglerstation”.

Med EIs tolkning består det svenska transmissionssystemet av stamledningen från Dragör upp till Stenungsund och de till denna direktanslutna grenledningarna. Återstående ledningar är anslutna till transmissionssystemet via en MR-station, där trycket reduceras och den överförda gasvolymen mäts, anses då tillhöra distributionsystemet. Ett undantag utgörs av ledningen från Reglerstatio-

nen i Råvekärr till Stenungsund, som inte har koncession, men normalt ändå anses tillhöra transmissionssystemet.

I följande figur visas en principskiss av det svenska systemet.

4.2 Danska marknadsmodellen

4.2.1 Aktörer

Alla aktörer utom slutkunderna ska vara registrerade i Energinet.dks aktörsregister.

Forbruger (Gasanvändare eller slutkund, Consumer) är den som förbrukar naturgasen.

Gasleverandör (Gas supplier) är den aktör som anskaffar och säljer gas till slutkund.

Transportkunde (shipper) ansvarar för att boka kapacitet i transmissionsnätet och för planering av balans mellan tillförsel och uttag av gas för den transportportfölj som denne hanterar, samt ekonomiskt gentemot systemansvarig vid otillåtna avvikelser mellan tillförsel och uttag.

Systemoperatörer (System operators):

- Energinet.dk Gas Transmission äger och driver Transmissionsystemet, där gasen transporteras från inmatningen i transmissionsnätet till respektive Distributionsnät eller till slutkund om denne är direktansluten till transmissionsnätet eller till angränsande nät i annat land.
- Dong Storage (Stenlille) och Energinet.dk Gaslager (Lille Torup) äger och driver Lagrene, där naturgas lagras åt marknadsaktörer.
- Distributionsselskabene (Distribution company) äger och driver Distributionsnäten (Distribution network), där gasen transporteras från transmissionsnätet till slutkunden.

Tilsynsmyndighet: Energitilsynet (Danish Energy Regulatory Authority)

4.2.2 Kapacitetsbokningar i gasnät

Forbruger tecknar ett anslutningsavtal med lokalt Distributionsselskab. I detta avtal regleras kundens tillåtna uttag.

Vissa stora kunder ansluts direkt till transmissionsnätet. Dessa tecknar då anslutningsavtal direkt med ägaren av Transmissionsystemet, Energinet.dk Gastransmission.

I och med att Forbruger tecknat ett anslutningsavtal har denne rätt att köpa gas från valfri Gasleverandör som säljer gas i det danska gassystemet.

Transportkunden (shippern) bokar inmatningskapacitet i Entrypunkt (Entry point) och utmatningskapacitet till Exitzone (Exit zone) eller i Transitpunkt (Transit point).

- Entrypunkt är en punkt där shippern levererar gas till det danska transmissionssystemet, vilket sedan tar över och transporterar gasen fysiskt. Det finns tre riktiga Entrypunkter: Ellund border station, Nybro gas treatment plant och Dragör border station. Punkterna där biogasmatas in på nätet, BNG Entrypunkt och BNG övergångspunkt, betraktas inte som Entrypunkter, eftersom biogasen fysiskt sett matas in på distributionsnätet och inte på transmissionsnätet.
- Exit zone utgörs av alla Distributionsnäten och de punkter där det finns kunder som är direktanslutna till Transmissionsnätet.
- Transitpunkt är en punkt där gastransporten genom Transmissionsystemet till ett angränsande nät tar slut och gasen återlevereras till transportkunden. Det finns tre transitpunkter Ellund, Nybro och Dragör.

4.2.3 Balansering

Systemansvarig (Energinet.dk Gastransmission) har det övergripande ansvaret för att det tillförs lika mycket gas som det används.

Detta är organiserat så att samtliga Transportkunder (shippers) är ansvariga för att planera tillförsel så att den ackumulerade avvikelserna från balans på transmissionsnättnivå mellan tillförsel och förbrukning för sina respektive kundportföljer håller sig inom ett tillåtet område. Genom att ingå ett avtal om Balanceservice (Balancing Service Agreement) med Energinet.dk Gastransmission kan denna marginal utökas.

4.2.4 Avtalsförhållanden slutförbrukare/nätägare/gashandelsföretag

Forbruger tecknar två avtal:

- Ett Tillslutningsavtal med lokalt *Distributionsselskab* för anslutning till och överföring av gas i distributionsnätet
- Forsyningssavtal med en *Gasleverandör*

Distributionsselskab har ett Tillslutningsavtal med *transmissionssystem* (Energinet.dk Gastransmission).

Gasleverandören har:

- Tecknat Rammeaftale for Gasleverandører med Energinet.dk Gastransmission
- Tecknat Gasleverandöraftale med de *Distributionsselskab* där han är aktiv
- Registrerat Aktørrelationen för sin förbrukarportfölj

Transportkunden (shippern):

- Har tecknat ett rammeaftale med Energinet.dk Gastransmission, för att få lov att verka som transportkunde
- Har Registrerat och godkänd sina Aktørrelationer för de gasleverantörers förbrukarportföljer som Transportkunden ska transportera gas för
- Bokar löpande kapacitet (Kapacitetsordre) i enlighet med ett löpande Kapacitetsaftale (Capacity Agreement) om kapacitet för transport av gas i Transmissionssystem med Energinet.dk Gastransmission. Kapacitetsaftale omfattar avtal om kapacitet i Entrypunkt (Entry point), Exitzone (Exit zone) och Transitpunkt (Transit point). Detta Kapacitetsaftale kan också omfatta ett Aftale om Balanceservice.

Forbruger, Gasleverandör och Transportkunde kan vara samma fysiska eller juridiska person.

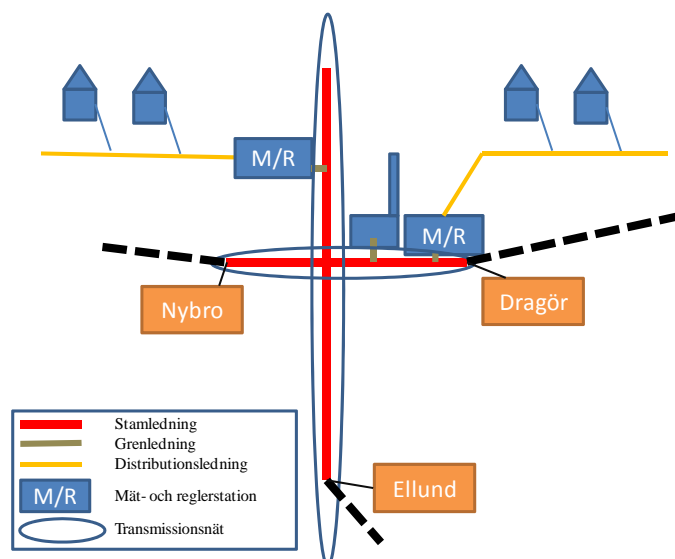
4.2.5 Avgränsning mellan transmission och distribution

Det danska transmissionssystemet omfattar i dag tre utbytespunkter med externa gasnät, nämligen Ellund, Nybro och Dragör där systemet ansluter till det tyska systemet, till Nordsjösystemet och till det svenska systemet.

Utöver utmatningen till Sverige matas gas ut till stora kunder som är direkt anslutna till transmissionssystemet och till de danska distributionsnäten.

Energinet.dk Gastransmission är systemansvariga och äger transmissionssystemet, medan Distributionsnäten ägs av: Naturgas Fyn Distribution A/S, HMN Naturgas I/S, Dong Gas Distribution A/S och Aalborg Kommunale Gasforsyning A/S.

I följande figur visas det danska naturgassystemet med principiellt inlagda gränser mellan transmissionsnätägare respektive distributionsnätägare. I det danska systemet förekommer endast kortare grenledningar. Dessa hör då till transmissionssystemet och ägs av Energinet.dk Gastransmission. Gränsen mellan transmissionsnät och distributionsnät går i mät- och reglerstationen.

4.3 Tyska marknadsmodellen

4.3.1 Aktörer

Nätkund (Anschlussnutzer) / Slut användare (Letztverbraucher) är den som förbrukar gasen.

Gasleverantören (Distributor) säljer gas till slut användaren. Gasen köps av en transportkund som transporterar den till det aktuella marknadsområdet, eller på marknadsområdets handelsplats.

Transportkund (Transportkunde eller shipper) anskaffar gas utanför det aktuella marknadsområdet, transporterar den in i marknadsområdet fram till den virtuella handelspunkten och i vissa fall vidare ut ur systemet till annat transmissionsnät.

Marknadsområde (Marktgebiet) omfattar aktuellt transmissionsnät och alla underliggande distributionsnät. När gas väl passerat en Inmatningspunkt till marknadsområdet kan den säljas och levereras till vem som helst inom detta område. Marknadsområdena var från början 19 men är nu 6 (3 H-gas och 3 L-gas) och ska från 2011-04-01 bli 3 (2 H-gas och 1 L-gas). Inom varje marknadsområde finns en Marknadsområdesoperatör (Market Area Operator), som driver transmissionsystemet.

H-gas är ”vanlig” naturgas med ett undre värmevärde runt 10 kWh/Nm³. Den är normalt importerad. L-gas är inhemska gas med ett undre värmevärde runt 6 kWh/Nm³ och kommer normalt från inhemska källor.

Det finns tre typer av nätföretag som tillsammans förfogar över 695 distributionsnät (varav 667 med mer än 100 000 kunder), 13 regionala transmissionsnät och 5 transmissionsnät. Gränsdragningen mellan kategorierna är inte entydig och diskussioner om förändringar pågår. Kategoritillhörigheten finns i en lista som 2009 innehöll de antal nät som anges ovan.

Distributionsnätägare sköter i huvudsak distributionen till slutkund men i vissa fall även transitering i högtrycksledningar. Huvuduppgiften är dock att äga och driva distributionsnätet var det ingår att debitera kunden för distributionskostnaderna och beställa kapacitet i överliggande nät (baseras på historiskt uttag). Distributionsnätet är anslutet till ett regionalt transmissionsnät eller direkt till det överliggande transmissionsnätet.

Den regionala transmissionsnätägaren sköter i huvudsak transitering från Transmissionsnätet till vissa distributionsnät, men även vissa leveranser till större industrikunder.

Transmissionsnätägare äger och driver transmissionsnätet.

4.3.2 Kapacitetsbokningar i gasnät

Slutkunden bokar kapacitet i det lokala Distributionsnätet.

Vissa stora kunder ansluts direkt till transmissionsnätet. Dessa bokar då kapacitet direkt i det aktuella transmissionsnätet.

Distributionsnätägaren sammanlagrar sina slutkunders effektbehov och bokar kapacitet i det regionala transmissionsnätet eller direkt i huvudtransmissionsnätet.

Transportkunden bokar inmatningskapacitet till Marknadsområdet, samt i förekommande fall utmatningskapacitet till annat transmissionssystem.

4.3.3 Balansering

Marknadsområdesoperatören har det övergripande ansvaret för balansen mellan tillförsel och uttag. Marknadsområdesoperatören tillhandahåller balansgas till ett börskopplat pris.

Transportkunden är balansansvarig för sin kundportfölj och ska sträva efter att nominera gas för att komma i balans. Transportkunderna har ett Balanshållningsavtal (Bilanzkreisvertrag) med Marknadsområdesoperatören för leveranser inom marknadsområdet. Det finns två typer av balanshållningsavtal: timvis balansering och dygnsvis balansering. Vid timvis balansering betalar transportkunden enbart när denne är ur balans. Vid dygnsvis balansering betalas naturligtvis när man är ur balans, men därutöver även en liten avgift för all gas som transporteras.

4.3.4 Avtalsförhållanden slutförbrukare/nätägare/gashandelsföretag

Slutkunden har:

- Anslutningsavtal (eller ett anslutningsutnyttjningsförhållande enligt §3 i förordningen om allmänna villkor för anslutning och utnyttjning av lågtrycksgasnät) med distributionsnätägaren.
- Mätavtal (Metering contract) med någon mätvärdesleverantör.
- Gasleveransavtal med en gasleverantör

Distributionsnätägare debiterar kunden för distributionskostnaderna och beställer kapacitet i överliggande nät (baseras på historiskt uttag).

Gasleverantören (Distributör) köper gas av en transportkund eller på marknaden och säljer till slutkund. Gasleverantör och transportkund kan vara samma företag.

Transportkunden (Shippern) behöver max tre avtal med systemoperatören:

- Inmatningsavtal (Einspeisevortrag, Entry Contract) för inmatning av gas från annat marknadsområde och transport fram till den virtuella handelsplatsen
- Utmatningsavtal (Auspeisevortrag, Exit Contract) för transport från den virtuella handelsplatsen till utmatningspunkten till annat marknadsområde
- Balanshållningsavtal (Bilanzkreisvertrag) för leveranser inom marknadsområdet

4.3.5 Avgränsning mellan transmission och distribution

De tyska transmissionssystemen är i dag definierade som stamledningarna och de ägs av respektive systemoperatör.

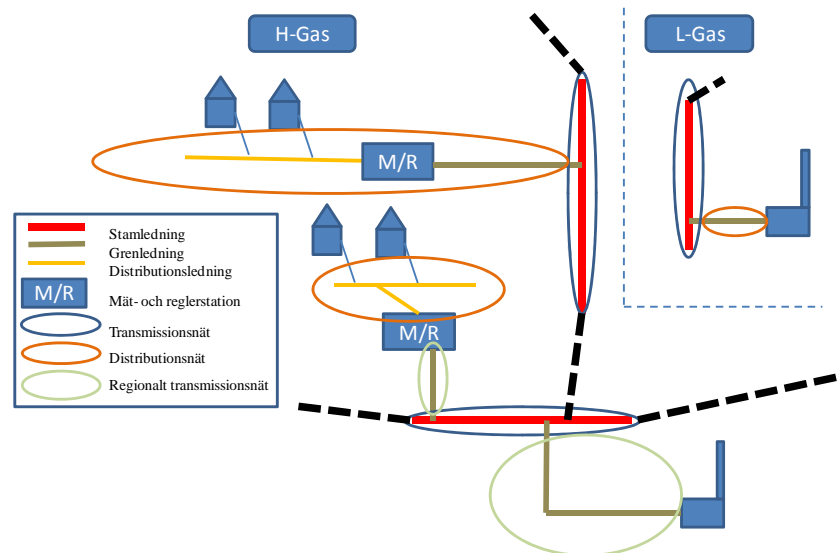
De regionala transmissionsnäten består av grenledningar med högt tryck.

Distributionsnäten består i huvudsak av distributionsledningarna men i viss omfattning också av grenledningar.

I det tyska systemet förekommer grenledningar av olika längd. Dessa ägs då antingen av de regionala transmissionsnätägarna eller av distributionsnätägarna. Gränsen mellan transmissionsnät, regionalt

transmissionsnät och distributionsnät går i flera fall i en rörskarv utan mätning.

I följande figur visas det tyska naturgassystemet från och med 2011-04-01 med 2 H-gas och 1 L-gas område. H-gas områdena är fysiskt hopkopplade med varandra, men inte med L-gas området.

4.4 Österrikiska marknadsmodellen

4.4.1 Aktörer

Slutanvändare är den som förbrukar gasen.

Gasleverantören säljer gas till slutanvändaren. Det finns 36 registrerade gasleverantörer. 11 av dessa är samtidigt registrerade som Balansenergileverantörer.

Transportkund (shipper) anskaffar gas utanför det aktuella marknadsområdet och transporterar den till den virtuella handelsplatsen.

Distributionsnätoperatör (DAM) äger och driver distributionsnätet.

Control Area Manager, som är ett centralt organ, bokar för närvarande kapacitet i utbytespunkten mellan transmissions och distributionsnät.

Transmissionsnätoperatörer äger och driver transmissionsnäten. Eftersom det finns mer än en så utser de en gemensam Marknadsområdesoperatör (Market Area Manager).

Lageroperatörer äger och driver naturgaslagren. Det finns fyra lageroperatörer.

Market Area Manager (MAM) koordinerar driften av hela marknadsområdet. Det finns endast ett marknadsområde vilket omfattar hela det Österrikiska naturgassystemet. När gas väl passerat en Inmatningspunkt till marknadsområdet kan den säljas och levereras till vem som helst inom detta område.

Balancing Group är en grupp sammansatt av alla nätanvändare, dvs slutanvändare, gasleverantör, gasgrossist och transportkund. Det finns flera balansing groups inom varje nät.

Balansenergileverantörer står för den fysiska balanshållningen och agerar på balansgasmarknaden. För att bli Balansenergileverantör måste man uppfylla ett antal tekniska krav så att man verkligen kan bidra till den fysiska balanseringen.

4.4.2 Kapacitetsbokningar i gasnät

Slutkunden tecknar ett anslutningsavtal med lokal Distributionsnätägare. Anslutning till nätet ger rätt att transportera gas från den virtuella handelsplatsen (VTP) till den egna anslutningen, oberoende av vilken gasleverantör man anlitar.

Control Area Manager bokar för närvarande kapacitet i utbytespunkten mellan transmissions och distributionsnät, baserat på uppgifter från distributionsnätägaren.

Transportkunden bokar kapacitet i transmissionsnätets Intake punkt för inmatning av gas för den inhemska marknaden och i Intake och Offtake punkter för den gas som ska transiteras till annat land. OMV Gas GMBH koordinerar tillträdet till transmissionssystemet, som har flera ägare.

4.4.3 Balansering

Marknadsområdesoperatören har det övergripande ansvaret.

Varje nätanvändare, dvs slutanvändare, gasleverantör, gasgrossist och transportkund måste tillhöra en Balancing group, som sköter

balanseringen mellan inmatning och uttag. Man skiljer på balansering av gas för inhemsk konsumtion, dvs i huvudsak för distributionsnät-nivån, och för gas som enbart skall transiteras.

Den fysiska balanseringen görs via en timvis balansmarknad. För att få vara aktör där måste man tillhöra en Balancing group och vara registrerad hos Clearing and settlement agent (AGCS) som balansenergileverantör.

4.4.4 Avtalsförhållanden slutförbrukare/nätägare/gashandelsföretag

Slutanvändaren ska ha ett anslutningsavtal med distributionsnätägaren och ett avtal om gasleverans med en gasleverantör.

Distributionsnätägare ska avtala om kapacitet för uttag från överliggande nät. Kapaciteten bokas dock av Control Area Managern.

Gasleverantören köper gas av en transportkund som transporterar den till det aktuella marknadsområdet, en grossist eller på marknadsområdets virtuella handelsplats.

Transportkunden avtalar om gasleverans med slutkund, gasleverantör eller grossist. Alternativt säljer han gasen på marknadsplatsen.

Alla aktörerna ska vara registrerade hos MAM och med i en Balancing group.

4.4.5 Avgränsning mellan transmission och distribution

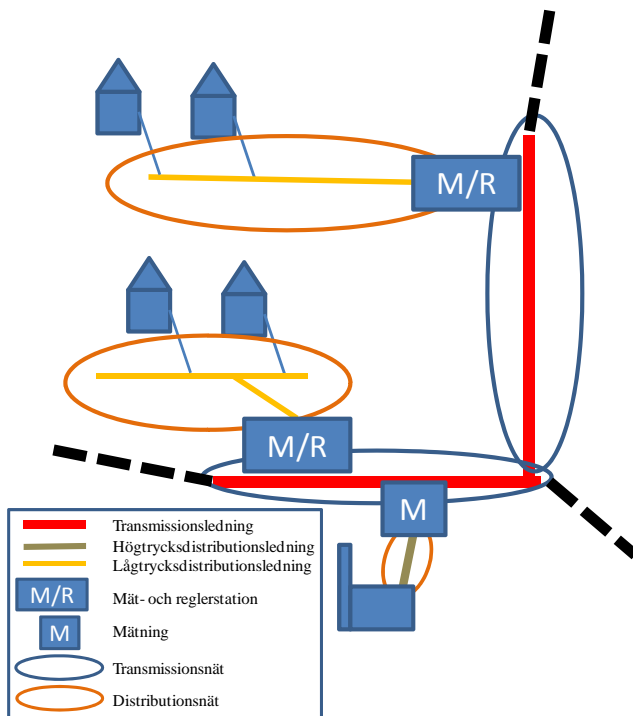
I Österrike finns två transmissionssystem och ett stort antal distributionssystem. Alla tillhör samma marknadsområde.

I den Österrikiska Naturgaslagen (Natural Gas Act) definieras:

- Transmission line som ”anordning för att transportera naturgas via högtrycks ledningar eller via ett högtryckssystem till andra transmissions- eller distributionsföretag”.
- Distribution lines som ”rörledningar som huvudsakligen eller enbart används för transport av naturgas i avsikt att leverera till kunder”.
- Koncession behövs för ledningar med mer än 6 bars tryck.

Sammantaget kan man säga att:

- Transmissionsledningar används för transport av gas till annat nät. Eftersom de arbetar med högt tryck krävs det koncession för dessa.
- Distributionsledningar används för transport av gas till slutkund. Här nämns inget om tryck i lagen.
- Det finns högtrycksledningar som tillhör distributionsnätägarna.
- Det finns alltid mätning mellan transmissionsnät och distributionsnät.

4.5 Jämförelser

4.5.1 Aktörer

Sverige	Danmark	Tyskland	Österrike
Gasanvändare/ slutförbrukare/ gaskund/nätkund	Forbruger	Nätkund/ Slutkund	Slutanvändare
Gasleverantör	Gasleverantör	Gasleverantör	Gasleverantör
-	Transportkund	Transportkund	Transportkund
Distributions- nätägarna: Äger och driver distributionsnäten	Distributions- nätföretagen: Äger och driver distributionsnäten	Distributions- nätägarna: Äger och driver distributionsnäten	Distributions- nätoperatörerna: Äger och driver distributionsnäten
Transmissions- nätägarna (Swedegas och EON): Driver nätet	Transmissions- nätägaren är systemoperatör.	Transmissions- nätägarna (regionala och nationella): Driver nätet	Transmissions- nätägarna: Driver nätet
Systemansvarig: Svenska Kraftnät övervakar och samordnar Transmissionssystemet	Systemoperatör: Energinet.dk Gas Transmission Äger, övervakar och driver Transmissionssystemet	Marknadsområdes- operatören; Övervakar och samordnar	Marknadsområdes- operatören: Övervakar och samordnar
Lagerägaren, äger och driver lagret	Lagerägarna, äger och driver lagren	Lagerägarna, äger och driver lagren	Lageroperatörerna, äger och driver lagren
Balansansvarig ansvarar för att balansen upprätthålls i de inmatnings-/ uttagpunkter vilka omfattas av balansansvaret	Transportkund ansvarar för balanshållning på aggregerad nivå i transmissionssystemet för sin portfölj	Transportkund ansvarar för balanshållning på aggregerad nivå inom marknads- området för sin portfölj	Balancing Group ansvarar för balansen, medan Balansenergi- leverantörerna deltar i fysisk balansering

4.5.2 Kapacitetsbokningar

Kapacitet/ Land	Sverige	Danmark	Tyskland	Österrike
Utmatningskapacitet till slutkund	Slutkund / Distributionsnätägare - Anslutnings och överföringsavtal	Slutkund / Distributionsnätägare - Anslutningsavtal	Slutkund / Distributionsnätägare - Anslutnings och överföringsavtal	Slutkund / Distributionsnätägare - Anslutnings och överföringsavtal
Inmatningskapacitet i distributionsnät (från transmissionsnät)	Bokas ej	Bokas ej	Bokas ej	Bokas ej
Utmatningskapacitet från Transmissionsnät (till Distributionsnät)	Distributionsnätägare / Transmissionsnätägare - Nät / nätavtal	Transportkunden	Distributionsnätägare / Transmissionsnätägare - Nät / nätavtal	Control Area Manager (Centralt organ)
Inmatningskapacitet i transmissionsnät (från angränsande transmissionsnät)	Bokas ej	Transportkunden	Transportkunden	Transportkunden
Utmatningskapacitet från Transmissionsnät (till angränsande transmissionsnät)	Finns ej	Transportkunden	Transportkunden	Transportkunden

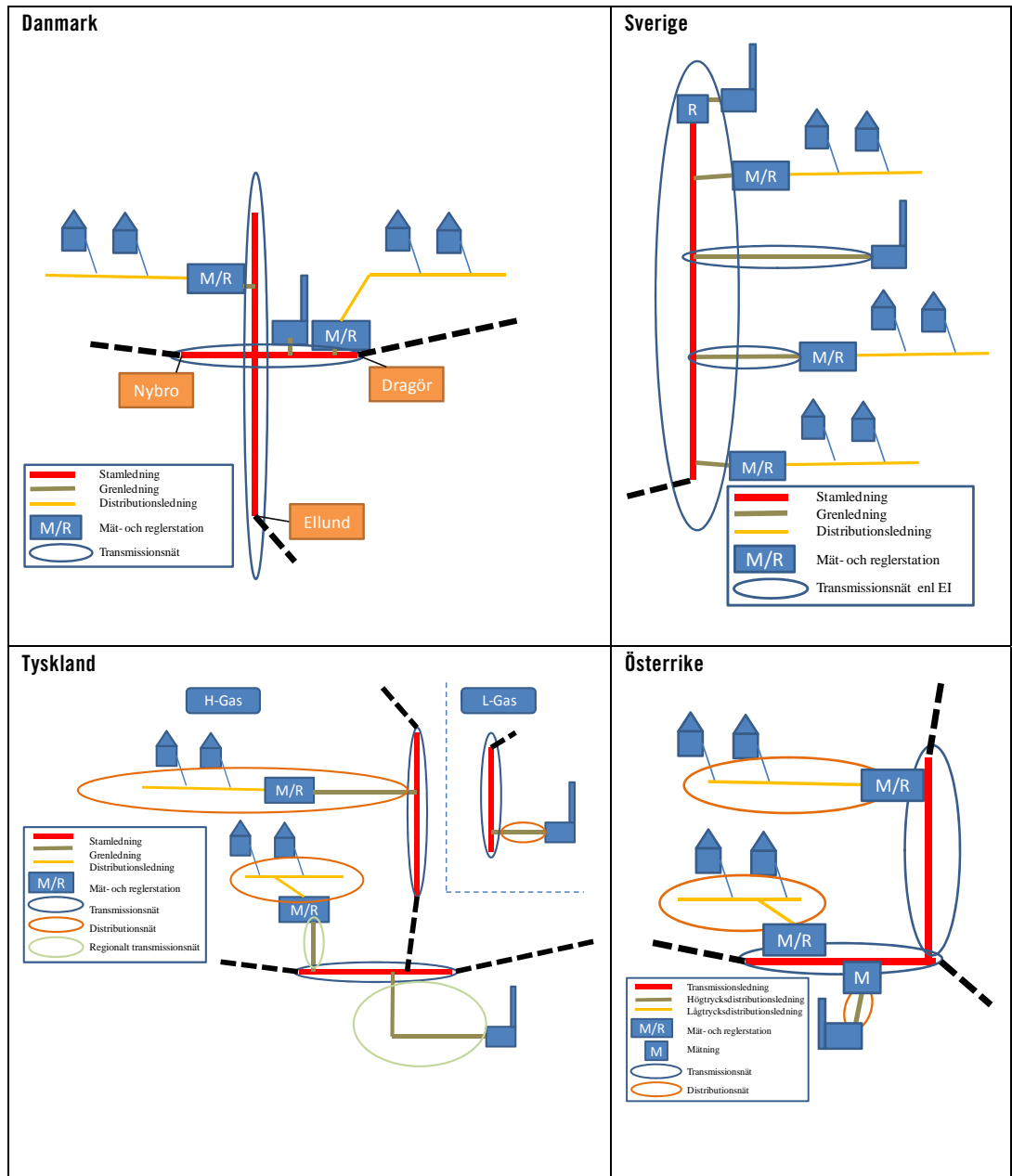
4.5.3 Balansering

Sverige	Danmark	Tyskland	Österrike
Systemansvarig (Svenska Kraftnät) har det övergripande ansvaret	Systemansvarig (Energinet.dk (Gastransmission) har det övergripande ansvaret	Marknadsområdesoperatören har det övergripande ansvaret för balansen	Marknadsområdesoperatören har det övergripande ansvaret för balansen; Balansmarknad för fysisk balansering
			2 balanser en för gas som konsumeras i landet (distributionsnätet) och en för gas som skall transiteras
Det ska finnas en balansansvarig i varje uttags- och inmatningspunkt	Alla gasanvändare tillhör någons kundportfölj eller svarar själv för balansen	Alla gasanvändare tillhör någons kundportfölj eller svarar själv för balansen	Alla nätanvändare måste tillhöra en Balancing group. Det finns flera sådana inom varje nät.
Balansansvarig planerar för balans för sina inmatnings- och uttagspunkter	Transportkunden ansvarar för balans på transmissionsnätnivå för sin kundportfölj	Transportkunden är balansansvarig för sin kundportfölj Balanshållningsavtal med Marknadsområdesoperatören	Balancing group ansvarar för balansen mellan inmatning och uttag; Balansenergi-leverantörer svarar för den fysiska balanseringen

4.5.4 Avtalsförhållanden – Slutkund/nät/leverantör

Aktör /Land	Sverige	Danmark	Tyskland	Österrike
Slutanvändare	Anslutnings- och överföringsavtal med distributionsnätägaren Gasleveransavtal med en gasleverantör	Tilslutningsavtal med lokalt Distributions-selskab och Forsyningsavtal med en Gasleverandör	Anslutningsavtal med distributions-nätägaren; Mätavtal med mätvärdesleverantör; Gasleveransavtal med gasleverantör	Anslutningsavtal med distributions-nätägaren, gasleveransavtal med en gasleverantör
Distributions-nätägare	Nät/nät-avtal med transmissionsnätägaren	Tilslutningsavtal med transmissionssystem	Distributionsnätägare beställer kapacitet i överliggande nät	Avtala om anslutningskapacitet med överliggande nät.
Gasleverantör	Gasinköpsavtal med producent eller extern leverantör; Balansansvarsavtal med extern balansansvarig om ej själv balansansvarig	Ramavtal för Gasleverantörer med Energinet.dk Gastransmission; Gasleverantöravtal med Distributions-selskab; Registrerade Aktörrelationer	Inköp av gas från transportkund eller annan aktör	Inköp av gas från transportkund eller annan aktör
Transportkund	Behövs ej	Ramavtal med Energinet.dk Gastransmission; Registrerat och godkänt sina Aktörrelationer; Bokar löpande kapacitet; Kan ha Balance-serviceavtal	Inmatningsavtal, och Utmatningsavtal med transmissions-nätägaren; Balanshållnings-avtal med Marknadsområdes-operatören	Avtal om gasleverans till slutkund, gasleverantör eller grossist
Övrigt				<u>Alla</u> aktörer ska vara registrerade hos Market Area Manager (MAM) och med i en Balancing group

4.5.5 Gränspunkter mellan olika nätägares nät

	Sverige	Danmark	Tyskland	Österrike	Nederländerna *)
Transmissionsnät	Enligt El ledningar för transport av naturgas som kräver koncession	Stamledningarna = Högtrycksledningarna	Stamledningarna	Högtrycksledning för transport av gas till annat nät	Högtrycksnät
Regionalt transmissionsnät	Finns ej	Finns ej	Nät som transporterar gas från stamledningarna till distributionsnäten	Finns ej	
Distributionsnät	Enligt El ledningar för transport av gas som ej kräver koncession	Nät nedströms M/R stationerna	Oklar gränsdragning	Ledning avsedd för transport till slutkund	Lågtrycksnät
Gräns mellan nät	Enligt El M/R-station	M/R-station	Ägogräns: kan vara utan mätning eller tryckjustering	Mätning	Mätning och tryckjustering

*) Nederländerna: Endast uppgifter om nätgränserna har kunnat bekräftas

5 Konsekvenser av förändringar

5.1 Införande av den "Seriella tvåfunktionsmodellen"

5.1.1 Inmatning till det svenska systemet i dag

All inmatning av naturgas till det svenska systemet sker i dag genom transitering i det danska naturgassystemet från Ellund eller Nybro till Dragör där det svenska systemet ansluter. Därutöver förekommer viss lokal inmatning av biogas som uppgraderats till naturgaskvalitet.

För att transitera gas genom Danmark måste man vara transportkund. En gasleverantör kan antingen vara transportkund själv eller anlita någon annan som transporterar gasen. Den aktuella transportkunden bokar då kapacitet i för såväl inmatning (entry) som utmatning (exit) i det danska systemet.

För att mata in i det svenska nätet behövs inga kapacitetsbokningar.

5.1.2 Seriella tvåfunktionsmodellen

Den seriella tvåfunktionsmodellen innebär att det införs en transmissionsdel där man måste boka inmatningskapacitet. Denna del av transmissionsledningen ansluter direkt till den danska exit punkten i Dragör. Längden på denna transmissionsledning kan vara allt från någon millimeter upp till att den går ända fram till MR stationerna som avskiljer transmissionsnätet från Distributionsnätet.

Motivet för införandet är att möjliggöra kapacitetsbokning för leverantörerna i gassystemet och därmed uppfylla EUs regelverk.

5.1.3 Konsekvenser av den Serielle tvåfunktionsmodellen

Införandet en transmissionsledning som måste kapacitetsbokas medför bl.a. följande:

- En ny aktör eller åtminstone aktörsroll i form av en transportkund
- Ett utökat avstämningsarbete i form av kapacitets matchning för systemansvariga i Sverige och Danmark
- En viss ändring av både nättariff (minskar) och gaspris (ökar)

Väljs alternativet med en mycket kort ledning, så blir kostnaden för kapacitetsbokning väldigt liten. Därmed blir ändringarna för nättariff och gaspris knappt märkbara, men samtidigt blir det nästan gratis att av taktiska skäl boka mycket mer kapacitet än man behöver. Det sistnämnda kan då utestänga konkurrenter från marknaden, åtminstone kortsiktigt. Problemet kan undvikas genom matchning med utmatningskapacitet från Danmark i Dragör.

Väljs alternativet med en ledning som går ända till MR station, så innebär det att vi har övergått helt till modellen med en transportkund.

5.2 Överförandet av systemansvaret till privat aktör

5.2.1 Systemansvarig och nätägare i dag

Systemansvarig har det övergripande ansvaret för att upprätthålla den kortsikta balansen i det svenska naturgassystemet som helhet, d.v.s. tillse att det tillförs lika mycket gas som det används. Trans-

missionsnätägarna ansvarar för det praktiska med mätning och driftövervakning, samt genomförande av de inhemska åtgärder i nätet som beordras av Systemansvarig.

I praktiken avser systemansvaret övervakning av hela det svenska transmissionssystemet och balansering av hela det svenska naturgas-systemet.

Svenska Kraftnät är systemansvarig, transmissionsnätet ägs av Swedgas AB och EON Gas Sverige AB. Både Swedegas och EON har i dag kontinuerligt bemannade kontrollrum för övervakning av högtryckssystemet.

5.2.2 Ny systemansvarig

Ett förslag är att överföra systemansvaret till Swedegas, utan ändringar i nu gällande rutiner.

5.2.3 Konsekvenser av ny systemansvarig

Den omedelbara konsekvensen blir att ett antal Ediel adresser måste ändras, varefter den kommunikationen fortsätter som tidigare, samt att informationsutbytet mellan Swedegas och Svenska Kraftnät upphör.

På sikt är det naturligtvis möjligt att effektivisera verksamheten t.ex. genom att driftövervakningen av hela högtryckssystemet läggs över på en aktör. Detta bör kunna genomföras utan att ägandeförhållandena ändras.

6 Summering

- När det gäller aktörer så finns inte transportkunder i det svenska systemet. För övrigt är skillnaderna små.
- I alla länderna avtalar slutkunden med sin nätägare om anslutning och är därmed garanterad att få ta ut gas i enlighet med detta avtal oberoende från vilken leverantör i det aktuella systemet han köper gasen.
- I Sverige och Tyskland bokar distributionsnätsägaren uttagskapacitet från transmissionsnätet. I Österrike bokar ett centralt

organ utmatningskapacitet från transmissionsnätet och i Danmark bokar transportkunden utmatningskapacitet från transmissionsnätet.

- Inmatningskapacitet till transmissionsnäten i Österrike, Tyskland och Danmark bokas av transportkunden. Ingen sådan bokning behövs för inmatning till Sverige.
- Sverige, Tyskland och Österrike har 1 system- eller marknadsområdesansvarig samt mer än 1 ägare till transmissionssystemet, medan Danmark har 1 systemansvarig som samtidigt är ensam ägare till transmissionssystemet.
- I Sverige är balansansvaret knutet till uttags- och inmatningspunkterna, i Danmark och Tyskland hör alla kunder till en kundportfölj och i Österrike är alla aktörer i ett nät med i en balancing group. Balancing group har stora likheter med den svenska aktören balansansvarig.
- Alla slutkunder har två avtal eller avtalsliknande förhållanden: ett till sin lokala distributionsnätägare och ett till en gasleverantör. I Tyskland har man dessutom ett mätavtal med en mätvärdesleverantör.
- Alla distributionsnätägare avtalar om anslutningskapacitet i överliggande transmissionsnät.
- Det finns ingen helt entydig universell gränsdragning mellan transmissionsnät och distributionsnät.
- Införande av den seriella 2-funktionsmodellen medför en viss ökning av det administrativa arbetet.
- Överförandet av systemansvaret bör inte medföra några besvärande konsekvenser. På sikt bör det kunna ge effektivitetsvinster.

7 Referenser

7.1 Personliga

Sverige; EON:

Hans Kreisel

Hans Maltesson

Danmark; Dong:

Thomas Ollendorff

Sverige; Plast- och Kemiföretagen:

Mikael Möller

Tyskland; Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft (BDEW):

Eric Ahlers

Österrike; E-Control

Ronald Farmer

Nederländerna; Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en

Innovatie of de Nederlandse Mededingingsautoriteit

Wim van't Hof

7.2 Skriftliga

Svensk Gasmarknadshandbok, Version 5.0

Utvärdering av marknadsmodeller på den svenska naturgasmarknaden

Energimarknadsinspektionen, december 2006

Värdering av elmodellen på den svenska gasmarknaden

Svenska Gasföreningen 2006-11-24

Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas

SOU 2010:30

Svenska Kraftnäts arbete som systemansvarig för naturgas

Svenska Kraftnät 2010/1655, 2010-12-21

Naturgaslag

SFS 2005:403

Naturgasförordning

SFS 2006:1043

Revised Pilot Framework Guideline on Capacity Allocation
Mechanisms

ERGEG, E10-GWG-71-03, 2010-12-07

Rules for Gas Transport, Version 10.0
Network code for the Danish natural gas system
June 2010

Latest status from Germany
Matthias Schultz, Gasunie Transport Service
User group – Market Development in Germany and Europe, 2010-09-09

Natural Gas Act
Federal Law Gazette I no. 121/2000, Article 1, Energy Market
Liberalisation
Act; 4 April 2007

Regulation and performance on the natural gas market
Regulatory framework of the Austrian gas market
E-control 2008

Sonstige Marktregeln Gas
E-control, November 2009

Konsultrapport
Pöyry Management Consulting AB

PÖYRY

Konsultstöd – FRANS

April 2011

1 Introduktion

1.1 Uppdraget

Regeringen beslutade den 3 juni 2010 om direktiv för utredningen om framtida hantering av systemansvaret för gas m.m. (Frans) (N 2010:05). Frans har fått i uppdrag att:

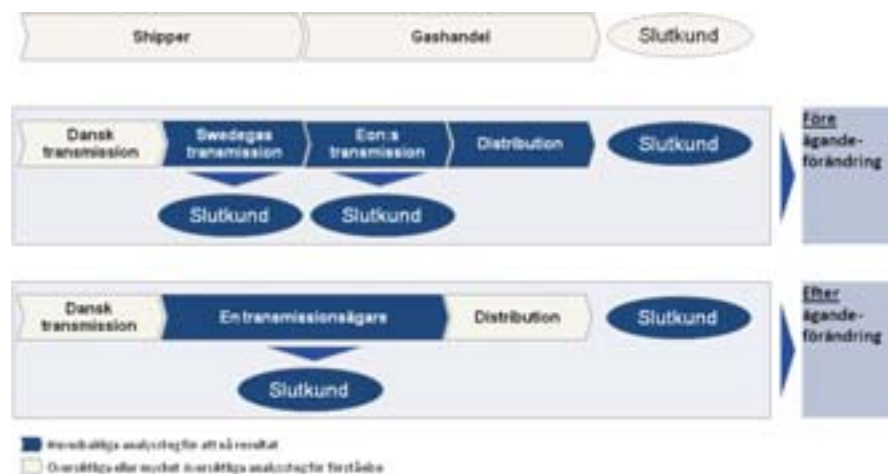
- Lämna förslag till framtida hantering av systemansvaret på den svenska naturgasmarknaden
- Utredda eventuellt behov av förändringar av den svenska marknadsmodellen för naturgas
- Föreslå genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 (Gasförsörjningsförordningen) i svensk rätt

Frans har givit Pöyry Management Consulting (Sweden) AB (Pöyry) i uppdrag att bistå med vissa analyser med koppling till tariffstruktur och försörjningstryggheten för gas. Det efterfrågade underlaget syftar till att utgöra en del av underlaget till utredningens överväganden och förslag inklusive konsekvensbeskrivningen.

- Tariffpåverkan vid renodling av ägandet av transmissionsnätet
- Påverkan på försörjningstryggheten om dagens systemansvarverksamhet överförs till en (enda) privat aktör

I nedan stående figur har vi visat schematiskt vad vi avser att analysera i den del som avser tarifffrågor.

Figur 1.1 Schematisk bild av analysuppdraget

Swedegas och EOn:s naturgasnät dimensionerades för tryck på upp till 80 bar. De går ofta under olika benämningar, t.ex. ”stamledning”, ”transmissionsledning”, ”högtrycksledning” och används ofta synonymt. I denna rapport har vi valt att huvudsakligen använda den klassificering som båda företagen använder i sina Årsrapporter, dvs. ”transmissionsledning” samt att låta betydelsen av de tre benämningarna vara synonyma.

1.2 Den svenska naturgasmarknaden

Ägarstrukturen på den svenska naturgasmarknaden är delvis ett resultat av en förhållandevis annorlunda process jämfört med annan infrastrukturutbyggnad. Utvecklingen har påverkats av de båda oljekriserna och då i synnerhet den andra, men även geografiska monopol i den gamla tidens tappning och kärnkraftens förmodade avveckling har spelat in. Dåvarande Statens Vattenfallsverks och Sydkraft AB:s olika ambitioner för gasförsörjning och transmissionsutbyggnad under 1980-talet var även det en bidragande orsak. Som ett resultat blev det olika ägare längs en och samma högtrycksledning, men utan ett sedvanligt systemtekniskt gränssnitt (MR-stationer).

Utbyggnaden skedde före omreglering och marknadsöppning. I dag är Swedegas ägare till huvuddelen av transmissions/hög-

trycksnätet. Från Dragör till strax söder om Varberg äger E.On ledningarna från första svets skarv efter stamledningen fram till MR-station. Från Varberg och norrut äger Swedegas ledningarna t.o.m. MR-station.

Swedegas ägdes tidigare av gasmarknadsaktörer, inklusive potentiella kunder såväl som framtida, potentiella leverantörer. Diskussioner om en ägarmässig sammanslagning av de olika transmissionsdelarna fördes vid flera tillfällen, men dessa förblev dock resultatlösa. I samband med marknadsöppningen övergick det huvudsakliga systemansvaret för naturgasmarknaden till Svenska kraftnät, men utan någon förändring av ägandet av transmissionsledningen.

Sedan 2010 ägs Swedegas av riskkapitalbolaget EQT och står därmed fritt från intressen i gashandeln på den svenska naturgasmarknaden.

Under 2000-talet färdigställdes ett mindre naturgaslager, Skallen, som ägs och drivs av E.On.

2 Tariffpåverkan med endast en ägare av högtryckssystemet

2.1 Uppdragets förutsättningar

Över tid har frågan om en fusionering av ägandet av de svenska transmissionssystemen har diskuterats åtskilliga gånger utan att någon lösning kunnat uppnås. En av de bakomliggande orsakerna är sannolikt att valet av önskad lösning beror på det valda perspektivet samt olikheterna i vad olika parter vill uppnå. Pöyry har inte haft i uppdrag att värdera de skilda perspektiven. I syfte att göra analysen mer meningsfull bör den dock sättas in i en relevant kontext, vilken i sin tur kan påverkas av perspektiven.

På en övergripande nivå gäller följande förutsättningar och ramvillkor för analysen:

- Med "transmissionssystemet" avses högtrycksledningen från Dragör till Stenungsund t.o.m. den MR-station som föregår förbrukare eller distributör
- Dagens tariffnivåer förutsätts var för sig vara skäliga
- Befintlig marknadsmodell förutsätts gälla
- Oförändrad princip för tariffmodellen ("frimärkstariff")

- Reglermodellen förutsätts överensstämma med hur den beskrivs av Energimarknadsinspektionen

2.2 Den svenska tariffstrukturen

Den vanligast förekommande tariffregimen för on-shore naturgasstransmission i Västeuropa är den s.k. Entry/Exit-modellen. Den fungerar så att en avgift betalas i en inmatningspunkt och ytterligare en avgift betalas i en uttagspunkt. Avgifterna i olika punkter kan variera. Om det uppstår flaskhalsar kan systemet bl.a. ge pris-signaler om var det bör göras investeringar. Entry/Exit-modellen förespråkas av EU-kommissionen.

En annan modell för tariffstrukturen är den s.k. ”frimärks-tariffen”. Som namnet antyder betalas en avgift i en punkt, därefter ges tillträde till hela systemet, i likhet med hur prissättningen för postdistribution fungerar.

Sverige har i princip en frimärkstarriff, men av historiska skäl har vi utvecklat något som kan betecknas som en delad frimärks-lösning. När naturgassystemet byggdes var energimarknaden oreglerad och med en monopolstruktur där olika aktörer höll sig till ”sina” respektive områden. Dåvarande Sydkraft drev, genom sitt dotterbolag Sydgas, på för att utveckla naturgasmarknaden i Sydsverige. Via sitt dotterbolag/intressebolag Swedegas, bestämde sig Vattenfall så småningom för att investera i ett betydligt större system som skulle försörja Mellansverige med naturgas. För att nå denna marknad med gas söderifrån var man tvungen att dimensionera transmissionsledningen i Sydsverige för en betydligt större marknad än den sydsvenska.

Lösningen blev att Vattenfall/Swedegas lät bygga en ledning genom Sydsverige med betydligt högre kapacitet än vad som skulle krävas för den marknaden. Samtidigt lät Sydkraft/Sydgas bygga grenledningarna i Sydsverige, därav ägarstrukturen för högtrycks-systemet.

Någon reell tariffstruktur för transmission av naturgas fanns inte under i vart fall de första cirka 15 åren. Gaspriset var bundlat under den första tiden, dvs. naturgas och transport utgjorde ett odelbart pris. Swedegas importerade all gas till Sverige på långa kontrakt och sålde den vidare, vanligtvis med långa eller mycket långa avtalsperioder t.ex. 10-20 år. Sydgas köpte den största andelen av den importerade naturgasen, delvis baserat på s.k. back-to-back avtal

men med en mindre marginal emellan. ”Back-to-back avtal” innebär att skillnaden i avtalsvillkor mellan i detta fall dåvarande Dangas och Swedegas respektive avtalet mellan Swedegas och Sydgas var mycket liten.

Tariffer togs sedermera fram, men före omregleringen av marknaden hade de liten praktisk betydelse. I takt med att EU drev frågan om marknadsöppning genomfördes så småningom en unbundling av naturgasföretagen i början av 2000-talet och naturgasmarknaden öppnades. Unbundling innebär att aktiviteterna inom gashandel och transport av gas separeras. Från 2004 fanns det faktiska tariffer i Swedegas och EOn:s transmissionssystem samt för distributionssystemen.

Som nämnts ovan tillämpas principen om frimärkstarriff i Sverige. Som en konsekvens av drivkrafterna för utbyggnaden av det svenska systemet och dess ägarstruktur har det dock i realiteten skapats en delad frimärkstarriff. Priset för uttag vid MR-station varierar kraftigt mellan den södra respektive i den norra delen av systemet (för definition av ”norr” och ”söder” i naturgassystemet se Figur 3.1). I genomsnitt är priset 2,2 öre/kWh högre efter MR-station söder om Varberg än norr om Figur 3.2.

2.3 Tarifförändringar är en funktion av vad man vill uppnå

Om en sammanslagning av högtryckssystemen genomförs, påverkas kunderna i olika mån beroende på vilken lösning och ägarstruktur som väljs. En viss lösning kan ge kraftig påverkan, en annan kanske inte ger någon påverkan alls. En viktig fråga som bör ställas vid en eventuell sammanslagning av högtryckssystemen är därför vilka mål man önskar uppnå genom sammanslagningen. Eftersom parterna är privata/kommersiella aktörer, avgör de i praktiken vilka mål de vill uppnå i en förhandling. De bestämmer självständigt vilka villkor och förutsättningar samt vilken struktur som utgör målet. Frågan om en sammanslagning av transmissionsnäten är därför i hög utsträckning en kommersiell fråga.

En intressant frågeställning i detta sammanhang är om ägarstrukturen påverkar slutsatserna om hur tariffen påverkas. Nedan beskriver vi vår ansats vad gäller hypotetiska alternativ för en sammanslagning av transmissionssystemet.

2.3.1 Fokus på renodling och förenkling av ägarstrukturen

Ett alternativ är att ägandet av högtryckssystemet även fortsättningsvis ligger i separata bolag, men med ett gemensamt moderbolag. De båda bolagen skulle då kunna bevara sina egna frimärkstariffer, dvs. det skulle även fortsättningsvis finnas en delad frimärkstariff. Kunderna skulle sannolikt inte märka någon skillnad och tariffuttaget skulle inte påverkas. Motivet för detta alternativ skulle kunna vara samordning, renodling och en förenkling av strukturen, men från ett tariffutjämningsperspektiv är det mindre intressant.

Ett annat alternativ skulle kunna vara en sammanslagning av ägandet i ett bolag och att den nuvarande delade frimärkstariffen ersätts av en Entry/Exit-modell. Tarifferna skulle kunna differentieras på ett sådant sätt att de blir oförändrad för kunderna i den norra delen respektive den södra delen av naturgassystemet. Även i detta fall skulle motivet kunna vara samordning, renodling och en förenkling av strukturen.

Hypotetiskt sett finns det därmed alternativ för hur en sammanslagning av högtryckssystemen skulle kunna hanteras utan att tariffen påverkas. I det fortsatta arbetet har vi dock bortsett från dylika lösningar och vi har inte heller gjort någon analys av huruvida de är realistiska eller ej, t.ex. utifrån ett kommersiellt- eller ett regleringsperspektiv.

2.3.2 Fokus på utjämning av tariffer

Om en sammanslagning genomförs och den nuvarande delade frimärkstariffen ersätts med en gemensam frimärkstariff för hela transmissionssystemet, uppnås en tariffutjämning mellan norra och södra delen av systemet.

Som ovan nämnts är förutsättningen för vår analys given av Frans, dvs. att nuvarande tariffnivåer är skäliga var för sig. Med hänsyn till ramvillkoren för uppdraget innebär detta att vi rimligen kan anta att två alternativ skulle kunna vara möjliga:

- Utjämning av tariffen ned till nuvarande Swedegas nivå (oavsett ägare), vilket skulle leda till lägre tariff i söder samt ett totalt sett lägre tariffuttag av kundkollektivet

- Utjämning mellan norr och söder, oavsett ägare, vilket skulle leda till högre tariff i norr och en lägre tariff i söder men ett totalt sett oförändrat tariffuttag

Även om en sänkning enligt det första alternativet ovan är fullt möjligt och tillåtet har vi bortsett från det alternativet då effekten endast är att kunderna i den södra delen får en lägre tariff. Vår analys utgår från ett totalt sett oförändrat tariffuttag vilket resulterar i en högre tariff i norr och en lägre tariff i söder.

3 Tariffanalys

3.1 Bakgrundsbeskrivning – förutsättningar för analysen

Det skulle kunna hävdas att en del av volymen i det svenska systemet skulle kunna ersättas med ett alternativt bränsle. Mot denna bakgrund är det därmed *delvis* relevant att betrakta effekten av en tariffutjämning i högtryckssystemet som påverkan av den *totala kostnaden* för naturgasen. Detta eftersom det är den totala kostnaden för alternativet, t.ex. olja, som utgör aktuell referens för en sådan jämförelse. I detta syfte har vi brutit ned den totala kostnaden i sina tre huvudsakliga komponenter:

- Gas
- Transport
- Skatt

Även om de stora gasleverantörerna föredrar att sälja gas med oljekoppling har vi valt att använda priset från Title Transfer Facility (TTF) i Nederländerna som en lämplig uppskattning av gaspriset. TTF är ett pris som kan liknas vid ett börspris med leverans i Nederländerna. En kund kan numera köpa gas till TTF samt köpa transitering till Sverige, dvs. egenimportera gas. Det finns dock olika hinder/trösklar som innebär att detta i praktiken inte alltid är ett alternativ. På den svenska naturgasmarknaden finns långa och korta avtal med oljeindexerad naturgas, men TTF-prisets betydelse slår alltmer igenom. I analysen har vi inte tagit hänsyn till sådana faktorer som att det fysiska gasflödet normalt sett går söderut vid Ellund (gränsen mellan Danmark och Tyskland), det är i huvudsak en handelsfråga, inte en flödesfråga.

Kostnaden för transport har i sin tur delats upp i sina beståndsdelar:

- TTF (Dornum) – Ellund
- Ellund – Dragör
- Dragör – Eon samt Eon högtryck – Eon lågtryck
- Dragör – MR-station, från Varberg och norröver
- MR-station – Distribution/förbrukare

Som nämnts ovan har det svenska systemet en struktur där högtryckssystemets grenledningar ägs av olika aktörer beroende på geografisk placering. E.On äger grenledningarna söder om Varberg,

dvs. från första svetsskarv efter Swedegas ledning t.o.m. MR-station, den ”södra” delen. Från och med Varberg och norröver äger Swedegas grenledningarna t.o.m. MR-station, den ”norra” delen. Affärsmässigt betyder det att alla kunder i södra delen har transport bokad genom Swedegas och E.On:s system. I norra delen har kunderna transport bokad enbart i Swedegas transmissions-system.

På kartan nedan har ägargränssnitten samt det vi kallar för ”norra” resp. ”södra” delarna åskådliggjorts. Dessa benämningar återkommer i rapporten. Uppdelning i norr och söder svarar inte mot någon formell uppdelning, men är ett praktiskt sätt att beskriva geografiska skillnader i transmissionsnätet. Transmissionsledning med vit färg ägs av Swedegas, ledning med blå färg ägs av E.On (kartan är inte exakt eller fullständig). Vi har även lagt in orange markörer för att markera områden där det finns distributionssystem. Vissa områden har en transmissionsledning utan distribution. I sådana fall finns det storförbrukare som inte behöver ett ledningssystem dimensionerat för lägre tryck.

Figur 3.1 Norra respektive södra delen av transmissionssystemet

Källa: Svenskt Gastekniskt Center, Pöyry.

I Figur 3.2 visas den totala, förväntade genomsnittskostnaden för en kWh naturgas för industriförbrukare och privatkunder i Sverige uppdelat på sina beståndsdelar baserat på dagens förhållanden. För stora kunder förhandlas gaspriset individuellt. Även transportkostnaden blir delvis individuell när kategorispecifika volym- och kapacitetsbehov beaktas. Notera därför att individuella avtal kan ha helt andra priser samt att individuella effekt- eller energibehov kan påverka kostnaden för transport. Samtliga alternativ finns heller inte med. I några fall är fler än en distributör inblandad vilket ökar skillnaden mellan högsta och lägsta kostnad för transport.

Figur 3.2 Kostnad för naturgas och transport från Dornum till Sverige [öre/kWh]

1. TTF-pris för februari avläst den 26 januari 2011, publicerat i ICIS Heren Gas

		Gaspris TTF ¹	Dornum-Ellund ²	Ellund-Dragör ³	Swedegas transmission ⁴	E.ON transmission ⁴	Distribution ⁵
		19,4	0,7	0,4	1,8	2,2	4,1
Privatkund	Summa gas+tariff				22,3	24,5	28,6
	Energiskatt ⁶				8,0	8,0	8,0
	Koldioxidskatt ⁶				20,4	20,4	20,4
	Totalpris privatkund				50,7	52,9	57,0
Industrikund	Energiskatt industri ⁷				2,4	2,4	2,4
	Koldioxidskatt industri ⁸				6,1	6,1	6,1
	Totalpris industrikund				30,8	33,0	37,1

2. Baserad på E.ON Gastransports Entry/Exit-tariffer för H-Gas, februari 2011

3. Baserad på Energinet.dk's transmissionstariff, februari 2011

4. Genomsnittlig tariff för transport av naturgas 2009 baserat på uppgifter lämnade till Energimarknadsinspektionen

5. Genomsnittlig naturgastariff för distributionsföretag i södra delen (E.On, Lundsenergi-koncernen, Öresundskraft) enligt rapporterade data till Energimarknadsinspektionen under 2009

6. Skatteverkets uppdaterade uppgifter fr.o.m. 1 januari 2011

7. Möjlighet till 70% avdrag på energiskatten för industri som använder naturgas som bränsle i tillverkningsprocessen from 1 januari 2011

8. Möjlighet till 70% avdrag på koldioxidskatt för industri som använder naturgas som bränsle i tillverkningsprocessen from 1 januari 2011

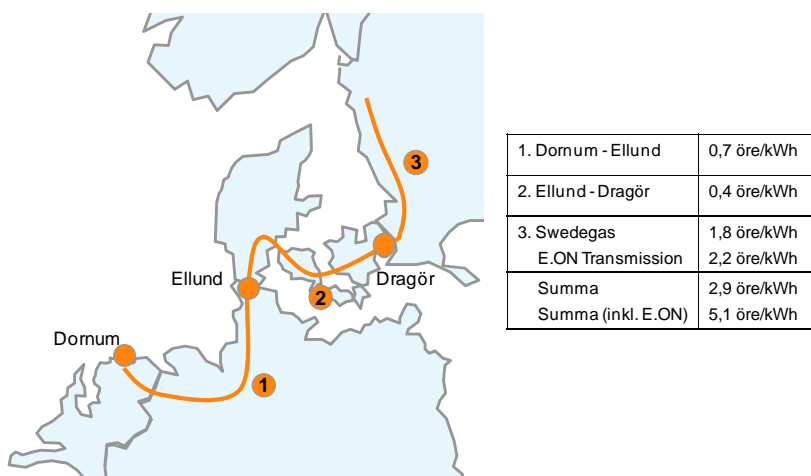
Sammantaget uppgår totalkostnaden för gasen till en industrikund till cirka 31 – 37 öre/kWh i januari 2011. Oavsett de enskilda kundernas individuella pris så är det ett relevant värde att jämföra med priset för ett alternativt bränsle. Om gasen är konkurrenskraftig i förhållande till alternativa bränslen kommer den att användas. En mindre förändring av totalkostnaden genom en förändring av kostnaden för transmission för naturgasen påverkar eventuellt inte konkurrensläget mot alternativet på ett avgörande sätt. Å andra sidan kan priset för alternativet eventuellt ligga nära totalkostnaden för gas. En mindre förändring av transmissionskostnaden, som inte är påverkbar för kunden, kan då leda till att

naturgasen väljs bort i sin helhet. Vi har inte analyserat utvecklingen av naturgasens konkurrenskraft mot andra bränslen.

Som nämnts ovan är det bara *delvis* relevant att analysera effekten av en förändrad tariff i förhållande till naturgasens totalkostnad. Kostnaden för gas varierar och är förhandlingsbar. Naturgas prissätts även i relation till andra bränslen, varför det finns en prisdynamik för gas som påverkar konkurrensläget för många industriella aktörer inom en bransch. Kostnaden för transport är fast. Den kan därmed inte påverkas av kunden annat än genom att denne använder mindre gas och mer av andra bränslen. Allt annat lika, kan en energiintensiv storförbrukande kund inom en konkurrensutsatt sektor exponeras för en opåverkbar kostnadsmässig trappstegseffekt om kostnaden för transport ökar. Om dessutom gaspriset stiger i ett senare skede blir effekten dubbel.

En annan aspekt är att naturgasen i många fall används som råvara i industriella processer. Detta innebär en begränsad utbytbarhet till andra råvaror, varför nedläggning då kan vara ett mer realistiskt alternativ. Även småförbrukare har begränsade möjligheter att välja andra lösningar som inte innebär stora investeringar i alternativa uppvärmningssystem. Därmed är det även relevant att betrakta transportkostnaden separat från gaspriset. I figuren nedan visas den totala transmissionskostnaden för att transitera naturgas till den svenska marknaden.

Figur 3.3 Illustrativ kartbild över tariff läget för transmission till svensk marknad

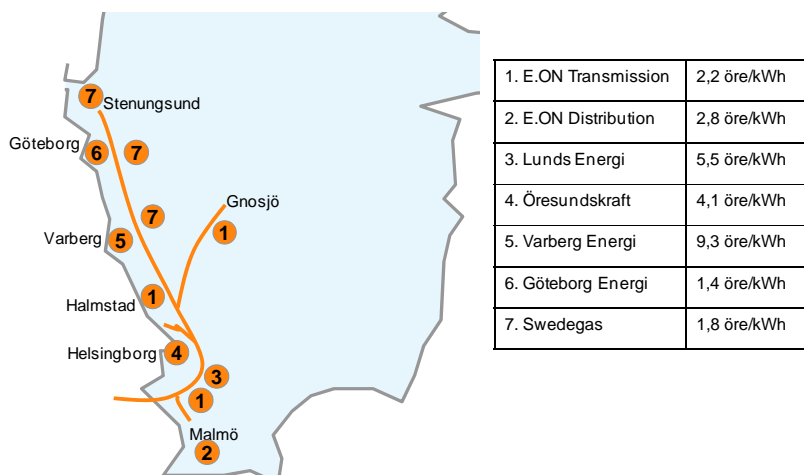
Källa: TTF, E.On Gastransport, Energinet.dk, Pöyry, respektive företags hemsidor, Årsrapporter.

Naturgasen gynnas kostnadsmässigt av att investeringar i pipelines kan slås ut på stora volymer med jämn last. I länder söder om Sverige transiteras betydligt större volymer än inom Sverige. Av den totala transiteringskostnaden till den norra delen av systemet utgör utländsk transitering 38 % av kostnaden, den svenska 62 %. För transitering till den södra delen av systemet är motsvarande andel 22 % av utländsk kostnad och 78 % av inhemsk. Transiteringen utanför Sverige utgör huvuddelen av transportarbetet.

Vid köp av gas med leveranspunkt Dragör kan den svenska andelen vara ännu större beroende på var gasen kommer ifrån. Denna slutsats är dock inte självklar eftersom priset i realiteten kan vara bundlat och det är därmed inte transparent.

Om analysen enbart visar kostnaden för transport inom Sverige blir resultatet enligt nedan. Observera att tabellen nedan beskriver genomsnittliga tariffer tagna från Årsrapporterna. Vi har eliminerat kostnader för överliggande nät inom Sverige.

Figur 3.4 Illustrativ kartbild över tariffäget för transmission inom Sverige

Källa: Pöyry, respektive företags hemsidor, Årsrapporter.

Kostnaden för att transitera naturgas till den norra delen, dvs. transport enbart genom Swedegas system, uppgår i genomsnitt till 1,8 öre/kWh. I den södra delen, dvs. genom både Swedegas och E.On:s system, uppgår transiteringskostnaden till cirka 4,0 öre/kWh i genomsnitt. Det är skillnaden mellan dessa nivåer som kommer att utjämnas om högtryckssystemen slås samman och en anpassning till endast en frimärkstarriff genomförs.

3.2 Ekonomisk sammanslagning av högtrycksverksamheterna

Nedan återges valda delar av Swedegas respektive E.On:s resultaträkningar för transmissionsverksamheten på det sätt de redovisats i Årsrapporterna inlämnade till Energimarknadsinspektionen. Det ska tilläggas att Pöyry inte har tagit ställning till korrektheten i inrapporteringen eller kontrollerat huruvida data är logiska och konsistenta mellan bolagen. Exaktheten i resultatet bygger med andra ord helt på kvaliteten på inrapporterade data.

Tabell 3.1 Utvalda delar ur resultaträkning för ägare av högtrycksnätet

	Swedegas Transmission		Eon Transmission	
	2009	2008	2009	2008
Särskild rapport				
Antal MR från 80 bar	1	1	32	32
Antal övriga MR	7	7	0	0
Uttagspunkter	7	7	43	43
längd (km)	390	390	230	230
Nm3 (miljoner)	1156	866	693	529
GWh	12 700	9 500	7 594	5 804
Snittpris (öre/kWh)	1,8	2,2	2,2	1,7
Anskaffningsvärde	2 297,0	2 292,0	1 003,1	1 039,0
Ack. avskrivning	-1 297,0	-1 276,0	-489,0	-457,0
Intäkter (mnkr)				
Uttagspunkter	24,7	22,2	252,6	209,0
Gränspunkter	208,5	183,2	0,0	0,0
Summa tariffintäkter	233,2	205,4	304,2	213,2
Övriga	11,1	28,9	5,3	0,5
S:a intäkter	244,7	236,8	309,5	213,7
Kostnader (mnkr)				
Kostn. sålda tjänster			-135,3	-116,6
DoU	-73,1	-79,4	-39,6	-31,1
S:a	-73,1	-79,4	-174,9	-147,7
Bruttoresultat	171,6	157,4	134,6	66,0
Avskrivningar	-74,9	-70,4	-31,3	-30,8
Rörelseresultat	96,7	87,0	103,3	35,2

Källa: Årsrapporter.

En av de givna förutsättningarna för uppdraget är att respektive intäktsnivå ska betraktas som skälig. Vi har inte heller antagit en frivillig sänkning av det totala tariffuttaget. Effekterna av en sammanslagning blir därför en aritmetisk beräkning enligt nedan.

Tabell 3.2 Möjlig resultaträkning vid sammanslagning av högtrycksnätet

Sammanslagen transmission		
	2009	2008
Särskild rapport		
Antal MR från 80 bar	33,0	33,0
Antal övriga MR	7,0	7,0
Uttagspunkter	50,0	50,0
längd (km)	620,0	620,0
Nm3 (miljoner)	1 156,0	866,0
GWh	12 700,0	9 500,0
Snittpris (öre/kWh)	3,17	3,18
Anskaffningsvärde	3 300,1	3 331,0
Ack avsk	-1 786,0	-1 733,0
	2009	2008
Intäkter (mnkr)		
Tariffintäkter	402,1	302,0
Övriga	16,4	29,4
S:a	418,9	333,9
Kostnader (mnkr)		
ÖN	0,0	0,0
DoU	-112,7	-110,5
S:a	-112,7	-110,5
Bruttoresultat	306,2	223,4
Avskrivningar	-106,2	-101,2
Rörelseresultat	200,0	122,2

Källa: Pöyry, utifrån redovisade Årsrapporter.

Ovanstående kan brytas ned i öre/kWh. I tabell 3.3 visas en sammanställning av den genomsnittliga tariffen i norr och söder före och efter en sammanslagning av transmissionsnäten. Den procentuella förändringen för 2009 resulterar i en ökning på cirka 65 % i norr och en minskning på cirka 21 % i söder. Att det uppstår en

skillnad mellan norr och söder beror framförallt på att naturgasanvändningen är högre i söder.

Tabell 3.3 Potentiella effekter på tariffen vid sammanslagning av högtrycksnätet

Resultat, aggregerat		
Förändring öre/kWh	2009	2008
Transmission Norra delen	1,92	2,40
Swedgas	1,78	2,01
Eon Södra delen	2,22	1,66
Transmission Södra delen	4,01	3,67
Sammanslagen tariff	3,17	3,18
Förändring mnkr		
Total förändring Norra delen	63,77	28,68
Total förändring Södra delen	-63,77	-28,68

Källa: Beräkning av Pöyry utifrån redovisade Årsrapporter.

Skillnaden i den summa/de tariffer som behöver utjämnas ökar kraftigt mellan 2008 och 2009. Det är hänförligt till en kraftig ökning av volymen i söder, bl.a. mot bakgrund av ökade volymer till kraftvärme. Det kan även vara resultatet av en tariffhöjning i söder eller en effekt av tariffstrukturen, dvs. balansen mellan effekt-komponenten och volymkomponenten i tariffen, det har vi inte analyserat. Givet att avkastningen är skälig totalt sett, vore det rimligt att anta att den nominella tariffen sänks eftersom det annars uppstår ett ökat totalt tariffuttag. Slutsatsen är därför att det är viktigt att definiera den tidpunkt när avkastningen betraktas som "skälig". En volymökning, allt annat lika, efter en sådan startpunkt borde resultera i en sänkt nominell tariff med de givna förutsättningarna. Om tariffen inte sänks kommer den ökade volymen annars att ge en allt högre avkastning som pressar upp tariffen till en nivå som kan antas ligga över vad som är "skäligt".

Tabell 3.3 åskådliggör detta på ett tydligt sätt. Om tidpunkten för när avkastningen ska betraktas som "skälig" anges till 2008 kommer den nödvändiga utjämnningen att uppgå till cirka 28 miljoner

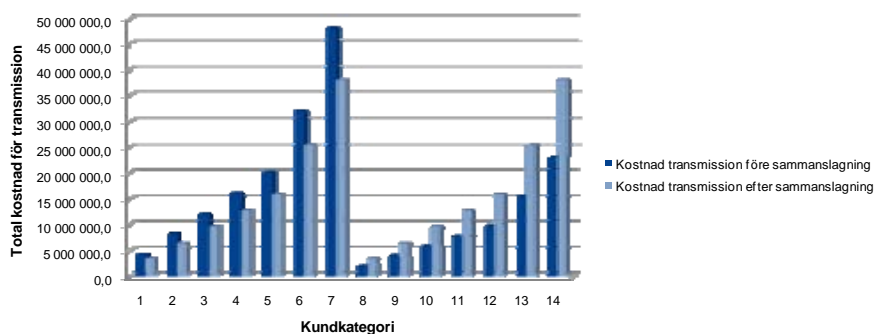
kronor mellan den norra och södra delen. Om startpunkten istället sätts till 2009 omfattar utjämningsbehovet cirka 64 miljoner kronor. Dessa beräkningar kanske inte motsvarar vad ett exakt utfall skulle kunna tänkas bli vid en verklig sammanslagning verksamheterna, de är dock ett resultat av en sammanslagning av historiskt inrapporterade data.

3.3 Tariffeffekt för enskilda förbrukarsegment

Med utgångspunkt från Årsrapporterna och genomsnittliga tariffer har vi analyserat hur en utjämning mellan den norra och södra delen påverkar kunderna beroende på kundstorlek. Jämförelsen är primärt fokuserad på industrier, resultatet anges i miljoner kronor.

Vi har inte genomfört analysen med utgångspunkt från nätföretagens angivna tariffstrukturer. Vi har använt deras genomsnittliga tariffer, dvs. antagit att sambandet mellan tariff och volym är rörligt. I realiteten är det sannolikt inte fallet vid en jämförelse av enskilda år, då en kapacitetsberoende tariff motverkar följsamhet mot volym. Över tid är det dock sannolikt att det i vart fall sker en viss anpassning som är volymkopplad.

Figur 3.5 Förändring av kostnad för transmission – före och efter sammanslagning

Kundkategori	Södra delen							Norra delen						
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
Geografisk närvaro														
Förbrukning (GWh)	100	200	300	400	500	800	1200	100	200	300	400	500	800	1200
Kostnad transmission före sammanslagning (MSEK)	4,0	8,0	12,0	16,0	20,0	32,0	48,1	1,9	3,8	5,6	7,7	9,6	15,3	23,0
Kostnad transmission efter sammanslagning (MSEK)	3,1	6,3	9,5	12,7	15,8	25,3	38,0	3,1	6,3	9,5	12,7	15,8	25,3	38,0
Differens efter sammanslagning (MSEK)	-0,8	-1,7	-2,5	-3,4	-4,2	-6,7	-10,1	1,2	2,5	3,7	5,0	6,2	10,0	15,0

Not: Diagrammet baseras på ett antal schabloniserade kundkategorier som betalar ett genomsnittligt pris per överförd energimängd.

En industrikund i södra delen av systemet som förbrukar 100 MWh/år får en kostnadsänkning på 800 000 kronor. Den motsvarande kostnadsökningen i den norra delen blir 1 200 000 kronor. En storförbrukare med en konsumtion på 1,2 TWh får en sänkning på 10,1 miljoner kronor i söder och en höjning på 15 miljoner kronor i norr.

Kraftvärmeverken Malmö och Rya är mer komplexa att bedöma. Behovet av kapacitet kan betraktas som relativt oberoende år från år. Därför kan kapacitetsinslaget i tariffen delvis absorbera varierande volym avseende nätföretagets intäkter. Antaganden för att bedöma tariffintäkter från kraftvärmeverk är svåra att göra och faller inte inom ramen för det här uppdraget.

Rapportens genomsnittspriser kan jämföras med de priser för gastransport som sammanställs av SCB, se tabeller 3.4 och 3.5. De visar genomsnittspriser för hela systemet för hela gastransporten inklusive distribution. Priserna är utan differentiering mellan norr och söder. Kategorierna I4 och I5 i tabell 3.4, visar genomsnittspriser som ligger nära de som beräknats i denna rapport för ett sammanslaget transmissionssystem. Det är logiskt eftersom de förbrukarna är anslutna till transmissionssystemet. Kostnaden stiger brant i takt med att förbrukarna blir mindre, se kategori I1–I3.

Tabell 3.4 Genomsnittligt nätpris öre/kWh, exkl. moms, för industrikategorier

	Intervaller				
	I1 <0,3	I2 0,3-<3	I3 3-<30	I4 30-<300	I5 300-<1 100
Jan 2008, transportkostnad, öre/kWh	16	12	7	4	3
Jan 2009, transportkostnad, öre/kWh	18	13	9	7	3
Jan 2010 transportkostnad, öre/kWh	17	12	8	4	3
Jan 2011 transportkostnad, öre/kWh	17	12	7	4	3

Källa: SCB.

I tabell 3.5 visas de genomsnittliga priserna för gastransport för mindre förbrukare, priserna är inkl. moms. Priset är väsentligt högre än för de stora förbrukarna. Den totala volymen för små förbrukare är dock relativt begränsad vilket gör att genomslaget på genomsnittspriset blir begränsat.

Tabell 3.5 Genomsnittligt nätpris öre/kWh, inkl. moms, för privatkunder

	Intervaller per kategori		
	D1 >5 500	D2 5 500-<55 000	D3 >55 000
Jan 2008, transportkostnad, öre/kWh	51	23	17
Jan 2009, transportkostnad, öre/kWh	53	25	23
Jan 2010, transportkostnad, öre/kWh	67	29	25
Jan 2011, transportkostnad, öre/kWh	68	30	25

Källa: SCB.

4 Faktorer som påverkar tariffen

I vårt uppdrag har ingått att diskutera och i viss utsträckning analysera vilka faktorer som driver tarifförändringar. I detta kapitel diskuteras ett antal sådana faktorer.

4.1 Regleringsmodell

Den valda regleringsmodellen är avgörande för tariffnivån, i vart fall för nivån på en maximal tariff. Den svenska modellen utgår i korthet från en beräkning av nuanskaffningsvärdet (NUAK) samt en bedömning av en real ränta, en vägd genomsnittlig kapitalkostnad (WACC) med tillägg av kostnader för drift och underhåll samt myndighetsavgifter. NUAK motsvarar vad det skulle kosta att bygga ett nytt transportsystem för naturgas. Detta belopp används för att beräkna en real annuitet med en real WACC före skatt och ett antagande om livslängd. Resultatet blir ett belopp för kapitalkostnader som motsvarar summan av ränta och avskrivning. Beloppen kan inte särredovisas för ett enskilt år på ett enkelt sätt.

Till detta belopp läggs kostnaderna för drift och underhåll och vissa andra kostnader såsom myndighetspålagor etc.

Regleringsmodellens hantering av kapitalkostnader är den viktigaste komponenten vad gäller tariffpåverkan. Beräkningen av NUAK, ansatt WACC och livslängd är därmed väsentliga faktorer för tariffens storlek.

4.2 Strukturaffär

En av de frågor som Frans har i uppdrag att analysera är effekterna av en sammanslagning av transmissionssystemen. Med utgångspunkt från denna frågeställning är det av intresse att analysera om och i så fall hur en strukturaffär där en aktör förvärvar ett naturgassystem, kan påverka tariffen jämfört med tiden före förvärvet, dvs. hur strukturaffären i sig kan påverka tariffen.

En sådan analys skulle kunna tänkas utgå från att det är en eventuell köpeskillning som påverkar tariffen. Från regleringssynpunkt finns dock inget sådant samband eftersom det är NUAK, inte köpeskillningen, som utgör basen för den svenska regleringen. En strukturaffär behöver därmed inte nödvändigtvis påverka grunden för framtida tariffer. Om avkastningen inte överstiger det som

EI betraktar som skäligt, skulle köpeskillingen dock kunna tänkas vara tariffgrundande. Det skulle då snarare vara i ett kommersiellt perspektiv, antingen som en del av en överenskommelse mellan köpande och säljande företag eller som ett självständigt beslut av det köpande företaget, oberoende av vad det säljande företaget anser. Mer troligt är dock att köpare och säljare var för sig, har gjort en sammanvägning av reglermodell, tariffnivå, avkastningskrav, volymutveckling, betalbarhet etc. Därefter kommer de överens i en förhandling. Det köpande företaget agerar sedan med utgångspunkt från affärens resultat med de kommersiella och regleringsmässiga risker det innebär, vilket kan betraktas som ett normalt förfarande.

Påverkan på tariffen med utgångspunkt från effekterna av en strukturaffär är därmed framför allt en del av eller resultatet av den kommersiella överenskommelsen mellan köpande och säljande företag. Detta givet att avkastningen betraktas som skälig ur ett regleringsperspektiv.

4.3 Marknadens betalbarhet

Det som i grunden driver tariffnivån för olika typer av infrastruktur är, vid sidan om regleringen, volym och jämn last. Hög volym är därför alltid viktig vid infrastrukturinvesteringar, i synnerhet på en konkurrensutsatt marknad som naturgasmarknaden. För transmissionsnätägaren torde därför marknadens/kundernas betalbarhet vara en viktig faktor när tarifferna sätts. Om tariffen blir för hög riskerar ägaren av ett transportsystem för naturgas att tappa volym och intäkter. De kvarvarande kunderna får bära en ännu större börda med en ökad tariff, vilket skapar en negativ spiral som ökar risken, osäkerheten och minskar lönsamheten. På en liten marknad som den svenska kan en sådan effekt bli påtaglig.

Den relativt begränsade marknaden och det faktum att det finns relativt få stora förbrukare skapar en till vissa delar assymetrisk risk. Det innebär att enstaka beslut hos en enskild aktör kan få betydande konsekvenser för hela systemet. Den svenska naturgasmarknaden har 10-15 större industriella förbrukare samt två större kraftvärmeverk. Enskilda storförbrukare kan fatta beslut med utgångspunkt från aktuella förhållanden som omöjliggör för dem att återuppta naturgasanvändningen vid ett senare tillfälle. Nedläggning är ett sådant exempel där kostnaden för de kvarvarande kunderna ökar,

likaså avtrappning av reinvesteringar. Ett annat alternativ kan vara att avstå från att utöka verksamheten. I ett sådant fall går befintliga kunder miste om en kostnadsänkning.

Genomslaget av sådana åtgärder hos enstaka storkunder kan få kännbara konsekvenser för hela kundkollektivet.

4.4 Ojämn volymutveckling

Om avkastningen ligger under den nivå som betraktas som skälig, kommer skillnader i volymutvecklingen i norr respektive söder att påverka. Om det är en stark volymutveckling i söder, ökar kostnaden för en tariffutjämnning i norr. Även det omvända förhållandet gäller.

4.5 Självständiga beslut av nätägaren

Nätägaren kan självständigt besluta om att lägga sig under regleringtaket. Anledningarna kan t.ex. vara en eller flera av de som nämns i detta kapitel.

4.6 Opinionstryck och påverkan av myndigheter

Opinionsbildningen kring pris och tariffer är i allmänhet stark avseende ledningsbundna och rörbundna verksamheter. Detta gäller för elnät, gasnät och fjärrvärme. Det är sannolikt att risken för "hårdare" reglering till följd av opinionsbildningen, publikt missnöje eller negativ publicitet kan påverka nätföretagens beslut avseende tariffnivån, det är dock osäkert i vilken utsträckning. Både tillsynsmyndigheter och opinionsbildare kan tillgripa s.k. "name and shame" metoder i syfte att påverka tariffens storlek. Det betyder att en aktör "hängs ut" och exponeras offentligt vad gäller företagets pris/tariffpolitik. Det kan då bli viktigt att finjustera tariffnivån för att inte hamna i en offentlig debatt.

4.7 Tariffstruktur

Även tariffstrukturen i sig kan ha betydelse, i vart fall på kort sikt. En jämn industrilast kan dra fördel av en kapacitetsberoende tariff-

struktur eftersom den bokade kapaciteten tas i anspråk i stort sett hela året. Ett kraftvärmeverk har däremot hög förbrukning på vintern och eventuellt ingen alls på sommaren. Ett kraftvärmeverk måste dock fortfarande betala för den outnyttjade sommarkapaciteten.

Det omvända förhållandet gäller för en volymbaserad tariffstruktur, dvs. samma pris/enhet året runt. Ett kraftvärmeverk betalar då för transport på vintern men inget på sommaren, dvs. kunden betalar inte för mer kapacitet än vad som används vid varje given tidpunkt.

Intäktsnivån från en kapacitetsbaserad struktur är därför mindre känslig för transiterad volym än en volymberoende. En volymberoende tariff skulle eventuellt behöva ändras oftare om gasnätsägaren ska ha relativt konstant avkastning över tid givet att volymen varierar mellan åren. Eftersom en kapacitetsberoende tariff innebär att en kund med ojämn last är beredd att betala för oanvänd kapacitet, utjämnar en sådan struktur intäkterna för nätägaren mellan åren.

4.8 Kombination av olika tariffstrukturer

Tariffstrukturer kan vara komplicerade. En kombination av flera olika (komplicerade) strukturer längs transportvägen innebär en risk för att förändringar i ett led blir mindre transparenta. Exempelvis skulle en kombination av kapacitetsberoende och volymberoende tariffstrukturer delvis kunna leda till att tariffförändringar uppströms inte direkt påverkar kunderna nedströms. Hur sådana effekter kan tänkas påverka tariffen är dock en tillsynsfråga. Vi har inte analyserat huruvida detta är fallet på den svenska marknaden.

4.9 Effektivisering

Effektivisering kan skapa ett utrymme för en sänkning av tariffen. Detta är delvis beroende av hur regleringen är utformad. En nätägare skulle kunna sänka tariffen på eget initiativ på grund av rationaliseringsåtgärder och kostnadssänkningar. Det skulle även kunna ske via en effektiv tillsyn från den berörda myndighetens sida med ansatsen att det är rimligt att kräva effektiviseringar och

att dessa ska föras vidare till kunderna. Normalt sett ingår en effektiviseringskomponent i en reglering.

4.10 Val av marknadsmodell, shippermodell – elmodell

Val av marknadsmodell kan påverka tarifferna. Pöyry har inte haft i uppdrag att utreda för- eller nackdelar avseende olika marknadsmodeller. Vi har dock noterat att valet av marknadsmodell kan påverka tariffen beroende på vilka grundantaganden som görs.

I ett gassystem uppstår s.k. "sammanlagringseffekter" ju närmare gaskällan kapacitetsbehovet beräknas och bokas. Sammanlagring kan jämföras med dimensioneringen av en vattenledning till ett hyreshus. Anslutningen till byggnadskroppen är väsentligt mindre än behovet skulle vara om samtliga hyresgäster öppnade samtliga kranar maximalt samtidigt. Eftersom sannolikheten är låg för att detta skulle inträffa, väljer man en anslutning av en mindre dimension och till en lägre kostnad. Ännu närmare vattenverket blir matarledningen, relativt sett, ännu mindre. Alternativet skulle vara att alltid dimensionera allting för att kunna hantera den maximala användningen, vilket skulle bli för dyrt. En successivt lägre dimensionering längs en transportkedja är det som kallas "sammanlagring". Sammanlagring kan jämföras med riskpooling.

Samma sak gäller för bokning av kapacitet i gassystemet. Med den svenska modellen, den s.k. elmodellen, görs kapacitetsbokningarna av distributionsnätägarna. Summan av de enskilda bokningarna skulle ge ett kapacitetsbehov som är större än nätägarens faktiska behov av att boka kapacitet i transmissionssystemet. Denne kan därför välja att debitera kunderna för full kapacitet men boka en lägre kapacitet i transmissionssystemet. Skillnaden utgör en vinst som distributionsnätägaren kan tillgodoräkna sig. Denne kan även välja att låta kunderna få del av fördelarna genom att göra en lägre bokning uppströms och föra värdet av detta vidare till kund via en lägre tariff. Frågan om huruvida sammanlagringen kommer kunderna till del är i stort en reglerings- och tillsynsfråga med en elmodell.

Det huvudsakliga alternativet är en s.k. shippermodell, vilket är den modell som förespråkas av EU-kommissionen. En s.k. shipper ansvarar för tillförsel av gas till en marknad. Shippern gör kapacitetsbokningen och har sammanlagringsfördelarna. Om konkurrensen på marknaden är god kommer olika shippers att konkurrera

genom att föra sammanlagringsfördelen till kunderna via ett lägre gaspris.

Det är själva valet mellan modellerna som skulle kunna påverka tariffens storlek. Valet är beroende av om det anses mer sannolikt att sammanlagringsfördelen kan föras vidare till kunderna via tillsyn eller om det anses mer sannolikt att den förs vidare via konkurrerande shippers.

5 Sammanfattning – tariffpåverkan vid sammanslagning av högtryckssystemen

Pöyry har fått i uppdrag av Utredningen om Framtida Hantering av Systemansvaret för Gas m.m. (Frans) (N 2010:05), att analysera effekterna på tarifferna om EOn:s och Swedegas transmissions-system för naturgas slås samman till ett enda system:

- Förutsättningar skapade av en marknad som bl.a. karaktäriseras av ett naturligt monopol var ett viktigt skäl till dagens ägarstruktur för transmissionsnätet. En annan viktig faktor var de ambitioner som dåvarande Sydkraft och Statens Vattenfallsverk hade vad gällde att utveckla den sydsvenska respektive den mel-lansvenska naturgasmarknaden.
- Den rådande ägarstrukturen skapade en delad frimärkstarriff för transport i transmissionsnätet. Transitering från Nederländerna till den norra delen av den svenska naturgasmarknaden (från Varberg och norrut) kostar i genomsnitt cirka 2,9 öre/kWh. Transitering till den södra delen av den svenska marknaden kostar i genomsnitt cirka 5,1 öre/kWh. Till detta kommer kostnaden för distribution i den mån sådan utnyttjas.
- Av den totala kostnaden för transmission från Nederländerna till Sverige, utgör den svenska andelen cirka 62% (norr) respektive 78% (söder)
- Rådande kostnads- och tariffstruktur för transmission kan hypotetiskt sett bevaras efter en sammanslagning av transmissions-systemen. Huruvida detta är praktiskt möjligt eller önskvärt har inte analyserats.
- En aritmetisk sammanslagning av E.On:s och Swedegas transmissionssystem baserat på inrapporterade Årsrapportdata till Energimarknadsinspektionen leder till en genomsnittlig tariff på cirka 4 öre/kWh för 2009. En sammanslagning skulle leda till en tariffutjämnning mellan den norra delen och den södra delen. Kostnaderna för att transitera till den norra delen skulle öka med 64 miljoner kronor räknat på data från 2009. Kunderna i söder skulle få motsvarande minskning. För de enskilda kunderna skulle höjningarna i norr bli avsevärt högre än minskningen i söder. Det beror på att gasanvändningen är högre i söder.

- För en industrikund i norr som förbrukar 100 GWh ökar kostnaden med cirka 1,2 miljoner kronor, motsvarande minskning i söder blir 0,8 miljoner kronor. För en storkund som förbrukar 1,2 TWh blir motsvarande förändringar en ökning med cirka 15 miljoner kronor i norr och en minskning med cirka 10 miljoner kronor i söder.
- Avgörande för hur stor utjämningen blir är valet av vilket år som väljs som utgångspunkt för definitionen av ”skälig” avkastning för systemen. Om 2009 väljs som utgångspunkt för beräkningen, blir utjämningsbehovet cirka 64 miljoner kronor. Om år 2008 väljs som utgångspunkt, blir utjämningsbehovet cirka 29 miljoner kronor. Vilket år som bör väljas är en fråga om tillsyn.
- En strukturaffär behöver inte nödvändigtvis innebära en tarifförändring. I den svenska regleringen är nuanskaffningskostnaden (NUAK) avgörande för tariffnivån, inte en eventuell köpeskilling vid ett förvärv. Ett förvärvande nätföretag kan dock frivilligt välja att använda köpeskillingen som utgångspunkt för tariffsättningen om tariffen understiger vad som ger skälig avkastning.
- Flera andra faktorer finns som kan påverka tariffnivån hos ett nätföretag, bl.a. marknadens betalbarhet, opinionstryck, tariffstrukturen eller kombinationer av tariffstrukturer, typ av marknadsmodell.

6 Försörjningstrygghet

Detta avsnitt innefattar en kvalitativ analys av de effekter som kan uppstå om systemansvaret i de delar som avser försörjningstryggheten överförs till en privat aktör. Analysen belyser effekterna på kort och lång sikt och sammanfattas i termer av styrkor, svagheter, möjligheter och hot om en privat aktör tilldelas till en sådan roll.

6.1 Problemställning – försörjningstrygghet

Analysen avser att beskriva tänkbara styrkor, svagheter, möjligheter och hot kopplade till att systemansvarsverksamheten rörande försörjningstryggheten för gas överförs till en privat aktör. I dag bedrivs verksamheten av en offentlig aktör i form av Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät).

Analysen utgår från följande av Frans angivna förutsättningar.

- Statens energimyndighet (Energimyndigheten) utses till behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen (994/2010) och fortsätter därmed som ansvarig myndighet för försörjningstryggheten för gas.
- Svenska kraftnäts nuvarande myndighetsuppgifter på området överförs genom lag till en privat aktör i samband med överföringen av systemansvarsverksamheten för gas.
- Förvaltningen av infrastrukturen för gas kommer även fortsättningsvis att ske i icke-statlig regi, dvs. privat ägande av transmissionssystemet
- Framtida investeringar i infrastruktur för naturgas kommer att ske på kommersiell grund, dvs. privat kapital vid nyinvesteringar i nya tillförselledningar
- Privat ägande av transmissionssystemet
- Frans förslag att rollen som TSO/transmissionsnätsoperatör ska separeras från rollen som systemansvarig myndighet/systembalansansvarig

Som tidigare beskrivits ägs högtryckssystemet i dag av fler än en ägare. I januari 2011 ägde Swedegas huvuddelen av transmissionsnätet, Figur 3.1. Från Dragör till söder om Varberg äger E.On

ledningarna från första svets skarv efter Swedegas ledning till och med MR-station.

I Sverige finns endast ett naturgaslager, Skallen, det ägs och drivs av E.On. I övrigt kan lagring av naturgas i Sverige ske genom linepack.¹

I och med att naturgasen enbart är etablerad längs den svenska västkusten har den från ett nationellt perspektiv en mycket begränsad andel av energiförsörjningen på drygt 2 procent. Inom de områden där naturgasen är etablerad har den däremot en betydande marknadsandel på cirka 20 procent. Den är även en kritisk råvara för flera av västkustens största industrier. Naturgasen är även betydelsefull för fjärrvärme- och elproduktion bl.a. i Göteborg och Malmö. Regionalt sett är därmed naturgasen lika betydelsefull i Sverige som i andra delar av Europa.

Frågor kring försörjningstrygghet fokuserar ofta på hur konsumenterna drabbas då gas på många platser används till uppvärmning av småhus o.d. Även i Sverige intar konsumenterna en särställning. Försörjningstrygghetsfrågor är dock även av central betydelse för övriga kunder, i synnerhet för vissa storförbrukande, bl.a. kemiska industrier. Naturgas används både som energibärare och råvara av större industrier som är verksamma på den internationella marknaden. För flera företag utgör naturgasen inte en utbytbar resurs, i vart fall inte på kort sikt. För dessa företag är försörjningstrygghet ett nyckelbegrepp eller snarare en överlevnadsfråga, eftersom de endast kan hantera mycket korta avbrott utan långsiktiga konsekvenser för verksamheten. Ett ledningshaveri som inbegriper ett brott på sjöledningen kan ta veckor att återställa. Ett avbrott på råvarutillförseln på flera veckor kan vara tillräckligt för att helt underminera kundernas förtroende för vissa av dessa industrier, med mycket långsiktiga konsekvenser som följd. Den svenska naturgasmarknaden har varit avbrottsfri från start, dvs. i cirka 25 år.

6.2 Försörjningstrygghet för naturgas

Försörjningstrygghet för naturgas kan analyseras ur flera olika perspektiv. Framförallt är det viktigt att särskilja mellan åtgärder som syftar till att trygga gasförsörjningen från ett långsiktigt respektive ett kortsiktigt perspektiv.

¹ Linepack innebär en höjning av trycket i de befintliga ledningarna i syfte att lagra gas i dessa ledningar.

Med ett långsiktigt perspektiv avses åtgärder som syftar till att trygga den framtida gasförsörjningen bl.a. genom att säkerställa att det finns en framtida fungerande infrastruktur som möjliggör leveranser av gas till Sverige och inom Sverige. En viktig aspekt som kan vara av intresse är ytterligare tillförselvägar. Andra aspekter kan vara framtida förändringar vad gäller gasleveranser, t.ex. fysisk tillgång till en fungerande marknad för naturgas såsom TTF² eller andra förändringar vad gäller fysiskt ursprung för den gas som levereras till Sverige. I förlängningen kan det innebära förändrade krav på överföringsförbindelserna.

Med ett kortsiktigt perspektiv ligger fokus mer på åtgärder som syftar till att trygga gasförsörjningen kopplat till behovet av att upprätthålla balansen t.ex. vid en plötslig försörjningsstörning eller förbrukningstopp.

6.3 Försörjningstrygghet – nuläget

Kap. 8 a i naturgaslagen (2005:403) innehåller bestämmelser om trygg naturgasförsörjning. Den systemansvariga myndigheten (dvs. Svenska kraftnät) ska vidta de planeringsåtgärder och övriga åtgärder inom ramen för systemansvaret som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen. Tillsynsmyndigheten (för dessa frågor Statens energimyndighet, hädanefter Energimyndigheten³) ska ta fram en nationell plan med åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen i en krissituation samt inom ramen för tillsynsansvaret vidta sådana åtgärder i övrigt som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen.

Den systemansvariga myndigheten kan kräva att en innehavare av naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning vidtar de åtgärder som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen. Dessa tvingande åtgärder får inte vara mer betungande än vad som är skäligt. Företagen har rätt till ersättning från staten för den kostnad som genomförandet av åtgärderna medfört. Den systemansvariga myndigheten prövar ersättningsfrågan och har även rätt att begära in den information som krävs för att bedöma om det finns behov att vidta åtgärder.

² Dvs. den holländska marknadsplatsen TTF – Title Transfer Facility - en virtuell punkt på det holländska nätet.

³ Se Naturgasförordning (2006:1043) 34 § samt Förordning (2007:1153) med instruktion för Statens energimyndighet 2 § punkten 4.

Regeringen kan enligt 8 a kap. i naturgaslagen antingen själv eller genom ett bemyndigande till den systemansvariga myndigheten meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter den systemansvarige har för trygg naturgasförsörjning. Förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera den del av verksamheten vid Svenska kraftnät och vid Energimyndigheten som sker enligt 8 a kap. i naturgaslagen, en s.k. försörjningstrygghetsavgift. Innehavare av naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska betala denna avgift till Svenska kraftnät som ska överföra hälften av de inbetalda avgifterna till Energimyndigheten. Förordningen anger beloppet som ska betalas per normal kubikmeter överförd naturgas.

Enligt naturgasförordningen (2006:1043) ska Energimyndigheten godkänna de åtgärder som en innehavare av naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning är ålagd att planera för enligt 8 a kap. 1 § naturgaslagen. Den nationella planen med åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen i krissituationer ingår som ett led i den nationella strategi Energimyndigheten ska ta fram och få godkänd av regeringen. Energimyndigheten ska samråda med Energimarknadsinspektionen och Svenska kraftnät innan man beslutar om strategin eller den nationella planen. Vid planeringen för eventuella försörjningsstörningar och vid sådana tillfällen när detta inträffar ska konsumenternas naturgasförsörjning säkras i vart fall när vissa omständigheter är för handen.⁴ Energimyndigheten ska i samråd med Svenska kraftnät varje år ta fram en rapport om åtgärderna för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning enligt direktiv 2004/67/EG.⁵

Svenska kraftnät har tagit fram en Plan för Affärsverkets svenska kraftnät åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen inom ramen för systemansvaret.⁶ I detta dokument beskrivs Svenska kraftnäts planerade åtgärder om det uppstår en störning i gasförsörjningen. Planen redovisar både de kommersiella åtgärder som Svenska kraftnät avser att använda i första hand samt de tvingande åtgärder som

⁴ Dessa omständigheter listas i 32 § i naturgasförordningen.

⁵ Enligt förordning (2007:1153) med instruktion för Statens energimyndighet ska Energimyndigheten varje år ta fram en rapport om åtgärderna för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning enligt direktiv 2004/67/EG. Rapporten ska utarbetas i samråd med Svenska kraftnät

⁶ Dnr 2010/1631 2010-12-06

därefter kan vidtas vid behov. Planen utgår från tre olika scenarier⁷ och redovisar kortfattat de planerade åtgärderna för respektive scenario.

Förordningen (EU) nr 994/2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG (gasförsörjningsförordningen) ersätter det tidigare gasförsörjningsdirektivet och regelverket blir därmed direkt gällande i medlemsstaterna. Även här tydliggörs vissa aspekter såsom att marknadsmekanismerna ska användas som ett första led i hanteringen av försörjningsstörningar, att de åtgärder som ska vidtas under en kris ska definieras i förväg och att krisplaner ska upprättas av de behöriga myndigheterna efter samråd med naturgasföretagen och fastställa tydliga roller och ansvar. Enligt förordningen får tvingande åtgärder endast användas i sådana situationer där den behöriga myndigheten har utlyst krisnivån ”kris”.

6.4 Förändringar i ansvarsfördelningen

I dag hanteras försörjningstrygghetsfrågorna av Energimyndigheten samt av den systemansvariga myndigheten Svenska kraftnät. I framtiden föreslås Energimyndigheten bli behörig myndighet⁸ enligt gasförsörjningsförordningen. Detta innebär bl.a. att Energimyndigheten ska ta fram planer för krishantering som bl.a. beskriver de tvingande åtgärder som får vidtas. Enligt gasförsörjningsförordningen ansvarar den behöriga myndigheten för tvingande åtgärder vilket innebär en förändring mot dagens förhållanden.

Det förslag som analyseras i denna del innebär att de delar av systemansvaret som rör försörjningstrygghet överförs till en privat aktör, en s.k. systembalansansvarig. Förslaget innebär att den systembalansansvarige ska ha det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella systemet. Den kortsiktiga balanseringen avses inte omfatta extraordinära åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen.

Effekten av det innebär att en privat aktör enbart under vissa omständigheter kan komma att ges befogenhet att utöva vissa myndighetsliknande uppgifter. Förslaget innebär att ansvaret för den kortsiktiga balanseringen förs över till en privat aktör som kan

⁷ Scenario 1 – Efterfrågan på gas är större än tillgången, t.ex. vid en produktionsstörning i Nordsjön. Scenario 2 – Skada på Öresundsledningen eller i dess närhet. Scenario 3 – Skada på transmissionsledningen, varvid det blir två system att balansera.

⁸ Med behörig myndighet avses i gasförsörjningsförordningen den myndighet som har blivit utsedd att säkerställa genomförandet av de åtgärder som omfattas av förordningen.

komma att ges möjlighet att använda tvingande åtgärder för säkerställa att balansen upprätthålls. Detta innebär åtgärder som kan omfatta bortkoppling av delar av systemet eller vissa kunder, uttag från lager osv. Det kan dock endast ske om den behöriga myndigheten förklarar att det råder kris, samt delegerat dessa uppgifter till den privata aktören.

Oavsett om det är en offentlig eller privatägd aktör som hanterar sådana tvingande åtgärder ger det upphov till konsekvenser av juridisk, ekonomisk och praktisk karaktär. Då det handlar om tvingande åtgärder som berör enskilda företag och deras tillgångar är en given förutsättning att åtgärderna utförs med stöd av gällande regelverk oberoende av ansvarig aktör. Ett sådant regelverk omfattar vanligen även säkerhetspärar som sätter gränser för myndighetens/aktörens agerande, samt regler om tillsyn och eventuella sanktioner eller annan påföljd. Enligt nuvarande förslag avses regeringen kunna föreslå den systembalansansvarige, samt på förekommen anledning byta ut denne. En privatägd aktör som äger och driver ett transmissionssystem har därutöver ett inneboende incitament att driva systemet på ett effektivt sätt även sett ur användarnas synvinkel. Detta eftersom aktören annars riskerar att förlora sin position om agerandet riskerar marknadens funktion. I slutändan kan det resultera i att företaget sitter med ett system som de i princip inte har rätt att driva i egen regi eller där verksamhetens omfattning påverkas. Sammantaget kan det därmed antas att en privat aktör har ett starkt ekonomiskt och strategiskt incitament att agera på ett för marknaden trovärdigt och ansvarigt sätt.

Dock innebär en delegation av myndighetsuppgifter till en privat aktör att det finns ett ökat utrymme för att den ansvarige aktörens agerande utsätts för kritik och att det ifrågasätts om ett visst agerande innebär fördelar för denne aktör, t.ex. genom att det förbättrar möjligheterna för denne aktör att optimera sin egen verksamhet.

Även den specifika ägarbilden till en privatägd systemansvarig torde påverka bedömningen av de svagheter i strukturen som diskuteras nedan. En viktig frågeställning här är den potentiella konflikten mellan myndighetsutövningen och de krav ägarna kan lägga på den systemansvarige. I det fall ägarna inte omfattar företag med aktiva intressen inom el- eller gas sektorn torde kraven främst röra lönsamhetsfrågor. I annat fall torde den oro som diskuteras nedan förvärras genom att det finns en potentiell risk för informationsöverföring samt en än större risk för att målbilden går isär. I detta sammanhang kan det även vara värt att notera att privatägda

systemansvariga aktörer inte är en nyhet utan förekommer i andra EU länder, och där ses som hanterbara givet ett regelverk som säkerställer hanteringen av känsliga moment. I det fall de privata företagens ägarbild omfattar andra energiföretag kan bilden dock bli förhållandevis komplicerad och det nödvändiga regelverket blir även förhållandevis detaljerat kring frågor såsom oberoende och insyn.

6.5 Kortsiktig försörjningstrygghet

Analysen kommer övergripande att beskriva de väsentliga områden som kan beröras om systemansvaret flyttas från en offentlig till en privat aktör. I detta avsnitt är fokus på frågor som berör den kortsiktiga försörjningstryggheten.

Analysen utgår från de åtgärder som omfattas av Svenska kraftnäts plan för att säkerställa naturgasförsörjningen inom ramen för systemansvaret då denna plan fokuserar på den kortsiktiga försörjningstryggheten vid en störning i gasförsörjningen. De uppgifter som kan bli aktuella torde i allt väsentligt motsvara de uppgifter som omfattas av den aktuella planen. Det är dock viktigt att notera, att de uppgifter som överförs till en framtida systembalansansvarig inte kommer att omfatta tvingande åtgärder. Den behöriga myndigheten ansvarar för dessa, men kan om den angivit att en kris råder välja att delegera hanteringen av tvingande åtgärder t.ex. till den systembalansansvarige aktören. Detta ska i så fall framgå av de planer den behöriga myndigheten ska upprätta.

Procedurer vid nödförsörjning

Med utgångspunkt från gasförsörjningsförordningens bestämmelser ska man vid en försörjningsstörning i första hand använda sig av kommersiella åtgärder för att hantera situationen. Detta gäller därmed oavsett om det är en offentlig eller privat aktör i den aktuella rollen. Att i första hand använda kommersiella åtgärder är även ett logiskt alternativ då dessa är minst kostsamma för berörda parter. De kommersiella åtgärderna som berörs i analysen är avtal med balansansvariga, buffring samt reglergashandel. Därefter diskuteras de tvingande åtgärderna beordrat uttag från lager och beordrad förbrukningsreduktion. De senare åtgärderna kan en systembalansansvarig endast använda sig av om den behöriga myndigheten delegerat ansvaret för

dessa åtgärder till den berörda aktören och då endast under förutsättning att myndigheten angivit att det råder kris.

Givet att den systembalansansvarige även hanterar driften av transmissionsnätet torde detta även innebära en rationalisering av arbetet, då den torde ha enklare tillgång till den systeminformation som krävs för att säkerställa den kortsiktiga försörjningstryggheten. Det kan vara information om tryck, flöden, volymer, lager, osv. I dagsläget måste Svenska kraftnät få nödvändig information från den/de aktörer som driver transmissionssystemet. Här diskuteras situationen då den systembalansansvarige utgörs av en privat-ägd aktör,

Kommersiella åtgärder – Avtal med balansansvariga

Givet att regelverket inte förändras i denna del kan det antas att även en privat aktör kommer att sluta ett avtal med de balansansvariga för naturgas på liknande sätt som Svenska kraftnät. Om balansansvarsavtalet med den privata aktören inte på ett relevant sätt omfattar bestämmelser som fördelar ansvar och risk innebär detta ett ökat riskmoment för de balansansvariga. Aspekter som är viktiga är adekvata ersättningsnivåer för tvingande åtgärder och ett tydligt regelverk kring sådana åtgärder och ersättningar. Vid en jämförelse med dagens situation där Svenska kraftnät som myndighet förutsätts representera en mer konkurrensneutral hållning finns det en risk att en privat aktör uppfattas som mindre neutral. Givet att den privata aktören inte har några bindningar till andra företag i energisektorn utöver de aktuella avtalen torde det dock vara rimligt att anta att även en privat aktör kan förutsättas agera på ett konkurrensneutralt sätt.

Kommersiella åtgärder – Buffring

Buffring av gas innebär att man matar in mer naturgas än det planerade uttaget i ett system i syfte att lagra gas. Den lagrade gasen kan t.ex. användas för att säkra naturgasförsörjningen vid eventuella störningar i systemet. I dag har Svenska kraftnät ett avtal med Energinet.dk om att buffra gas i det danska respektive det svenska systemet. Energinet.dk hanterar försörjningstryggheten för Danmarks räkning och ett villkor för buffringen är att den inte

äventyrar balansen i det danska systemet. Även en privat aktör med rätt befogenheter torde ha goda möjligheter att sluta ett likartat avtal med Energinet.dk. Ett osäkerhetsmoment är självfallet Energinet.dks önskan att ingå avtal, men det torde även ligga i deras intresse att sluta nödvändiga och tillräckliga avtal med andra relevanta aktörer för att trygga naturgasförsörjningen. Även gasförsörjningsförordningen lägger fast vikten av samarbete mellan medlemsstaterna i syfte att trygga naturgasförsörjningen. I bilaga IV till förordningen listas de regionala grupperingarna av medlemsstaterna, varvid Danmark och Sverige tillsammans utgör en gruppering. Det finns därmed anledning att anta att förutsättningarna för ett fortsatt samarbete är goda oavsett om det är en offentlig eller privat aktör. I det fall osäkerheten beror av specifika omständigheter kring den svenska aktören kan det finnas behov av att ställa vissa garantier, t.ex. av ekonomisk art.

I det fall den privatägda aktören även driver transmissionssystemet skulle den nya rollen med systemansvar delvis kunna bidra till att förenkla en del frågeställningar om buffring sker, samt vilken ersättning som i så fall ska utgå. I det konkreta fallet omfattar dock denna fråga även en rad komplexa bedömningar.

Kommersiella åtgärder – Handel med reglergas

Givet att övriga regelverk inte förändras kommer det även med en privat aktör som systemansvarig att vara upp till de balansansvariga att avgöra om de vill delta i handeln med reglergas samt till vilket pris de är villiga att delta. I denna del torde det därmed inte uppstå någon skillnad.

Tvingande åtgärder – Beordrat uttag från lager

Naturgaslagen ger i dag den systemansvariga myndigheten rätt att vidta tvingande åtgärder mot innehavare av naturgasledning, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. I dagsläget är det Svenska kraftnät som har denna rätt. Som en följd av gasförsörjningsförordningen är det dock den behöriga myndigheten som kommer att ansvara för dessa oavsett om den systembalansvarige är en offentlig eller privat aktör. Den behöriga myndigheten kan dock delegera hanteringen av tvingande åtgärder till den systembalansansvarige.

Eventuella oklarheter kring vilka åtgärder som kan vidtas och vilka omständigheter som kan utlösa dessa åtgärder utgör ett hot för gasmarknadens aktörer. Sådana osäkerheter torde upplevas som i vart fall något större med en privatägd aktör. Energimyndigheten utgör dock tillsynsmyndighet för försörjningstrygghetsåtgärder samt ska ta fram planer för hur försörjningstryggheten ska hanteras vid en kris, såsom vilken typ av åtgärder som kan användas. Naturgaslagen anger även att de beordrade åtgärderna inte får vara onödigt betungande samt att aktörerna har rätt till ersättning för vidtagna åtgärder.

Det torde därmed inte uppstå någon stor skillnad vid en delegering av ansvaret vad gäller möjligheterna att under vissa omständigheter beordra uttag från lager när den systemansvariga myndigheten/aktören bedömer detta som nödvändigt för att säkerställa försörjningstryggheten. Givet att den privatägda aktören även hanterar driften av transmissionsnätet finns det även en möjlighet att detta innebär en rationalisering av arbetet, då aktören kan antas ha mer omedelbar tillgång till den information som krävs för att säkerställa den kortsiktiga försörjningstryggheten såsom information om tryck, flöden, volymer etc. I dagsläget måste Svenska kraftnät inhämta nödvändig information från den/de aktörer som driver transmissionssystemet.

Det kan även finnas en upplevd risk kring beordrade uttag från lager och när detta kan bli aktuellt. Då ett privatägt företag äger och driver systemet innebär det att företaget antas bedriva sin verksamhet enligt strikt affärsmässiga principer inom ramen för den reglering som styr denna typ av verksamhet. Det kan därmed antas finnas krav på vinst/avkastning som leder till att aktören väljer att vidta åtgärder som bidrar till att optimera den egna verksamheten eventuellt på bekostnad av andra aktörers optimeringsmöjligheter. Exempelvis kan ett beordrat uttag från lager innebära att den gas som av ägaren/leverantören var tänkt till ett visst syfte/kund tas i bruk i syfte att säkerställa försörjningstryggheten. Detta kan få till följd att de berörda leverantörerna inte kan fullfölja kontrakterade leveranser till andra kunder. I framtiden kommer dock Energimyndigheten att ansvara för de tvingande åtgärderna som även måste tydliggöra i myndighetens planer. I praktiken kan dock hanteringen av dessa tvingande åtgärder delegeras till den systembalansansvarige. Naturgaslagen anger dock att denna typ av åtgärder inte får vara onödigt betungande vilket innebär ett visst skydd för de berörda företagen samt att den systemansvarige myn-

digheten/aktören ska ha vidtagit rimliga mindre betungande åtgärder i ett tidigare skede. Här torde Svenska kraftnäts plan kunna ge en indikation även inför framtiden på den stegrande skala vad gäller åtgärder som syftar till att säkra försörjningstryggheten på kort sikt.

Tvingande åtgärder – Beordrad förbrukningsreduktion

På samma sätt som för beordrat uttag från lager kommer ansvaret för tvingande åtgärder att falla på den behöriga myndigheten som dock har möjlighet att delegera hanteringen.. Resonemanget ovan kring tvingande åtgärder rörande uttag från lager är därmed tillämpligt även på denna del.

Även här gäller bestämmelsen att de beordrade åtgärderna inte får vara onödigt betungande. Därmed är det rimligt att anta att även en privat aktör kommer att sträva efter att fördela förbrukningsreduktioner proportionellt per nätområde med utgångspunkt från den aktuella situationen. Oavsett att det även här kan finnas en viss oro bland övriga aktörer att den från deras perspektiv optimala lösningen inte tillämpas bör det finnas tillräckligt tydliga riktlinjer för denna situation bl.a. i de planer som Energimyndigheten ska fram. Sådana riktlinjer bör i förväg tydliggöra att fördelningen sker på ett transparent och konkurrensneutralt sätt givet det aktuella skyddsintresset samt förutsättningarna i den givna situationen. En ledande princip vid försörjningsstörningar är att i möjligaste mån säkerställa försörjningstryggheten för konsumenterna.

Ansvar vid nödförsörjning

Som ovan nämnts innebär en delegation av myndighetsuppgifter till en privat aktör att det finns ett ökat utrymme för att den ansvarige aktörens agerande utsätts för kritik. Sådant kritik kan uppkomma t.ex. vid fördelningen av begränsade resurser i ett nödläge eller när andra tvingande åtgärder vidtas och övriga aktörer ser detta som att den ansvarige aktörens gynnar sin egen verksamhet på bekostnad av andra aktörers möjligheter att optimera sin verksamhet. Denna typ av diskussioner torde även kunna uppstå då ansvarig aktör är en myndighet. Då den ansvarige aktören är privatägd antas dock ägarna ha ett tydligt krav på en hög avkastning varför de finansiella övervägandena inom verksamheten antas bli mer drivande. Det är

därmed viktigt att det tydligt framgår av regelverket vilka befogenheter den systembalansansvarige har samt att det finns en plan som tydligt anger hur olika typer av försörjningsstörningar ska hanteras.

Det befintliga regelverket anger redan i dag att åtgärderna inte ska vara onödigt betungande och att aktörerna har rätt till ersättning för dessa. Därutöver ska den systemansvariga myndigheten vidta de planeringsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa naturgasförsörjningen. I enlighet med försörjningstrygghetsförordningen ska dock Energimyndigheten som behörig myndighet ta fram planer för hur försörjningstryggheten ska hanteras vid en kris. En sådan plan bör bl.a. ange hur fördelningen av naturgas ska hanteras i ett nödläge samt vilka befogenheter den systembalansansvarige ska ges beträffande gasförsörjningen eftersom delegerade uppgifter ska specificeras i planerna enligt förordningen. Det kan därmed antas att det kommer att finnas planer som beskriver vilka åtgärder den behöriga myndigheten kan delegera till någon annan aktör och när denne aktör får vidta dessa åtgärder. Därmed torde det även med en privatägd systemansvarig finnas en plan som beskriver vilka åtgärder som denne avses kunna använda och som kan följas upp av Energimyndigheten.

Finansiellt perspektiv

Åtgärder för att säkra försörjningstryggheten vid en försörjningsstörning måste finansieras. En rimlig ansats är att detta även fortsättningsvis sker genom en avgift på användarna av systemet oavsett om ansvaret åligger en offentlig eller en privat aktör.⁹ Pöyry har dock i dag ingen information om vem som avses hantera denna avgift. Resonemanget nedan utgår dock ifrån att regelverket inte förändras i denna del.

Nödförsörjningsavgiften är i dag reglerad i förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet, vilket innebär att nivån på avgiften inte är omedelbart påverkbar vare sig för en offentlig eller privat aktör. Det kan dock finnas en osäkerhet kring hur denna avgift används av den ansvarige aktören då det i regelverket enbart hänvisas till åtgärder som rör försörjningstryggheten. Svenska kraftnät anger att avgiften använts till bl.a. en kris-hanteringsövning, men även till åtgärder för att förbättra natur-

⁹ Svenska Kraftnät tar i dag ut en försörjningstrygghetsavgift av nät- och lagerägare enligt förordning (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet.

gasförsörjningen i Sverige enligt förslag inkomna från aktörerna. Det kan därmed finnas en osäkerhet om vad denna avgift ska och kan användas till, samt vems perspektiv och önskemål ska vara tongivandet vid valet av aktiviteter och åtgärder. Även här kan det finnas en oro att avgiften kan användas till åtgärder som främst förbättrar den ansvarige aktörens möjligheter att optimera sin verksamhet snarare än till långsiktiga åtgärder som gynnar samtliga aktörer inklusive kunder och konsumenter eller en lämplig blandning mellan båda.

Den aktör som kommer att hantera systemansvaret kan även antas vara en certifierad TSO enligt det regelverk som införs med anledning av tredje energimarknadspaketet. En sådan TSO ska uppfylla vissa specifika krav och dess verksamhet kommer även att övervakas av ansvarig tillsynsmyndighet. Detta innebär att det är rimligt att anta att sådana avgifter och ersättningar som en sådan aktör hanterar som en del av sin verksamhet i dessa roller är föremål för tillsyn och därför bör vara tydliga och transparenta.

6.6 Långsiktig försörjningstrygghet

Analysen kommer övergripande att beskriva de väsentliga områden som kan beröras om systemansvaret flyttas till en privat aktör. I detta avsnitt är fokus på frågor som berör den långsiktiga försörjningstryggheten.

Investeringar

Från perspektivet försörjningstrygghet har den svenska naturgasmarknaden en inbyggd konflikt genom att marknaden är förhållandevis liten samtidigt som den är kapitalintensiv. Det innebär en framtida utmaning då det är rimligt att anta att det kan krävas åtgärder i form av infrastrukturinvesteringar för att säkerställa den långsiktiga försörjningstryggheten på den svenska marknaden.

Den tydliga markeringen att all infrastruktur för naturgas ska ägas och drivas av privata aktörer samt att utbyggnaden ska ske på kommersiella villkor innebär att ägandet och förutsättningarna för att investera i ny infrastruktur kommer att bli tydliga vilket är en styrka i denna modell. En svaghet är dock finansieringen av infrastrukturinvesteringar då intäkterna från transmission och lager härrör

från de aktörer som är hänvisade till att använda denna infrastruktur som en del av sin verksamhet på naturgasmarknaden. Om avgifterna för transmission och lager blir alltför höga riskerar de att bli kontra-produktiva, genom att marknaden på sikt inte orkar bära kostnaderna för tillförseln av gas på marknaden. Risken är dock förhållandevis liten eftersom investeringar i ny infrastruktur endast kommer att göras då de bedöms som lönsamma, dvs. om marknaden anses kunna bära den ökade kostnaden. Därmed torde denna risk främst realiseras om ett investeringsbeslut i efterhand visar sig vara en felbedömning. Om kostnaderna ökar finns även en risk att vissa företag helt väljer att lämna den svenska naturgasmarknaden då ökande omkostnader gör naturgasen mindre konkurrenskraftig hos befintliga och potentiella kunder. Redan i dag finns det ett förhållandevis begränsat antal aktörer på naturgasmarknaden vilket innebär att det från konkurrensperspektiv inte är önskvärt att antalet aktiva aktörer på marknaden blir ändå mer begränsat.

Den långsiktiga försörjningstryggheten omfattar även frågor kring eventuella ytterligare tillförselledningar till Sverige. Det svenska systemet är förhållandevis sårbart genom att det endast finns en tillförselledning som förser hela systemet med naturgas. En allvarlig skada på detta rör skulle kunna leda till längre avbrott i naturgasförsörjningen. Ett sådant avbrott skulle kunna inverka negativt på naturgasmarknadens stabilitet och framtida utveckling. En styrka med en privat aktör med försörjningstrygghetsansvar är det incitament en sådan aktör har att utveckla och stärka naturgasmarknaden. Genom att bidra till att utveckla marknaden säkerställs underlaget för dess framtida verksamhet. En metod att stärka marknaden är att göra den mindre känslig för eventuella störningar, exempelvis genom andra tillförselmöjligheter. Detta incitament torde vara större för en privat än en offentlig aktör.

Den framtida gasförsörjningen – Ett finansiellt perspektiv

Som beskrivits ovan innebär det från potentiella investerares synpunkt ett ökat riskmoment om en privat aktör ges ett större ansvar vad gäller försörjningstrygghetsåtgärder i och med att den inboende osäkerheten sannolikt bedöms öka av dessa aktörer. Detta resonemang avser investeringar i infrastruktur som inte ingår i det transmissionsnät som ägs och drivs av den privata aktören. Sådan infrastruktur kan exempelvis omfatta lager och distributionssystem.

Investeringar i transmissionssystemet kommer att hanteras av den privata aktören.

Mycket talar även för att betydelsen av de finansiella perspektiven ökar över tid genom de långsiktiga finansiella bedömningarna som är kopplade till investeringar i sådan infrastruktur som är nödvändig för transport och lagring av naturgas. Denna typ av infrastruktur ingår som en väsentlig del i det långsiktiga arbetet med att säkerställa försörjningstryggheten. Att lägga över ansvaret för försörjningstrygghetsåtgärder på en privat aktör innebär att övriga aktörer kan se det som ett hot mot deras investeringar i lager och distributionsanläggningar samt i övrig affärsverksamhet inom en koncern genom att det privatägda företaget under vissa förhållanden kan ges möjlighet att påverka övriga aktörernas möjlighet att råda över sina egna tillgångar i form av lager, distributionsystem, naturgas och leveransavtal.

Ovanstående resonemang hänför sig till investeringar som genomförs av andra aktörer än den systemansvarige aktören. I det fall diskussionen rör investeringar i transmissionsnätet förändras bilden vad gäller incitament och diskussioner kring förfoganderätten i en situation med försörjningsstörningar. Även denna typ av investeringar ska genomföras på kommersiell grund och ska ägas av en icke-statlig aktör men det torde i denna modell genomföras av den systemansvariga aktören. Som sådan kommer denne aktör endast att genomföra sådana investeringar som bidrar till att optimera verksamheten från företagets eget lönsamhetsperspektiv, vilket innebär att eventuella investeringar som vore motiverade enbart från ett samhällsekonomiskt perspektiv sannolikt inte kommer att genomföras. En skillnad kan här exempelvis utgöras av att en statlig myndighet skulle kunna tillämpa en längre investeringshorisont eller eventuellt lägre avkastningskrav. Vad gäller själva finansieringen innebär en ekonomiskt stark ägare goda möjligheter till finansiering av eventuella investeringar i transmissionsnätet, samtidigt som kostnaderna kan återhämtas via tarifferna. Här finns dock en möjlighet för myndigheterna att påverka investeringsgraden i såväl transmission, distribution som lager genom valet av tariffmodell och möjligheterna inom ramen för denna återhämta kostnaderna för nödvändiga investeringar. Denna möjlighet för myndigheterna att påverka investeringsviljan existerar oberoende av om det är en offentlig eller privat aktör som genomför en investering. Förutsatt att det sker en effektiv och kontinuerlig tillsyn av tarifferna finns det även möjlighet att övervaka nivån på tarifferna.

Det kan dock finnas en viss risk för att investeringar sker på ett sådant sätt att enbart systemoperatörens verksamhet optimeras samtidigt som andra investeringar inte blir av eller inte i övrigt motsvarar det som vore mest optimalt från ett samhällsekonomiskt perspektiv på försörjningstryggheten. En styrka med en modell med en privatägd systemansvarig är att denne kan besluta om investeringar som är kommersiellt motiverade, men som eventuellt inte skulle ha stöd från politiskt håll och därmed skulle vara svårare för en offentlig aktör att genomföra.

6.7 Sammanfattande slutsatser

Sammanfattande slutsatser av analysen:

- Det är viktigt med en tydlig plan som anger vilka åtgärder som får användas för att säkra försörjningstryggheten och under vilka omständigheter dessa får användas. I kombination med aktiv tillsyn och ett tydligt regelverk kring tvingande åtgärder som syftar till att säkerställa försörjningstryggheten är detta en viktig del av hanteringen av försörjningstrygghetsfrågor oavsett om systembalansansvaret hanteras av en offentlig eller en privat aktör. Deras betydelse ökar än mer då ett privatägt företag har rätt att hantera sådana åtgärder.
- En privat aktör kan även förutsättas ha ett incitament att sträva efter att behålla sina roller som utsedd systembalansansvarig och certifierad systemansvarig (TSO) för att därmed ha full rådgighet över att de egna tillgångarna drivs lönsamt och att verksamhetens omfattning inte begränsas. Aktören har därmed en konkret anledning att driva verksamheten i enlighet med gällande regelverk för att främja marknaden och dess utveckling i syfte att inte förlora sin roll som systemansvarig eller sin certifiering och därigenom möjligheten att driva sin egen verksamhet i egna anläggningar vidare.
- Överförandet av systemansvaret till en aktör innebär en viss effektivisering av informationsflöden och torde därmed innebära en snabbare hantering vilket kan vara betydelsefullt särskilt vad gäller plötsligt uppkomna försörjningsstörningar.
- Om planer och regelverk kring försörjningstrygghetsåtgärder (tvingande åtgärder) och ersättningen för sådana åtgärder inte är

transparent och inte upplevs som adekvat kan detta motverka den eventuella investeringsviljan även i annan infrastruktur än transmissionsnätet.

- Investeringar enbart på kommersiell grund kan leda till att försörjningstryggheten påverkas negativt genom att investeringar som vore önskvärda enbart från ett samhällsekonomiskt perspektiv riskerar att inte genomföras. Myndigheterna har dock möjlighet att påverka investeringsgraden i såväl transmission, distribution som lager genom valet av tariffmodell och möjligheterna att inom ramen för denna återhämta kostnaderna för nödvändiga investeringar. En privatägd aktör har också även ett intresse av att utveckla marknaden för att stärka grunden för den egna verksamheten.

Figur 6.1 Sammanfattande SWOT-analys – försörjningstrygghet

<p style="text-align: center;">STYRKOR</p> <ul style="list-style-type: none"> •En privat aktör har ett intresse att utveckla och främja naturgasmarknaden för att kunna bevara och utveckla sin egen verksamhet •Snabbare informationsöverföring om systemets status om en aktör •Kraven på den utsedde systembalansansvarige och certifieringen av en TSO innebär att dennes handlingsutrymme definieras •Energimyndighetens roll bevaras - behörig myndighet: <ul style="list-style-type: none"> -Kontinuitet i planering, hantering och tillsyn -Kompetensuppbyggnad 	<p style="text-align: center;">MÖJLIGHETER</p> <ul style="list-style-type: none"> •Tydliga och transparenta planer, regelverk samt regler för ersättning för tvingande åtgärder skapar förutsägbarhet •Privata ägare kan möjliggöra investeringar som kanske ej prioriterats från politiskt håll •Myndigheterna styr över valet av tariffmodell vilken kan användas till att påverka investeringsbenägenheten •Kraven på den som ska vara utsedd till systembalansansvarig och certifierad TSO ger möjlighet till uppföljning och vid behov upphävande av uppdraget/certifieringen •Snabbare informationsöverföring kan ge snabbare respons vid plötsliga störningar
<p style="text-align: center;">SVAGHETER</p> <ul style="list-style-type: none"> •Inbyggd risk att en privatägd aktörs verksamhet optimeras på bekostnad av övriga aktörers verksamhet •Ågarbildens betydelse – lönsamhetskravens utformning •Den svenska naturgasmarknaden är liten med begränsade lagringsmöjligheter, en tillförselledning, relativt få aktörer, samtidigt som den är kapitalintensiv 	<p style="text-align: center;">HOT</p> <ul style="list-style-type: none"> •Om planer och regelverk ej tydliga och transparenta finns risk för bristande förtroende från marknaden vilken kan leda till en vikande marknadsutveckling med färre aktiva aktörer, t.ex. i form av ett minskat incitament att agera och investera på marknaden •Eventuell osäkerhet kring hanteringen av tvingande åtgärder skapar osäkerhet, det samma gäller osäkerhet kring vilken ersättning som ska utgå •Investeringar som endast intressanta från samhällsekonomiskt håll kan komma att falla bort

7 REFERENSER

Energimyndigheten, ER 2010:38

Energiförsörjning 2010

Energinet.dk *Strategiplan 2010*

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EK

Svenska Kraftnät, AVTAL/844

Avtal om balansansvar för naturgas mellan Affärsverket svenska kraftnät (Svenska Kraftnät) och ...

Svenska Kraftnät, Dnr 2010/1631

Plan för Affärsverkets svenska kraftnät åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen inom ramen för systemansvaret

Svenska Kraftnät, Rapport 2010/1655

Svenska Kraftnäts arbete som systemansvarig myndighet för naturgas

8 APPENDIX

Underlag för beräkning av genomsnittliga överföringspriser (2009)

	Levererad energimängd	Tariffgrundade intäkter	Kostnad, överliggande nät	Genomsnittlig intäkt
	GWh	mnr	mnr	Öre/kWh
Swedegas	12 673,0	233,2	0,0	1,8
E.ON Transmission	7 594,0	252,6	135,3	1,5
E.ON Distribution	6 210,0	439,4	264,7	2,8
Lunds Energi	437,3	42,1	18,0	5,5
Öresundskraft	889,9	63,8	27,6	4,1
Varberg Energi	61,4	7,8	2,1	9,3
Göteborg Energi	3 611,0	139,9	88,1	1,4

Källa: Information från Energimarknadsinspektionen och gäller 2009 års inrapporterade data

Statens offentliga utredningar 2011

Kronologisk förteckning

1. Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. U.
2. Välfärdsstaten i arbete. Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. Fi.
3. Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. S.
4. Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. N.
5. Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. A.
6. Missbruket, Kunskapen, Vården. Missbruksutredningens forskningsbilaga. S.
7. Transporter av frihetsberövade. Ju.
8. Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. U.
9. Barnen som samhället svek. Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelse i samhällsvården. S.
10. Antidopning Sverige. En ny väg för arbetet mot dopning. Ku.
11. Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. Fi.
12. Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. N.
13. Uppföljning av signalspaningslagen. Fö.
14. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. M.
15. Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. S.
16. Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? Ju.
17. Förvar. Ju.
18. Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. M.
19. Tid för snabb flexibel inläring. U.
20. Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete. Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. Ju.
21. Utrikesförvaltning i världsklass. UD.
22. Spirit of Innovation. UD.
23. Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. L.
24. Sänkt restaurang- och cateringmoms. Fi.
25. Utökat polissamarbete i Norden och EU. Ju.
26. Studiemedel för gränslös kunskap. U.
27. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. N.
28. Cirkulär migration och utveckling – förslag och framåtblick. Ju.
29. Samlat, genomtänkt och uthålligt? En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punktskrift. A.
30. Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp. U.
31. Staten som fastighetsägare och hyresgäst. S.
32. En ny upphovsrättslag. Ju.
33. Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa. U.
34. Etappmål i miljömålssystemet. M.
35. Bättre insatser vid missbruk och beroende – Individ, kunskapen och ansvaret. S.
36. Forskning och utveckling samt försvarslastik – i det reformerade försvaret. Fö.
37. Rovdjurens bevarandestatus. M.
38. Ett myndighetsgemensamt servicecenter. S.
39. Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämnningen + Bilagor. Fi.
40. Månadsavgifter – snabbt och enkelt. S.

41. Alkoholsservering på särskilda boenden. S.
42. En reformerad domstolslagstiftning. Ju.
43. Offentlig upphandling från eget företag?!
– och vissa andra frågor. Fi.
44. Fjärrvärme i konkurrens. N.
45. Förundersökning
– objektivitet, beslag, dokumentation
m.m. Ju.
46. FRANS
Framtida regelverk och ansvars-
förhållanden på naturgasmarknaden i
Sverige. N.

Statens offentliga utredningar 2011

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Transporter av frihetsberövade. [7]
Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? [16]
Förvar. [17]
Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straff-
rättsligt samarbete.
Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas
befattning med hemliga uppgifter. [20]
Utökat polissamarbete i Norden och EU. [25]
Cirkulär migration och utveckling
– förslag och framåtblick. [28]
En ny upphovsrättslag. [32]
En reformerad domstolslagstiftning. [42]
Förundersökning
– objektivitet, beslag, dokumentation
m.m. [45]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. [21]
Spirit of Innovation. [22]

Försvarsdepartementet

- Uppföljning av signalspaningslagen. [13]
Forskning och utveckling samt försvarslogistik
– i det reformerade försvaret. [36]

Socialdepartementet

- Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. [3]
Missbruket, Kunskapen, Vården.
Missbruksutredningens forskningsbilaga.
[6]
Barnen som samhället svek.
Åtgärder med anledning av övergrepp och
allvarliga försummelse i samhällsvården.
[9]
Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. [15]
Staten som fastighetsägare och hyresgäst. [31]
Bättre insatser vid missbruk och beroende –
Individen, kunskapen och ansvaret. [35]
Ett myndighetsgemensamt servicecenter. [38]

- Månadsuppgifter – snabbt och enkelt. [40]
Alkoholserving på särskilda boenden. [41]

Finansdepartementet

- Välfärdsstaten i arbete.
Inkomsttrygghet och omfördelning med
incitament till arbete. [2]
Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande.
[11]
Sänkt restaurang- och cateringoms. [24]
Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den
kommunala utjämnings + Bilagor. [39]
Offentlig upphandling från eget företag?!
– och vissa andra frågor. [43]

Utbildningsdepartementet

- Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. [1]
Den framtida gymnasiesärskolan
– en likvärdig utbildning för ungdomar
med utvecklingsstörning. [8]
Tid för snabb flexibel inläring. [19]
Studiemedel för gränslös kunskap. [26]
Med rätt att välja
– flexibel utbildning för elever som tillhör
specialskolans målgrupp. [30]
Rapportera, anmäla och avhjälpa missför-
hållanden – för barns och elevers bästa. [33]

Landsbygdsdepartementet

- Revision av livsmedelskedjans kontroll-
myndigheter. [23]

Miljödepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011
– geologin, barriärerna, alternativen. [14]
Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. [18]
Etappmål i miljömålssystemet. [34]
Rovdjurens bevarandestatus. [37]

Näringsdepartementet

Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. [4]

Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. [12]

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. [27]

Fjärrvärme i konkurrens. [44]

FRANS

Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige. [46]

Kulturdepartementet

Antidopning Sverige.

En ny väg för arbetet mot dopning. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. [5]

Samlat, genomtänkt och uthålligt?

En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punktskrift. [29]